Viața studențească

REVISTA UNIUNII ASOCIAȚIILOR STUDENȚEȘTI DIN ROMÂNIA

Nr. 32 Miercuri 24 septembrie 1969 ● 32 pagini ● 1 leu

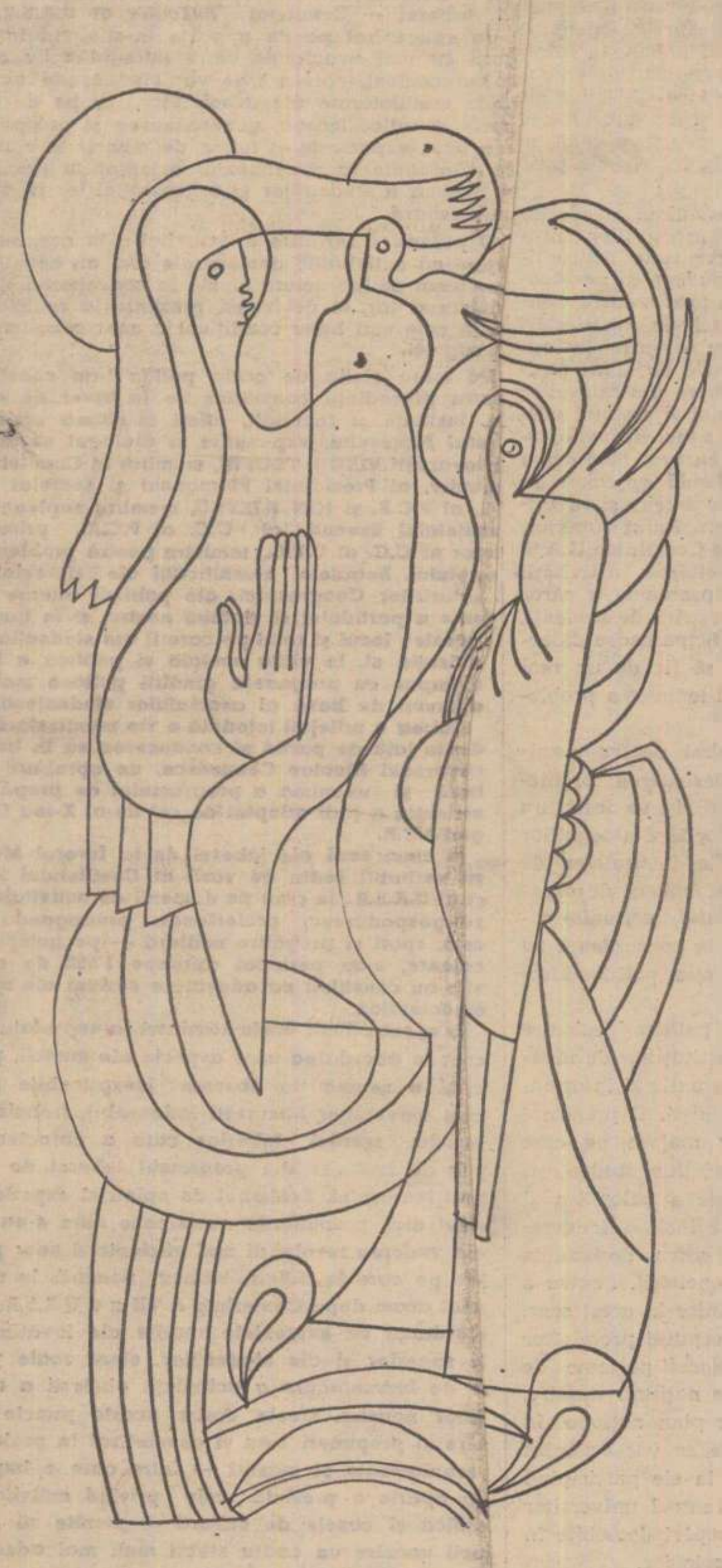
NEBĂNUITELE TREPTE

În paginile 16—17 o amplă retrospectivă a Festivalului de folclor România '69.

DOR DE ARIPI

Desen de Mihaela ISTRATE

PORȚILE

Porțile au existat dintotdeauna; închise sau deschise, au așteptat pașii care trec dincolo de ele, în intimități, au ars ori s-au cutremurat sub înfloriturile metalelor și ale lemnului, au cutremurat și au înnobilat seminții și orașe.

Porțile au însemnat poate o limită și totodată o mărturie că acolo unde vrei să pătrunzi trebuie să știi să bați ori să fii dinainte așteptat ca să ți se poată deschide.

O poartă e un însemn, o recunoaștere a unei identități, o cinstire dinainte știută a locului sau lăcașului de dincolo de ea.

Cuvîntul **poartă** singur nu spune prea multe lucruri; îi trebuie alăturat întotdeauna un alt cuvînt spre a deveni o metaforă sau chiar așa rămînînd o abstracțiune să însemne mult mai mult.

Plecînd de la această idee am în față un subiect inepuizabil, dar nu aceasta îmi este intenția, fiindcă subiectul rămîne el însuși cu porțile larg deschise spre a primi dincolo de ele frămîntări, închipuiri, adevăruri, senzații, metafore și fapte.

Porțile cetăților s-au deschis totdeauna în fața celor care plecau la luptă. Floarea vieții mergea înspre cîmpurile de întristare, unde fierul atingînd carnea îi pălea frumusețea, lipsind-o de suflet. Porțile se deschideau cînd veneau cei plecați și izbînda era de partea lor sau cînd învingătorii trebuiau să calce drumurile învinșilor spre a arăta astfel semnul puterii. Cărțile de istorie consemnează cu admirație poarta Sucevei și-a păzitorului ei Șendrea, vrednic om, apărător de țară și tradiții.

Porțile raiului au așteptat; mintea le-a pus înflorituri și, nedeschizîndu-se niciodată, omul și-a închipuit un rîu al plăcerii, o speranță searbădă a căprioarei care moare sugrumată de rîs privind încă o dată soarele. Porțile iadului, mai multe decît toate porțile lumilor, mai înalte, arzînd din temelii, n-au primit pe nimeni niciodată în zvîrcolirile gheenei, deși teama a existat. Imperiul caznelor a fost totdeauna pe pămînt: un exemplu este cel al morții lui Doja. De aici rămîne mărturia puterii omului de a-și înfrunta cu ochii în foc destinul, jertfa tragică a existenței sale.

Porțile dorului au rămas ca o bănuială ascunsă în fiecare om. Pe om l-au mușcat și l-au înfierbîntat, printre nostalgii, porțile celelalte, mult mai nevăzute, ale sufletului, în pragul cărora doarme marea fericire și cuvîntă viața. Acolo se petrec acele miraculoase arderi și stingeri (acolo însemnînd desăvîrșirea !), fără de care inima n-ar avea strigătul ei repezit în sînge, poruncind emoțiile izbînzii sau ale căderii.

La moarte oamenii vor ca semenii lor să țină minte locul acela fără întoarcere aflat „la poarta porților", unde „cîntă mortul morților". Locul acela rămîne poarta spre lume, spre florile puse întru amintire și dragoste, poarta echilibrului întoarsă spre sînge.

Porțile caselor își au fiecare poemul lor aparte. Ca o baladă care-și coboară frumusețea în pămînt, poarta țărănească așteaptă. Masivă și greoaie, după sufletul omului, fără nici o crăpătură pe unde trecătorul să privească iarba curții, ea a arătat firea celui care o deschide și-o închide în urma sa. Dar de cele mai multe ori zveltă, măiestrită, cu mii de înflorituri, cu locuri de lumină și umbră, cu cocoși și păsări de șindrilă, acoperită spre a-l încredința pe cel care-i trece printre umeri că este în cinstire

DUMITRU M. Ion

(Continuare în pagina a 6-a)

VACANȚĂ LABORIOASĂ

Dominată din prima pînă în ultima zi de efervescența politică fără precedent declanșată în întreaga obște a țării de către cele două cruciale evenimente din miezul de foc al acestei veri cu adevărat fierbinți, vacanța studențească a înregistrat și ea în planul activităților și manifestărilor multiple care o consumă parametri neintîlniți în edițiile sale anterioare. Între aceștia se situează neîndoielnic temperaturile înalte ale dezbaterilor programate sau ivite ad-hoc, în forum sau numai în grup, pe marginea documentelor Congresului al X-lea al P.C.R., a pregătirii și desfășurării sale atît de bogate în învățăminte. În taberele de odihnă sau instruire, la practică, la muncă patriotică, studenții, înainte de toate, au fost prezenți în această vie manifestare a adeziunii generale și intime la marile acte politice care s-au săvîrșit în această vară atît de generoasă în recolte.

Puse sub această egidă, înseși activitățile studențești tradiționale din timpul verii au căpătat un impuls care le conferă în acest an un plus de interes, o semnificație aparte. Paginile revistei noastre au consemnat, la timpul potrivit, gîndurile ...e i-au animat pe miile de studenți care s-au aflat ... muncă pe ogoarele întreprinderilor agricole de ...at sau pe șantierele de construcții ale unor im...rtante obiective.

...eriozitatea cu care s-au dedicat mii și mii de s...enții orelor de exersare, fie și numai într-o la... de inițiere a viitoarelor profesii, a căpătat înt... altele expresie și în mesajele angajante pe car... le adresau la jumătatea lunii iulie colectivele studențești aflate în practică la întreprinderile din Tg. Mureș sau în cercetare sociologică în zona Slatina. Reportaje exuberante însoțite de imagini nu mai puțin eclatante, purtînd semnătura chiar a eroilor lor, au ținut să ne facă din nou cunoscute cele mai senzaționale impresii culese la fața locului de către cei 14 000 de studenți în timpul cotidienelor miracole cosmice ale răsăritului de soare la Costinești și al celui de lună la Timiș, Pîrîul Rece sau în alte stațiuni climaterice.

Cine a urmărit cu atenție cursul acestei vacanțe — și noi am făcut-o în mod firesc și necesar — n-a putut scăpa din vedere emulația laborioasă care, ca o adevărată vestală, în Tabăra de instruire și odihnă de la Izvorul Mureșului a menținut nestins și a amplificat interesul activului organi-

„VIAȚA STUDENȚEASCĂ"

(Continuare în pagina a 2-a)

STUDIEREA DOCUMENTELOR CONGRESULUI AL X-LEA AL P.C.R. - ÎN CENTRUL ACTIVITĂȚII POLITICO-IDEOLOGICE PE CARE O VO DESFĂȘURA ASOCIAȚIILE STUDENȚEȘTI ÎN NOUL AN UNIVERSITA

Dinamica intensă a vieții sociale din țara noastră, evenimentele politice de importanță istorică ce se succed într-un ritm impresionant angajează întreaga națiune într-o efervescență de multiple manifestări ale potenței sale. Studențimea, caracterizată printr-o atitudine activă față de evoluția societății noastre, printr-un spirit de receptivitate și maturitate în aprecierea fenomenelor vieții social-politice interne și internaționale, a fost prezentă totdeauna la marile evenimente pe care națiunea le-a trăit, angajîndu-se responsabil în desfășurarea și realizarea lor. Școala superioară în ansamblul ei militează continuu pentru formarea la studenți a unui asemenea profil politico-ideologic care, alături de o temeinică pregătire de specialitate, să contureze înaltele calități ale unui viitor intelectual comunist. Asociațiile studențești, ca unul din factorii importanți ai procesului instructiv-educativ, au fost permanent preocupate ca, în strînsă legătură și colaborare cu cadrele didactice și conducerea instituțiilor de învățămînt superior, sub conducerea organizațiilor de partid, să contribuie cît mai eficient la activitatea de educare comunistă a studenților.

Pe lîngă formele devenite tradiționale în activitatea politico-ideologică a asociațiilor studențești, trebuie remarcat ca o caracteristică a anului universitar precedent procesul pozitiv de perfecționare continuă a sistemului de forme pe baza căruia sînt realizate obiectivele activității politico-ideologice a asociațiilor studențești, pentru a răspunde într-o măsură sporită dorinței studenților de a cunoaște și aprofunda politica internă și externă a partidului și statului nostru, de a aborda într-o formă nouă bogăția de idei ce caracterizează viața socială și spirituală a societății. Dintre acestea pot fi enumerate : cercurile de dezbateri ideologice, filozofice, seminariile naționale, cluburile actualităților politice etc. Spre exemplificare amintim că sub îndrumarea Consiliului U.A.S. de la Academia de studii economice a functionat cercul ideologic care avea ca scop dezbaterea unor probleme puse în discuție de studenți, la care erau invitate cadre didactice de la științe sociale, ziariști etc., ca să elucideze unele aspecte insuficent de clare pentru participanți. Cu toate aceste rezultate pozitive continuă să existe unele deficiențe, în activitatea noastră politică, referitoare atît la conținut cît și la cadrul organizatoric în care se desfășoară acțiunile de propagandă. Problematica politică a construcției noastre economice, sociale și de stat trebuie să aibă ponderea hotărîtoare în tematica activității ideologice a asociațiilor.

Asociațiile studențești au manifestat uneori în activitatea lor tendința de a concentra activitățile cu caracter politic la nivel de institut, fapt care a limitat sfera de cuprindere a masei de studenți. Ateneele studențești au suferit în primul rînd datorită unei insuficiente înțelegeri a ceea ce sînt ele, fapt care a dus la o interpretare diferită a rostului lor și de aici la o tematică în insuficientă măsură orientată spre acțiuni cu caracter politic.

Dintr-o cercetare mai amănunțită a programelor ateneelor de la diferite instituții de învățămînt superior se constată că tematica acestora a fost concepută ca un mozaic de conferințe, o însumare eclectică de activități mai mult sau mai puțin interesante din domeniul artei și culturii, curiozități științifice etc.

Din cele relatate, reiese clar că în viitor activitatea factorilor răspunzători de munca politico-ideologică în rîndul studenților trebuie să cunoască îmbunătățiri de conținut și să fie astfel organizată încît să cuprindă pe toți studenții.

În urma concluziilor consultării cadrelor de asociație — prilej oferit de instructajul organizat pe perioada vacanței de vară la Izvorul Mureșului — coroborate cu experiența dobîndită pînă acum în munca politică a organizației noastre, s-au conturat perfecționările de conținut și formă pe care asociațiile le vor promova, în noul an universitar, în acest domeniu.

O primă formă de organizare a activității politico-ideologice, care să cuprindă pe toți studenții în cadrul unor dezbateri axate pe probleme legate de politica internă și internațională a partidului și statului nostru și liniile ei directoare stabilite de Congresul al X-lea, se propun *a fi dezbaterile organizate la nivelul anilor de studii.* Studenții înșiși să fie cei care vor pregăti referate pe care să le susțină în fața tuturor colegilor dintr-un an de studiu, după care să urmeze discuții. La aceste dezbateri vor participa și cadre didactice de la catedrele de științe sociale, care să clarifice, atunci cînd este cazul, unele aspecte mai puțin elucidate de către studenți. În acest fel se asigură studenților, viitori specialiști, ca, în funcție de profilul specialității lor, să cunoască mai aprofundat anumite aspecte ale politicii partidului și statului în domeniul în care vor lucra și totodată să înțeleagă rațiunile politice ale unei pregătiri temeinice de specialitate. Astfel de dezbateri credem că e bine să fie organizate cîte două în fiecare semestru, plasate ca dată în funcție de posibilitățile concrete ale fiecărui an de studii.

Din concluziile menționate mai sus a reieșit că, pentru a se asigura în continuare o bună cunoaștere și ințelegere a principalelor evenimente interne și internați nale, este bine să se mențină în continuare *informare politică lunară a studenților.* Tematica și conținutu acesteia se profilează din întrebări pe care studenții le înaintează, prin birourile de an, comisiei politico-ideologice de la nivelul facultății, dar va fi stimulat și dialogul direct organizat ad-hoc între studenți și conferențiari. Informările politice este bine să fie organizate la nivelul secțiilor sau al facultăților, cu participarea unui număr cît mai mare de studenți. Pentru a asigura permanent cadre care să dea răspunsuri competente, interesante și într-un stil atrăgător și plăcut la întrebări, este bine ca la nivelul fiecărui centru universitar să existe un lectorat format din cadre didactice de prestigiu, ziariști, activiști de partid și de stat, la care consiliile A.S. (U.A.S.) să apeleze pentru a veni în mijlocul studenților și a răspunde la întrebările puse de aceștia.

De asemenea consemnăm opinia unanimă a cadrelor noastre de organizație că, la nivelul instituțiilor de învățămînt superior, este bine să fie organizate în continuare *întîlnirile semestriale dintre studenți și personalități ale vieții politice și sociale din țara noastră, conducători de partid și de stat.* Astfel de manifestări creează pentru studenți posibilitatea să intre în contact direct cu cei care conduc destinele țării, fac posibilă cunoașterea principiilor călăuzitoare și a rațiunilor politicii interne și externe a partidului și statului nostru. *Este necesară continuarea unor astfel de manifestări cu atît mai mult cu cît ele s-au bucurat pînă acum de cea mai entuziastă și mai profundă apreciere în rîndurile studenților și sînt solicitate intens și în viitor.* Tot în cadrul instituțiilor de învățămînt superior, sub directa conducere și îndrumare a Consiliilor U.A.S. (A.S.), considerăm necesară dezvoltarea activității cercurilor de dezbateri pe diferite probleme a căror aprofundare preocupă un grup mai restrîns de studenți. La activitatea acestor forme vor participa cadre didactice de prestigiu, ziariști etc., care să fie de un real folos la elucidarea în spirit marxisit-leninist a problemelor puse în discuție.

Ateneul studențesc, cadrul organizat pentru manifestările politico-ideologice, pentru dezbaterea problemelor filozofiei, științei, artei și culturii, își va desfășura activitatea sub conducerea nemijlocită a asociațiilor studențești, sprijinite de conducerile institutelor de învățămînt superior și îndrumate permanent de organele de partid. *În activitatea ateneului, acțiunile politice vor avea un loc preponderent în concordanță cu obiectivul central al ateneului : educația politico-ideologică și filozofică a studenților.*

Toate aceste forme ale activității politico-ideologice de la nivelul anilor, facultăților și instituțiilor de învățămînt superior au un evident rol formativ și informativ, pentru viitorii intelectuali comuniști, îi pregătesc pentru a da răspuns problemelor majore pe care viața le va pune în fața lor. Asociațiile studențești trebuie să fie preocupate însă și de a valorifica și finaliza în mod corespunzător unele înclinații deosebite, manifestate de către studenți pentru dezbaterea problemelor majore ale contemporaneității. Pentru a veni în întîmpinarea dorinței studenților în acest sens, credem că este bine să fie extins începutul promițător de organizare a unor *seminarii și colocvii* pe teme de o deosebită importanță pentru viața națiunii noastre, așa cum au fost cele organizate pe plan național în anul trecut. Seminariile și colocviile se vor organiza și la nivelul centrelor universitare, la ele participînd studenți de la toate institutele din centrul universitar respectiv, care au înclinații și preocupări deosebite în domeniul problemelor politice și ideologice.

La nivel național desigur că se vor organiza în continuare seminarii și colocvii cu participarea studenților din toate centrele universitare. Ar fi bine totodată ca presa centrală și locală studențească să publice în paginele ei rezumate ale referatelor, discuțiilor și intervențiilor la aceste seminarii, precum și lucrările valoroase ale studenților, sau rezumate ale acestora, pe teme cu profil politico-ideologic. În acest fel se realizează stimularea celor care au înclinații în domeniul politico-ideologic și sînt angajați în creșterea continuă a preocupărilor lor în acest domeniu.

Întreaga activitate politico-ideologică a asociațiilor studențești trebuie să creeze climatul favorabil un[ei] dezbateri directe de idei, în spirit organizat și științif[ic] în legătură cu toate domeniile vieții filozofice, id[eo]logice și politice, în scopul formării studentului ca [mi]litant activ, de pe pozițiile celei mai înaintate conc[epții] despre natură și societate — materialismul dialec[tic] — pentru înțelegerea și realizarea obiectivelor p[oliticii] partidului și statului nostru.

Avram FILAȘ
șeful comisiei politico-ideologice a C.E. al A.S.R.
Constantin BOGNA
președintele Consiliului U.A.S.A.S.E.

VACANȚĂ LABORIOASĂ

(Urmare din pag. 1)

...zației studențești pentru munca pe care trebuie s-o desfășoare asociațiile în noul an universitar în contextul politic general determinat de hotărîrile Congresului al X-lea și cel special decurgînd din măsurile importante adoptate de cea de a VII-a Conferință a U.A.S.R. Eforturile organizatorilor taberei — Comitetul Executiv al U.A.S.R. — s-au concentrat pe de o parte în direcția înțelegerii cît mai exacte de către întregul activ a a...cestui context, căruia i se vor circumscrie activitățile multilaterale ale asociațiilor, iar pe de altă parte în valorificarea, generalizarea și prospectarea unor experiențe și forme de muncă în măsură să contribuie la revirimentul așteptat în prezența ...ștească a studenților și organizației lor în viața universitară.

O puternică înrîurire a exercitat-o în acest sens ...tul că activitățile desfășurate aici au beneficiat ...numai de îndrumare atentă în concepereа și or...ganizarea lor, ci de însăși prezența la realizarea ...în cele mai bune condițiuni a unor conducători ...stigioși.

...n mare cîștig de ordin politic l-au constituit ...tru președinții consiliilor de la nivel de cen..., institute și facultăți, aflați în ultima serie la ...orul Mureșului, expunerile și dialogul susținute ...tovarășii VIRGIL TROFIN, membru al Comitetului ...cutiv, al Prezidiului Permanent și secretar al ... al P.C.R. și ION ILIESCU, membru supleant al ...itetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim-se...tar al C.C. al U.T.C., ministru pentru problemele ...retului. Bogatele semnificații ale aprecierilor ...hotărîrilor Congresului, ale politicii interne și ...erne a partidului și statului nostru, și în funcție ...acestea locul și rolul pe care îl are studențimea, ...onizația ei, în viața socială și politică a țării ...s-a impus cu pregnanță gîndirii politice mature a ...ivului de bază al asociațiilor studențești.

...înirea a prilejuit totodată o vie manifestare de ...droste față de partid și conducerea sa în frunte cu ...arășul Nicolae Ceaușescu, de aprobare en...tuziastă și unanimă a programului de propășire ...necenită a țării adoptat de cel de-al X-lea Con...gres al P.C.R.

C[ele] cinci serii ale taberei de la Izvorul Mure...șului veritabil sediu de vară al Comitetului Exe...cutiv U.A.S.R., în care pe domenii de activitate — soc-gospodăresc, profesional, propagandă și cult., sport și pregătire militară — pe funcții de con...cere, s-au perindat aproape 1 500 de acti...viști-au constituit ca adevărate sesiuni ale mun...cii ...ciațiilor.

F... a subestima unele rămîneri la suprafața lu...crur în abordarea unor aspecte ale muncii, pre...cum și o seamă de absențe inexplicabile (din ...cel universitar București îndeosebi), trebuie să ...rencăm spiritul laborios care a caracterizat ...pas de instruire din programul taberei de la ...Izv... Mureșului. Schimbul de opinii și experiență ...recut aici, propunerile numeroase care s-au fă...cut ...vederea rezolvării mai eficiente a unor pro...ble... pe care le ridică munca noastră, în mod ...spe... acum după Conferința a VII-a a U.A.S.R., în ...cordanță cu exigențele sporite ale învățămîn...tu... superior și ale studenților, oferă reale pre...m... de îmbunătățire a activității obștești a aso...ci...ilor noastre. Unele dintre aceste puncte de ...ve...re și propuneri s-au și concretizat în proiecte ...d... regulamente și măsuri — între care o impor...tă... aparte o prezintă cele privind activitatea ...ș...tifică și casele de cultură — menite să dea ...m...cii noastre un cadru stabil mult mai adecvat ...c...ințelor prezente.

...ără a se constitui ca niște foruri ale organiza...ți... aceste reuniuni ale activului studențesc de ...ță, prin modul cum au fost concepute, au reflec...t... însuși spiritul democratic larg după care se că...l...esc asociațiile studențești și organismele lor, ...ădania acestora de a-și elabora obiectivele, sti...l... și metodele de muncă potrivit cu nevoile și ...aperativele reale ale vieții universitare, cu voința ...studenților.

Sîntem siguri că plenara Consiliului U.A.S.R. anunțată pentru aceste zile va reflecta și fructifica pe deplin această activitate laborioasă, concluziile și rezolvările practice care s-au degajat din dialogul purtat de-a lungul unei întregi vacanțe la Izvorul Mureșului, dialog la care din păcate a lipsit aproape tot timpul un interlocutor principal — Ministerul Învățămîntului. Finalizarea acestor dezbateri în importanta plenară care începe vineri prin adoptarea unui program clar, realist, pătruns de un înalt simț de răspundere, în vederea noului impuls pe care trebuie să-l capete activitatea obștească a studenților, constituie cel mai bun augur pentru acest început de nou an universitar, primul după Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român.

ÎN UMBRA VISULUI

Ca în atîtea începuturi de toamnă, Clujul e trist, o vreme; o anume reculegere plutește pe străzile prea geometrice parcă, ceva este absent. Bineînțeles că e vorba de studenți, a căror eclipsă din perimetrul Bibliotecii universitare, al I.M.F.-ului și al Complexului Hasdeu face parcă întreg orașul să-i aștepte, sprijinindu-se într-un cot.

Acum cincizeci de ani, orașul vuia la ora aceasta. Era anul de grație 1919, demobilizații băteau străzile în așteptarea evenimentelor, jumătate civili, jumătate militari, neascunzîndu-și petecele din coate, dar nici nerăbdarea, în timp ce din diverse colțuri ale țării soseau profesorii voluntari, solicitați de o solidă comisie de selecție, alcătuită din savanți de reputație mondială. Așa a început primul an universitar în limba română aici, în orașul ce-i condamnase cu puțini ani în urmă pe memorandiștii care ceruseră exact același lucru care devenea acum, frenetic, realitate.

Așa s-a constituit strălucitul corp profesoral — avînd în frunte pe marii Racoviță și Levaditi, reveniți anume de la catedrele apusene pentru a întări Universitatea Daciei Superioare — și așa și-au pornit drumul spre celebritate asistenții încă anonimi ce aveau să devină dr. Iuliu Hatieganu, Sextil Pușcariu, G. Vîlsan, Al. Borza, N. Drăgan.

Prin decretul Consiliului Dirigent din 30 iunie și prin discursul inaugural pîlpîind sub flacăra geniului lui Vasile Pârvan, își inaugura cursurile în limba română cea de a treia universitate a României, avînd 4 facultăți (de Litere, Științe, Drept și Medicină).

★

Tot în toamna mirabilă de acum jumătate de secol s-au mai reorganizat Institutul agronomic, Conservatorul și Școala superioară industrială (strămoșul Politehnicii de azi), precum și trei licee (actualele „G. Barițiu", „Racoviță" și „Coșbuc"). Imaginați-vă — tocmai folosind contrastul de care am vorbit la început — delirul care descătușase străzile mohorîte, imaginați-vă pașii miilor de tineri veniți la carte (numai la Universitate s-au înscris în prima toamnă 1 890 studenți, bună parte din aceștia aduși la Cluj, din cele mai îndepărtate provincii, de înalta prețuire pe care o acordau noilor profesori) și mai imaginați-vă fiorul ce a străbătut amfiteatrul unde Vasile Pârvan rostea prima vorbă românească dintre acei pereți.

În acest timp, pe scena Teatrului, prima vorbă rostită a fost: „S-a potolit furtuna". Început al poemului lui Zaharia Bîrsan, interpretat de doamna Otilia (soția ctitorului și autorului), replica n-a mai lăsat minute întregi ca spectacolul să continue, fiind de fiecare dată înăbușită de ovații.

Reunind — similar — actori de primă mînă de pe toate scenele țării (între care Stănescu Popa, Ghibericon și Otonel), Naționalul clujean a dat 15 premiere în primele 4 luni (lucru care azi abia de-l realizează un teatru în două stagiuni), pornind totodată și într-un turneu prin teritoriile abia reunite la trupul patriei.

★

Simultan se năștea Opera Română, în animarea căreia — fiind vorba de o specialitate mai limitată — lucrurile mergeau infinit mai greu. Primul spectacol, cu „Aida", a și avut loc abia în mai 1920, moment din care, aproape un deceniu, scena lirică a trebuit să lupte cu primejdia de a fi desființată. Abia din deceniul al patrulea ea a izbutit să-și configureze un profil stabil, care avea să-și consume apogeul cu puțin înaintea apariției micului ecran.

★

În sfîrșit, cea mai populară mlădiță a acelei toamne: clubul sportiv „U". Înființat — de astă dată fără vreun decret al Consiliului Dirigent — de o mînă de membri ai vechii societăți românești „Petru Maior" din Viena, romanticul club a început să practice fotbalul într-o vreme cînd acesta avea (în București, de pildă) mai puțini spectatori decît rugby-ul. Prin calitatea lui de propagandist al unui sport abia ivit la orizontul echipei, „U" a fost un părinte al fotbalului românesc, un determinant, printre alții, de stil și atmosferă.

Cît privește apartenența profesională a componenților echipei, este suficient să arătăm că din rîndurile ei au promovat la catedre, în clinici și la pupitrele muzicale nenumărate personalități profesionale de nivel internațional. Un indiciu că sportul nu cere neapărat mușchi de atlet și că practicarea lui este de fapt condiționată mai mult de personalitate decît de piciorul protagonistului (una din marile axiome ale clubului).

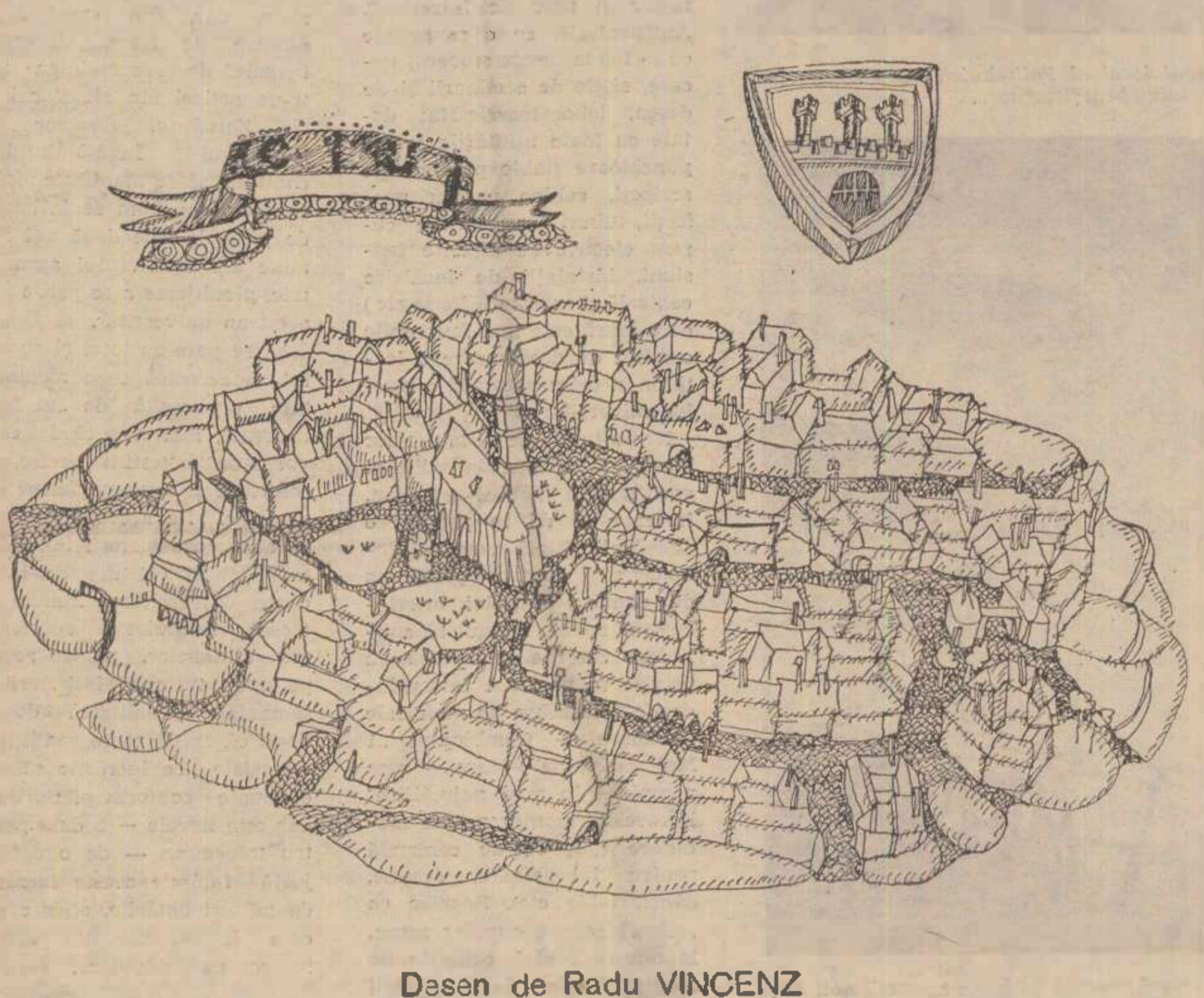
★

Încă vreo cîteva zile Clujul va mai picoti, iar planurile vor mai sta în sertare. Apoi, la 1 octombrie vom saluta Universitatea Daciei Superioare; la 22 octombrie vom saluta Clubul; iar în ospitaliera lună a mirajelor, în decembrie, vom trăi pentru Operă și Teatru.

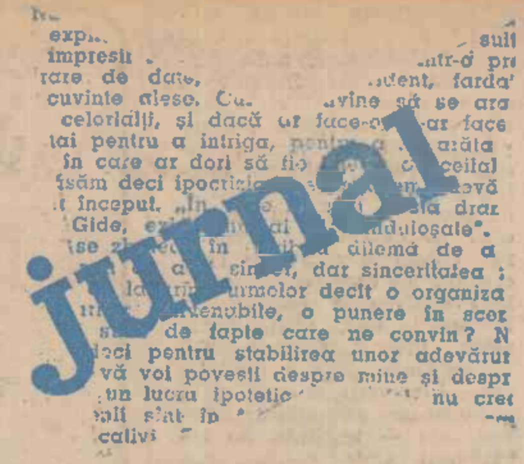
Numai să vină odată studenții, miile de studenți ai Clujului, români, maghiari și de alte naționalități, să umple amfiteatrele și galeriile și să cînte Gaudeamus! Sau măcar să-și poarte alene pașii pe strada Napoca, pentru a ne spune că intrăm în a 51-a toamnă intelectuală din orașul ce atîta vreme jinduise la ea.

Pînă atunci, noi dăm o raită prin ulicioarele pustii și încercăm să ne imaginăm aevea pe bunicii junilor de azi, generația eroică a Unirii.

Romulus RUSAN

Desen de Radu VINCENZ

23

ISTRATI

Există destine literare care-l persecută pe scriitor și după moarte. Nenorocul cel mai înverșunat urmează gloriei postume și joacă încă feste. E ca într-un sinistru umblet de-a v-ați ascunselea pe care nimeni nu-l poate împiedica.

Controversatul **Panait Istrati**, cu aventurile lui spirituale și politice, cu sinuciderea aceea terminată într-un jet de artificii al ziarelor setoase să descopere într-un cadavru un geniu, după moda timpului, cu viața sa încheiată la polul opus celui din care plecase, oferă biografilor un material fascinant. Autorul celei mai reușite reconstituiri a peripețiilor superbului vagabond, Al. Oprea, a avut năstrușnica idee de a-mi propune să încerc să alcătuiesc o ediție completă a **Operelor** sale în românește.

Un vechi sentimentalism, pe care nu mi-l pot reprima, m-a chemat irezistibil către paginile devorate în adolescență cu o încîntare ce nu poate fi descrisă. Îmi aminteam de strania Chira Chiralina, de descrierea Egiptului și de lumea aceea a Mediteranei, de rătăcirile în Deltă, de Moș Anghel și mai ales de Codin. Merita, am promis și a trebuit să trec și la treabă.

Lucrurile erau simple numai la suprafață și mi-am dat seama curînd că operația în care mă angajasem se arată destul de dificilă. Pe un scriitor care și-a supravegheat edițiile românești, deci le-a girat cu numele său, e mai greu să-l traduci, chit că el a scris într-o inimitabilă franceză, ce atît i-a încîntat pe urmașii lui Voltaire. Trebuia deci o confruntare foarte strînsă, un respect pentru intenția cea mai ocultă a autorului, trădată de unele cuvinte. Înotam într-o mare nesigură, mă zbăteam între două maluri incerte și nu spun asta pentru a-mi sublinia meritele, pentru că **Istrati** merită mult mai mult.

Vreau să spun altceva. Intrat în subteranele creației sale trebuie mărturisit că dificultatea de a-l prezenta într-o nouă interpretare românească era destul de riscată. Istrati povestește aparent simplu, într-o cursivă și coerentă desfășurare a faptelor. Rezumîndu-l, ai putea să crezi pînă la un punct că povestitorul leagă între ele fapte aproape fără importanță, portretul personajelor este aproape sumar, lumea simplă, hamali, frizeri, mahalagii și veșnicul copil ce relatează cu naivitatea sa cele văzute în viață. Dar dincolo de frazele cel mai ades banale, fără înflorituri și artificii calofile, doarme o flacără mare ce te arde tot mai tare. Simți că **Istrati** a iubit nesfîrșit umanitatea aceasta ce l-a chinuit, sărăcit, batjocorit, exasperat ducîndu-l pînă în pragul unei morți violente, alese cu voie. La puțini autori am găsit aceste straturi freatice ale creației, subtextul dominator din care iradiază marea amiciție a rătăcitorului pentru tot ce are o inimă sub piept.

Lumea istratiană e devoratoare și pare o magmă fierbinte ce înghite tot și supune. Povestea Chirei Chiralina poate fi luată drept un basm de Orient, dar dincolo de cuvinte există o tragedie fără seamăn. Pitorescul nu e al imaginației autorului, ci al unei lumi făcute parcă din petece colorate, un panoptic plin de umbre și lumini, un ecran ca al caleidoscoapelor făcute din sticle mereu mișcate.

Drama prieteniei trădate ia la **Istrati** proporții cosmice, Codinul său devine o mare proiecție pe cerul întunecat al unei umanități ultragiate, fără speranță, silite să coboare în fiecare zi în cavernele conștiinței, cum spunea fericit o scriitoare. Cruzimi și patimi de neoprit, lîngă cea mai deșănțată dragoste de om, exprimată simplu, fără cuvinte găunoase, totul închegă halucinant un tablou fără egal.

În acest univers dificil trebuia umblat cu grijă, cu o spaimă pentru cuvinte, cu răbdarea de a le da grație și fragilitate, sensuri și greutate. Încercări mai vechi, nu lipsite de merite, au dorit același lucru. Nu știm dacă noi am reușit mai mult, ambițiile au fost mari, dar chiar acolo unde nu l-am egalat există intenția de a-i arăta peste timp o dragoste de emul pe care opera lui l-a hrănit și l-a ajutat să meargă prin literatură.

Eugen BARBU

SCADENŢA NOILOR CONSTRUCŢII UNIVERSITARE

Înscriindu-se pe linia lărgirii bazei materiale a învăţămîntului superior, noile edificii universitare, înălţate în ultimii ani în mai toate marile centre ale ţării, conferă peisajului urban nota particulară a unei ambianţe intelectuale pregnante, deosebit de propice şi stimulatorie, în care îşi desăvîrşesc pregătirea viitoarele cadre de specialitate ale construcţiei socialiste din patria noastră. În Bucureşti, Iaşi, Cluj, Timişoara, Braşov, Craiova, Tg. Mureş, Galaţi, ca şi în celelalte oraşe universitare ale ţării, impunătoare ansambluri arhitecturale — instituţii de învăţămînt, cămine, cantine, case de cultură, complexe sportive etc. — se integrează armonios geografiei citadine, meritîndu-şi pe deplin atributul de adevărate orăşele studenţeşti. Ele constituie un veritabil etalon al ofensivei generale a învăţămîntului nostru universitar, o mărturie elocventă a grijii permanente pe care partidul şi statul o acordă dezvoltării sub toate aspectele a şcolii noastre superioare, creării condiţiilor optime de muncă şi viaţă studenţimii patriei.

Anul universitar 1969—1970 va adăuga şi el salbei edificiilor destinate învăţămîntului nostru superior o seamă de construcţii noi, prevăzute a se da în folosinţă odată cu deschiderea cursurilor ori în etapa imediat următoare. Reconstituim tabloul general al acestor construcţii ce-şi aşteaptă scadenţa, cu ajutorul datelor furnizate de tovarăşul Ion Dobre, şeful Serviciului plan-investiţii din cadrul Direcţiei tehnice şi de investiţii a Ministerului Învăţămîntului. Astfel, în centrul universitar Bucureşti se impune menţionat în primul rînd avansul faţă de termen al unor lucrări din cadrul noului şi atrăgătorului local al Institutului politehnic. Este vorba de circa 14 000 m² spaţii de învăţămînt (amfiteatre, săli de cursuri şi seminarii, laboratoare etc.), gata încă de pe acum să-şi primească oaspeţii. Alte spaţii similare, însumînd 25 000 m², vor fi puse la dispoziţia studenţilor pînă la finele anului curent.

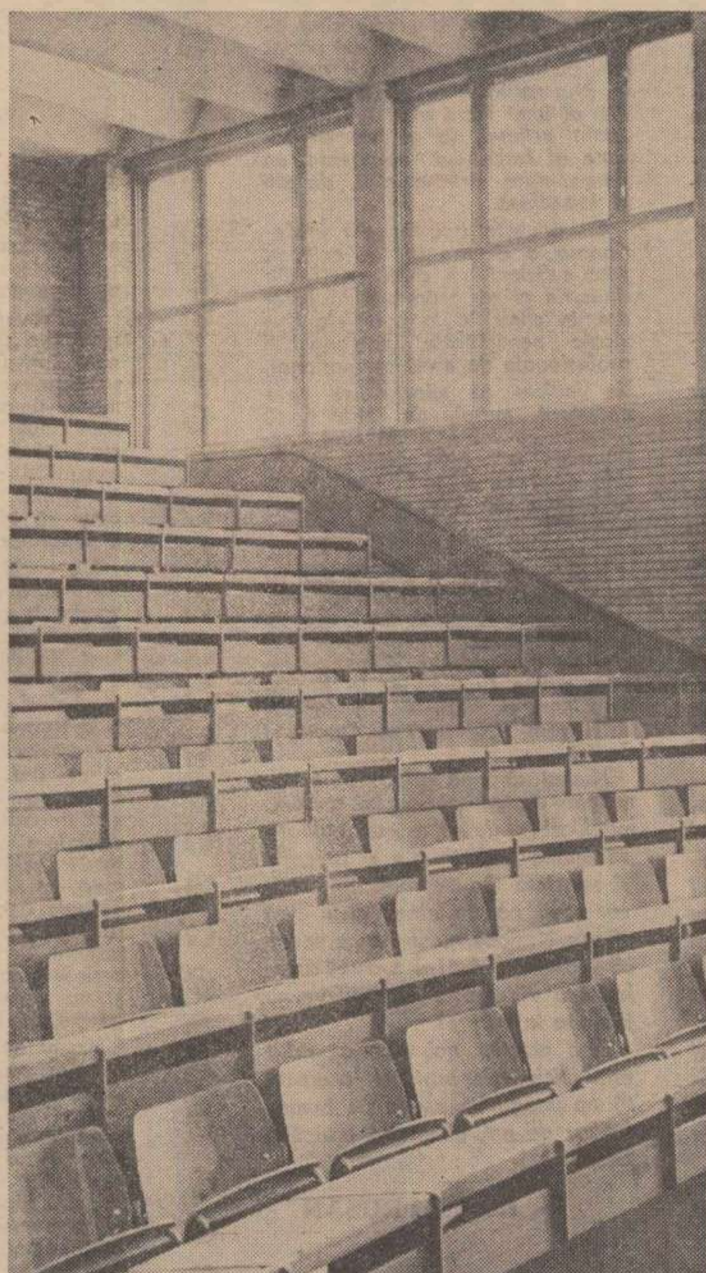
Tot în Bucureşti, pînă la deschiderea cursurilor universitare se vor finisa faţadele noii clădiri a A.S.E. din str. Dorobanţi, dată în folosinţă anul trecut, şi se vor încheia o parte din lucrările construcţiei adiacente (corpul C, destinat Centrului de calcul economic), după care se va trece la definitivarea amfiteatrelor laterale, cu o capacitate totală de 2 100 de locuri. *În prezent se lucrează de asemenea intens la încheierea amenajărilor exterioare ale noii aripi a Institutului de arhitectură, aflate mult în urmă faţă de termenul stabilit iniţial.* Din panorama construcţiilor universitare bucureştene mai amintim complexul celor patru cămine ale studenţilor agronomi, cu o capacitate de 1.688 de locuri, dintre care două sînt planificate a fi predate beneficiarilor chiar în cursul acestui an de învăţămînt.

Din cadrul celorlalte centre universitare ale ţării se impun atenţiei construcţiile noului complex studenţesc din Cluj, însumînd 7 cămine cu o capacitate de 2 770 locuri şi o cantină pentru 3 000 de studenţi. 3 dintre aceste cămine (1 380 locuri) vor fi date în folosinţă la 1 octombrie ac.

La Iaşi sînt gata să-şi primească locatarii ultimele trei cămine cu 1 188 de paturi, din suita căminelor de pe Bulevardul Tudor Vladimirescu. Tot aici se mai află în construcţie un cămin pentru studenţii medicinişti, prevăzut a se da în folosinţă în cursul acestui an universitar.

La Craiova au intrat în faza de recepţionare două cămine noi însumînd 840 de locuri. Alte cămine sînt în plină construcţie la Timişoara şi Baia Mare, dintre care unele vor fi puse la dispoziţia studenţilor odată cu deschiderea cursurilor ori într-una din etapele următoare.

La începutul acestui an universitar este prevăzut a intra în funcţiune şi noul local al Institutului pedagogic din Suceava, cu o suprafaţă totală de 5 100 m² spaţii-învăţămînt. Sînt, de asemenea, în curs de execuţie lucrările privind construcţia clădirii Facultăţii de mecanică a Institutului politehnic din Braşov, planificată a fi dată parţial în folosinţă în viitorul an universitar, precum şi alte lucrări similare la Ploieşti, Constanţa, Oradea etc. Lor li se alătură, firesc, alte şi alte construcţii din celelalte centre universitare, abia începute ori aflate în plină desfăşurare, stabilite a fi predate beneficiarilor în primii ani ai viitorului cincinal.

Un amfiteatru din noul local al Politehnicii bucureştene în aşteptarea beneficiarilor...

...Şi o expoziţie de pictură murală ad-hoc pe pereţii noii aripi de la Arhitectură, inaugurată anul trecut.

Dorind să cunoaştem mai îndeaproape aspectul, gradul de execuţie, soluţiile tehnice utilizate de constructori cu privire la aceste noi obiective universitare, am întreprins zilele acestea o vizită la cîteva dintre ele. Primul popas l-am făcut pe şantierul noului local al Institutului politehnic bucureştean, întins pe o suprafaţă de circa 100 ha. Aici, la unul dintre pavilioanele complexului de construcţii, ne-a întîmpinat protocolar... portarul. El ne-a condus bucuros, mînuind rînd pe rînd şiragul de chei aflate în păstrarea sa, prin amfiteatrele, sălile şi laboratoarele care se vor contamina pentru prima dată în toamna aceasta de freamătul tineresc al studenţilor.

Noua suprafaţă de învăţămînt din cadrul marelui complex politehnic însumează — aşa după cum ne relata ing. *Florin Vasilie*, şeful Serviciului producţie — peste 13 000 m², destinaţi învăţămîntului tehnic cu caracter general (anii I şi II). Acesteia i se adaugă grupul gospodăresc care cuprinde ateliere de întreţinere, depozite, garaje şi diferite alte clădiri aferente, menite a asigura încă de la început buna funcţionare a întregului complex. Pînă la sfîrşitul anului 1969 se prevede a mai fi dat în folosinţă un spaţiu de circa 2 500 m², atît la profilul „învăţămînt tehnic general", cît şi la „mecanică".

Lucrările sînt executate în condiţii care asigură buna utilizare şi întreţinere a clădirilor, recurgîndu-se în acest sens la materiale deosebit de rezistente şi la soluţii tehnice dintre cele mai avansate. Astfel, în holuri şi coridoare, ca şi la celelalte dependinţe de interes comun, au fost aplicate pardosele de gresie şi placaje ceramice, ambele durabile şi uşor de întreţinut. Amfiteatrele, cu o capacitate de la 100 la 250 de studenţi fiecare, sălile de seminarii şi de desen, laboratoarele sînt dotate cu toate utilităţile corespunzătoare (table paralele pe scripeţi, cabine pentru proiecţii, tuburi fluorescente, curent electric de diferite tensiuni, instalaţii de încălzire centrală şi aer condiţionat etc.) care oferă cele mai favorabile condiţii de desfăşurare a lecţiilor în orice perioadă a anului universitar.

Nemulţumit de ritmul unor lucrări la cîteva din sălile şi amfiteatrele noului pavilion, în care se dă în prezent o adevărată luptă „contra-cronometru" pentru prinderea din urmă a timpului, interlocutorul nostru a ţinut să sublinieze rezerva sa critică cu privire la una din întreprinderile furnizoare de materiale lemnoase — Combinatul „1 Mai" din Satu-Mare — care a amînat în mod nejustificat livrarea şi montarea unor mobiliere (pupitre de comandă pentru laboratoare, scaune, bănci, table etc). Sperăm ca „febra" care a cuprins acum, la ora scadenţei, echipele de montori ale întreprinderii menţionate să nu dăuneze execuţiei lucrărilor ce le revin prin contract.

Această situaţie ne reaminteşte greutăţile întîmpinate de unii beneficiari în anii trecuţi, în legătură cu preluarea unor construcţii universitare insuficient finisate. Sînt cunoscute, de pildă, dificultăţile sesizate în prima perioadă a anului anterior de către studenţii economişti care învaţă în noul local din strada Dorobanţi, neajunsuri evidenţiate pe larg şi într-unul din foiletoanele revistei noastre, ca şi cazul unor cămine din diverse centre universitare, puse grabnic la dispoziţia studenţilor, numai pentru a se „respecta" termenul de predare, deşi multe dintre lucrările respective nu erau încă încheiate.

Pentru evitarea unor astfel de neajunsuri, se impune o dată în plus din partea tuturor constructorilor şi furnizorilor o execuţie corectă şi în termen a clădirilor, iar din partea beneficiarilor o verificare atentă, exigentă, conform normelor şi obligaţiilor prevăzute în contractele iniţiale. Asupra unor astfel de aspecte ne propunem a reveni într-unul din raidurile revistei noastre, care se va efectua la începutul anului universitar, în urma dării în folosinţă a noilor clădiri destinate învăţămîntului nostru superior...

Formulăm aceste observaţii, întrucît practica de pînă acum ne-a pus nu o dată — aşa după cum arătam — în faţa unor stări de lucruri cu totul intolerabile. Nu intenţionăm deloc să punem „apriori" la îndoială respectarea termenelor de dare în funcţiune a noilor spaţii de învăţămînt şi cămine, dar ne simţim datori să atragem încă o dată atenţia asupra obligaţiilor stricte ce revin constructorilor şi furnizorilor, spre a preîntîmpina orice eventuale surprize. De altfel, într-un articol pe această temă din 8 septembrie 1969, ziarul „Scînteia" critica în termeni categorici o anumită concepţie mai veche sesizabilă şi în prezent, după care — atît în ceea ce priveşte darea în folosinţă a diferitelor construcţii, cît şi alte pregătiri ce ţin de buna întîmpinare a anului universitar — o nouă etapă de învăţămînt poate începe şi „mai aproximativ", urmînd ca lucrurile să se aranjeze pe parcurs. Critica adresată Direcţiei generale de construcţii-montaj a Capitalei a determinat — e drept — o anumită impulsionare a lucrărilor, dar, din constatările noastre de teren, „ritmurile inegale" de care amintea într-un articol din alt ziar ing. G. *Zarojanu*, director în Ministerul Învăţămîntului, continuă să se manifeste încă simţitor, aşa cum se întîmplă de pildă la cele două noi cămine ale Institutului agronomic, planificate a se preda în acest an universitar.

Ni se pare cu totul şi cu totul anacronică acea mentalitate prelungită de „ut fata trahunt", mai ales cînd este vorba de investiţii precise, de contracte şi termene ferme de execuţie. De aceea, apreciem că atît constructorii bucureşteni, cît şi cei din celelalte centre universitare, trebuie să treacă neîntîrziat la accelerarea ritmurilor, pentru recuperarea tuturor întîrzierilor semnalate. Realitatea dovedeşte că există toate condiţiile materiale ca lucrările să fie efectuate conform planurilor, dar este nevoie — o dată pentru totdeauna — de o optică justă faţă de aceste lucrări, de măsuri hotărîte, eficace pe care le aşteptăm din partea tuturor executanţilor...

Ion SEGĂRCEANU

RENTIERII CUTIEI MILELOR

Pare de necrezut, și totuși asociația din titlul nostru este o metaforă cu deplină acoperire într-o realitate, ce-i drept limitată, dar nu mai puțin întristătoare. Cu atît mai întristătoare cu cît personajele care ne-o sugerează sînt studenți, adică oameni angajați, prin propria opțiune, într-o muncă generoasă de înnobilare a spiritului, de fortificare a inteligenței și de plămădire a caracterului în vederea sporirii gradului de intelectualitate al operei constructive la care sîntem părtași. Raportarea permanentă la această finalitate definitorie pentru un învățămînt pus în slujba unei societăți a muncii eliberate și a omului muncii demn și conștient de menirea sa socială conferă fiecărui nou efort de cunoaștere al tînărului aflat pe băncile facultății semnificația unui nou pas făcut către împlinirea unui ideal. Idealul realizării ca om și intelectual competent, capabil să contribuie la propășirea materială și spirituală a patriei care i-a vegheat copilăria și tinerețea, aplecarea îndelungă și nestingherită asupra cărții sau mașinii, zborul liber al cugetării îndrăznețe, pe scurt, i-a pregătit cu tenacitate și solicitudine intrarea în viață. Fiindcă, parafrazîndu-l pe un scriitor, societatea noastră socialistă ne-a dat toate drepturile, luîndu-ne numai pe unul singur — acela de a lucra prost, de a nu ne îndeplini cu maximum de conștiință a răspunderii, datoria. Invocînd aceste rațiuni ale prezenței noastre pe băncile amfiteatrelor, n-am făcut decît să dăm glas gîndurilor celor mai frumoase și mai intime ale imensei majorități a studenților, să evidențiem acea demnitate caracteristică viitoarelor noastre promoții de specialiști comuniști pentru care cultul muncii zilnice, disciplinate și pătrunse de răspundere constituie crezul sfînt al vieții lor.

Nu fără amărăciune însă trebuie să consemnăm toamnă de toamnă procente substanțiale nu numai de repetenți fizici, înregistrați ca atare în foile matricole, ci și de ceilalți virtuali repetenți care numai printr-un complex de indulgență sînt trecuți în cataloagele unui an superior aceluia pe care nu l-au promovat în mod real. Oricît de mare ar fi gradul de subiectivitate al aprecierii unor examinatori, trebuie să recunoaștem că nu acesta e motivul datorită căruia un procent nu mic de tineri care nu și-au îndeplinit decît foarte precar sau chiar de loc obligațiile universitare reușesc să se strecoare an de an din restanță în restanță, prin ecluzele prea ușor deschise ale reexaminărilor și suplimentărilor de sesiuni. Fiindcă nu sîntem de loc convinși nici noi, nici examinatorii și examinații înșiși că cele 2—3 zile, cîte trec de la un examen eșuat la o reexaminare, pot să sporească în așa măsură cuantumul de cunoștințe și de gîndire în profesie încît un veritabil repetent să devină, hocus-pocus, promovat.

Cunoaștem bine toate tertipurile la care recurg cei mai mulți dintre cei care de-a lungul unui an s-au complăcut într-o totală indolență și indiferență față de condiția de student pentru ca dintr-o dată să se arate foarte dornici de a fi înmatriculați într-un an superior de studii, fiindcă despre o simplă înmatriculare e vorba în asemenea cazuri, de o operație pur administrativă.

Dincolo de pragul vîrstei de 20 de ani credem că fiecare tînăr este sau trebuie să fie suficient de matur pentru a nu-i accepta insistențele lamentabile, milogeala, cerșeala pe la ușile decanatelor pentru a-l ajuta să obțină nu o veritabilă diplomă de specialitate, ci un certificat de paupertate intelectuală.

Este cu totul nedemnă tîrguiala la care se pretează restanțierii noștri de profesie pentru a smulge un indulgent 5, în fapt un rabat de la exigența și conștiința muncii intelectuale.

Prea puțin combătută de acei factori chemați s-o facă — corpul profesoral și organizația studențească — această mentalitate sibarită, această trecere prin facultate ca geamantanul prin gară, cum cu dreptate se spune, iată că și în acest an, după cîte sîntem informați, a dus la eșecuri rușinoase într-o seamă de instituții de învățămînt superior. S-a întîmplat așa pentru că nu puțini sînt studenții care văd în examen o cutie a milelor, ai cărui rentieri au devenit, grație unui joc ocult al promovării fortuite.

Pe bună dreptate s-a spus că nu-i este nimănui permis să se strecoare prin viață cu un bagaj minim de cunoștințe, de pricepere și competență în profesia aleasă. A accepta așa ceva într-un sistem superior de instrucție e un nonsens, un inadmisibil nonsens!

O fi poate temporar avantajos pentru acești rentieri ai cutiei milelor să-și salveze impostura și lenevia, să irosească în zadar cheltuiala pe care o face statul pentru fiecare loc asigurat în facultate.

O asemenea mentalitate însă nu numai că nu rentează pentru societate, dar e în afara oricărei etici sociale. E timpul deci să-i punem capăt, întreaga opinie studențească spunîndu-i categoric NU! E singura modalitate prin care putem să adăugăm noi valori condiției morale și intelectuale a studentului, în deplină concordanță cu întregul program de îmbunătățire și perfecționare a școlii noastre superioare.

N. S.

Fugit irreparabile tempus — un dicton al reparațiilor?

A devenit o regulă ca în perioada de vară, cînd studenții sînt în vacanță, serviciile tehnice, sociale și administrative din institutele noastre să organizeze în toate căminele și cantinele din dotare — folosind mîna de lucru disponibilă din institut, resursele locale și fondurile puse la dispoziție de minister —lucrări de reparații (capitale sau parțiale, după necesități), renovări, revizii ale instalațiilor electrice și sanitare, curățenii generale, recondiționări și confecționări de materiale, deratizări, dezinsecții și dezinfectări, aprovizionări de iarnă cu alimente, legume etc., într-un cuvînt, tot ce este necesar pentru asigurarea unor condiții optime locatarilor din cămine și abonaților la cantine.

Dar cum fiecare regulă are și excepții, și în anul acesta, o parte — e adevărat, mică — din căminele și cantinele noastre nu prezintă garanția că la data începerii cursurilor universitare se vor prezenta așa cum se cuvine, și cum era normal să se prezinte, beneficiarilor. Asigurările date de conducerile administrative în culpă că... „pînă la data de 25—28 septembrie toate lucrările vor fi terminate" nu ne liniștesc cu nimic.

Dacă marea majoritate a obiectivelor din Timișoara, Iași și București vizitate în luna septembrie se prezintă bine (centrul universitar Timișoara chiar foarte bine) din toate punctele de vedere datorită grijii conducerilor respective pentru începerea din vreme a lucrărilor necesare (ceea ce ne face să credem că ele au și fost chibzuite din timp), nu același lucru se poate spune de acele locuri unde, din vina unor servicii tehnice, sociale sau administrative, care au lăsat totul pînă în ultimul moment, mai sînt încă multe probleme de rezolvat. **Așa de exemplu, la căminul din Drumul Taberei nr. 11 al Universității din București se execută în prezent — nici mai mult, nici mai puțin — reparațiile capitale. Într-un local în care la 30 septembrie vor trebui să fie cazați circa 200 de studenți, principalele lucrări — la data de 16 septembrie — nu erau încă terminate. Sînt promisiuni că... Le știm, și le-am mai auzit.**

La Institutul de petrol, gaze și geologie, din cele cinci cămine existente, și care în această vară, spre deosebire de căminele altor institute, nu au avut de făcut față altor sarcini, numai trei dintre ele se prezintă... mulțumitor. Celelalte două, Gabroveni și Doamnei, se găsesc în starea de mai înainte, curățenia — cum spunea șeful serviciului administrativ — „fiind în întîrziere". **De ce? Cum poate fi justificată această situație? Ce-au făcut pînă acum administratorii celor două imobile?**

Academia de studii economice are la dispoziție 9 cămine (și acelea, construcții mai vechi) cu o capacitate de 2 904 locuri, cămine în care, deoarece pînă la 15 septembrie au fost ocupate, curățenia este în curs de rezolvare. Caz de forță majoră, pentru care nu se poate reproșa nimic conducerii administrative, numai că, în timpul care a mai rămas, cei ce se ocupă de ea să nu folosească dictonul latin festina lente, pentru că atunci altele sînt datele problemei. Ce ne facem însă cu localul din Ștefan Furtună pus la dispoziția Academiei de către Institutul politehnic, unde trebuie asigurată cazarea pentru 350—400 de studenți, local în care — fost spațiu de învățămînt — de-abia acum s-a trecut la transformarea lui în cămin? Oare nu prea tîrziu s-a obținut localul și s-a început lucrarea?

La cantina Institutului de arhitectură serviciul tehnic nu a efectuat încă înlocuirea acoperișului de la oficiul de carne, înlocuirea pavimentului de la magazia de alimente, precum și instalația de ventilație din bucătărie. Cît timp aveți nevoie, tovarăși, pentru executarea acestei lucrări?

O situație unică ni se prezintă la cantina dietetică a Institutului de medicină și farmacie din Iași și iată de ce: la 17 iunie o comisie formată din reprezentanți ai Ministerului Învățămîntului, Inspectoratului sanitar, policlinicii studenților din localitate și în prezența șefului serviciului social și a responsabilului cantinei constată că grupul alimentar nu dispune de secții separate pentru asigurarea unei funcționalități corecte din punct de vedere igienic, deoarece cofetăria funcționa la un loc cu oficiul de debitare a preparatelor, iar oficiul pentru primirea veselei era folosit și ca oficiu de pîine. Vasele și vesela se spală în aceeași încăpere, vestiarul era plasat în mijlocul grupului sanitar ș.a. Pentru îndepărtarea acestei stări de lucruri comisia propunea redistribuirea spațiului existent prin mutarea cofetăriei în actualul oficiu pentru curățat legume, amplasarea biroului administratorului în holul sălii de mese, mutarea vestiarului în actualul birou al administratorului și amenajarea spațiului folosit acum ca vestiar, pentru carmangerie. **Toate au rămas, la 5 septembrie, deci după aproape două luni, statu quo.**

La cîteva dintre cantinele vizitate (I.E.F.S., Institutul politehnic din București — nr. 1, Institutul politehnic din Iași — 30 Decembrie) instalațiile frigorifice erau încă în reparație la mijlocul lunii septembrie, cu toate că ele au fost date în lucru imediat ce cantinele au fost închise.

Se întîmplă ca însuși Ministerul Învățămîntului — prin direcția de resort — creează greutăți institutelor: fiind necesare fonduri pentru executarea lucrărilor de încălzire centrală la căminul Republicii al Institutului de construcții, acestea au fost acordate de-abia în luna iulie a.c., ceea ce a făcut ca instalația să fie acum în curs de îndeplinire și sigur terminată... de Anul Nou. Invităm pe tovarășii din direcția respectivă la acest cămin măcar pentru o oră, spre a putea vedea și auzi cum se desfășoară o asemenea lucrare și dacă este posibil — stînd mai mult de jumătate de zi în vreo cameră — să te ocupi cu altceva decît cu numărătul loviturilor și înregistrarea tonului scrijăliturilor.

Am constatat în raidul făcut și unele anomalii datorate celor ce-au executat construcțiile. De pildă, Institutul politehnic din București beneficiază la complexul Regie de o spălătorie nouă. Cu toate astea mașinile de spălat se defectează foarte des, calandrul nu calcă în bune condițiuni rufele iar în plus păturile de protecție de pe sul se ard. Din această cauză călcătoria se face manual și rufele sînt înapoiate cu multă întîrziere studenților, personalul care deservește spălătoria reușind să facă față cu greu lucrului în aceste condițiuni. S-a apelat atunci la serviciul tehnic din cadrul institutului care — pînă acum — n-a dat nici un răspuns, gîndindu-se că poate tempus edax rerum și ele (rerum) se vor îndrepta de la sine.

Ar mai fi de amintit zugrăvelile ce se execută la cantina nr. 1 a Institutului politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej", la căminele 2 și 5 și cantina Institutului agronomic „N. Bălcescu", la căminul nr. 1 de studente și 1 specializare ale Institutului medico-farmaceutic din București, lucrările de la instalația electrică de la căminul „30 Decembrie" a Conservatorului „Ciprian Porumbescu" ce nu sînt încă terminate, încheierea reparațiilor la cantina „Pasaj" a I.M.F. București, remedierea scărilor de la cantina „Tudor Vladimirescu" a Institutului politehnic din Iași, punerea la punct a liftului de la cantina „30 Decembrie" a aceluiași institut ș.a.

Un aspect ce preocupă sau ar trebui să preocupe conducerile administrative ale institutelor noastre este cel financiar. O bună parte dintre ele pornesc la executarea lucrărilor de reparații, curățenie, zugrăveli numai dacă au fonduri și cum acestea sînt limitate, stau cu brațele încrucișate, plîngîndu-se în dreapta sau în stînga că nu au cu ce. Există însă și oameni cu spirit gospodăresc: la toate cele patru cămine ale Institutului agronomic din Iași, reparațiile de zidărie, spoieli și vopsitorii, revizuirea și completarea instalațiilor electrice și sanitare, revizuirea și repararea tîmplăriei (uși și ferestre), înlocuirea la căminul nr. 3 a 60 de broaște s-au făcut cu meseriașii institutului ajutați de personalul de îngrijire. Și atunci, ceilalți nu pot face la fel?

Din cele relatate mai sus, și care nu sînt decît o parte din realitățile întîlnite în cele trei centre universitare, s-a văzut, cred, cu prisosință că ceea ce caracterizează activitatea celor care se ocupă — sau ar trebui să se ocupe — de efectuarea reparațiilor și curățeniei în căminele și cantinele noastre este tocmai excepția de la regulă și dictonul latin pus în fruntea acestui material e necesar să fie măcar acum, în ceasul al 12-lea, în atenția tuturor factorilor răspunzători de asigurarea unor condiții optime de masă și cazare a studenților.

I. NOVAC

Din nou la izvorul pururea reîntineritor

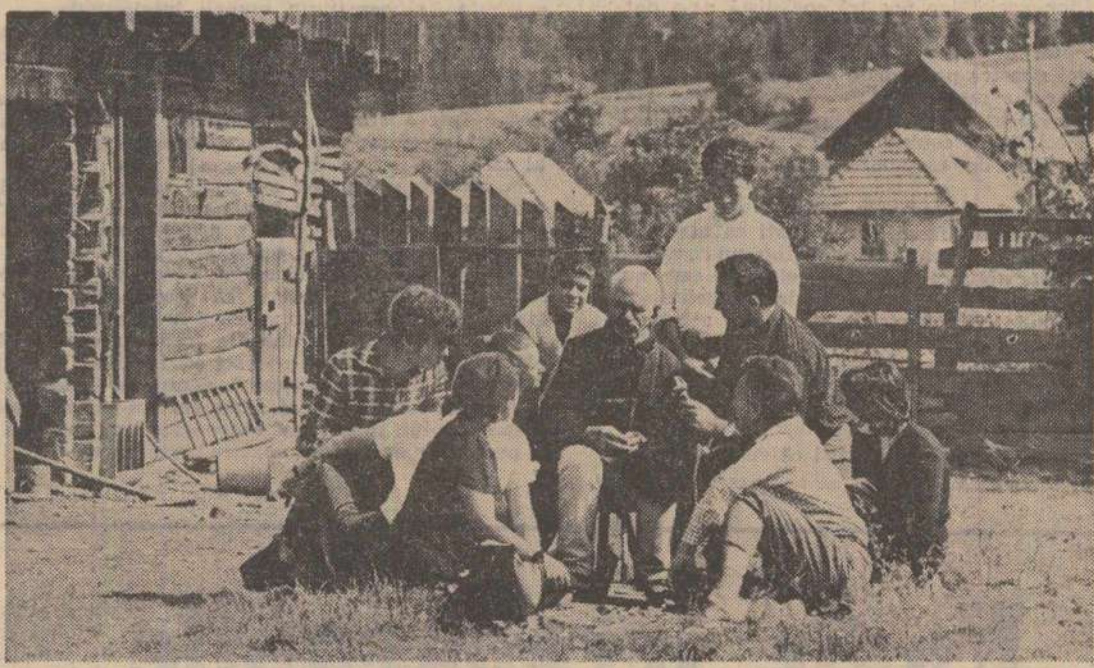
Țara Loviștei, pe care membrii cercului nostru de la Facultatea de limbă și literatură română din București au străbătut-o anul trecut, a rămas în memoria fiecărui participant ca o etapă importantă a contactului direct cu tezaurul spiritual și natural al poporului român.

Comunicări și sesiuni științifice au avut darul să transmită colegilor din facultate rezultatele deplasării. Într-o ședință a cercului am stabilit noul centru al cercetării : județul Covasna. Douăzeci de studenți, printre aceștia și șase studenți din anul I, au început la finele anului universitar cercetările în bibliotecă. Geografia și istoria le sînt acum prieteni apropiați.

20 iulie — ziua plecării. Grigor Marian, Mihai Minculescu, Sabina Angelescu (toți din anul I) sînt emoționați. Pe drum ne întreabă mereu : Noi ce vom face ? În ce echipă vom intra ? Prof. dr. docent Mihai Pop, cu experiența anilor, îi liniștește : „Voi veți fi cei mai harnici membri ai grupului nostru. O să vedeți."

Controlorul de la C.F.R. ne anunță : urmează Covasna. Hărțile se deschid din nou. Sînt urmăriți semeții munți ai Vrancei, ai Buzăului. Degetele se plimbă pe firul imaginar al rîurilor. Am ajuns ! Pe peron sîntem întîmpinați cu bucurie de reprezentanții organelor județene de partid și ai Inspectoratului de învățămînt. Împreună cu dînșii pornim spre Voinești. La școală, prima surpriză. Localnicii, după datini, ne oferă pîine și sare și... țuică de Covasna. Învățătorii St. Olteanu, Nicolae Vleja, Niță Buzea, care au slujit școala timp de 40 de ani, devin ghizii grupului. Oboseala drumului a fost uitată.

După minutele necesare cazării, echipele, constituite încă din București, au pornit în recunoaștere. Listele cu informatorii se completează din mers. Spre seară bucuria e fără margini : sîntem din nou la „izvorul pururea reîntineritor".

PRIMUL INTERLOCUTOR: ISTORIA

Din prima zi fiecare uliță a satului Voinești a fost străbătută de echipele noastre. La întîlnirea cu localnicii se înfiripau pe loc discuții aprinse. Subiectul era același : ce știți despre satul dumneavoastră ? E vechi ? De unde își „trage" numele ? Dar Covasna ? Și voineștenii ne vorbeau cu mîndrie despre locurile, ocupațiile și istoria străbunilor. Știu că satul lor se pierde în zilele istoriei. Știu că la Brețcu se află urmele unui puternic castru roman, iar în vecinătatea satului lor zidurile milenare ale unei cetăți vorbesc prezentului de epoca lui Decebal. Îți spun simplu, așa cum ne-a spus și moș Niță Bîrla : „Voinești, adică sat de viteji. De aici și numele nostru de voineșteni. Vezi, dumneata, istoria e pentru noi o carte sfîntă". Aflăm tot de la localnici că denumirea „Covasna" e un nume „după vremea slavilor, care au venit aici acum paișpe sute de ani". Și tot de atunci se păstrează și denumirile : Dobromir, Crasna, Zăbala, Brețcu etc. Totul se notează cu atenție.

Spusele voineștenilor sînt confruntate cu documentele vremii. Concordanța este deplină. Diploma Ancheiană, reluînd unele știri din secolele X-XI, amintește de o localitate cu ape acidulate : Crasna. Documentele lui Ioan de Hunedoara aduc noi precizări.

Cu fiecare știre, bucuria și satisfacțiile grupului nostru cresc. Și, în final, amintim de memorabila formulare: „Istoria e geografia în mișcare" (Herder).

PE URMELE MIORIȚEI

Cei din anul I fac senzație ! Membrii echipei care studiază viața păstorească au cele mai complete liste de informatori. Ei sînt cei care află primii itinerarul păstoritului în transhumanță.

De la moș Gheorghe Furtună află despre drumul oierilor spre Bălțile Brăilei, spre Crimeea sau Moravia; de la Nicolae Cimpoi culeg informații privind legăturile cu locuitorii de peste munți, din Bisoca. În secret urcă la stînile din apropiere și fac adevărate dicționare ale termenilor ce privesc viața păstorească, urmăresc cu multă atenție practicile păstorești.

Colegii Șerban Anghelescu, Radu Popa, Aurelia Matei, Anca Surcel îi ajută să facă fișele de informatori și de magnetofon și „întăresc" echipa.

Descoperirile continuă. Tinerii cercetători află că la urcarea oilor la munte, cu ani în urmă, erau sacrificați miei și boboci de gîscă, iar cenușa era amestecată în sarea oilor pentru a „rămîne oile strînse cum sînt bobocii după gîscă"; culeg date despre focurile vii de pe crestele Carpaților. În această zonă ciobănească Miorița este cunoscută foarte bine. Încercăm să aflăm de la locuitori date referitoare la geneză. În casa primitoarei Maria Teculescu informațiile sînt revelatoare. În primul deceniu al secolului nostru cîțiva ciobani din Voinești au ucis pe Martac, cioban din Neculele (Vrancea) pentru că avea oi mai multe. Pe locul crimei a fost îngropat, iar la un an a fost dezgropat și ars, iar cenușa a fost dată oilor pentru a fi ferite de rele. De acum discuțiile teoretice sînt aprinse. Toți înclinăm să credem că la originea Mioriței stă conflictul economic. Deci, Ovidiu Densușianu avea dreptate susținînd o asemenea ipoteză. Versurile nemuritoarei Miorițe sînt aduse în discuție :

„Ei se sfătuiră
Pel'apus de soare
Ca să mi-l omoare
Pe cel Moldovean
Că-i mai ortoman,
Ș-are oi mai multe
Mîndre și cornunte".

Sîntem convinși că prima ședință de cerc în care vom dezbate această temă va fi furtunoasă.

NEDEIA MOCĂNEASCĂ, UN SPECTACOL DE NEUITAT

După ce am asistat la toată desfășurarea unei nunți, la Voinești, și am cutreierat munții din apropiere, după cîteva meciuri de fotbal care ne-au amintit că sîntem totuși în vacanță, Nedeia mocănească ne-a adus în fața unui străvechi obicei în toată splendoarea sa. De sute și sute de ani, la începutul lunii august ciobanii coboară în sat pentru a-și întîlni iubitele, familiile. Dincolo de spectaculoasele întreceri ale călăreților sau ale celor puternici, dincolo de cîntecele și dansurile specifice zonei, pe care le-am înregistrat și filmat, un lucru ne-a atras atenția în mod deosebit. Cu acest prilej se întemeiau noi familii, confirmînd Pravila lui Vasile Lupu, în care Nedeia era amintită ca o formă de logodnă. S-a conturat, așa dar, subiectul unei noi comunicări interesante.

ACESTA E VIERS FRUMOS

Pentru Varvara Cimpoi „Miorița", „Meșterul Manole", „Tudor, Tudor, Tudorel", „Ghiță Cătănuță", „Chira Chiralina" sînt cîntece cu viers frumos, pe care le știe de la bunici, de cînd era mică și le cînta, le cînta mereu cu plăcere. La cei 78 de ani Varvara Cimpoi are aceeași dragoste față de cîntec „cum a avut cînd era codană" și tot satul o cunoaște. În cele două săptămîni petrecute la Voinești ne-am convins că locuitorii acestei părți a României, înfrățiți cu codrii milenari, cu munții și susurul izvoarelor, sînt iubitori de cîntec și poezie. Din această iubire permanentă au izvorît și versurile doctorului Olteanu Ilie scrise pe o cruce din cimitirul satului.

Bradule vrîncean
Părinte,
Prin care-mi trag obîrșia
De dac și cioban;
Părinți cu mîna aspră și bună,
Cu șoapta de doină
Și voci de furtună
Născut ca să urci
De-a pururi pe creste,
În tine se-ntrupă
Chemarea străbună
Și sfînta poveste,
A neamului meu,
Cînd vei cădea
Îngenunchiat voi privi
Și geamătul meu
Va fi fără lacrimi;
Și nu mă voi îndoi
Pentru că noi
N-atingem pămîntul cu fruntea
Decît în clipa din urmă
Și atuncea întregi

...Grupul nostru a mulțumit localnicilor pentru ospitalitate și mulțumește și pe această cale U.A.S.R., care cu consecvență sprijină cercetarea folclorului românesc.

Asist. univ.
Eugen MARINESCU

PORȚILE

(Urmare din pag. 1)

dincolo de ea, poarta țărănească a fost în ton cu firea meșteșugarului. Fiecare zvîcnet, fiecare înfloritură, fiecare privire aruncată, punctată de o melodie, îi poate trezi noi valențe spirituale. Genial sau numai meșter în conștiința sa, omul și-a creat cu mîinile sale porțile încrederii celui care îi calcă pragul.

Mai apoi, poporul a născut poate direct, înțelept și bărbos, ca pe un patriarh al luminilor, un om care s-a numit Brâncuși. Lemnul și piatra, bronzul și marmura s-au supus mîinilor sale. Cocoșii au cîntat, pasărea măiastră a rupt spațiile, cumințenia pămîntului și-a închis dorul într-o ascunsă rugăciune, eroii și-au găsit prinosul nesfîrșit, iar lumina a bătut în poarta sărutului, dincolo de care viața adevărată se întîmplă, curge, în toată plenitudinea ei.

La antipozi, iarna și vara, albul imens și auriul popoarelor de grîne își au porțile lor despre care omul s-a învrednicit să se ocupe. La sărbătorile de iarnă, bunăvoia, cîntecul și dansul, cuvîntul ritmat și seninătatea își au locurile lor aparte în îndeletnicirile de peste an. Noaptea Anului Nou, noaptea care întinerește zilele și aduce bucurii și pe care omul o cinstește cu țuică, vin și carne, își are porțile ei. În Ardeal, acolo unde este o movilă sau un deal la mijloc de sat sau la marginea lui focul așteaptă moartea timpului vechi și întinerirea lui. Nu-i vorba de o uitare a lucrurilor lumești ; cei care îngrijesc de focul anului nou strigă cuvinte de laudă sau de rușine pentru săteni — adevărul își găsește aici întodeauna prietenii. Odată cu strigătul lor, la care se fură porțile și cuvîntul despre poarta fiecăruia, cuvînt spus în deal e totdeauna adevărat — semn că în comunitatea sătească totul are urechi și ochi și mai aleș judecători drepți, nepărtinitori.

Vara își are bucuriile ei, soarele și apa, alte cîntece și liniștea izvorului rece bătînd cu aripile sale de apă în pămînturi. Omul a binecuvîntat soarele, l-a descîntat și l-a chemat spre țărînă ca într-un rit magic : „Coboară soare / Plouă la picioare / Pe două portioare..." sau „Dragu mi-e soarele / Cînd ridică genele / Ca omul porțile". Dincolo de vers, expresia puternică a muncii și a rodirii, a zilelor cele mai încărcate de sudoare se aud bătînd ca niște ciocane, izbînzile care ritmează timpul și-l împart scurt : zi, noapte, odihnă și muncă, totul fiind încununat la sfîrșitul săptămînii de jocuri și strigături, de muzici și hore vechi, sorore și spirituale.

La porțile visării, ale visării copilărești sau adolescentine, ale visării mature, oamenii au băut prin anii lor. Aproape de visare, așa cum lumina se rupe printre arborii unei păduri tinere, gîndurile se zbat, se întretaie, se îmbină. Poate că lîngă porțile visului sînt cele ale cunoașterii, ale limpezirii și rațiunii.

Acestea nu sînt decît cîteva din porțile pe care le întîmpinăm, le întîlnim, ne supunem lor și le cinstim. Uneori ne însoțește patima, alteori regretul, așteptarea și gîndurile de viață veșnică. În afara porților este lumea — între porți o altă lume, cu miracolele și întrebările ei și ale veacului care ne însoțește. Totodeauna vom avea în noi un dram de subiectivism, cum este și firesc, și drept. Între noi și lucruri porțile cîntăresc adesea răspunsurile pe care trebuie să le fixăm ; deschiderea lor înseamnă potrivirea noastră cu a semenilor noștri.

Acorduri in maiestuoso peste meridiane

Creația artistică studențească s-a impus în mod categoric în peisajul divers al artei românești. Spectacolele de teatru sau concertele, expozițiile sau spectacolele de operă susținute de viitorii artiști atrag un public din ce în ce mai numeros și mai interesat în a percepe ce-i caracteristic, specific artei studențești.

Spontaneitatea și îndrăzneala, pasiunea și inteligența, iată numai cîteva din secretele acestui succes. Creșterea calitativă neîntreruptă nu putea să rămînă fără ecou și peste granițele țării. Premiile obținute de instrumentiști și cîntăreți (ultimul obținut în Olanda de Maria Slătinaru, proaspăta absolventă a Conservatorului „Ciprian Parumbescu"), de formațiile de teatru sau folclorice studențești au devenit ceva obișnuit. Urcînd încă o treaptă artistică, studenții sînt din ce în ce mai des invitați la festivaluri de mare prestigiu internațional, unde-și dau concursul alături de mari personalități în spectacole prestigioase, care, nu o dată prin intermediul televiziunii, sînt urmărite în zeci și zeci de țări.

În această vară nu mai puțin de trei formații ale Conservatorului „Ciprian Porumbescu" din București au susținut turnee peste hotare, în țări cu veche tradiție muzicală. „Madrigalul" nostru de aur și-a continuat marșul triumfal prin Europa, traversînd-o (pentru a cita oară ?) și avînd ca puncte de popas Olanda, Cehoslovacia, Iugoslavia și U.R.S.S. Această ultimă escală a constituit ca și celelalte un nou și constant succes ce se menține peste orice calificativ. La Moscova, în grandioasa „Sală a coloanelor" a avut loc un concert de gală ce a constituit deschiderea „zilelor culturii românești" în țara prietenă. Succesul uriaș a determinat repetarea concertului în aceeași sală. Vilnius — următoarea etapă — a fost gazda a încă două concerte. Aici, Marin Constantin și discipolii săi au sărbătorit ziua de 23 August cu șampanie, cîntînd „Înainte partidul ne conduce" de Marin Constantin. Și turneul a continuat în depărtata Letonie. La Riga din nou două spectacole, din nou un strălucit succes. Presa sovietică a consemnat de fiecare dată cu căldură concertele formației noastre : „O formație de faimă mondială", „perfecțiunea sunetului", „iată absolutul !" ș.a.m.d., lucruri ce au început să ne pară obișnuite cînd e vorba de Madrigal.

Și iată că peste cîteva zile acești copii minune ai muzicii noastre pleacă într-o călătorie mai îndepărtată, într-o țară în care vor cînta în premieră : S.U.A.

Încrederea pe care celebrul impresar american Hurok a acordat-o formației, angajînd-o pentru un turneu de aproape două luni în 12 state americane, cu concerte la Washington, New York, San Francisco, Dallas etc., este o nouă confirmare a faimei mondiale căpătată de formația Conservatorului bucureștean. Să-i urăm lui Marin Constantin și sufletului său cu 30 de inimi anticul „Ritorna vincitor !"

★

Replică orchestrală a Madrigalului, „Camerata" cunoaște de asemenea o permanentă ascensiune valorică. Concertele susținute pînă acum ne-au dezvăluit de fiecare dată o formație matură din punct de vedere artistic în ciuda tinereții membrilor săi. Tehnica instrumentiștilor și muzicalitatea lor, precum și varietatea repertoriului, toate cizelate de prestigiosul muzician Dumitru Pop, au impus-o atenției melomanilor. Anul trecut, cu prilejul susținerii unei serii de concerte în R.F.G., prezența sa a fost subliniată în cuvinte mai mult decît măgulitoare. A fost acest turneu un prim test internațional, urmat anul acesta de un al doilea.

Între 21—27 august „Camerata" a susținut un turneu în R.D.G. la Berlin, Dresda, Potsdam și Leipzig. Cunoscută fiind exigența publicului german pentru muzica de cameră, succesul obținut este o nouă și serioasă confirmare valorică. Însuși programul prezentat prin dificultatea și diversitatea sa au impus aprecierii formația de studenți din România. Nu este la îndemîna oricui să prezinte într-un concert piese de Vivaldi, Haendel, Mozart, Britten, Stravinski, Paul Constantinescu și Ion Dumitrescu. Fiecare din aceste concerte a fost încheiat cu cîte un veritabil micro-concert, publicul german, de obicei atît de rezervat, solicitînd formației cîte cinci, șase bisuri. Pe parcursul turneului au intervenit și momente inedite dar pline de farmec. Astfel la Dresda concertul a avut loc în celebra sală de goblenuri, unde costumele de epocă ale membrilor „Cameratei" s-au integrat de minune decorului ce-o înconjura. Radiodifuziunea germană n-a vrut să scape prilejul de a avea în fonoteca sa de aur formația noastră. Astfel „au rămas" în R.D.G. „Toccata" de Paul Constantinescu, „Hora" de Dinicu și „Dansul țărănesc" de Paul Constantinescu. Calitatea excelentă a imprimărilor l-a determinat pe directorul general al Radiofuziunii să invite din nou formația Conservatorului pentru noi imprimări. Stagiunea muzicală bucureșteană ce se va deschide în curînd va fi punctată de aparițiile „Cameratei", care-și propune ca majoritatea lucrărilor să fie prezentate în primă audiție. Îi urăm succes și o vom urmări cu tot interesul.

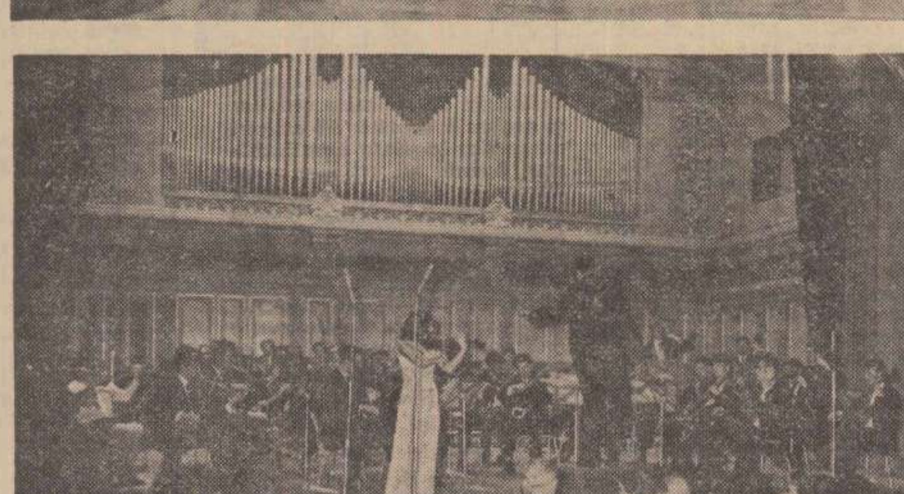
★

Sora cea mică a formațiilor Conservatorului, „Academica", nu vrea să se lase cu nimic mai prejos decît înaintașele ei. Cunoscutul muzician Alexandru Șumski, în egală măsură pianist și dirijor de elită, a muncit enorm cu o formație care la început părea eterogenă, dar care pe parcurs s-a dovedit de-o valoare certă. Aparițiile sale periodice la Televiziune în apreciatul curs de inițiere muzicală pentru tineret, imprimările de la Radio ca și concertele, nu multe la număr dar de un ridicat nivel artistic, au impus definitiv în viața noastră muzicală și pe acest Prislea al Conservatorului. L-au impus în așa măsură încît anul acesta organizatorii Festivalului pentru tineret de la Bayreuth au invitat formația românească să participe chiar la concertul de deschidere. Mai presus de orice comentariu apare notația cronicarului de specialitate al ziarului „Nordbayerischer Kurier" : „În concertul de deschidere al festivalului, dirijorul și orchestra română au constituit punctul de onoare". „Melodia infinită" de Teodor Grigoriu, lucrare dedicată tradiției muzicale a o-

rașului Bayreuth (unde au creat și sînt înmormîntați Wagner și Liszt), cele trei piese pentru orchestră de Constantin Silvestri, Lento-ul de Zeno Vancea, Suita „Don Quijote" de Telemann, Concertul pentru violoncel de Vivaldi, ca și Concertul pentru oboi de Alexandru Marcello, au fost punctele de bază ale repertoriului prezentat în acest turneu. Concertului de care aminteam i s-a adăugat un nou concert la Kassel, susținut la invitația primarului orașului ca și alte trei în Franconia superioară. Dirijorul, orchestra și soliștii, soprana Cornelia Angelescu, violoncelistul Mihai Dăncilă și oboistul Radu Chișu au repurtat peste tot aprecierile unanime ale unui public răsfățat de Karajan, Elisabeth Schwartzkopf au Kempf.

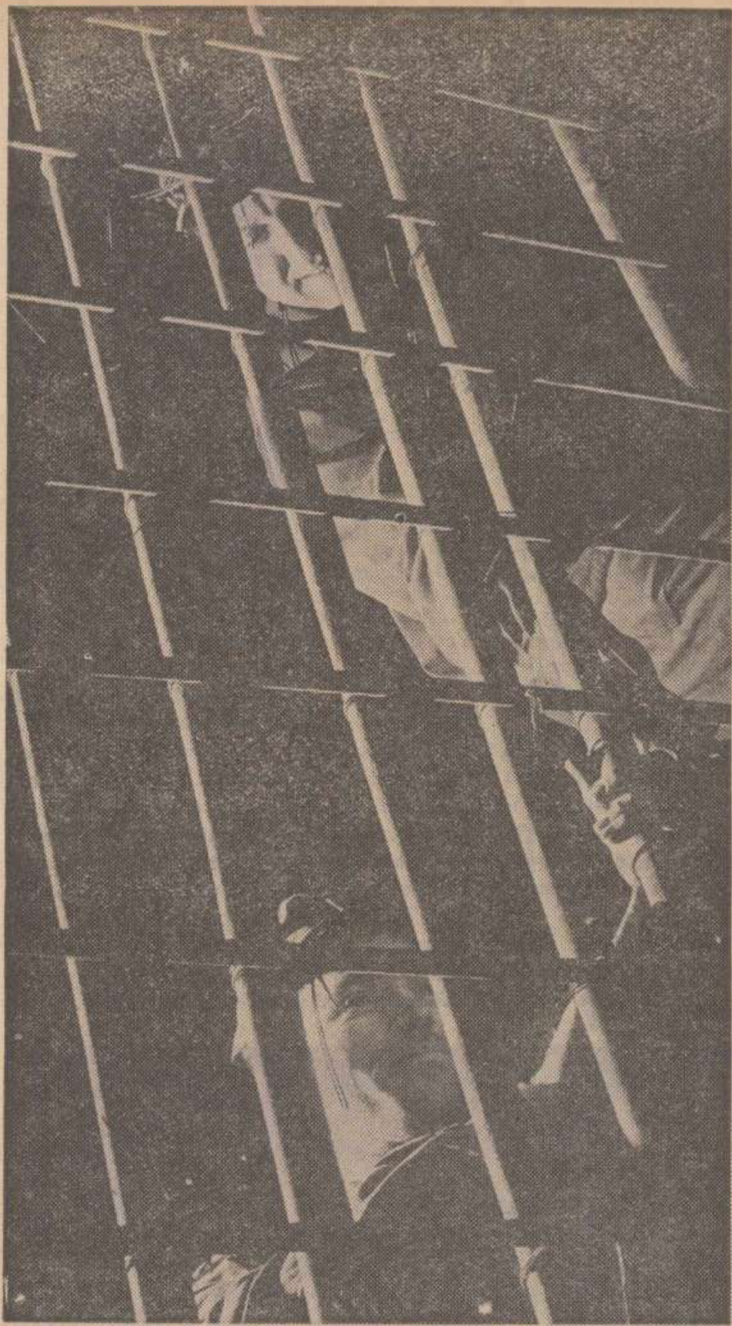
Succesului repurtat i s-au adăugat satisfacția audierii unor concerte din cadrul festivalului wagnerian și vizitarea unor orașe de mare tradiție muzicală ca Viena și Nürenberg.

Abia întoarsă în țară, „Academica" se pregătește pentru cîteva manifestări de prestigiu național. Dezvelirea, la Tulcea, a monumentului lui George Georgescu, un concert în cadrul Filarmonicii la Ateneul Român, imprimarea unui disc la Electrecord și continuarea ciclului de inițiere muzicală de care aminteam mai sus.

Cele trei formații studențești sînt o expresie vie a prestigiului de care se bucură arta noastră în general, o dovadă că această artă are asigurată o perenitate.

Cristian MIHĂILESCU

ORA BĂRBAȚILOR PE LOTRU

Am văzut pentru dumneavoastră...

Aș sîcîi puțin pe cititorii acestui reportaj cu o întrebare destul de banală pentru secolul nostru cu oameni perfect informați:

Ce imagine rechemați în memorie cînd întîlniți cuvîntul LOTRU sau cuvîntul HIDROCENTRALĂ?

Rostul întrebării este nu atît de a conta pe un răspuns expresiv, cît de a-mi revedea încă o dată, la dimensiunea reală, aventura pe care eu, un om viețuind domol în fața unor cărți sau a unor foi nescrise, sau scrise, ca și domniile voastre, mi se pare, am încercat-o timp de cîteva zile pe firul unei noi mitologii: șantierele de pe Lotru.

Deocamdată, în valea unde va fi barajul, adică esența a ce ne închipuim noi oamenii perfect informați că este o hidrocentrală — deși nu e chiar așa — lucrările sînt pe undeva pe la mijloc, în așteptarea marelui spectacol de carte ilustrată.

Deocamdată, undeva, cam la vreo trei sute de metri sub pămînt, un om mărunțel organizează la cîteva ceasuri o dată niște ospețe de piatră zeiești, cu granit de la începuturile lumii, copt bine într-o sută de kilograme de dinamită. După ce mîngîie puțin urma focului, după ce miroase puțin sufletul solemn al muntelui, mărunțul meșter artificier Mihai Zuicaru își ia geanta cu miracole și urcă la suprafață pentru a coborî din nou, în altă galerie, printre stropii pe care-i naște continuu pămîntul, avertisment sau prinos muncii aceleia întărîtate, muncă pentru bărbați, în accepția fundamentală a cuvîntului.

Totuși, ce este o hidrocentrală?

În principiu, un lucru extrem de simplu: o cădere de apă care pune în mișcare paletele unei turbine, asigurînd la rîndul ei forța cerută de un generator. Asta în principiu, pentru că în fapt lucrurile se complică enorm. Trebuie să ia naștere un baraj de aproximativ 140 de metri înălțime care să închidă marele lac de acumulare Vidra. O rețea de 150 km. de tunele trebuie să asigure mișcarea apelor către baraj și de aici la uzină. Să se organizeze șantiere și colonii în munți, în locuri bătute îndeobște de sufletele codrilor și umbrele istoriei. Să asiguri oamenilor locuințe bine încălzite, hrană, un ritm cultural firesc. Să cauți oamenii, să-i educi sau să-i reeduci pentru trebuințele unei vieți de pionier și de erou. (Evident, eroismul se învață ca alfabetul, altfel n-ar exista atîția lucrători care să bată drumurile cele mai aspre ale țării ca să dea nume unor legende vii cum sînt Bicazul, Argeșul, Porțile de Fier, Lotru).

Mai trebuie tăiate sute de kilometri de drumuri în piatră, trebuie obligat muntele să-și cheme apele și puterea pentru ani buni de-acum înainte ca să poată lua naștere la Ciunget un palat subteran în valoare de 500 MW, la Voineșița o stațiune turistică fără mulți concurenți la noi și aiurea, iar la cota 1300 oglinda olimpiană a unui lac în verde și bleu, unde să caute constructorii, reîntorși ca turiști, urma mîinii lor binecuvîntate și nostalgia zăpezilor de-odinioară.

★

Dacă sosești în gara Lotru cu bune cunoștințe inginerești și cu experiența unor șantiere asemănătoare, e foarte probabil că vei ști să compari munca de aici cu munca de pe acele alte șantiere văzute de tine, dar e mai puțin sigur că vei putea să judeci prin emoții fiecare om și fiecare loc, fiindcă ingineria e cam peste tot la fel, cu alți oameni însă, cu alte drumuri.

Eu am venit pentru prima oară pe un astfel de șantier. Am făcut obișnuitul popas la direcția șantierului, la Voineșița, și, în pofida amabilității prevenitoare a mai multor persoane, am pornit să descopăr pe jos șoseaua pînă la baraj.

Am prins pînă sus o mașină ce transporta bușteni de pe fundul viitorului lac de acumulare. Șoferul era de la Horezu, suplu și candid la înfățișare ca o efigie, tată a doi copii, petrecînd pe mașină, de regulă singur, cîte douăsprezece ore și mai mult. Vorbea cu un fel de înțelegere ocrotitoare despre tinerii care-și află greu locul și-mi spunea că face munca asta chinuitoare pentru că trebuie făcută de cineva. Și, mai ales, pentru că după ce afli cît e de rea îți dai seama că altul nu ar mai face-o și ți-e rușine să abandonezi.

Șoferul avea douăzeci și patru de ani.

Am traversat fundul „lacului" pe timp frumos. Un tăietor care m-a însoțit puțin m-a informat că pînă la baraj e un drum de un kilometru, cel mult. Sigur? l-am întrebat. Doar m-am născut pe-acolo, mi-a răspuns.

Am mers, bineînțeles, o oră și ceva, întins. Tăietorul a ținut să-mi explice că, în urmă cu cîțiva ani, cînd au început defrișarea, era pe vale un codru și după ce-au doborît cîteva sute de copaci și-au zis că e muncă de-o viață. Iată însă că treaba e pe terminate și, cu toate că recunoaște fiecare ciot și fiecare talpă de loc, nu contenește să se mire: cînd maica-măsii de vreme au gătat ei atîta pădure?

Cîteva zile mai tîrziu, eu, călătorul, aș fi putut să-i explic că, în fond, același lucru se petrece și cu apele hidrocentralei: Lotrul e mare o dată pe an, ca și nenumărații lui fii și frați, altfel e un rîu lotru, adică hoț, mișcîndu-se frumos și fără folos pe o albie capricioasă. El și celelalte ape, picătură cu picătură, sînt supte cu răbdare și sudoare din măruntaiele planetei, potrivite într-un lac cu prețul în aur și prăbușite apoi pe un canal de aproape 17 kilometri, la o diferență de nivel de 800 de metri — cît două Niagare, zicea cineva — într-un șuvoi cu un diametru-șoc de cinci metri.

Din puțin cu puțin se face lege! Dacă n-ai înțelege exact această idee ți-ar veni greu să crezi că în anul 1972 va intra în funcțiune primul grup generator. Trebuie să crezi, chiar dacă ar fi să-ți amintești numai că toate marile șantiere ale României contemporane au fost încheiate cel mai adesea în timp și bine.

Între stagiatură și șefia de șantier — cîteva vîrste

Geografia spațiului numit I.C.H. Lotru, nu cea originară, ci a doua geografie, întocmită de om în ultimii patru, cinci ani, nu prea poate fi înțeleasă dacă nu-i căutăm cauzele și argumentele sub pămînt, în hățișul de tuneluri și canale. Așezările au apărut, aparent, fără nici o justificare, în vîrful muntelui sau în inima pădurii adormite. Iernile, legăturile între aceste colonii s-au făcut în pragul aventurii.

Prima vîrstă

Întîiul om pe care l-am întîlnit, mai bine zis căutat, în vîrful muntelui, către seară, pe ploaie, pe o vreme obișnuită în aceste locuri, a fost inginerul stagiar Ștefan Kemencsei, absolvent de cîteva luni al Facultății de construcții hidrotehnice din Timișoara. Căutam prima vîrstă a ingineriei pe marile șantiere. M-a întrebat dacă-mi place tot ce văd. I-am răspuns că, în meseria mea, are mai puțină importanță cît îmi place un lucru și mai mult cît de interesant e lucrul pentru cei care-l trăiesc. Asta așa-i, a confirmat, dar ca inginer mușai e să te atragă o astfel de muncă, fiindcă salariul, oricît ar fi el de tentant aici, nu compensează efortul și nici ambițiile. Ce rămîne este doar plăcerea curioasă de a trudi în locul cel mai greu.

El a purtat corespondență timp de un an cu un prieten, venit pe Lotru în '68. A fost ca o inițiere. Dacă problema oamenilor rămîne deschisă încă, este pentru că, la repartiție, înainte de repartiție chiar, studenții nu știu deloc ce e un astfel de șantier. E normal să te sperie orice lucru necunoscut, mai ales cînd asta înseamnă aproape sigur cîțiva ani angajați înainte. A venit cu o lună mai devreme la baraj fiindcă se plictisea acasă. L-am întrebat:

— De ce nu ai cerut să lucrezi la proiectare?

— Nu-mi surîde. Am făcut practică la Argeș și am spus că acolo ar fi de mine. Cînd s-a terminat la Argeș, m-am interesat de un loc asemănător; știam cîte ceva despre Lotru și am început, ca să zic așa, documentarea prealabilă.

— Cum ai fost primit?

— Cu „bine ai venit!"

— Se înțelege, dar voiam să te întreb de celelalte, cazarea, oamenii cu care lucrezi.

— Ba nu-i chiar atît de subînțeleasă urarea. Aici sîntem, într-adevăr, bineveniți. M-am bucurat de grijă și atenție. Și inginerul Kamenitzer, șeful șantierului baraj, și inginerul Ionescu Maximilian, și maistrul Moga au o mare experiență de șantier și de oameni. Există un fel de frăție aparte prin aceste locuri, altcumva nu s-ar putea trăi. O treabă de bărbați cu legi aspre ca ale minerilor — minerit facem în mare parte și noi — cu legi nescrise, ca pe front. Aici nu merge cu opt ore de muncă și gata, m-am spălat pe mîini. Iei a doua zi treaba de unde o lasă schimbul și dacă trișezi la ștafetă o dată, mai bine îți faci bagajele în ziua următoare. E ștafetă în sensul deplin al cuvîntului.

M-a condus în galerie. Printre explozii și pîrîiașe neobosite, printre vagoneți cu piatră și discuții de serviciu cu cei care intraseră în schimb. Stagiatura la Lotru are infinit mai multă greutate decît în alte părți. După un an, dacă-ți merge bine mintea și prinzi respectul oamenilor, intri direct în marele foc, la șefia unui lot, sau ceva asemănător.

I-am purtat cizmele și casca de protecție cîteva ore. M-a asigurat că am să simt cumva, cîndva, cu emoție greutatea lor simbolică. Dacă am să revin la Lotru. Dacă sînt om cu sufletul întreg nu se poate să nu-mi rămînă puțin inima și pe-acolo.

★

Seara am petrecut două ore în apartamentul familiei Kamenitzer. Mai erau acolo cîțiva ingineri ale căror nume nu le-am putut reține. I-am întîlnit în aceeași seară pe șantier și în ziua următoare. Se cunoșteau de mulți ani. Fiecare avea cel puțin „două șantiere" înaintea Lotrului, la Bicaz, Argeș sau Porțile de Fier (ștafeta!). S-a discutat literatură. Un perete întreg era ocupat de o bibliotecă greu încercată de greutatea cărților — artă, filozofie. Am observat mai pe urmă, cu prilejul altor întîlniri, că mulți oameni au acolo pasiuni trainice în cîte-o artă sau știință greu de întrevăzut, luînd în considerație meseria principală. Inginerul Alexandru Simionescu, de pildă, de pe Șantier-Uzină Ciunget are o colecție de pipe epatantă, pe care le încearcă după dispoziție și anotimp, pe tabieturi orientale. În pictură, mărturisește, nu prea trece cu plăcere peste 1900, dar compensează inapetența cu dragostea lui deschisă pentru muzica contemporană. Are mai mult de 60 de benzi înregistrate, de la 1900 încoace. Mihai Iosup, inginer și șef de lot la Centrala subterană, se ocupă cu fotografia. Exemplele pot continua, sensul lor e unic:

„Deocamdată, în valea unde va fi barajul, lucrările sînt pe undeva pe la mijloc, în aşteptarea marelui spectacol de carte ilustrată"

„Dacă vrei să-ţi verifici reflexele, rezistenţa, spiritul de sacrificiu şi credinţa într-o idee, într-un cuvînt, bărbăţia, prilejul potrivit e subteranul"

şi spre cinstea artelor. E, probabil, locul unde artele îşi dovedesc ferm necesitatea, unde se triază în profunzime bucuriile veritabile.

A doua vîrstă

Inginerul Mihai Iosup a absolvit în 1956. A făcut proiectare la Deva şi a trecut apoi la Argeş, la serviciul controlului calităţii. Acum e şef de lot la Centrala subterană, unul din punctele cele mai dificile ale proiectului Uzinei hidroenergetice Lotru. Se lucrează în piatră, la mare adîncime; e locul unde se întîlnesc mai multe tunele, unde se rup din rocă mai multe galerii laterale. Dacă vrei să-ţi verifici reflexele, rezistenţa, spiritul de sacrificiu, puterea şi credinţa într-o idee, într-un cuvînt, bărbăţia, prilejul potrivit e subteranul.

Evit cît pot să mimez reporterul care se minunează la locul faptei, dar îmi primesc cu respect uimirea cînd sînt în preajma performanţei. S-ar putea spune: obişnuinţă, oamenii care coboară în subterană s-au obişnuit de-acum. Ca şi cum, dacă ar avea posibilitatea să schimbe locul de muncă cu un altul mai comod, mai uscat, pătruns cel puţin cîteva clipe de lumina zilei, ar face-o. Cred că nu. Nu e vorba doar de ce cred ei, ci de ce văd.

I-am pus inginerului şef al şantierului, Alexandru Simionescu, următoarea întrebare:

— Cînd se popula odinioară un pămînt necunoscut, oamenii mergeau într-acolo cu speranţa că au un hop mare şi o şansă; şi după aceea viaţa lor începea să semene cu viaţa pe care şi-au dorit-o în locurile pe care le-au părăsit. O singură încercare pentru o viaţă. Vă întreb pe dumneavoastră, care sînteţi la a treia sau a patra încercare, ce motive aveţi să o luaţi mereu de la capăt, de la prima baracă, de la prima noapte la lumina lămpii cu gaz şi a conservei sleite?

Inginerul Simionescu a rîs. A rîs în mai multe rînduri, fiindcă tulburam nişte amintiri.

— Motivele sînt mai multe. Să ne gîndim întî' de ce atunci cînd se începe o nouă lucrare eu le scriu oamenilor mei şi ei vin din toate colţurile ţării, de la mai uşor la mai greu? Cred că nimeni nu s-ar simţi bine dacă ar sosi cînd e deja pus asfaltul. Cînd pleci de la zero, cînd te speli pe faţă la cinci dimineaţa şi te bărbiereşti lîngă apa Latoriţei, cînd ridici un dig pe o ploaie fără sfîrşit şi asculţi cu inima îndoită exploziile din susul apei, unde cîţiva oameni păzesc să nu se blocheze cursul şi să ne dea toată strădania peste cap, cînd pleci o dată la două săptămîni la drum cu microbuzul să-ţi vezi familia şi nu poţi scăpa de grijile de pe şantier şi o călătorie la ai tăi devine pînă la urmă tot o şedinţă de lucru, începi să te simţi stăpîn pe locurile acelea. Apoi construieşti uzina şi, treptat, treptat, şantierul se încheie. Vii cu meşterii tăi la baraj, te uiţi la apă şi te gîndeşti: „uite pe acolo, pe undeva, veneam la lucru sau în locul acela mi s-a întîmplat cutare poveste", amintiri plăcute sau neplăcute — dar ştiţi dumneavoastră ce mecanism extraordinar e memoria, că reţine în întregime numai amintirile plăcute — sau intri în uzină, unde e curat şi lustruit şi vezi cum se mişcă pe-acolo nişte oameni care au luat totul de-a gata, iar tu îţi aminteşti cum era piatra în spatele zidului de colo sau cum a fost în noaptea aia cînd... Te simţi fără nici un rost, indiferent de ce te-apuci să faci ulterior. Tînjeşti, da, ăsta e cuvîntul.

A făcut o pauză, s-a gîndit la ceva şi iar a rîs:

— Ar mai fi un motiv. Sîntem puţin nebuni; dumneata ai dreptate să tot pleci de la nimic şi să nu te mai astîmperi... E un pic de nebunie, dar e frumos! Ştii cum ajungeam sus la castel, unde lucra Mihai Iosup cu cîţiva băieţi? Iarna, vreau să spun. Plecam de aici de jos pe viscol şi urcam să controlez lucrările. Vedeam ceva negru în vîrf şi jumătate de oră iar nu mai vedeam nimic. Şi tot aşa.

Aceleaşi întîmplări relatate de Mihai Iosup:

— Am urcat sus ca să începem castelul cu două buldozere şi o rulotă. Asta în 1967. Am urcat 15 km în trei zile. E ceva, nu? Eram izolaţi aproape complet. Azi vii la Ciunget pe drum asfaltat, urci la castel într-un sfert de oră dacă tragi mai tare, ai un apartament cu încălzire centrală şi baie. Totul ca la carte. Dar la început? Urca inginerul Simionescu, înota prin zăpadă. Îl vedeam, eram atenţi să nu-l pierdem din vedere şi o oră sau jumătate de oră îl astupa viscolul. Se oprea, aştepta sub zăpadă şi urca din nou. Cum s-ar spune, venea la serviciu!

Ne-am strămutat cu toţii, sau aproape cu toţii, de la Argeş aici. Întîi primii şaizeci şi mai pe urmă şi ceilalţi. Într-o vreme tot am scris scrisori ca să-i chem, deşi spuneau că le-ajunge. Şi totuşi, iată-i la Lotru.

Tot despre vîrsta a doua. Variaţii pe o temă comună

Prima vîrstă, a debutului. A doua, a creaţiei. A treia încă nu există la noi — în materie de construcţii gigant. Tinerii de pe primele şantiere sînt tinerii-vîrstnici de azi.

Şi încă ceva: la Lotru cînd vei vrea să discuţi cu cineva despre hidrocentrală şi misterele ei, fii sigur că vei conversa despre... Argeş sau Bicaz. Căutînd reflexul unor caractere în sentimentele tovarăşilor de schimb a trebuit să notez de fiecare dată aceeaşi introducere: pe vremea cînd eram noi la Argeş, unde ne-am cunoscut...

Totodată, interlocutorii mei, rememorîndu-şi propria viaţă, povestesc numai lucruri pentru care nu e nevoie să te deplasezi la Lotru ca să le afli. Bunăoară: am lucrat zi şi noapte, am început-o greu, acum obţinem atît într-o zi etc. În schimb, cere-i cuiva să-ţi vorbească de un prieten sau colaborator şi pe loc se petrece minunea. Observaţiile prind culoare şi interes, oameni pe care nu i-ai cunoscut prind formă. Iată ce povesteşte ing. Simionescu despre colaboratorii săi cei mai apropiaţi:

— Iosup a fost o revelaţie mare pentru mine. Lucra la Argeş, la C.T.C. Am bănuit că nu era ce-i trebuia lui şi l-am luat ca şef de lot. Ştiţi ce fel de om este? Un om pe care-l laşi în locul tău şi ştii perfect ce va face, un om al cărui cuvînt e tot atît de sigur ca piatra pe care o scoate el de-acolo, de la uzină.

Sau Radu Dinescu. Lotul pe care-l conduce la Malaia este curat ca o farmacie. Eu nu am mai întîlnit pînă azi un astfel de inginer, cu o grijă atît de teribilă pentru ordine şi echilibru. În galeria lui poţi merge în pantofi, pe întuneric! E aşa de multă ordine şi curăţenie încît te întrebi de ce nu pune şi flori. Culmea e că dai în cîteva locuri de flori. Îţi dai seama dumneata? Un şantier în lucru, pe o vreme mereu ploioasă ca la noi, curat ca un pahar. Lui i-am propus să vină la Lotru în 1964. Înainte de venirea lui Dinescu se săpau în galerie 20—30 metri pe lună. În cîteva zile a săltat producţia la 60 de metri. Acum scoate 100 de metri. Şi e plin de idei. A introdus un aşa-numit bunker-tampon, care a uşurat sensibil transportul în subterană. Ştiţi de ce sînt preţioase ideile aici? Pentru că trebuie să descoperim metode noi de lucru, deşi tehnologiile cunoscute şi aplicabile sînt bune. Dar cer utilaje străine şi calificarea specială a oamenilor. Prin urmare, inventăm noi meserii şi metode, în compensaţie. O minte de inventator veritabil are inginerul George Şerbănescu. Are un extraordinar simţ practic. Cineva, de pildă, lansează o idee. Ne adunăm şi o discutăm. Iar din cînd în cînd aud vocea lui Şerbănescu: nu trebuie aşa, ci iată cum. Intervine ca un ceas, are mereu ultima replică. Şi are dreptate întotdeauna! Supraveghează acum lucrul la conducta forţată; una din cele mai grele lucrări din ţară. Nu se lucrează nici de tot pe verticală, nici pe orizontală, la înclinaţii normale. Se sapă în unghi de 36° faţă de orizontală. Cum e mai rău! Aţi fost la conducta forţată? Ei, aţi văzut cum se munceşte acolo! Dacă nu era Şerbănescu, mă tem că am fi avut nenumărate dureri de cap. Aţi văzut ce pricepere trebuie să ai ca să lucrezi cum lucrează cosmonauţii, în imponderabilitate? De-aceea, cînd preiau conducerea unui şantier, înainte de a mă interesa de proiect, de utilaje, de condiţii de lucru, mă interesez de oamenii cu care voi lucra. Niciodată numai cu necunoscuţi, fără un nucleu în care să am încredere. Pe urmă văd şi ce trebuie să construiesc.

Prin urmare, ce este o hidrocentrală?

Orice definiţie uită ceva de mare importanţă: oamenii care înalţă barajul şi sapă tunele, oamenii care construiesc uzina. O definiţie generoasă şi suficient de corectă din punct de vedere tehnic ar suna în felul următor: o hidrocentrală înseamnă munca a cîteva mii de specialişti pe durata a zece ani, timp în care aceştia se cunosc, învaţă să se respecte, întemeiază familii şi prietenii, îşi perfecţionează gîndirea şi sentimentele, trăiesc intens aici, într-un hallou eroic, de care de obicei nu-şi dau seama şi, între atîtea lucruri importante, se mai ocupă şi cu altele, cum ar fi construcţia unui baraj, a unui tunel sau a unei uzine electrice.

Tudor OCTAVIAN

PREMIILE CONCURSULUI DE POEZIE ŞI PUBLICISTICĂ PATRIOTICĂ „ODĂ PĂMÎNTULUI MEU“

PREMIUL I : Dumitru M. Ion = 2 000 lei.
PREMIUL II : Fruntelată Nicolae Dan = 1 500 lei.
Balcan Lucian = 1 500 lei.
PREMIUL III : Crăciunică Ion = 1 000 lei.
Constantinescu Vasile = 1 000 lei.
Udrescu Vladimir = 1 000 lei.
MENŢIUNI : Niculescu Ionuţ = 500 lei.
Moraru Justin = 500 lei.
Podişor George Nicolae = 500 lei.
Scarlat Bazil = 500 lei.

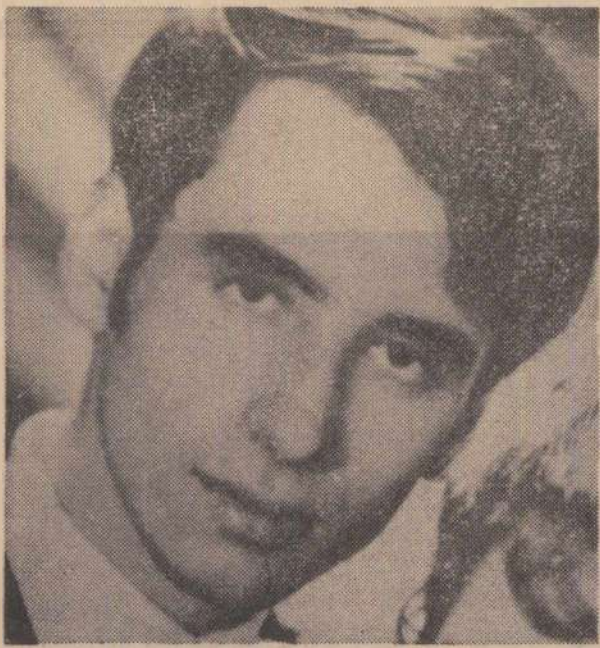
Dorind să dea expresie unui sentiment unanim al studenţimii — acela al mîndriei patriotice pentru frumuseţile de azi ale ţării, „pentru tot ce devine în patrie“, sentiment care a căpătat o şi mai mare forţă în acest an jubiliar, în care România a sărbătorit două evenimente de cea mai mare importanţă — Congresul al X-lea al P.C.R. şi a 25-a aniversare a Eliberării, — revista Viaţa studenţească a iniţiat încă de la începutul anului concursul-rubrică „Odă pămîntului meu“, închinat acestor date istorice din viaţa poporului nostru.

In spaţiul dedicat concursului s-au impus de pe o parte autori deja conturaţi în peisajul publicistico-literar sau nume înscrise sub semnul debutului, iar pe de altă parte s-a dovedit că în rîndurile studenţilor există vocaţia permanentă pentru „a patriei cinstire“ — cum scria într-un testament poetic unul dintre ctitorii literaturii şi limbii noastre literare.

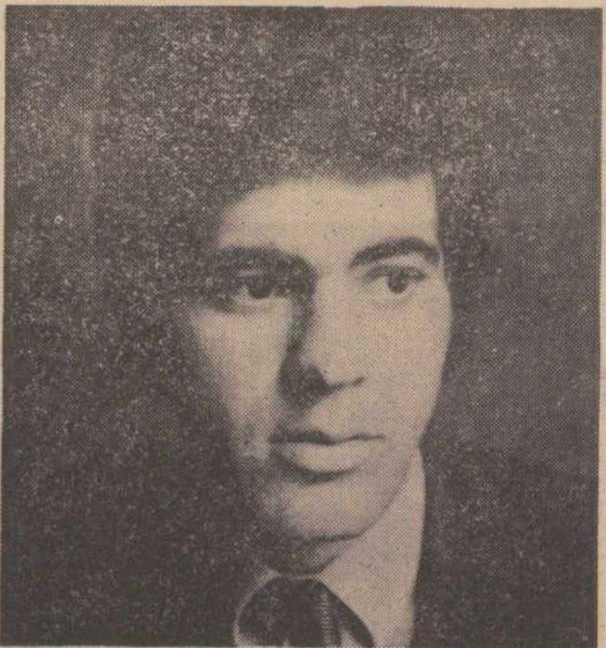
Premiile care vin să încununeze această vocaţie au de aceea o acoperire reală — în primul rînd de ordin moral — constituindu-se în adevărate cărţi de vizită pentru prezenţa în planul publicistic a autorilor cărora li se acordă. Ele nu pot decît să semnaleze cele mai bune lucrări, numărul participanţilor la concurs fiind, cum se şi aştepta, foarte mare.

Felicitîndu-i pe cei premiaţi, redacţia le urează mult dorita împlinire în arta scrisului, ce cumulează tradiţii mari şi adevărate, pe orbita unor evoluţii unde premiile decernate astăzi se constituie ca unul din primele puncte, modeste poate, ale viitoarelor lor biografii de literaţi şi publicişti.

„VIAŢA STUDENŢEASCĂ“

DUMITRU M. ION

Este student la **Institutul de artă teatrală şi cinematografică „I. L. Caragiale“**. A debutat cu poezii în revista **Luceafărul**, seria Eugen Barbu. A obţinut premiul de poezie al aceleiaşi reviste. Este autorul volumelor de versuri **Iadeş** (col. **Luceafărul**) şi **Vînătorile**, primite cu atenţie de critica literară. Poet şi publicist, Dumitru M. Ion şi-a conturat un profil liric distinct în peisajul literar al generaţiei sale.

I se acordă premiul revistei **Viaţa studenţească** pentru pagina de versuri, **„Casa lui August“**, dedicată pămîntului natal şi eroilor săi de azi şi dintotdeauna, precum şi pentru eseul **„Porţile“**.

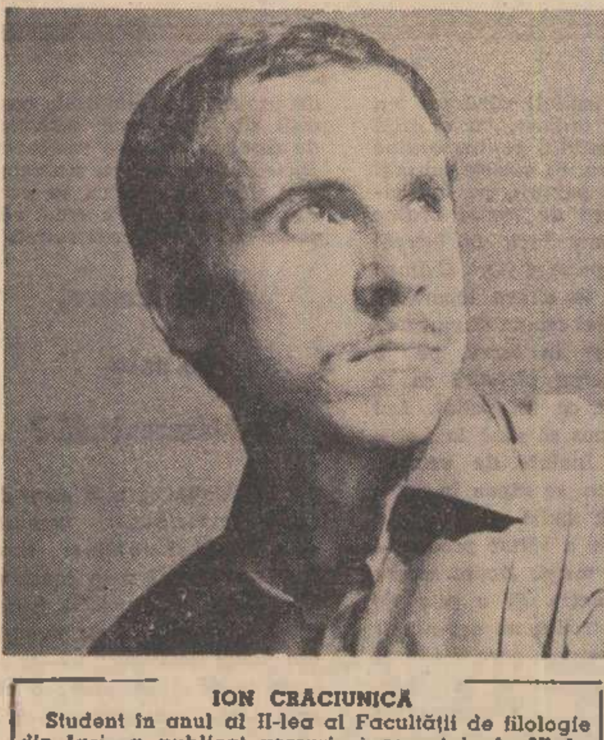
NICOLAE DAN FRUNTELATĂ

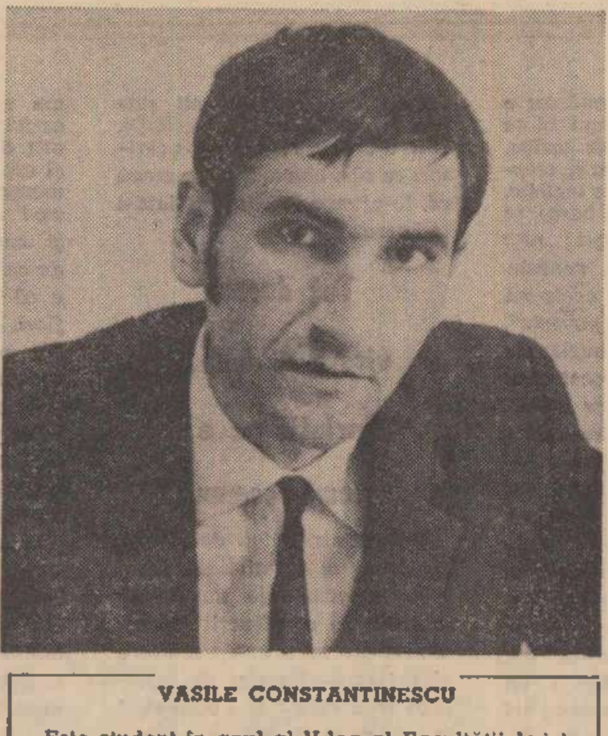
Absolvent al Facultăţii de limbă şi literatură română — Universitatea Bucureşti, promoţia 1969. A debutat cu poezii, în 1966, în **Contemporanul**. A publicat cicluri de poezii în **Gazeta literară**, **Ramuri**, **Amfiteatru**. Prezenţă apreciată în paginile presei studenţeşti, reportajele şi poeziile din concurs (**„C.S.G. - Oraşul alb“**, **„Cumpăna luminii“** etc) dovedesc vocaţia pentru cuvîntul expresiv, de excepţie. Premiul e reflexul firesc al unei atitudini fără echivoc, faţă de creaţie, faţă de viaţă.

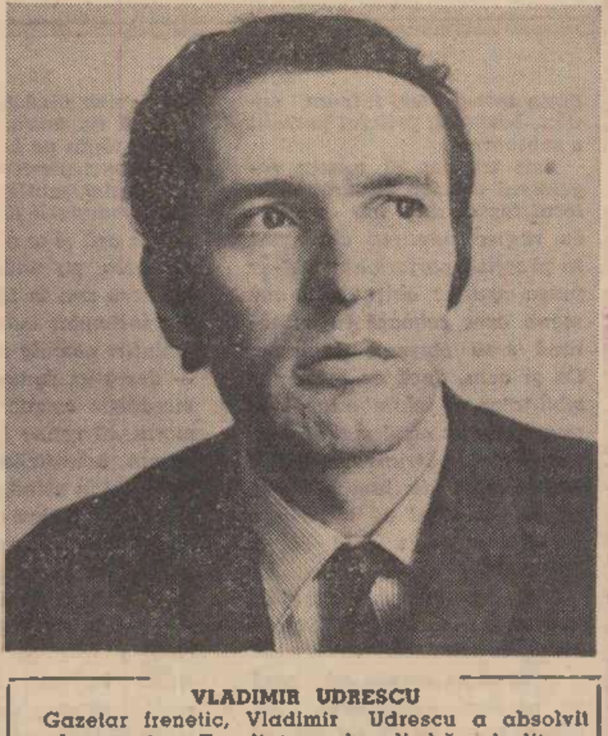
LUCIAN BALCAN

Student în anul al III-lea al Facultăţii de limbă şi literatură română — Universitatea Bucureşti. A publicat versuri în **Viaţa studenţească** şi **Amfiteatru**. Debutul propriu-zis şi-l face cu publicistică, în paginile revistei noastre, încă din primul an de facultate.

Reportajele şi poemele din concurs (**„Armoniile unei adolescenţe“**, **„Constelaţii universitare“**, **„Ţara mea de glorii, ţara mea de dor“**) descoperă o sobrietate surprinzătoare a condeiului în lucrul de amploare, fapt ce probează exerciţiul secret al verbului. Premiul afirmă şi confirmă deopotrivă un nume.

ION CRĂCIUNICĂ

Student în anul al II-lea al Facultăţii de filologie din Iaşi, a publicat versuri şi reportaje în **Viaţa studenţească**, debutînd în acest an în cadrul concursului **Odă pămîntului meu**. Premiul i s-a acordat pentru sensibilitatea versurilor trimise revistei (**„Cuvinte pentru amintirea eroilor“**, **„Lauda bucuriei“**) şi mai ales pentru vibraţia reportajului-evocare **„Un nou basm al bisoceanului“**. De asemenea numele lui Ion Crăciunică este întîlnit frecvent în paginile revistelor **Amfiteatru** şi **Cronica**.

VASILE CONSTANTINESCU

Este student în anul al V-lea al Facultăţii de istorie-filozofie din Iaşi. S-a remarcat în paginile revistei noastre prin articolele de la rubrica **Dialectica ideilor** şi prin versurile şi însemnările reportericeşti de la **Odă pămîntului meu**. Este prezent şi în paginile revistei **Cronica** din Iaşi, unde publică versuri, articole, recenzii. Scrisul său este alcătuit dintr-un sentiment poetic hrănit de bunele tradiţii ale filozofiei culturii româneşti.

VLADIMIR UDRESCU

Gazetar frenetic, Vladimir Udrescu a absolvit anul acesta Facultatea de limbă şi literatură română din Bucureşti. Încă din timpul anilor de studii colaborează cu versuri, reportaje şi eseuri la **Steaua**, **Tribuna**, **Astra**, **Viaţa studenţească**, **Scînteia tineretului**, **Informaţia Bucureştiului** ş.a.

A debutat cu versuri în revista **Luceafărul**, 1965, seria Eugen Barbu. Are un volum sub tipar, intitulat „PADRE“.

Este redactor la ziarul **Informaţia Bucureştiului**.

Este premiat pentru reportajul eseu: **„Ctitorie transilvană“**.

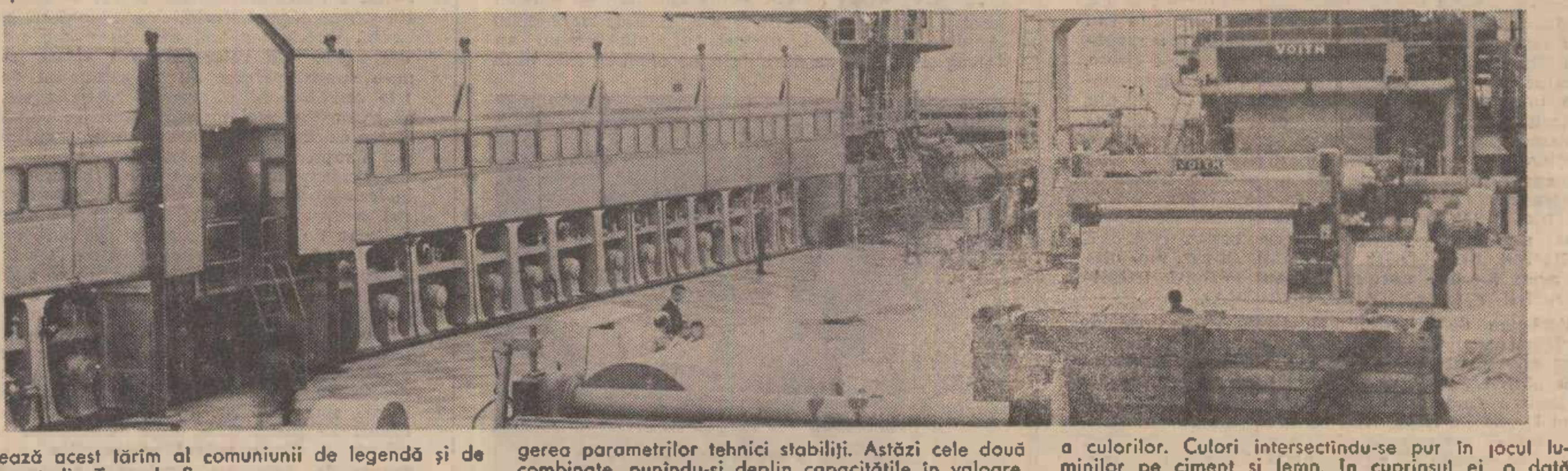
Menţiunile acordate unui număr de patru participanţi la concurs semnalează potenţele reale, în domeniul literar şi publicistic, ale unor tineri care s-au făcut cunoscuţi prin paginile revistei Viaţa studenţească **— ca** IONUŢ NICULESCU, **student în anul al III-lea al Facultăţii de limba şi literatura română din Bucureşti şi** NICOLAE GEORGE PODIŞOR, **student al Facultăţii de istorie, Bucureşti — sau circumscrie într-o arie mai largă nume deja cunoscute în cîmpul publicistic — ca acelea ale lui** BAZIL SCARLAT, **student, colaborator atît la Iaşi în timpul anilor universitari cît şi în vacanţe, al ziarului judeţean** „Oltul“**-Slatina sau** JUSTIN MORARU, **absolvent al Institutului politehnic—Iaşi, întîlnit în paginile unor reviste şi ziare ca** Echinox, Amfiteatru, Scînteia tineretului, **poet de profunzimi telurice, autor al unei prime culegeri de versuri în curs de apariţie.**

Premiile se vor înmîna celor cărora le-au fost acordate cu ocazia unei consfătuiri a redacţiei cu colaboratorii, care va avea loc în prima decadă a lunii octombrie.

SUCEAVA — metamorfoză de istorie și de civilizație contemporană

Suceava reprezintă cartea vie a unei neobișnuite sinteze. Aici devenirea, drumul tinereții și al adevărului spre sens, cunoaște acea limpezime pe care o au doar oglinzile ochiului prundic al izvoarelor de munte. Cuvintele, oricît le-ar fi frămîntarea, încercînd să surprindă ritmurile și culorile acestui flux al vitalității, se dovedesc totuși insuficiente în plasma puterii lor de sugestie. Atît de impunător și impresionant este totul, încît numai întîlnirea directă — prin ceea ce are în ea țișnire de arc voltaic — dintre ființa orașului și aceea a omului venit să cunoască poate releva autentica dimensiune care caracte-

rizează acest tărîm al comuniunii de legendă și de prezent din Țara de Sus.

Vechea cetate de scaun nu mai are astăzi porți cu turnuri de veghe, ziduri groase cu ridicături războinice, așa cum o știm scoborînd din galbene file de cronici. Călător înaintînd dinspre Arini, Burdujeni sau Zamca, indiferent din ce parte ai veni, Suceava de astăzi te întîmpină cu altfel de porți, cu drumuri larg deschise punctelor cardinale, liberă curgere rostogolindu-se în inima țării întregi. Porțile Sucevei contemporane, locuri de întîlnire a drumurilor cu soarele, sînt porți de lumină prin care un pămînt generos, cu oameni sinceri și harnici, primește și trimite intense impulsuri de energie creatoare, semnale de omenesc zbor în infinit dialog. Iar odată poposit în oraș, de la cei dintîi pași, îți se desfășoară înaintea ochilor substanța însăși a acestei admirabile energii creatoare. Străzile sînt largi, iar covoare de flori adaugă un coeficient de culoare la viața lor trepidantă. Clădirile vechi, prețioase puncte incendiind memoria, și noile blocuri, în tencuiala cărora mai stăruie încă mirosul proaspăt al palmelor ce le-au șlefuit pînă la grațiosul pur al bijuteriilor, se leagă pe toată întinderea orașului într-o desăvîrșită armonie. De-a lungul bulevardelor Ștefan cel Mare, Ana Ipătescu sau Mihai Viteazul, această împletire fericit aleasă de stiluri arhitectonice, la rîndul ei, într-o perfectă simetrie, se integrează organic dealurilor din jur, acoperite de nesfîrșite păduri și livezi hohotind de arome tari.

★

Dar care a fost elementul fundamental, acel imens element uman care a întregit un astfel de tablou pătruns pînă în cele mai intime fibre ale ființei sale de suflul dezlănțuit al înnoirilor, al marilor prefaceri? Desigur, acest element l-a constituit crearea unei industrii puternice, în plin și amplu proces de afirmare continuă, care a însemnat o inimă nouă în trupul vechii cetăți. S-ar putea spune, și pe bună dreptate, că istoria de astăzi a Sucevei este tinerețea industriei sale. O tinerețe care, fapt neobișnuit, aproape miraculos, nu cunoaște decît 10 ani. Începutul rămîne înscris deopotrivă în cifrele 1959 și în primele blocuri cu cite două etaje ridicate în acel an. Dar aceste fapte aveau să capete apoi dimensiunile sociale ale unui timp fără precedent, căci ele consemnau o spărtură categorică în pînzele unei liniști de veacuri, un strigăt definitiv mușcînd în păienjenișul monotoniei de pînă atunci, o explozie de efort omenesc dirijînd cu încordare schelării și asfalt, beton, fier și sticlă. S-au pus uluitor de repede bazele a două combinate a căror viitoare imagine privirea suceveanului de atunci, obișnuită cu ritmica unui peisaj patriarhal netulburat, cu somnolența grădinilor umbroase și a curților scufundate în acalmie, nici nu putea s-o bănuie. Se plămădeau, mutîndu-se din jocul riguros de linii subtiri al hîrtiei în nervura aspră a materiei — văpaie de vis înmlădiindu-se în strălucirea realului — cele două importante unități industriale: Combinatul de celuloză și hîrtie și Combinatul de industrializare a lemnului. Odată cu înălțarea lor a început practic construirea întregului oraș. Aici, spre deosebire de alte orașe ale țării unde existase o anume experiență în domeniul vieții indus-

triale, totul își avea începutul cu A. Trebuiau formați oameni care să mînuiască mașinile și, de asemenea, care să se obișnuiască imediat cu cerințele dinamismului. Și, într-adevăr, oamenii acestor locuri au pătruns neînchipuit de repede, asimilînd, autoformîndu-se, tainele noului. Prin ei, Combinatul de industrializare a lemnului căpăta zi de zi contur, personalitate. Iată, dacă facem apel la cifre, ceea ce au știut oamenii de aici să înscrie la capitolul ritmurilor: 1960 — deschiderea șantierului; 1962, a doua jumătate a anului — intrarea a patru fabrici în producție; 1963 — atingerea parametrilor tehnici stabiliți. Astăzi cele două combinate, punîndu-și deplin capacitățile în valoare, semnifică fiecare prezența unei certitudini, certitudinea unei valori. Împrejurimile Sucevei își coboară pădurile în acest univers al metamorfozelor, păduri care se regăsesc apoi în albul imaculat al hîrtiei sau în silueta unei mobile cerută insistent din toate colțurile lumii. Ritmul cu care Combinatul de industrializare a lemnului răspunde cerințelor consumului este copleșitor: 200 m³ masă lemnoasă pe zi. Aceeași frenezie a muncii, același patos deosebit, aceeași dăruire se regăsesc și în cadrul Combinatului de hîrtie și celuloză. Numărul sortimentelor de hîrtie pe care le produce: 70. Și încă un amănunt: beneficiile pe care aceste combinate le aduc anual se cifrează la aproximativ un miliard lei. Desigur, avem aici graiul rece al cifrelor. Dar cifrele au darul să comprime viața. Iar viața este clocot al brațelor, ardere a frunții. Clocot și ardere, muncă înălțătoare care se concentrează în sîmburele incandescent al lui *a deveni*. Un *a deveni* care, suind din adîncimi de legendă, din magmele unui trecut eroic și încărcat de cele mai viguroase linii de forță ale demnității, a devenit cu adevărat — și aceasta spre *a deveni* mereu — zbor deschis în lumină, redimensionîndu-și și înnobilîndu-și neîncetat noile linii de forță ale demnității contemporane; un *a deveni* omenesc de pasionant în numele acestor profunde prefaceri sociale care-și ființează desăvîrșirea sub stema atotbiruitoare a socialismului.

★

Vrednicia este poate cea mai dinamică prezență care definește biografia industrială a sucevenilor. O vrednicie care se materializează cu fiecare clipă în noi obiective. Vara acestui an a adăugat industriei orașului o nouă și importantă treaptă: a fost construită Fabrica de confecții și tricotaje „Zimbrul". Calculele prevedeau ca fabrica să intre în funcțiune în luna noiembrie. Dar vrednicia a înscris o adevărată pagină de ceea ce cu îndreptățită mîndrie am putea denumi eroism cotidian: în cinstea Congresului al X-lea al P.C.R. și a celei de-a 25-a aniversări a eliberării patriei, fabrica a primit „botezul de foc" al producției încă de la 1 aprilie. Sucevenii, de altfel, cum era de așteptat, de data aceasta s-au întrecut pe ei înșiși. Beneficiile realizate de la intrarea în producție a noii fabrici se ridică la peste 20 milioane lei. De ordinul milioanelor este, de asemenea, și numărul bucăților de tricotaje purtînd emblema fabricii „Zimbrul", care au intrat de mult în magazine și care au devenit cunoscute oamenilor de pe întreg cuprinsul țării. S-a muncit aici enorm. Enorm și bine. S-a muncit cu cel mai înalt spirit de răspundere, cu cel mai înalt simț gospodăresc. Inventivitate, deplină raționalizare a efortului colectiv, dăruire permanentă — iată cheia acestor succese. Desigur că pe această bază reală colectivul de muncă al fabricii, colectiv nou, dar încercat prin proprie experiență, va face ca numele acestei fabrici tinere să capete în viitor aprecierea unanimă în ce privește calitatea exemplară a produselor sale. Acest adevăr este al tinereții și tinerețea nu se dezminte niciodată la flacăra propriului ei adevăr...

Biografia industrială a sucevenilor nu este însă unica. Vechea cetate din vremea lui Ștefan, domn pe cît de viteaz, pe atît de instruit, de o aleasă cultură, se zidește în a doua ei ființă pătrunsă de cel mai profund sentiment al setei de valori spirituale. Suceava trăiește un prezent cultural de o intensitate pe care numai acești ani luminoși ai socialismului au putut-o sădi adînc în conștiința oamenilor. În personalitatea vie și dinamică a orașului, alături de biografia industrială, ca dimensiune egală valoric, s-a ctitorit și o nouă biografie spirituală.

Casa de cultură ridicată aici este poate, prin măreția ei, un monument unic în țară. Aici, sala de spectacole este, înainte de toate, ea însăși o simfonie a culorilor. Culori intersectîndu-se pur în jocul luminilor pe ciment și lemn. În cuprinsul ei, o dată cu revărsarea copleșitoare a sufletului viorilor, îngemănîndu-se cu acestea, va murmura prelung, pios sau răscolitor însăși memoria de legendă a pădurilor. Fierbinte, sufletul va vibra sub bolțile sălii o unică simfonie țesută din memoria de legendă a pădurilor despletindu-se din istoria trecutului și din setea de înalt a noilor zidiri rostindu-se viitorului.

Viața culturală a orașului, asemenea celei industriale, cunoaște aceeași dilatare a timpului pentru ritmuri necunoscute vreodată, pentru proiecte îndrăznețe. Suceava a devenit în ultimii ani centru de învățămînt superior. Crearea Institutului pedagogic a fost o necesitate, o cerință legitimă a acestor zile cînd Țara de Sus a devenit un imes șantier al zidirii luminii, cînd pe acest fascinant șantier sînt necesare sute și sute de cadre didactice temeinic pregătite, chemate să călăuzească pașii generațiilor de copii cărora le-au fost deschise porțile școlii de 10 ani. Cele trei facultăți din cadrul institutului — cea de matematică, cea de filologie și cea de istorie-geografie — oferă an de an aceste cadre care se revarsă în satele și orașele Țării de Sus, ducînd cu ele inestimabila bogăție a cărților...

Suceava și-a făurit și-și făurește neîncetat o autentică personalitate culturală. Ansamblul de cîntece și dansuri populare, de asemenea orchestra „Ciprian Porumbescu" sînt bine cunoscute de mult prin activitatea lor de o elevată ținută artistică. Apoi, peste 216 mii de volume dau viață unui permanent dialog între cele 54 de biblioteci și lumea orașului. Pretutindeni, pe tot cuprinsul de astăzi al Sucevei se simte o impresionantă comunicare; sete nestăvilită de cunoaștere, poezie a căutărilor febrile, neliniște a descoperirii și realizării — infinită ardere în flacăra spiritualității bucovinene...

★

Omul este desigur măsura tuturor lucrurilor, pentru că numai omul înseamnă *sens*, pentru că toate lucrurile capătă sens prin om. Sucevenii știu să dea foarte bine acestui adevăr nobila marcă a propriei lor personalități creatoare. Realizările lor — rod al colaborării organice dintre muncă și cultură — pun în lumină cea mai vie expresie a destinului omului și a valorii sale în miezul acestor noi și mărețe realități ale socialismului. Prin ei Suceava s-a zămislit ceea ce era firesc să devină, ceea ce trebuia să se zămislească — o metamorfoză de istorie și de civilizație contemporană. Astăzi, aici, în Țara de Sus, respirația Sucevei este aceea a unui arbore viguros; pe trunchiul său de legendă, în care istoria bate în bolțile memoriei cu aripi de flăcări, oamenii au altoit o uriașă coroană, în care faptele prezentului fac să se aleagă, dincolo de mînerul încleștării cu materia a brațelor și tîmplei, aurul strălucitor al noilor ctitorii industriale și culturale — esență în corola luminii Suceava: istorie brăzdată de vrăjmașe fulgere îngenuncheate, prezent clocotind de setea copleșitoare a zborului spre puritatea luminii, trunchi și coroană, arbore unic, revitalizare de seve în vasele lui comunicante — destin românesc desăvîrșindu-se uman socialismului.

Vasile CONSTANTINESCU

NOUĂ ÎNTREBĂRI PENTRU

Beneficiind de prezenţa în taberele de odihnă a studenţilor din toate centrele universitare ale ţării, colaboratorul nostru Lucreţiu IANCULESCU a iniţiat un larg schimb de opinii.

A realizat astfel ancheta cu privire la aspecte diverse ale vieţii şi activităţii universitare, pe primul plan situîndu-se însă chestiunile legate de pregătirea pentru profesie, de climatul spiritual şi de munca asociaţiilor studenţeşti.

1 SIMŢIŢI O CREŞTERE A PONDERII STUDIULUI DISCIPLINELOR DE BAZĂ ALE SPECIALITĂŢII ÎN CARE VĂ PREGĂTIŢI?

Cititorul nostru I.B. din Bucureşti, răspunzînd la o altă întrebare a chestionarului, vorbeşte de „ambiţii exhaustive" din partea cadrelor didactice de la unele discipline incluse în actualul plan de învăţămînt. Răspunsul primit de la colegul nostru de condei ŞANDRU FLORIN, redactor la revista studenţească „Sigma" din Braşov, amendează acelaşi fenomen: „Disputa catedrelor pentru prestanţa obiectului predat e ceva anormal". Şi totuşi, fără a subestima sau supraestima un obiect sau altul, sîntem de bună seamă unanimi în aprecierea că, în funcţie de specificul fiecărei facultăţi, una sau mai multe discipline constituie profilul, baza specialităţii în care ne pregătim. De aceea este firesc, considerăm noi, ca acestea să ocupe o pondere sporită în programele de învăţămînt. De altfel, din majoritatea răspunsurilor ne este confirmată rezolvarea problemei în acest sens: **„Se simte o creştere a ponderii studiului disciplinelor de bază ale specialităţii în care mă pregătesc: istoria şi geografia".** (ADRIAN RUSU, INSTITUTUL PEDAGOGIC SUCEAVA). **„Da, la noi se studiază în prezent mai mult disciplinele de bază"** (VASILE AXINTOI, FILOLOGIE II, CLUJ). **„Sigur, mai ales că acest lucru e normal în anul IV."** (C. DUMITRACHE, FILOLOGIE IV, CRAIOVA).

Vorbeam de specificitatea fiecărei instituţii de învăţămînt superior şi cred că un exemplu concludent este Institutul de artă teatrală şi cinematografică „Ion Luca Caragiale" din Bucureşti. Cităm din scrisoarea studentului ION DADE MOISESCU din anul III, secţia Regie film: „La secţiile de teatru şi de film — vorbesc de secţiile practice, ca actorie, regie, operatorie — examenul la disciplina de specialitate este eliminatoriu şi hotărăşte rămînerea pe mai departe în institut sau transferul la alte facultăţi de profil umanistic. Şi numai astfel, cred eu, vom reuşi să avem în viitor adevărate talente verificate în arena artei româneşti".

Dar mă văd nevoit să informez cititorii că nu toate răspunsurile au relevat faptul că în instituţiile de învăţămînt se acordă întotdeauna aceeaşi atenţie creşterii ponderii disciplinelor de specialitate. De la Iaşi, V.M., student la Facultatea de electrotehnică, ne comunică: „În anul IV, la secţia electromecanică se preda pînă anul trecut **Maşini electrice speciale**. Prin aplicarea noilor prevederi acest obiect a fost inclus în cursul de Maşini electrice, unde problemele de această natură sînt tratate tangenţial. Greutatea pentru studenţi constă în aceea că majoritatea problemelor legate de această materie le sînt necesare imediat în semestrele următoare, în cadrul cursurilor de Automatizări, Acţionări electrice şi electromecanice etc. Chiar în cadrul Facultăţii de electrotehnică trebuie să arăt că au fost scoase şi alte materii legate de specialitate şi păstrate altele care ar putea fi abordate într-un număr mai mic de cursuri sau cumulate într-un singur obiect."

Se observă **uneori** că disciplinele de bază nu ocupă, aşa cum ar trebui, locul central în planul de învăţămînt al unuia sau altuia dintre anii universitari. „Numărul cursurilor de Mecanică nu reprezintă decît ceva mai mult de o treime din numărul cursurilor de Analiză matematică", precizează MIHAI ANGHELIU de la **Facultatea de mecanică** a Institutului politehnic din Galaţi. „În actuala programă a anului I al Facultăţii de agronomie, patru discipline distincte au fost combinate în două cursuri: Fizica-Meteorologia şi Topografia-Desen tehnic. Ele au devenit greoaie, ajungîndu-se ca probleme importante să ocupe un loc mult minimalizat" (AUREL PARAIPAN, TIMIŞOARA). De la Facultatea de limbă şi literatură română Bucureşti aflăm: „Ponderea studiului disciplinelor de bază a rămas aceeaşi şi, din păcate, e destul de redusă. **Numărul de ore afectat unor discipline «auxiliare» e mai mare decît cel al multor discipline de bază.** De un număr redus de ore afectate săptămînal «beneficiază» de exemplu, Literatura universală (2 ore) sau Lingvistica romanică (curs în fiecare săptămînă, iar seminar doar la două săptămîni" (L. POPESCU). Studentul ION CONDREA din anul al II-lea Matematică, Suceava, sincer interesat de îmbunătăţirea procesului de învăţămînt în Institutul pedagogic din localitate, vine cu propunerea ca Analiza matematică şi Geometria analitică „să fie eşalonate pe mai multe semestre, pentru a putea fi asimilate cum trebuie de studenţi". **După cum se observă, în majoritatea institutelor, studierea aprofundată a disciplinelor de bază se bucură de o atenţie deosebită.** Dar cazurile citate impun îmbunătăţirea continuă a planului şi programei de învăţămînt prin promovarea acelor materii stringent necesare solidei pregătiri pentru profesie şi renunţarea la aglomerarea programului zilnic cu prea multe prelegeri aşa-zis „informative".

2 CUM S-AU APLICAT ÎN FACULTATEA DV. PREVEDERILE PRIVIND REDUCEREA NUMĂRULUI DE EXAMENE?

Desigur, nu putem transcrie toate răspunsurile primite la această întrebare din seria celor trei legate de domeniul îmbunătăţirii procesului instructiv-educativ, cu toate că fiecare dintre ele, prin situaţiile concrete la care se referă, îşi revendică dreptul de a fi citat. Să le consemnăm însă fie şi pe cîteva dintre acestea:

— „Numărul de examene s-a redus, într-adevăr. Numai că acelaşi a rămas cuantumul de cursuri. Acum, într-un timp redus, se parcurge aceeaşi „cantitate" de materie. Se trece cu prea multă uşurinţă peste unele lucruri importante. Anul nostru (întîi) a susţinut patru examene la cursuri de un an, dar cuprinzînd materie care nu s-a predat în întregime. La examenele din vară exigenţele au fost, însă, deosebit de sporite, soldîndu-se cu două treimi restanţieri din întregul efectiv." (AXINTOI VASILE, FILOLOGIE II, CLUJ).

— „S-ar părea că s-a redus numărul de cursuri pentru examene, dar nu e aşa. Astfel, la obiectul Analiză matematică, materia predată într-un an întreg şi la care se dă un singur examen este mult

prea multă, **fiind din punct de vedere cantitativ aceeaşi care în anii trecuţi se preda în trei semestre cu două examene. Un singur examen la această materie este mult prea puţin pentru vastitatea cunoştinţelor predate.** Cred că şi materia predată la obiectul Geometrie analitică ar putea fi redusă corespunzător unui singur examen." (ZOTOI NECULAI, MATEMATICĂ I, GALAŢI).

— „În fond, aglomerarea a ţinut să se facă simţită la examenele în vigoare, care şi-au sporit bibliografiile, completate cu ambiţii exhaustive". (ION BALCEŞTI, FACULTATEA DE LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ, BUCUREŞTI).

— „Din păcate, cu toate bunele intenţii, această măsură consider că nu a dat în multe locuri rezultatele scontate. Dimpotrivă, concentrîndu-se materia, examenele au devenit încă o dată mai grele". (GRANCEA VALENTIN, MECANICĂ, CLUJ).

— „Consider că poate fi îmbunătăţită reglementarea cu privire la reducerea numărului de examene anual, ea prezentînd evidente fisuri." (AUREL PARAIPAN, FAC. AGRONOMIE, INSTITUTUL AGRONOMIC TIMIŞOARA).

Iată, aşadar, prin cîteva citate din răspunsurile primite, opinia celor intervievaţi asupra modului cum s-au aplicat în practică, concret, în unele institutii de învăţămînt superior din ţară, măsurile adoptate de Ministerul Învăţămîntului privitoare la reducerea numărului de examene pentru un an universitar. Îngrămădirea materiei la unele discipline chiar de profil, „comprimarea" examenelor distincte pînă acum, **numai de dragul de a se realiza (!) cu tot dinadinsul numărul de 7 examene anual, nu a constituit, în asemenea cazuri, un stimulent pentru studenţi, o ameliorare a „crizei de timp" pentru studiul individual** (aşa cum se exprima o cititoare din Bucureşti). Dacă dispoziţiile Ministerului Învăţămîntului au fost, credem noi, destul de clare, ele au beneficiat pe alocuri de o aplicare mecanică, fără a se prevedea consecinţele care, inevitabil, au apărut. **„Cuantumul de cursuri a rămas la unele discipline acelaşi şi în plus s-a produs o supraaglomerare a programei şi implicit a timpului studentului, nereuşindu-se să se creeze acel răgaz necesar acestuia pentru aprofundarea cunoştinţelor din domeniul care îl interesează pentru însuşirea viitoarei profesii"**, ne relata studentul TEOFIL LUNGU din anul IV STOMATOLOGIE, I.M.F. CLUJ.

În unele centre universitare întîlnim abateri de la dispoziţiile sus-menţionate, o interpretare eronată a lor. Este cazul Institutului politehnic din Galaţi, **unde la Facultatea de mecanică, anul I, secţia „Tehnologia construcţiilor de maşini", din 7 examene 5 fuseseră prevăzute cu probe scrise**, în pofida faptului că Regulamentul fixează cel mult două examene de acest gen, pe lîngă proba orală. Numai în urma unor intervenţii ale studenţilor în Senatul universitar şi ale presei studenţeşti, situaţia s-a ameliorat, fixîndu-se numai un examen cu probă scrisă, iar trei atît cu probe scrise, cît şi orale (?!). **Cît valorează însă aceste probe scrise ne-o spune, printre altele, examenul de „Geometrie analitică şi diferenţială", unde ele, cu toate că se susţin, nici nu sînt luate în considerare, pe motiv că studenţii folosesc multe „subtilităţi" şi nu pot fi supravegheaţi îndeajuns.**

Includem în această discuţie şi unele situaţii de la Institutul politehnic din Iaşi, despre care cititorul nostru VALERIAN MERSCHI din anul IV, Facultatea de electrotehnică, şi totodată redactor la revista „Viaţa Politehnicii" ne-a spus: „La noi, începînd cu anul universitar care a trecut s-au produs **schimbări radicale** (subl. ns. L.I.) în modul de predare şi asimilare a cunoştinţelor". V.M. vrea să fie mai explicit şi adaugă în completarea celor declarate: „Mai concret... materiile pentru care anul trecut erau afectate două examene (exemplu — Fizica), la un număr aproximativ egal de prelegeri, s-au bucurat de un singur examen. **În alte cazuri au fost reduse orele de seminar pentru a se păstra efectiv numărul prelegerilor sau chiar s-a recurs la folosirea seminariilor pentru predare.** Deocamdată nu au apărut decît în mică parte cursuri tipărite sau litografiate. Iar ansamblul amfiteatru-laborator, în care susţinerea teoretică a prelegerii să fie însoţită cu demonstraţii practice explicite pe aparate, maşini şi machete, nu a fost realizat. În această privinţă este folosită foarte puţin gama largă de mijloace vizuale de care dispun catedrele în vederea predării.

Studenţii noştri sînt totodată constructivi în observaţiile lor: ei nu au răspuns monosilabic întrebărilor adresate. Pe lîngă anumite critici formulate de aceştia, pe care le-am inserat mai sus, unii au ţinut să adreseze prin intermediul nostru Ministerului Învăţămîntului cîteva propuneri:

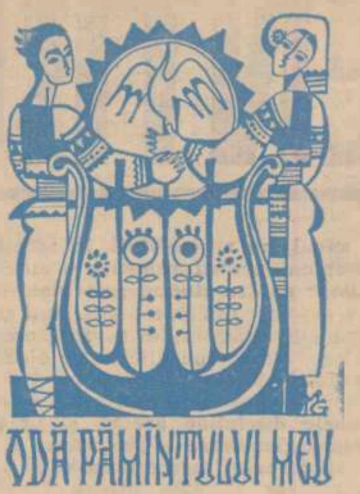
— „Reducerea cuantumului materiei o văd, aşa cum a fost preconizată de Directivele C.C. al P.C.R., nu în reducerea ariei de cuprindere a problemelor, a conţinutului ştiinţific în fapt, ci în efortul de modernizare a cursurilor; puncte de vedere practice, corelarea mai justă cu bibliografia, a cărei pondere trebuie să crească. **Înclinarea spre sinteză, esenţializarea, iată ceva care e de dorit.** Pot spune că în momentul de faţă se intemeiază pe această concepţie prea puţine cursuri." (ŞANDRU FLORIN, MECANICĂ, BRAŞOV).

— „Cred — este o părere personală — că se poate realiza reducerea cuantumului de cursuri numai accentuîndu-se specializarea şi renunţîndu-se la unele cursuri de cultură generală inginerească mai puţin importante." (ENACHE RADU, ENERGETICĂ, BUCUREŞTI).

Am oferit astfel bunele noastre oficii cititorilor ale căror propuneri, publicîndu-le mai sus, le vrem şi cît mai judicios analizate.

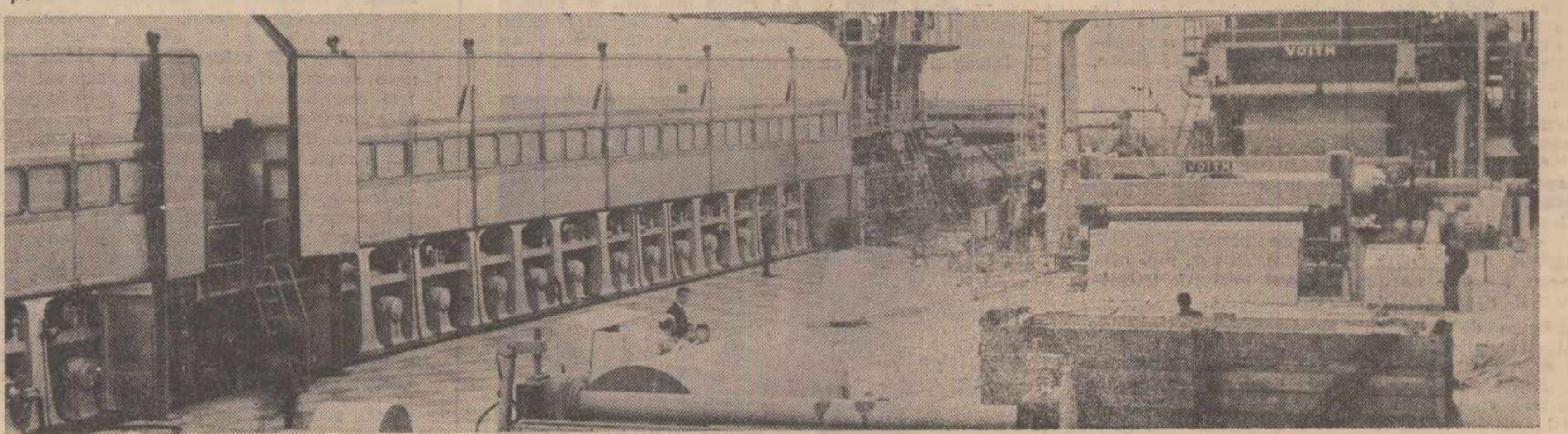
3 APRECIAŢI CĂ EXISTĂ CONDIŢIILE NECESARE ÎMBUNĂTĂŢIRII STUDIULUI INDIVIDUAL?

O dată cu reducerea numărului de cursuri şi seminarii se aştepta o relaţie invers proporţională în relaţia cu timpul studentului afectat pregătirii individuale. Aceasta ar fi însemnat o creştere vizibilă a orelor petrecute în sălile de lectură, în biblioteci sau în laboratoare. Importanţa deosebită a acestor ore şi minute cîştigate ar fi fost verificată în pregătirea pentru seminarii şi examene, pentru sesiunile de comunicări ştiinţifice. În unele institute s-a petrecut întocmai. **„Observ o frecvenţă mărită a colegilor la biblioteca municipală"**, ne scrie Gh. B. din Constanţa. Primim însă ştiri din alte institute şi centre universitare că mult aşteptata suplimentare a timpului pentru studiul individual nu s-a produs sau — mai mult — criza de timp s-a accentuat. Aceasta se datoreşte **fie irosirii nejustificate a timpului** („Dacă s-ar socoti orele pierdute în discuţii interminabile, sterile, s-ar trage concluzia că răpesc aproape jumătate din timpul liber afectat studiului" — A. P., Timişoara), **fie metodei ineficiente de studiu** („Majoritatea studenţilor din primii ani nu au o metodă de studiu, nu ştiu să-şi planifice în mod judicios timpul" — M. ANGHELIU, GALAŢI), **fie unui defectuos program zilnic.** (O cititoare de la I.M.F. Bucureşti, anul al II-lea, secţia Medicină generală, ne relata că în unele zile programul de cursuri şi lucrări practice cuprinde chiar şi 9 (!) ore. MATEI IOAN de la Insti-

SUCEAVA — metamorfoză de istorie și de civilizație contemporană

Suceava reprezintă cartea vie a unei neobișnuite sinteze. Aici devenirea, drumul tinereții și al adevărului spre sens, cunoaște acea limpezime pe care o au doar oglinzile ochiului prundic al izvoarelor de munte. Cuvintele, oricît le-ar fi frămîntarea, încercînd să surprindă ritmurile și culorile acestui flux al vitalității, se dovedesc totuși insuficiente în plasma puterii lor de sugestie. Atît de impunător și impresionant este totul, încît numai întîlnirea directă — prin ceea ce are în ea țîșnire de arc voltaic — dintre ființa orașului și aceea a omului venit să cunoască poate releva autentica dimensiune care caracterizează acest tărîm al comuniunii de legendă și de prezent din Țara de Sus.

Vechea cetate de scaun nu mai are astăzi porți cu turnuri de veghe, ziduri groase cu ridicături războinice, așa cum o știm scoborînd din galbene file de cronici. Călător înaintînd dinspre Arini, Burdujeni sau Zamca, indiferent din ce parte ai veni, Suceava de astăzi te întîmpină cu altfel de porți, cu drumuri larg deschise punctelor cardinale, liberă curgere rostogolindu-se în inima țării întregi. Porțile Sucevei contemporane, locuri de întîlnire a drumurilor cu soarele, sînt porți de lumină prin care un pămînt generos, cu oameni sinceri și harnici, primește și trimite intense impulsuri de energie creatoare, semnale de omenesc zbor în infinit dialog. Iar odată poposit în oraș, de la cei dintîi pași, ți se desfășoară înaintea ochilor substanța însăși a acestei admirabile energii creatoare. Străzile sînt largi, iar covoare de flori adaugă un coeficient de culoare la viața lor trepidantă. Clădirile vechi, prețioase puncte incendiind memoria, și noile blocuri, în tencuiala cărora mai stăruie încă mirosul proaspăt al palmelor ce le-au șlefuit pînă la grațiosul pur al bijuteriilor, se leagă pe toată întinderea orașului într-o desăvîrșită armonie. De-a lungul bulevardelor Ștefan cel Mare, Ana Ipătescu sau Mihai Viteazul, această împletire fericit aleasă de stiluri arhitectonice, la rîndul ei, într-o perfectă simetrie, se integrează organic dealurilor din jur, acoperite de nesfîrșite păduri și livezi hohotind de arome tari.

★

Dar care a fost elementul fundamental, acel imens element uman care a întregit un astfel de tablou pătruns pînă în cele mai intime fibre ale ființei sale de suflul dezlănțuit al înnoirilor, al marilor prefaceri? Desigur, acest element l-a constituit crearea unei industrii puternice, în plin și amplu proces de afirmare continuă, care a însemnat o inimă nouă în trupul vechii cetăți. S-ar putea spune, și pe bună dreptate, că istoria de astăzi a Sucevei este tinerețea industriei sale. O tinerețe care, fapt neobișnuit, aproape miraculos, nu cunoaște decît 10 ani. Începutul rămîne înscris deopotrivă în cifrele 1959 și în primele blocuri cu cîte două etaje ridicate în acel an. Dar aceste fapte aveau să capete apoi dimensiunile sociale ale unui timp fără precedent, căci ele consemnau o spărtură categorică în pînzele unei liniști de veacuri, un strigăt definitiv mușcînd în păienjenișul monotoniei de pînă atunci, o explozie de efort omenesc dirijînd cu încordare schelării și asfalt, beton, fier și sticlă. S-au pus uluitor de repede bazele a două combinate a căror viitoare imagine privirea suceveanului de atunci, obișnuită cu ritmica unui peisaj patriarhal netulburat, cu somnolența grădinilor umbroase și a curților scufundate în acalmie, nici nu putea s-o bănuie. Se plămădeau, mutîndu-se din jocul riguros de linii subțiri al hîrtiei în nervura aspră a materiei — văpaie de vis înmlădiindu-se în strălucirea realului — cele două importante unități industriale: Combinatul de celuloză și hîrtie și Combinatul de industrializare a lemnului. Odată cu înălțarea lor a început practic construirea întregului oraș. Aici, spre deosebire de alte orașe ale țării unde existase o anume experiență în domeniul vieții industriale, totul își avea începutul cu A. Trebuiau formați oameni care să mînuiască mașinile și, de asemenea, care să se obișnuiască imediat cu cerințele dinamismului. Și, într-adevăr, oamenii acestor locuri au pătruns neînchipuit de repede, asimilînd, autoformîndu-se, tainele noului. Prin ei, Combinatul de industrializare a lemnului căpăta zi de zi contur, personalitate. Iată, dacă facem apel la cifre, ceea ce au știut oamenii de aici să înscrie la capitolul ritmurilor: 1960 — deschiderea șantierului; 1962, a doua jumătate a anului — intrarea a patru fabrici în producție; 1963 — atingerea parametrilor tehnici stabiliți. Astăzi cele două combinate, punîndu-și pe deplin capacitățile în valoare, semnifică fiecare prezența unei certitudini, certitudinea unei valori. Împrejurimile Sucevei își coboară pădurile în acest univers al metamorfozelor, păduri care se regăsesc apoi în albul imaculat al hîrtiei sau în silueta unei mobile cerută insistent din toate colțurile lumii. Ritmul cu care Combinatul de industrializare a lemnului răspunde cerințelor consumului este copleșitor: 200 m³ masă lemnoasă pe zi. Aceeași frenezie a muncii, același patos deosebit, aceeași dăruire se regăsesc și în cadrul Combinatului de hîrtie și celuloză. Numărul sortimentelor de hîrtie pe care le produce: 70. Și încă un amănunt: beneficiile pe care aceste combinate le aduc anual se cifrează la aproximativ un miliard lei. Desigur, avem aici graiul rece al cifrelor. Dar cifrele au darul să comprime viața. Iar viața este clocot al brațelor, ardere a frunții. Clocot și ardere, muncă înălțătoare care se concentrează în sîmburele incandescent al lui *a deveni*. Un *a deveni* care, suind din adîncimi de legendă, din magmele unui trecut eroic și încărcat de cele mai viguroase linii de forță ale demnității, a devenit cu adevărat — și aceasta spre *a deveni* mereu — zbor deschis în lumină, redimensionîndu-și și înnobilîndu-și neîncetat noile linii de forță ale demnității contemporane; un *a deveni* omenesc de pasionant în numele acestor profunde prefaceri sociale care-și ființează desăvîrșirea sub stema atotbiruitoare a socialismului.

★

Vrednicia este poate cea mai dinamică prezență care definește biografia industrială a sucevenilor. O vrednicie care se materializează cu fiecare clipă în noi obiective. Vara acestui an a adăugat industriei orașului o nouă și importantă treaptă: a fost construită Fabrica de confecții și tricotaje „Zimbrul". Calculele prevedeau ca fabrica să intre în funcțiune în luna noiembrie. Dar vrednicia a înscris o adevărată pagină de ceea ce cu îndreptățită mîndrie am putea denumi eroism cotidian: în cinstea Congresului al X-lea al P.C.R. și a celei de-a 25-a aniversări a eliberării patriei, fabrica a primit „botezul de foc" al producției încă de la 1 aprilie. Sucevenii, de altfel, cum era de așteptat, de data aceasta s-au întrecut pe ei înșiși. Beneficiile realizate de la intrarea în producție a noii fabrici se ridică la peste 20 milioane lei. De ordinul milioanelor este, de asemenea, și numărul bucăților de tricotaje purtînd emblema fabricii „Zimbrul", care au intrat de mult în magazine și care au devenit cunoscute oamenilor de pe întreg cuprinsul țării. S-a muncit aici enorm. Enorm și bine. S-a muncit cu cel mai înalt spirit de răspundere, cu cel mai înalt simț gospodăresc. Inventivitate, deplină raționalizare a efortului colectiv, dăruire permanentă — iată cheia acestor succese. Desigur că pe această bază reală colectivul de muncă al fabricii, colectiv nou, dar încercat prin proprie experiență, va face ca numele acestei fabrici tinere să capete în viitor aprecierea unanimă în ce privește calitatea exemplară a produselor sale. Acest adevăr este al tinereții și tinerețea nu se dezminte niciodată la flacăra propriului ei adevăr...

Biografia industrială a sucevenilor nu este însă unica. Vechea cetate din vremea lui Ștefan, domn pe cît de viteaz, pe atît de instruit, de o aleasă cultură, se zidește în a doua ei ființă pătrunsă de cel mai profund sentiment al setei de valori spirituale. Suceava trăiește un prezent cultural de o intensitate pe care numai acești ani luminoși ai socialismului au putut-o sădi adînc în conștiința oamenilor. În personalitatea vie și dinamică a orașului, alături de biografia industrială, ca dimensiune egală valoric, s-a ctitorit și o nouă biografie spirituală.

Casa de cultură ridicată aici este poate, prin măreția ei, un monument unic în țară. Aici, sala de spectacole este, înainte de toate, ea însăși o simfonie a culorilor. Culori intersectîndu-se pur în jocul luminilor pe ciment și lemn. În cuprinsul ei, o dată cu revărsarea copleșitoare a sufletului viorilor, îngemănîndu-se cu acestea, va murmura prelung, pios sau răscolitor însăși memoria de legendă a pădurilor. Fierbinte, sufletul va vibra sub bolțile sălii o unică simfonie țesută din memoria de legendă a pădurilor despletindu-se din istoria trecutului și din setea de înalt a noilor zidiri rostindu-se viitorului.

Viața culturală a orașului, asemenea celei industriale, cunoaște aceeași dilatare a timpului pentru ritmuri necunoscute vreodată, pentru proiecte îndrăznețe. Suceava a devenit în ultimii ani centru de învățămînt superior. Crearea Institutului pedagogic a fost o necesitate, o cerință legitimă a acestor zile cînd Țara de Sus a devenit un imens șantier al zidirii luminii, cînd pe acest fascinant șantier sînt necesare sute și sute de cadre didactice temeinic pregătite, chemate să călăuzească pașii generațiilor de copii cărora le-au fost deschise porțile școlii de 10 ani. Cele trei facultăți din cadrul institutului — cea de matematică, cea de filologie și cea de istorie-geografie — oferă an de an aceste cadre care se revarsă în satele și orașele Țării de Sus, ducînd cu ele inestimabila bogăție a cărților...

Suceava și-a făurit și-și făurește neîncetat o autentică personalitate culturală. Ansamblul de cîntece și dansuri populare, de asemenea orchestra „Ciprian Porumbescu" sînt bine cunoscute de mult prin activitatea lor de o elevată ținută artistică. Apoi, peste 216 mii de volume dau viață unui permanent dialog între cele 54 de biblioteci și lumea orașului. Pretutindeni, pe tot cuprinsul de astăzi al Sucevei se simte o impresionantă comunicare; sete nestăvilită de cunoaștere, poezie a căutărilor febrile, neliniște a descoperirii și realizării — infinită ardere în flacăra spiritualității bucovinene...

★

Omul este desigur măsura tuturor lucrurilor, pentru că numai omul înseamnă sens, pentru că toate lucrurile capătă sens prin om. Sucevenii știu să dea foarte bine acestui adevăr nobila marcă a propriei lor personalități creatoare. Realizările lor — rod al colaborării organice dintre muncă și cultură — pun în lumină cea mai vie expresie a destinului omului și a valorii sale în miezul acestor noi și mărețe realități ale socialismului. Prin ei Suceava s-a zămislit ceea ce era firesc să devină, ceea ce trebuia să se zămislească — o metamorfoză de istorie și de civilizație contemporană. Astăzi, aici, în Țara de Sus, respirația Sucevei este aceea a unui arbore viguros; pe trunchiul său de legendă, în care istoria bate în bolțile memoriei cu aripi de flăcări, oamenii au altoit o uriașă coroană, în care faptele prezentului fac să se aleagă, dincolo de mînerul încleștării cu materia a brațelor și tîmplei, aurul strălucitor al noilor ctitorii industriale și culturale — esență în corola luminii Suceava: istorie brăzdată de vrăjmașe fulgere îngenuncheate, prezent clocotind de setea copleșitoare a zborului spre puritatea luminii, trunchi și coroană, arbore unic, revitalizare de seve în vasele lui comunicante — destin românesc desăvîrșindu-se uman socialismului.

Vasile CONSTANTINESCU

NOUL AN UNIVERSITAR

tutul politehnic din București arată în cadrul discuției noastre că lunea are 10 ore de activitate în facultate, iar miercurea numai 4 ore, ceea ce, desigur, are repercusiuni asupra capacității de studiu, pe de o parte, cît și a posibilității de a studia individual, în afara orelor de curs și laborator, pe de altă parte.

„Teoretic, micșorarea numărului de ore pe săptămînă afectate cursurilor, seminariilor, laboratoarelor etc., duce la creșterea timpului afectat studiului individual. Practic însă..." Ideea lui VALERIAN MERSCHI este reluată de ION BĂLCEȘTI: „Practic nu sesizez diferența între trecut și prezent în ceea ce privește timpul afectat studiului. Problema comportă, cred, un singur aspect: **seriozitatea studiului nu e condiționată în primul rînd de timpul disponibil, ci de convingerea intimă a necesității unei depline preocupări pentru specializare, realizată indiferent de aglomerarea timpului.**

Politehnistul bucureștean RADU ENACHE ne relatează că, totuși, reducerea numărului de ore afectate săptămînal cursurilor nu a dus la mărirea timpului necesar studiului individual, pentru că „în loc de 34 avem 29 de ore. Însă pentru noi nu poate fi vorba de timp liber, fiindcă ocupațiile școlare ne răpesc marea majoritate a lui. Deci, **timpul individual rămîne pentru noi încă limitat, fapt care și explică neparticiparea noastră la unele cursuri facultative".**

Iată deci, cansecințele unui program neechilibrat repercutate asupra aprofundării pregătirii profesionale a studenților în domeniile în care sînt chemați în mod deosebit. **Necesitatea unui timp mai mare pentru studiul individual, printr-o reorganizare a programului de studiu, prin învățarea metodelor celor mai practice de folosire a lui, va duce inevitabil, între altele, și la o muncă de cercetare mai temeinică, făcută cu migală și răbdare.**

Un ultim aspect, relatat și de unii cititori, este faptul că **in mod frecvent se pling de lipsa de timp liber tocmai cei care il irosesc in zadar.** Este cazul ca acest semnal de alarmă să fie luat în considerare!

4 CARE SÎNT PREOCUPĂRILE SPIRITUALE EXTRAUNIVERSITARE ALE DV. ȘI ALE COLEGILOR?

Realizatorul anchetei roagă să-i fie scuzată impolitețea de a cita, din maldărul de chestionare pe care îl are în față, doar un singur răspuns: al cititorului nostru I. L. din București. Bun cunoscător al preocupărilor studențești, după cum se vede din cele relatate, el a surprins viața spirituală extrauniversitară sub diferitele ei aspecte. „Am avut posibilitatea să stau de vorbă cu mulți colegi studenți și să vizitez cîteva centre universitare. Din fiecare dintre ele mi-au rămas în minte aspecte mai mult sau mai puțin plăcute. La Craiova, de exemplu, am rămas mirat cînd cineva din conducerea Filarmonicii oltene îmi relata cum colegii unei studente ocolesc cu perseverență această instituție de cultură. Și am mai aflat că atunci cînd primesc chiar bilete gratuite le vînd melomanilor pensionari. În schimb, Biserica Neagră din Brașov mi-a oferit într-o după-amiază posibilitatea de a asculta un concert de muzică preclasică la orgă în sala unde se aflau o mulțime de politehniști de la poalele Tîmpei. Am întîlnit cîntînd la diferite ocazii formații alcătuite în întregime din studenți, în timp ce casele de cultură ale studenților se plîng de lipsa acestora și apelează la elevi sau tineri din afara mediului universitar. Să insemne oare aceasta o depărtare sau o îndepărtare a studenților de instituțiile lor culturale, bineînțeles în detrimentul artei studențești? Și am mai văzut, pe stadioanele din Craiova sau Cluj, pe entuziaștii universitari încurajînd echipele de fotbal preferate, gîndindu-mă cu nostalgie la București, lipsit de o echipă puternică în această ramură, alături de care aș sta zi și noapte. Cafeneaua «Tosca» din Capitală m-a impresionat prin numărul mare de studenți din Evul mediu (după înfățișare!), în jurul cărora roiesc tinere cu ocupații îndoielnice. La chioșcurile de ziare se «consumă» cu lăcomie «Sportul», cu toate că și studenții au publicațiile lor (care, ce-i drept, nu rămîn nevîndute!)".

5 CE LOC OCUPĂ ÎN VIAȚA SPIRITUALĂ A COLECTIVULUI STUDENȚESC DIN CARE FACEȚI PARTE ACTIVITĂȚILE INIȚIATE ÎN CADRUL UNIVERSITAR?

Am văzut, din lectura răspunsurilor primite la precedenta întrebare, **„perspicacitatea" cu care o parte dintre studenții noștri reușesc să-și piardă inutil timpul în distracții mărunte, ușoare, fără nici o finalitate formativă.** Relatarea lui I.L. nu o considerăm de loc exagerată. Mai mult, prin veridicitatea celor menționate acolo, ea ar trebui să atragă în modul cel mai serios atenția celor care se ocupă de educația spirituală a viitoarei generații de intelectuali, și în primul rînd a celor vizați.

Desigur, cazurile de genul celor relatate sînt mai puțin frecvente, dar totuși ele există și, ceea ce este mai grav, se manifestă și la oameni care se cred culți. Apelăm din nou la răspunsurile sosite la redacție: **„Bineînțeles că activitățile inițiate în cadrul universitar ocupă un loc central în rîndul preocupărilor colegilor mei"** ni se transmite din Suceava. Aceleași vești le primim din Cluj: „Activitățile inițiate în centrul universitar ocupă primul loc tocmai prin caracterul lor specific studențesc, prin atmosfera pe care o creează acestea". (TEOFIL L., STOMATOLOGIE I.M.F.). Păcat numai că aceastea sînt printre puținele vești îmbucurătoare pe care le-am putut citi. Douăsprezece chestionare arată lipsa de preocupare a comisiilor culturale sau acțiunile sporadice, nemulțumitoare pe care le patronează acestea. GRANCEA VALENTIN de la Facultatea de mecanică din Cluj notează că **pentru jumătate din colegii săi facultatea nu domină autoritar toate resursele intelectuale.** Am cerut părerea unui alt clujean, VASILE AXINTOI de la Filologie: „Sincer să fiu, activitățile inițiate în cadrul universitar nu stau nici pe departe pe primul plan. Participarea colegilor mei e destul de slabă". Nu trecuse decît o zi de la această relatare și am avut prilejul să-l întîlnesc pe V.A. ca solist pe scena clubului Taberei de odihnă și instructaj de la Izvorul Mureșului. Și m-am gîndit că e păcat ca oameni cu pasiune și talent să-și irosească aceste calități, în timp ce colectivul în care trăiesc, datorită pasivității sau lipsei de experiență a unor activiști, nu poate beneficia de ele, cu toate că le simte nevoia. De ce? Avem case de cultură ale studenților, cluburi, săli de festivități, metodiști cu state de plată. Ce lipsește? **„Cîtă vreme anchilozarea unei case de cultură continuă, atît timp cît există cercuri materialicește nefondate, nu se poate vorbi de o prezență studențească. La Brașov, Ateneul studențesc încearcă și face cîte ceva. Dar atît!"** se destăinuie F. ȘANDRU.

Oare activitatea culturală universitară să fie atît de acut privată de posibilități? Părerea timișoreanului N. PÎRJOL e alta: **„Activitățile inițiate în cadrul universitar ocupă în viața spirituală a studenților un loc destul de mic în comparație cu posibilitățile existente".** Adevărata cauză a inconsistenței vieții spirituale universitare nu e lipsa fondului material (care, de fapt, există chiar și acolo unde nu e folosit rațional), ci a fondului spiritual. Un grup de entuziaști de la Limba franceză din București s-au constituit în formația de teatru în limba lui Molière — „Baladinii". Numai că ea a sucombat la puțin timp după ființare, pe motive greu de luat în considerare. Lucru cert e altul, că cei chemați să dea o mînă de ajutor nu au semnat condica de prezență decît la dezmembrarea formației!

Prezența ateneelor studențești e o realitate în viața centrelor universitare. Cum își ating unele dintre ele scopul, și aceasta e o realitate însă ceva mai dureroasă. S-ar mai putea vorbi aci, cum ne suggera un cititor din țară, despre „Student-cluburile" foste sau prezente. Am făcut-o cu altă ocazie. La fel și despre reuniuni (le cităm pe cele bine organizate, dar ermetic închise pentru alți studenți în afară de cei de la Arhitectură — București).

Fiindcă vorbim de viața spirituală a colectivului studențesc, cred că nu am putea omite cenaclurile literare (despre care nu ne-a scris nimeni nimic în chestionare), cît și revistele studențești. Numai că, referindu-ne la acestea din urmă, conținutul lor trebuie serios îmbunătățit pentru a constitui un autentic punct de sprijin al vieții spirituale universitare. E necesar ca în paginile lor să-și afle locul și discuțiile judicioase asupra modului cum este organizată viața spirituală universitară, asupra repertoriilor formațiilor și celorlalte aspecte de conținut ale acestor activități, să se publice și reportajul bine realizat sau cronica competentă, iar spațiul umplut cu „creații literare" îndoielnice, ajunse prin cine știe ce minune sub tipar, să fie folosit în egală măsură pentru poezie, ca și pentru proză sau teatru de bun gust. În orice caz, apariția revistelor a înviorat întrucîtva atmosfera universitară.

6 SOCOTIȚI EPITETUL „STUDENȚESC" PENTRU SPORTUL, ARTA ȘI LITERATURA STUDENȚEASCĂ UN INDICE DE CALITATE SAU UN APEL LA INDULGENȚĂ?

„Studențesc — un apel la indulgență?! Nu vi se pare un nonsens?" Cu aceste cuvinte și-a început răspunsul, la întrebarea adresată de noi, cititorul MIHAI ANGHELIU din Galați. Și, la fel, majoritatea celor interpelați. Conștienți de posibilitățile proprii și ale colegilor lor, tinerii învățăcei ai zilelor noastre se străduiesc să facă din tot ceea ce făuresc adevărate valori spirituale sociale, **care să așeze epitetul „studențesc" nu la poalele, ci în vîrful piramidei care se numește CALITATE.** Mulți dintre cei cu care am discutat nu puneau la îndoială nici o clipă resursele interne ale masei de studenți, valorile certe care se vor ridica din rîndul ei, pe lîngă cele deja afirmate. Am avut posibilitatea să conversez îndeaproape chiar cu pasionați sportivi, cineaști, poeți, prozatori, actori sau cîntăreți, toți aflați în faza de amatorism, a căror pasiune se împletește organic cu calitatea de student. **E vorba de o semnificație calitativă, nu de un atribut complezențional, cum au ținut să specifice mulți dintre interlocutori. Avem certe valori, pe care trebuie să ni le relevăm noi înșine. Examenul lor este mai mult decît imperios.** Așadar, ridicăm problema unei conștiințe capabile de a evalua, lucid și pertinent, valorile. Nu ne reprezintă avangardismul, ci novatorismul, mulțumirea de lucrul finit". Răspunsurile primite de la I. D. MOISESCU, L. TEOFIL, A. VASILE, F. ȘANDRU etc., etc. se situează ferm pe aceeași poziție: „Indiscutabil, un indice de calitate!" O situație care comportă comentarii mi-a fost relatată în Tabăra de la Pîrîul Rece de studentul PETRE BOKOR, din anul IV Regie film, I.A.T.C. București: „Studenții de la Arhitectură, Pictură, Sculptură au posibilitatea să ia contact nemijlocit cu publicul. La Cinematografie, filmele realizate de studenți nu ies niciodată din institut, nu sînt vizionate niciodată de nimeni". Realitatea este, într-adevăr, aspră. Se cheltuiesc 50 000—80 000 de lei pentru realizarea unui astfel de film, se depun eforturi morale, se cheltuiește energie, se pun speranțe și toate astea... pentru o jumătate de oră cît este vizionat de comisia de examinare. Apoi, lacăte grele se lasă peste producțiile proprii ale studenților. Producțiile ar putea constitui resurse inestimabile pentru împrospătarea și redresarea ecranului românesc cu **forțe interne.** Numai că, așa după cum ni s-a relatat, accesul criticilor de artă, al cronicarilor este interzis la vizionările filmelor în speță. Realizatorii ar fi foarte bucuroși să-și prezinte producțiile spre vizionare publicului studențesc, bineînțeles după o selectare prealabilă, la casele de cultură ale studenților. Dar nici aceasta nu se întîmplă. Totodată, studenții de la I.A.T.C., date fiind pasiunea și entuziasmul lor, ar putea funcționa ca instructori culturali pe lîngă formațiile artistice studențești, înlocuind cu succes unii „specialiști" deosebit de comozi care ocupă în prezent aceste posturi. Este și părerea exprimată de MIHAI PERȘA, student în anul al III-lea la secția Actorie a I.A.T.C.

Să trecem într-un alt domeniu, al sportului. „Pentru sportul studențesc eu cred că nu poate să fie în nici un caz vorba de un apel la indulgență, ne spunea la Timiș studentul AUREL FEDIUC de la I.E.F.S. București. Aceasta pentru că mișcarea sportivă studențească se afirmă din ce în ce mai mult, prin rezultatele valoroase obținute atît în întrecerile sportive interne cît și internaționale. Un exemplu concludent este participarea unui număr destul de mare de sportivi de la Clubul atletic universitar la competiții internaționale: R.F.G., Finlanda, Italia, U.R.S.S. etc. În Italia, de exemplu, reprezentantul nostru Ion Nicolae de la I.E.F.S. s-a clasat pe unul din primele șase locuri la întrecerea preliminară a campionatelor mondiale universitare. Aurel Juncan s-a clasat pe locul II la proba de schi-coborîre în Finlanda. Un nou nume care nu mai necesită recomandări: Mihaela Peneș!"

Reluarea tradiției „Sportului studențesc", regruparea forțelor sportive ale studențimii vor duce, mai ales dacă colegii noștri din această echipă vor pune mai mult suflet, la o afirmare de prestigiu a valorilor fizice ale tinerei generații.

Arta, literatura și sportul studențesc, pătrunse de elanul, perseverența și pasiunea ce ne caracterizează, privite cu un ochi ager și critic, curajos totodată, vor afirma noi talente pe firmamentul — atît de prestigios — al culturii românești. Iată de ce 96 la sută din cei chestionați au răspuns cu convingere: **„Nu, epitetul «studențesc» nu are nevoie de indulgență". Să ne bucurăm, așadar.**

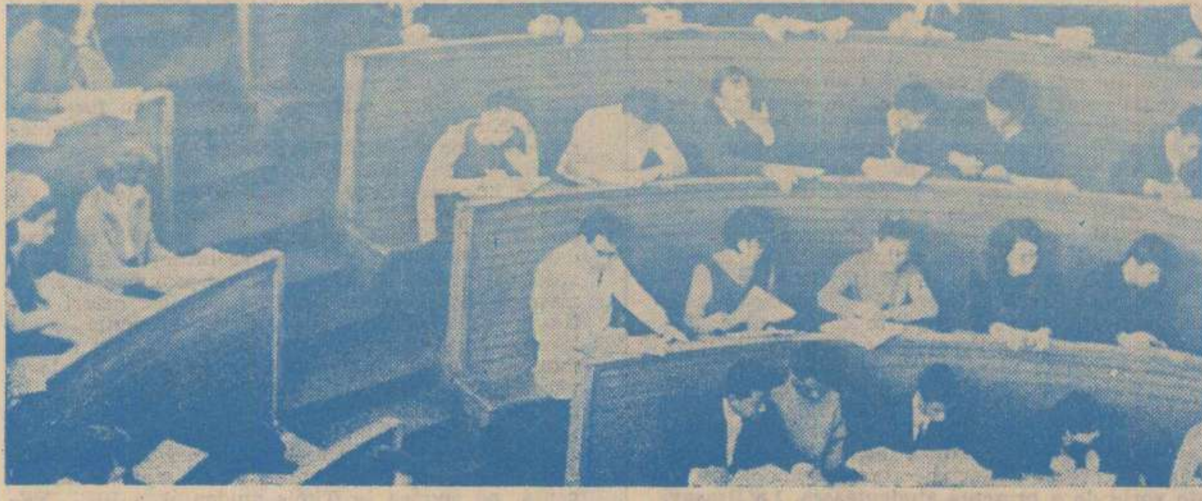
7 CARE E EVENIMENTUL CEL MAI IMPORTANT PETRECUT ÎN ANUL UNIVERSITAR TRECUT ÎN DOMENIUL ACTIVITĂȚII OBȘTEȘTI A STUDENȚILOR ȘI CUM A FOST EL RECEPTAT ÎN RÎNDUL COLEGILOR DV.?

Anul universitar 1968—1969 a fost unul dintre anii cei mai bogați în activități studențești. El a marcat o nouă etapă în dezvoltarea și modernizarea învățămîntului superior românesc prin aplicarea Directivelor Comitetului Central și a Legii învățămîntului. Evenimente de o importanță majoră au avut loc și în viața de asociație. Pe primul loc se situează, indiscutabil, Conferința a VII-a a U.A.S.R., care a dat un proiect de statut al Uniunii

(Continuare în pagina 14)

NOUĂ ÎNTREBĂRI PENTRU NOUL AN UNIVERSITAR

(Urmare din pagina 13)

Asociațiilor Studențești din Republica Socialistă România, înlăturînd paralelismul din activitatea celor două organizații de tineret care funcționau concomitent în facultăți și institute. „Conferința a trezit un interes deosebit și a însemnat o nouă dovadă, mai puternică, a ancorării studențimii în viața politică a țării" ne scrie I. D. MOISESCU din București. „Acest eveniment a fost primit cu viu interes, entuziasm și cu deplină adeziune în rîndul colegilor mei". (P.A., Institutul agronomic Timișoara). „Conferința a VII-a a U.A.S.R. a fost receptată ca un eveniment de mare importanță în viața organizațiilor studențești din facultăți și institute" (C. DUMITRACHE, Craiova). „Conferința s-a bucurat de multă atenție din partea studenților Institutului politehnic din București, pentru că într-adevăr a dezbătut probleme esențiale pentru viața universitară românească, a creat premise noi pentru îmbunătățirea activității generale a asociației". (ENACHE RADU, București). FLORIN ȘANDRU din Brașov ne scrie: „Evenimentul cel mai important a fost, evident, Conferința a VII-a a U.A.S.R. Se simte de atunci o direcționare clară a vieții de organizație. Au dispărut paralelismele, măsurile contradictorii, acum se rezolvă totul mult mai prompt".

Pe tot cuprinsul țării, în toate centrele universitare, Conferința a polarizat atenția studenților în cel mai înalt grad, așa cum reiese și din răspunsurile primite. Ea a fost primită cu un larg ecou în rîndurile studențimii române, însemnînd o nouă dovadă, mai puternică, a ancorării acesteia în viața politică a țării.

8 LA CE ACTIVITĂȚI POLITICE AȚI PARTICIPAT ÎN ANUL UNIVERSITAR TRECUT ȘI CARE AȚI DORI SĂ FIE RELUATE ÎN NOUL AN UNIVERSITAR?

Fiecare chestionar cuprinde, în ordinea preferințelor, mai multe acțiuni la care studenții au participat în mod deosebit și care ar dori să fie reeditate. Din statistica făcută de noi rezultă că pe primul loc se situează INFORMĂRILE POLITICE și ÎNTÎLNIRILE CU CONDUCĂTORI ȘI ACTIVIȘTI DE PARTID ȘI DE STAT. Desprindem un citat din relatarea studentei NICULINA PETRESCU din anul al II-lea, Facultatea de drept din București: „Am apreciat în mod deosebit inițiativa Universității bucureștene de a invita în mijlocul nostru activiști cu renume din munca de partid și de stat, care ne-au prezentat principiile de bază ale politicii interne și externe a statului nostru. Mi-au rămas adînc întipărite în memorie prezențele în rîndul studenților ale tovarășilor **Paul Niculescu-Mizil, Leonte Răutu, Corneliu Mănescu, Mircea Malița**".

Mai mulți studenți de la A.S.E. și Institutul de construcții ne-au evocat întîlnirile cu tovarășii **Virgil Trofin, Ion Iliescu și Andrei Ștefan**, prim-adjunct de șef de secție la C.C. al P.C.R. La un înalt nivel calitativ, nu lipsite însă de inconstanțe, se situează informările politice, la cererea studenților, foarte operative și bogate în conținut. Printre cele mai apreciate act.vități — și spunem asta cu o vădită mîndrie profesională — se înscriu ÎNTÎLNIRILE CU LUCRĂTORII DIN PRESĂ. „Doresc foarte mult întîlniri cu ziariști — notează AXINTOI VASILE din Cluj. Găsesc că aceste întîlniri sînt cele mai interesante. La Institutul agronomic din Timișoara se așteaptă reeditarea ÎNTÎLNIRILOR CU VECHI MILITANȚI AI MIȘCĂRII MUNCITOREȘTI DIN ȚARA NOASTRĂ, iar la I.A.T.C. București DEZBATERI PE PROBLEME DE POLITICĂ ȘI FILOZOFIE CONTEMPORANĂ.

Am întîlnit un chestionar care în spațiul rezervat răspunsului la această întrebare — după părerea noastră, foarte clară — nu cuprindea nimic altceva decît... o linie orizontală. Din aceasta se poate deduce cu ușurință că semnatarul acelui răspuns nu a participat la nici o acțiune de acest gen și, evident, nu are de unde să aleagă. Curios ni se pare faptul că nu face nici o propunere asupra a ceea ce ar dori să fie în centrul lui universitar. Ne-am pus fireasca întrebare: care este munca organelor de propagandă de aci? Căci roadele acesteia le vedem, le avem în față, mari cît roata carului, sub semnul unei linii orizontale care înseamnă NIMIC. Ne gîndeam să discutăm cu omul care se ocupă de sectorul de propagandă. Ei bine, **acel om, pasivitatea întruchipată, cel care primise mandat din partea colegilor să organizeze acțiuni menite să le lărgească orizontul politic, omul care în chestionarul completat „în modul cel mai sincer" — așa cum am cerut noi — încadrase aceste activități cu un minus vizibil și regretabil, era tocmai cel pe care noi îl căutam pentru a ne da cîteva relații în această problemă: activistul cu probleme de propagandă!!!** Se numește GHEORGHE BURLUȘ și este student la Facultatea de istorie-geografie a Institutului pedagogic din Constanța. Nu putem face altceva decît să îi mulțumim pentru sinceritate. Cît despre activitatea sa, alegătorii vor avea un cuvînt greu de spus!

9 CE AȘTEPTAȚI DE LA NOILE ORGANE ALE ASOCIAȚIEI STUDENȚEȘTI CARE VOR FI ALESE ÎN ADUNĂRILE ȘI CONFERINȚELE CE VOR AVEA LOC ȘI CE CALITĂȚI CONSIDERAȚI CĂ TREBUIE SĂ AIBĂ CEI ALEȘI?

Întrebare de loc dificilă. Spicuim, deci, din răspunsuri, pasaje care înlocuiesc orice comentariu: „Vrem ca problemele care se cer rezolvate să fie duse pînă la capăt. **Calități? Plăcere de a lucra ca student cu studenții și pentru studenți**". (L. T., Stomatologie Cluj). „Noile organe ce vor fi alese să manifeste **mai mult spirit inovator, spirit de răspundere și pricepere organizatorică, pasiune și dăruire în muncă.** La Suceava nu se prea respectă vechiul proverb „Omul potrivit la locul potrivit". (R. S., șef comisie propagandă, Institutul pedagogic Suceava, Facultatea de istorie-geografie). **„Stil de lucru foarte colegial, foarte sincer"** (S. F., Brașov). „În cadrul alegerilor dorim să existe o deplină obiectivitate, **să fie aleși ca activiști tovarăși care sînt deplin încredințați de importanța misiunii lor, cu reale posibilități organizatorice"** (P. N., șeful comisiei de propagandă a centrului universitar Timișoara). **„Așteptăm operativitate în muncă, minimum de ședințe și de birocrație cu maximum de eficiență"** (ENACHE RADU, student, vicepreședinte al U.A.S.R.)

După cum se observă, am dat cuvîntul pînă aci „aleșilor", care ne-au spus cam ce calități ar dori să aibă semenii lor. Să vedem ce spun și alegătorii: **„Noii aleși trebuie să fie niște oameni capabili și cu multă energie"**. (C.D., Craiova). „În orice caz, aștept **mult mai mult** decît au reușit să realizeze **actualii aleși.** Nu trebuie uitat faptul că la un moment dat la Galați tocmai reprezentanții în senat al studenților trăiau într-un anonimat total. Ei ar trebui să fie mereu cu un pas înaintea celorlalți colegi, să fie plini de inițiativă, să aibă curajul răspunderii". (A. M., Galați). „Organele nou alese vor trebui să fie vizionarele aplicării **noului** în activitatea noastră (V. M., Iași). **„Mai mult spirit combativ și organizatoric, competență, înlăturarea definitivă a formalismelor în muncă"**. (A. P. Timișoara). **„Noile organe să se intereseze mai mult de viața de organizație, să participe efectiv la toate acțiunile inițiate, să nu se considere organe «de birou»"**. (P. P., București).

Iată, așezate față în față, opiniile activiștilor și ale alegătorilor. Sperăm că nici unii, nici alții nu le vor neglija. Pretențiile sînt exact pe măsura mandatului acordat, a năzuințelor studenților. Atenție, deci!

★

Ancheta de față dovedește, ca în atîtea alte ocazii, interesul larg, matur al studenților pentru problemele vieții universitare și extrauniversitare, dorința lor de a contribui la îmbunătățirea continuă a conținutului și metodelor de instrucție și educație ale școlii noastre superioare.

Diversitatea preocupărilor manifestate de interlocutorii noștri în această amplă discuție, accentul asupra studiului meseriei relevă și aspecte în sensul cărora Ministerul Învățămîntului, asociațiile studențești trebuie să insiste în viitorul an universitar.

Este neîndoios că, în noua etapă de muncă ce va începe curînd prin aplicarea în mai bune condiții a Directivelor C.C. al P.C.R. privind învățămîntul superior și a Legii învățămîntului, așa cum s-a cerut în mod imperios în hotărîrile celui de-al X-lea Congres al P.C.R., studenții vor putea beneficia de o organizare optimă a procesului de instruire, astfel încît pregătirea pentru profesie și pentru viață, făcută sub semnul celor mai mari exigențe și raționale măsuri, să nu întîmpine dificultăți de genul celor semnalate în materialul de față.

Cartea universitară – promovări și restanțe de toamnă

Deși vacanța de vară nu a reprezentat și o pauză în preocuparea Ministerului Învățămîntului, a institutelor de învățămînt superior și a cadrelor didactice însele de a rezolva **problema atît de insistent discutată a cărții universitare, deschiderea noului an de învățămînt o readuce cu stringență în actualitate.**

Nevoia acută de îmbunătățire continuă a întregului învățămînt superior atît sub raportul conținutului cît și al metodelor sale, îmbunătățire pentru care s-au creat toate premisele prin aplicarea noii Legi a învățămîntului, reclamă o intensificare a acțiunii de elaborare a tratatelor, manualelor și cursurilor și punerea lor fără nici o întîrziere la dispoziția studenților.

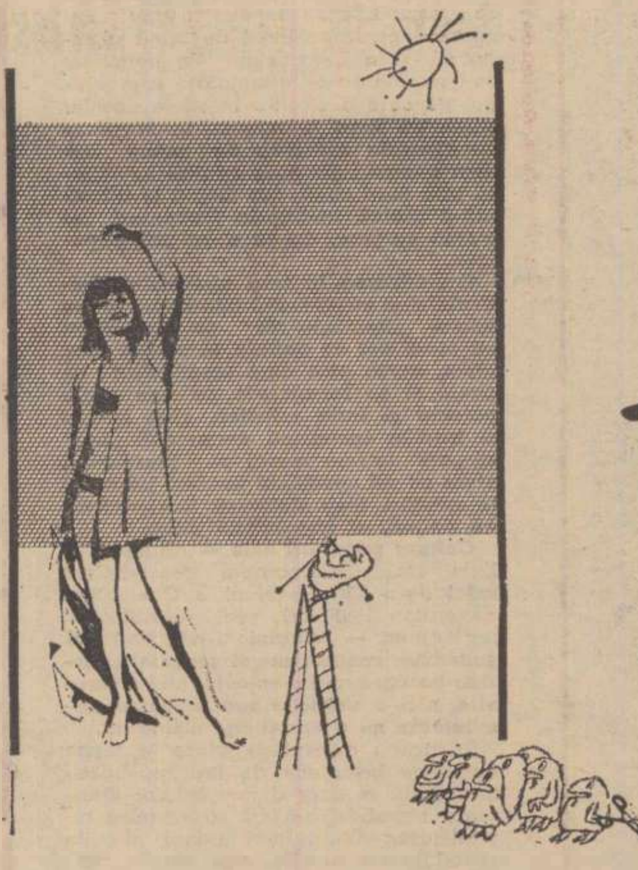
Nu vom reveni asupra condițiilor materiale tot mai bune create institutelor de învățămînt superior, cu deosebire în ultimii doi ani, perioadă în care multe dintre ele au fost dotate cu aparatură de multiplicare și reprodus, precum și cu alte utilaje de import, întrucît asupra acestui aspect cititorii noștri au fost informați. Ne simțim însă îndreptățiți să arătăm că acest capitol al vieții universitare prezintă o oarecare emulație și unele realizări datorită interesului sporit al Ministerului Învățămîntului, care impulsionează, controlează și sprijină activitatea editorială a institutelor de învățămînt superior și autorilor înșiși. **Dorim însă să relevăm faptul că date statistice recente nu dovedesc o străduință constantă din partea tuturor institutelor, pînă la ora de față unele dintre ele neîndeplinindu-și planul anual de multiplicare într-o măsură suficientă.** Astfel, în timp ce Universitatea București a reușit ca pînă la 15 septembrie a.c., față de 71 lucrări planificate, să multiplice 77 și să înregistreze 20 în diferite faze de lucru, Academia de studii economice să fie pe cale de a-și îndeplini în ritm accelerat obiectivele unui plan amplu, iar Universitatea și Institutul politehnic din Timișoara să-și depășească sarcinile propuse, **unele institute, cum ar fi Universitatea din Craiova, nu au multiplicat nici jumătate din numărul lucrărilor, iar Universitatea din Cluj, angajată într-un plan foarte încărcat și preocupată să recupereze din restanțele anului anterior, face cu greu față unui start mulțumitor. La I.M.F. Tîrgu-Mureș numai 2 lucrări din cele 12 incluse în proiectele în curs sînt în lucru. Nu se întrevăd semnele certe ale unei îmbunătățiri a situației nici la Institutul politehnic București și Institutul politehnic Galați.**

Mai există fără îndoială unele dificultăți obiective și majoritatea autorilor invocă schimbările ce au avut loc în planurile și programele de învățămînt, dar procesul acesta ar trebui să se considere încheiat și să se treacă la elaborarea cursurilor în funcție de aceste modificări; lipsesc, este adevărat, unele mijloace tehnice și nu toate institutele au litografii proprii, dar în multe cazuri aceasta este o problemă rezolvabilă, prin mai multă străduință gospodărească pe plan local; deși **Ministerul Învățămîntului a insistat pe lîngă Ministerul Finanțelor, retribuirea autorilor de lucrări editate pe plan local nu este legiferată; însă, la urma urmelor, este oare posibil ca pentru un astfel de motiv unele cadre didactice cu un serios stat de serviciu în învățămîntul superior să nu-și fi pus încă vreodată semnătura pe propriul curs și să întîrzie, în așteptarea marelui tratat, scrierea cursului, fie și numai pentru litografiere?**

O statistică sumară dovedește că și în momentul de față Editura didactică și pedagogică continuă să întîmpine unele dificultăți. Cu toate că din 170 de lucrări planificate au apărut pînă acum 76, iar alte 66 se află în tipografie, **îndeplinirea integrală a planului anual este sub semnul întrebării.** Faptul că în preajma acestui ultim trimestru, 23 de lucrări se mai află în fază de redactare și 4 de elaborare semnifică, printre altele, o **serioasă întîrziere a predării manuscriselor la editură.** Concluzia ce decurge din această situație este că apariția lor se va amîna. Va reprezenta într-adevăr un tur de forță demn de laudă dacă în următoarele trei luni studenții vor mai primi 66 de lucrări tipărite. Sperăm oricum că tipografiile își vor onora contractul, pentru că dacă este posibil ca la o dată absolută — 15 septembrie al fiecărui an — zeci de titluri, de manuale și cărți școlare să se afle pe banca fiecărui elev, **credem că același regim al promptitudinii ar trebui instituit și cărții universitare.**

Sperăm de asemenea că noul an universitar va marca o creștere continuă a interesului și eforturilor pentru rezolvarea accelerată a acestei probleme devenită cronică, poate mai mult în împrejurări și din motive subiective decît de altă natură.

G. RUȚĂ

— N-aveți un bilet în plus? — Avem, pentru un suris

În fond, cui nu-i place frumusețea eternului feminin? De cîte ori nu ne-am admirat cîte o colegă, asemuind-o la munte cu Diana, iar la mare cu Afrodita, exact cum s-a petrecut și în taberele din vara acestui an? Am fi ipocriți dacă n-am recunoaște-o. Și, cum în taberele de vară centrele universitare trimit, ca un făcut, multe studente drăguțe, întrecîndu-se parcă pe podiumul imaginar al unei postsesiuni de frumusețe, trebuie să recunoaștem adevărul de mai sus nu o dată și nici de două ori...

ȘI A FOST ZIUA DINTÎI: TREI CLUJENI AU FLUIERAT A PAGUBĂ

După ce acceleratul a trecut de Copșa Mică, se părea că blonda de la Medicină, una din cele mai drăguțe activiste pe tărîm cultural din Cluj, avea preferințe pentru al treilea. Spunem „al treilea", fiindcă pentru primii doi nu părea să aibă așa ceva. Cu unul se cunoștea de la institut, cu altul de la Casa de cultură, în timp ce ultimul, filologul, constituia nu numai un prilej incarnat pentru o discuție foarte spirituală și destul de literară, ci și o noutate în cel mai strict sens al cuvîntului.

— Țuți, — i-a zis filologul, după ce respectivii doi s-au retras în compartiment pentru a găsi plăcere în citit — află că-mi pare rău că nu te-am cunoscut decît acu', în tren. Dar mai află că nu-i bai. Facem în tabără o vacanță de pomină, apoi o s-o continuăm și la Cluj, după 1 octombrie. Nu?

— Da.

— Îi vezi?, zise unul din compartiment, pare-se primul. Fac pariu că a pus mîna pe ea. Ce-i pasă ei că are un prieten, îl știi tu, ăla care merge de parcă sare peste gropi...

— Nu-ți pară rău, mă, ce dracu! — veni răspunsul. În tabără, isteț să fii, că fete găsești de la primul mic dejun... Cît îl privește pe ei — și făcu semn cu capul către coridor — cred că ai dreptate: a băgat-o prietenul ei pe mînecă; îi place fetei omul, ce mai, precis că toată seria o să-i vezi mînă-n mînă...

La Făgăraș a nimerit în compartiment un al patrulea, care s-a recomandat Bebe, student la București. Avea bilet tot pentru Timiș.

— E al doilea an că merg acolo, ne informă el. Să vedeți ce fain e... Dacă ești isteț, toți munții Bucegi sînt ai tăi. Sînt norocos: în seria asta am un amic „la comandament". Îmi fac programul meu, primesc cameră pe alese și-o să mănînc la masa șefilor. În doi, firește; oi vedea eu cu cine anume...

Țuți deveni atentă și la propriu și la figurat. Filologul se posomorî brusc și, după un timp, se hotărî să-mi ceară cu împrumut ziarul...

La ora 20,54 eram la Timiș. La 21 fix băteam la ușa comandamentului, pentru cazare. Era deja întuneric, iar de undeva, pe versanții care se bănuiau într-o parte, se scurgeau ghețari invizibili. Cel urcat la Făgăraș făcuse pe cavalerul: îi dăduse fetei scurta lui de fîș albastru, care o făcea și mai frumoasă, pe cuvînt de onoare. Cred că tocmai datorită scurtei lui albastre, care-i scotea fetei în evidență și buzele, și ochii, și părul, a rămas bucureșteanul trist și singur: Țuți căpătase loc în vila de sub aripa largă a vilei comandamentului, în timp ce el, din mîna propriului său prieten din comandament, a primit foaie pentru una din casele de hăt departe, înapoi, peste linia ferată.

— Lasă, mă, că aranjăm noi — i-a spus mai în glumă, mai în serios, prietenul. Eu rămîn în comandament și seria viitoare. Mai stai și tu atunci cîteva zile, pe răspunderea mea, și-ți dau cameră să te lingi pe degete. Îți spun de pe-acu: sus, la comandament, la capătul coridorului. Singur. Îți place?

Dimineața, minune! Prietenul bucureșteanului de la Făgăraș servea, firește, micul dejun la masa comandamentului. În dreapta lui — Țuți, radioasă. Cei trei clujeni — că lîngă ei mă aflam la masă — fluierară în gînd a pagubă.

DAU UN ZIMBET CONTRA LOC UNA TABĂRĂ STUDENȚEASCĂ, EVENTUAL DOUĂ

Dacă Valentina, zisă Valy, zisă Puppy, zisă Cocuța, se va lăuda în grupă ori în an că a fost în două tabere, în una și aceeași vacanță, puteți s-o credeți. E purul adevăr. A fost și la munte, și la mare. În fond, ce-i neobișnuit în asta? Vacanța e lungă și trebuie umplută cu ceva, e clar ca bună ziua.

„Dragă — i-a zis ea zîmbind tovarășului responsabil cu biletele din Consiliul U.A.S. pe institut (la cel pe facultate nici n-a fost măcar propusă) — știi, aș merge și eu într-o tabără. Oriunde. La mare, la munte, unde-o fi, numai tabără să fie". Și iar a zîmbit. Atunci a apărut primul bilet: „Uite, a zis tovarășul responsabil, ai unul pentru Pîrîul Rece, seria ultimă. Cînd zici că-ți dai restanțele? Așa? Atunci dă-l înapoi. Uite, ia-l p'ăsta, seria a doua. Vezi, vezi că ne-nțelegem?"...

Valentina, zisă Valy, zisă Puppy, zisă Cocuța, a zîmbit într-un fel anumit, mai mult din ochi. Nu se știe ce a înțeles tovarășul, că fata — de altfel drăguță și nu lipsită de „vino-ncoace" — a pus bine în poșetă și biletul pentru Costinești. Ce-i neobișnuit? Absolut nimic. La drept vorbind, răuvoitorilor care ar fi tentați să facă o apropiere cu proverbul „cine împarte, parte-și face", adevărul le-ar da imediat în cap: și-a păstrat tovarășul vreun bilet pentru sine? Nici pomeneală!

N-o să mă credeți dacă vă spun că pe Cocuța, zisă Puppy, zisă Valy, zisă Valentina, am întîlnit-o la Costinești, în miez de august, cazată în bungalowul cochet, etajat, al comandamentului. Prinsese bronz. Prinsese și gust de a servi masa cu băieții din comandament, lîngă zidul dinspre bucătărie, cu o pictură murală înfățișînd o naiadă culcată într-o poziție mai mult decît stilizată.

— E masa comandamentului — i-a spus într-o zi tanti Geta, care servea acolo.

— N-are a face, e cu mine — a intervenit prompt cineva și gata, legalizarea a venit pe covorașul califului din Bagdad. (O, pașă, cît de darnic ești!).

S-O ALEGEȚI MISS, CĂ DIRECTOR MI-S!

Azi așa, mîine așa, și iată-ne către sfîrșitul seriei. Se fac, la repezeală, ultimele cuceriri, care cu ce-a mai rămas, se trimit, în sfîrșit, prietenului, soțului, logodnicului, soției, vederile cu „salutări calde", amînate mereu, chiar din prima zi, se schimbă suveniruri, adrese, săruturi de vacanță și din nou „et caetera". Duzina de Afrodite, strînse ciopor din considerente estetice, umane și, firește, organizatorice, în jurul vilei cu nr. 1 s-au obișnuit de mult cu obiceiurile casei. Nici una dintre ele nu se mai miră de ce, în afară de băieții „de la curte", nimeni nu îndrăznește, fie el chiar de la I.E.F.S., să le propună vreo plimbare sub clar de lună. Dacă, totuși, se mai întîmplă, știți ce-nseamnă „persona non grata"?

Am ajuns, sănătoși, în ziua carnavalului. Ingeniozitate, costume, măști, lumini, confetti, muzică beat, dans, țipete, hohote, ta-ra-ram-uri. Focul de tabără, înalt cît bradul, ține loc de soare, de calorifer și de grătar. Țepușe cu carne proaspătă, împărțită egal pe cap de student, se întind către cărbuni. Sosește berea! Se distribuie pe bonuri, și, în plus, pe buzunar de doritor. Totul este excepțional, magnific, de neuitat. Trăiască comandamentul!

Liniște! După concursurile de mîncători, de mincinoși, de glumeți și de echilibriști cu ochii legați, urmează — auziți, faceți liniște odată, cei de colo, și adunați-vă, dacă vă interesează! — concursul de frumusețe. Juriul ia loc, sobru, la o masă cărată tocmai de la club de un tovarăș entuziast. Îl formează patru inși din comandament și doi din afara lui. Toți bărbați: fete pentru a exclude manifestările publice ale invidiei sau recunoașterea, de voie, de nevoie, că „aceea e mai drăguță decît mine", sînt excluse apriori. Președintele juriului, se înțelege: tovarășul director. Și concursul începe.

Tovarășul director se consultă cu unul din stînga, cu altul din dreapta, scrie și citește bilețele măsoară de sus pînă jos concurentele, apoi de jos pînă sus. Așa și trebuie. Analiză, exigență, de toate.

— Cred că-i bine s-o alegem miss pe Tanța, zice el confidențial.

— Bine, dar — îndrăznește cineva din juriu — uitați-vă la ea: talie rotofeie, nasul puțin cam prea turtit, pieptănătura...

Își înghite cuvintele. Uitase că președintele juriului fusese văzut — „doamne, ce imprudență am făcut!" — în compania Tanței, încă de la deschiderea taberei.

— Adică, da, cred că aveți dreptate, continuă el. Tanța are mersul așa, cum să zic, de o distincție cu totul ieșită din comun. Hotărît, sîntem pentru ca tovarășa Tanța să fie aleasă miss.

Alte consultări. In unanimitate, în frunte cu tovarășul director, juriul deliberează. Cîteva concurente, care făcuseră și figurație într-un film tehnicolor, dispar. Una strigă, cu glasul înecat: „Giculeee, unde mi-i frigăruia cu porția mea de purcel?" Pasămite, prinsă în vîrtejul gătelilor pentru concursul obiectiv de frumusețe, lăsase baltă preocupările pentru fleica tradițională și pentru berea rece, aburindă, pe care i-o băuse nu se știe cine. În urma ei, Tanța primește onoruri entuziaste: „Trăiască Miss! Gaudeaaamus igituuur..."

Mă urc în tren. Doamne, ce frumos a mai fost în tabără!...

P.S. — Foiletonul nostru, uzînd de instrumentele proprii acestei specii publicistice, nu face decît să pună în lumină niște mentalități și personaje altfel greu sesizabile poate în ansamblul impresionant sub aspect pozitiv al acestei activități: e rîndul factorilor răspunzători din conducerea asociațiilor studențești să identifice personajele surprinse în focarul foiletonului nostru.

OMICRON

NEBĂNUITELE TREPTE

Fotomontaj de Emil COJOCARU

Titlul pe care marele poet Lucian Blaga l-a dat unuia dintre volumele sale semnifică descoperirea unor punți spre cunoașterea lumii de taină a sufletului și a Cosmosului. Ne permitem să-l reluăm ca pe o metaforă a revelației pe care a oferit-o în zilele acestui sfîrșit de vară întîlnirea în România cu expresia esențelor de suflet ale unor neamuri pe care spațiul le separă prin mari zone, dar timpul le adună într-o matcă unică de începuturi și eternă curgere, aceea a culturii populare.

Organizarea în țara noastră a Festivalului și concursului internațional de folclor „România '69" se înscrie ca un mare act de cultură în sensul unui ideal, acela prin care umanitatea se caută și se recunoaște pe sine prin potență și forță artistică, cînd istoria și tradiția înseamnă deopotrivă „ieri" și „azi" într-un mesaj al prezentului etern ce dă specificul fiecărui popor și în același timp definește caracteristica unitară a absolutului uman.

Cultura populară este — afirma William Eteki Mboumoua, președintele celei de-a XV-a sesiuni a Conferinței generale UNESCO, la deschiderea festivalului — **refugiul ireductibil al sufletului, continuitate și conștiință istorică pe care nici o sclavie, nici o aservire, nici o seducție sau presiune asimilatoare nu o vor stinge niciodată.**

Păstrarea culturii populare în forme autentice înseamnă de fapt păstrarea nealterată a unor disponibilități spirituale capabile oricînd să asigure revitalizarea culturii unei națiuni, să evite introducerea unor scheme sterile, artificiale, lipsite de capacitatea de comunicare largă.

Completarea programului Festivalului „România '69" cu o sesiune științifică de comunicări „Creația populară în contemporaneitate" a dat posibilitatea desfășurării multor discuții teoretice utile, cu concluzii de mare valoare, impuse de participarea unor specialiști prestigioși în domeniul cercetării folclorului.

Dar, mai presus de orice, miezul acestui festival l-a constituit posibilitatea descoperirii lumii prin cîntec și dans, în rezonanțele unei călătorii peste spații și timp cu inima a șaisprezece neamuri întîlnite aici, în România, **străveche vatră a unui folclor viu și puternic, care păstrează ca pe o flacără sacră comoara de preț a artei populare.**

SPAȚIILE SUFLETULUI

În folclorul unui popor, gratuitul este exclus sau, atunci cînd apare, e rezultatul unei suprapuneri ulterioare purtînd o semnificație minoră.

Fiecare cuvînt al unui cîntec reprezintă o istorie comprimată, fiecare gest de dans închide sensul primordial al mișcării și gîndirii rituale, fiecare obicei este o idee din sistemul filozofic prin care omul descoperă și explică lumea.

Pornind pe aceste „nebănuite trepte" ale cîntecului vom descoperi sufletul asiat, fierbinte ca lumina lui Gobi, sau pe acela împletit din ritmuri aspre și feline de lîngă Munții Tunisului.

21 de ansambluri folclorice din 16 țări au adus pe scena concursului 21 de expresii ale unei arheologii spirituale uimitoare în varietatea ei.

Civilizațiile prezente aici prin mesagerii lor se dispun în cercuri concentrice, majoritatea aparținînd unei zone străvechi de cultură indo-europeană, realizînd totuși în felul acesta incontestabile interferențe.

Pornind de la folclorul mongol, reprezentat de Ansamblul folcloric „Dolgia" din Hubscul, am cunoscut savoarea unei culturi de ev mediu, cu stilizări originare, exprimată prin dansuri hieratice ca „Dans buriat", „Dansul mongolilor din Vest" — pe un suport de melos straniu prin dominanța acutelor și prin instrumentele specific asiatice.

Costumele somptuoase au mărit impresia de statuar, de dans ritual pe care a lăsat-o fiecare dintre numerele ansamblului.

La cealaltă extremă a zonelor folclorice care s-au reunit în concurs, Ansamblul folcloric național tunisian a marcat semnele unei civilizații folclorice suprinzătoare prin caracterul ei de

folclorul arab și influen-
diteraneene care au dus
e a gestului ritual și a

a apariții au făcut evi-
rile de gîndire artistică
a unei concepții proprii
— față de folclorul eu-
la rîndul său, a eviden-
țea unei grupări zonale.
teraneeană a trimis la
ansambluri italiene din
oria.
„Danzerini di Lucinico"
oferit o imagine palidă
iulan străvechi, axîndu-se
eprezentări folclorice re-
chiar influențe ale zonei

Canterini Nicastresi" din
mai puțin remarcată în
ște virtuozitatea execuți-
ai exact valorile folclo-
abria, integrîndu-și func-
re număr ritmul tumultuos
culturii populare medite-

tică s-a făcut cunoscută
stivalului prin ansamblu-
a, Franța, Belgia și Elve-
ristică dominantă: toate
ii au adus mesajul unui
se păstrează fragmentar,
permanență cu influențe
clor care se depărtează
sensurile primare, evo-
ctaculos.
t totuși, în ritmurile an-
cil Sharp" din Londra,
unui suflet veșnic călă-
ceva în plutirea dansului,
aladelor marinărești sau
sibililor cîntăreți din gru-
s".
a, urmele culturii folclori-
din secolul trecut, conser-
costume cît și prin gra-
și stilizări ale cîntecului
ătre membrii ansamblului
ottenland" sau folclorul
de graniță cu puternice
ane — al formației „Cor-
s" din Corravilliers
velat linii utile pentru cu-
estor culturi și, mai ales,
ringentă ca ele să fie
vitalizate.
lul elvețian din Fribourg
ja Europa spre zona de
ă, cu o convertire a me-
registrul dur, cu pașii
rși unei rigori ce se su-
ect ritmului.
germane — Ansamblul de
egiunii Gera (R.D.G.) și
dansuri populare din
F.G.) — au recompus sec-
clorul medieval al bresle-
marcînd scene ce mi-
atea practică (Dansul ție-
anșul ucenicilor fierari,
urilor etc.).
spiritual de mare rigoare
acea dominantă a grupu-
în interpretarea cîntece-
grupul instrumental „Mu-
össnecker — R.D.G.), for-
ne au demonstrat în sce-
unor valențe de montaj —
olclorică — autentic popu-
ul sufletului german cu
dice s-a remarcat prin li-
inea culorilor din costu-
tilor.
rte în această incursiune
lcloric l-a ocupat prezența
ansamblului polonez
" din Mielec.
pe două surse de cultură
a primitivă, aparținînd zo-
u o expresie temperamen-
e „Krijaurak" și „Dans de
și costume de un colorit
alta de cultură folclorică
u pronunțate influențe ale
centrale și de vest, mate-
nsuri lente, ceremonioase
e mare fast feudal („Ma-
oviana").
le concesii laturii specta-
stilizare uneori excesivă,
onează n-a permis desci-
a potențelor unui folclor
ivers, care traduce gama
mpletă a unei tradiții vii

ianelor și plutirea dansu-
cazacă, împletit cu armo-
tualurilor de lîngă mare au
ctacolul Ansamblului „Ro-
tavropol (U.R.S.S.) un flux
ale unei culturi populare
ne în care se întîlnesc ră-
ului folclor rus — expresie
largă, respirînd între li-
t și gest — cu stilizări din
i — mai ales în compo-
lor — și iradieri de miș-
epție coregrafică — din
ntale.
ile din Ungaria și Ceho-
curile acestei călătorii în
lui popular se apropie de
balcanice, raportările la
ânesc devin precise și
oile. Ansamblul popular de
Debrecen (Ungaria) a pre-

zentat un program în ale cărui numere s-au reliefat clar elementele unui folclor autentic dintr-o regiune de pustă, în care melosul s-a păstrat ca o expresie fidelă a sufletului popular, trecînd de la legănarea tradusă în dansurile de perechi la asprimea închisă în mișcarea unor dansuri ce reproduc simbolic ocupații străvechi („Dans feciorese cu bici" și „Dans păstoresc din Hortobagy").

Cele două formații din Cehoslovacia au reprezentat două regiuni folclorice distincte și apariția lor pe scena concursului a semnat o opțiune serioasă pentru păstrarea, chiar în contextul unui spectacol, a unor forme de folclor vechi, regional, cu virtuți de vivacitate și prospețime.

Prezente în programul Ansamblului de cîntece și dansuri „Zemplin" din Mihalovce prin „Călușarii" (dans al păzitorilor de cai) și printr-un montaj de clovnerie sătească (existentă ca obicei folcloric), ele s-au remarcat mai ales în evoluția Ansamblului de cîntece și dansuri „Vsacan" din Vsetin, reprezentanți ai unei arii folclorice foarte vechi din Moravia. Artiștii din Vsetin au oferit dansuri păstrate de păstorii walahi (ai căror strămoși au migrat în urmă cu cîteva secole din România în Moravia), dintre care a impresionat în mod deosebit dansul haiducesc al topoarelor.

Caracterul dinamic al folclorului balcanic, gustul pentru culoare și melosul viu, fulgerat de note orientale, au fost punctate în concurs de formațiile din această zonă într-o expresie a unor interferențe sigure și a unor comuniuni de cultură folclorică.

Artiștii bulgari din Ansamblul de dansuri al Casei de cultură „Ivan Vazov" din Sofia au evoluat omogen intr-un ritm sufocant, care păstra nealterată mișcarea rituală în dansuri tradiționale — „Colindătorii" și în special dansul umoristic cu păpuși „Cosașii" — capodoperă a folclorului bulgar cu elemente mnemotehnice ce filtrau pînă la esență gestul ritual.

De-acum pășim pe un tărîm al baladei, gen viu din care începe și se continuă istoria unor neamuri, balade desenate pe sunet de cimpoi sau fluier, instrumente străvechi, cum străvechi este folclorul acestor pămînturi.

Formațiile iugoslave, total diferite ca manieră de abordare a folclorului și conținut, au continuat nevăzutele trepte spre sufletul aflat la temelia timpului.

Ansamblul folcloric „Joza Vlahovic" din Zagreb a prezentat un program axat pe folclorul croat, în care virtuozitatea interpreților a subliniat șlefuirea minuțioasă a melosului și coregrafiei folclorice.

Remarcabile prin autenticitatea și vechimea lor — păstrate intacte de componenții ansamblului — au fost melodiile din Podravina.

Apariție singulară în concurs, Ansamblul folcloric al căminului cultural din Uzdin (Iugoslavia) a reprodus pe scenă secvențele ritualului de nuntă țărănească, simplu, fără fast, cu costume țărănești, fără stilizări de artizanat. A bătut acolo inima unui sat bănățean care și-a făcut blazon de noblețe din păstrarea unor obiceiuri vechi și a unor melodii cu timbru primar, nealterat.

Textul — în limba română — a purtat sensuri de mare poezie, iar interpreții lui au întregit imaginea unor rapsozi veritabili. Au plutit peste sală acordurile unei doine vechi, „Doina fetei": „Mamă, num-o fată ai /Și-a venit unul din lume/Și m-ai dat pe două glume".

Dansurile cu solemnitate de rit — „Leuca Mileuca", „Ghemul" și cîntecul din final — o variantă veche a cîntecului miresei — au conturat mesajul artistic al unor interpreți care înțeleg să păstreze și să aducă peste timp bogăția folclorului primordial, nesupus nici unei stilizări sau tente de falsificare în spectacolus.

„CINE-A ZIS DĂINĂ, DĂINĂ"

„Cine-a zis dăină, dăină,
Friptă i-a fost inima"

România, prag de doină și baladă, sălaș de cîntece și ritualuri vechi, în care pămîntul și cerul, viața și moartea s-au întîlnit în tiparele unui folclor larg și limpede ca sufletul oamenilor de aici, țara dorului — dor unde toate porțile și drumurile poartă umbra mîinii unor mari artiști populari.

Din prezența în concurs a celor trei formații românești (Ansamblul folcloric „Poienița" din Brașov, Ansamblul folcloric „Balada" — București și Ansamblul folcloric „Junii-Sibiului" — Sibiu) am reținut secvențele care reprezintă adînc și adevărat cultura populară, secvențe în care sunetul fluierului a trecut ca o boare de suflet, unde naiul a tremurat într-un plîns de pădure peste cîntecul ciocîrliei, unde semeția dansurilor din Oaș s-a continuat în neastîmpărul călușului, peste tot unde oricine poate să decopere spiritul viu și veșnic al poporului pentru care folclorul a reprezentat un mod de existență plenară.

Încheind acest drum imens, fascinant și nebănuit ca un drum al aurului, cale ce se continuă mereu prin trepte nebănuite, scrisă cu pasiunea străbunilor ce și-au gravat viața în artă și istorie, putem închide într-o metaforă a dorului aspirația aceasta spre marele dor al cîntecului esențial, dînd valoare și circulație universală unui înțeles din cuvintele doinei străvechi: „Cine-a zis dăină, dăină/Friptă i-a fost inima".

Mutația sensului inițial într-o expresie de dăruire totală, de căutare continuă este legea și taina cea mare a folclorului, oglindă și istorie de suflet.

LIMITELE STILIZĂRII SAU PROFESIONISMUL ÎN FOLCLOR

Tendințele care există în etapa actuală în interpretarea folclorului evidențiază unele pericole care pot duce la falsificarea folclorului, la pierderea încărcăturii sale emoționale. Cel mai important considerăm că este stilizarea excesivă, o „profesionalizare" a formațiilor folclorice, în sensul transformării lor în ansambluri coregrafice, interprete ale unui „balet folcloric", în care domină acrobaticul și spectaculosul. Imaginea pitorească a unui „folclor turistic" înseamnă de fapt o trădare a autenticului prin estomparea lui, prin ruperea comuniunii dintre mesajul poetic al culturii populare și purtătorii săi care se vor a fi interpreții folclorului.

Fenomenul are un caracter general. Conservarea artei populare impune înlăturarea acestui risc și pentru aceasta — a subliniat dr. William Eteki Mboumoua, în mesajul transmis sesiunii științifice de folclor — „vor trebui să se evite formulele clasice ale școlilor de artă care, conduse de cîteva notorietăți academice consacrate, riscă să ucidă spontaneitatea, efervescența creativității și să treacă pe lîngă revelația autentică a adevăratului talent". Exotismul, fabricarea de folclor este „un mijloc sigur de distrugere a artei populare".

Din păcate, este un pericol real și pentru formațiile folclorice din țara noastră.

Atît în interpretarea dansurilor populare — unde prelucrarea coregrafică exagerată a dus la complicarea gestului, la pierderea mișcării originale — cît și în muzică, tendința spre înflorirea liniei melodice, care duce la estomparea melosului inițial, superior prin simplitatea și tonusul orginar al frazei muzicale.

Nu pledăm desigur pentru păstrarea elementelor de cultură populară în forme încremenite. Relația dintre tradiție și contemporaneitate trebuie să se realizeze întotdeauna, însă cu deplină cunoaștere și responsabilitate artistică.

Pentru că stilizarea extremă amintește așezarea pietrelor prețioase într-o montură prea încărcată, care le diminuează și le falsifică strălucirea.

Exemplul cîtorva mari ansambluri folclorice cu un număr impresionant de turnee peste hotare care, alături de piese ce prelucrează creator folclorul, au în repertoriu multe „numere" de înalt meșteșug artistic, construite savant de maeștrii coregrafi, dar încălcînd flagrant liniile modelului originar ce aparține strict unei anumite zone folclorice, este urmat din păcate și de unele formații de amatori — prezente în concursurile naționale — formații care au datoria să aducă pe scenă motivele autentice ale culturii din zona căreia îi aparțin.

Faptul se datorește poate apelării la aceiași „maeștri coregrafi" — constituiți într-un corp de specialiști în stilizarea folclorului — chemați să șlefuiască „asperitățile" artei populare, de cele mai multe ori în sensul unui pitoresc și spectaculos de suprafață, ușor operetistic. Dar niciodată meșteșugul nu va putea suplini sensibilitatea artistică. Interpreții folclorului trebuie să aibă în primul rînd o inițiere temeinică în tainele culturii populare.

Ansamblurile românești prezente în concursul internațional de folclor fac parte din categoria ansamblurilor formate în mediul urban, dintre care unele urmează parțial aceste norme și concepții greșite în ceea ce privește valorificarea folclorului.

Ansamblul folcloric „Balada" al Casei de cultură a sectorului 7 din București a prezentat la concurs un program voit eclectic incluzînd în repertoriu dansuri moldovenești, ardelenești, oltenești — interpretate însă aproape în aceeași manieră regizată, cu o parte introductivă lentă și o accelerare spre final. Din program nu a lipsit „Călușul" — dans desigur reprezentativ pentru folclorul românesc, dar neomis de mulți ani din nici un program festiv al marilor noastre ansambluri și stilizat pînă la o acrobație pură. Cîteva dintre melodiile interpretate de un talentat solist — Petre Săbădeanu — au dovedit însă o lipsă de rigoare în selecție, avînd un suport muzical uniform „joyeuse" și un text fără valențe poetice.

Am apreciat doar melodia răscolitoare a buciumului, sunetul unduios și straniu al unui vechi instrument popular — solzul de pește — (în interpretarea a două cîntece vechi : „Pe marginea Dunării" și „Joc dobrogean") și virtuozitatea autentică a naistului.

Aceleași carențe pot fi semnalate și în ceea ce privește programul ansamblului sibian „Junii Sibiului" — dansurile din Mărginimea Sibiului complicate spectaculos, unele cîntece interpretate — atît de taraf cît și de soliști — mai mult în stilul așa-zis „lăutăresc" și, bineînțeles, o variantă de căluș stilizat. Fără îndoială avem în vedere caracterul competitiv al acestei manifestări, dar considerăm că misiunea principală a ansamblurilor selecționate era aceea de a oferi revelația adevăratului folclor românesc, așteptam surprizele unor comori noi, descoperite și aduse în lumină printr-un nobil efort artistic. Argumentul că mai multe formații au evoluat în concurs pe aceleași principii nu poate fi suficient.

Ansamblul care s-a detașat în concepția unei valorificări juste a folclorului, îndreptățind prin aceasta cîștigarea premiului I, alături de ansamblurile „Rovesnik" și „Joza Vlahovic" — a fost ansamblul folcloric „Poienița" din Brașov. Dansurile de pe Someș, jocul din Oaș, dansurile din zona Brașovului s-au diferențiat ca manieră de interpretare, respectînd specificul regional, prezent de asemenea și în cîntecele din repertoriu („Ia-ți mireasă ziua bună", „Cîntarea oilor" și două melodii maghiare).

Semnalele de tulnice, melodiile cîntate la nai, fluier și cimpoi au întregit un program care a oferit un adevărat panoramic de expresii folclorice.

O coordonată majoră pe care trebuie să se dezvolte în continuare activitatea formațiilor de artiști populari și a specialiștilor în folclor, rezultată ca o concluzie și din sesiunea științifică ce a urmat festivalului „România '69", este aceea a inițierii publicului contemporan în descifrarea comorilor culturii populare, formarea gustului pentru autentic, corolar al pasiunii pentru ceea ce a păstrat frumos și veșnic sufletul unui popor. Acest caracter inițiatic se poate imprima numai într-o atmosferă de respect și dragoste pentru valorile exacte ale creației populare, de revitalizare a unor elemente pe cale de dispariție (o sugestie ar putea fi valorificarea mai pronunțată a folclorului obiceiurilor).

„MĂ PLĂTII CU CÎNTECUL..."

Opiniile formulate aici le-am dori o pledoarie pentru păstrarea esențelor unor filoane în care regăsim mereu rădăcinile spiritualității și culturii noastre naționale.

O pledoarie pentru cîntecul și dansul crescut dintr-un rit al pămîntului, vibrînd larg ca un templu.

Pentru repetarea acelei explozii de frumusețe și vitalitate, neîndoielnic una dintre reușitele depline ale festivalului — parada portului popular.

Am avut atunci în fața ochilor o pînză fermecată, unduită în lumini de înțelepciune și artă. Au trecut junii din Scheii Brașovului cu costume bătute în stele, buciumașii din Apuseni, căiuții din nordul Moldovei, cortegii de fascinante măști rituale, tînjaua maramureșană, călușarii din Vîlcele, Osica de Sus — Olt, Stolnici — Argeș și Contești-Bragadiru din Teleorman, formații de prestigiu din centre folclorice vii, pe care am regretat că nu le-am întîlnit pe scena concursului (doar cîteva au dat spectacole în cadrul festivalului).

Pledoarie pentru transmiterea sensului unei trăiri artistice absolute, supunînd timpul într-o echivalare a vieții cu creația : „Mă plătii cu cîntecul / Ca viața cu sufletul"...

Nicolae Dan FRUNTELATĂ

DE CE „VĂMILE PUSTIEI“?

„Nu mă pot duce acasă fără o roadă sănătoasă și să le dau și celorlalți“. (România literară, nr. 20, a.c.)

Ion Alexandru

Vămile pustiei — ultima carte a lui Ion Alexandru — a fost scrisă la Freiburg între septembrie 1968 și februarie 1969. E tipărită, bineînțeles, în țară, de curînd, cu o copertă ferpar. Astfel a intuit graficianul fondul cărții. Dar acestea fiind aspecte exterioare, nu mai insistăm, așa cum de pildă ar insista, cu binecunoscuta sa profunzime, Alexandru Piru.

Cu Vămile pustiei poetul reamintește că „Deșertăciuni sînt toate și deșertăciune“ (Porunca). Așadar, într-o manieră lirică personală, ni se oferă textul prescurtat al Bibliei, cu sensul întrucîtva extins, iar cu acela restrîns, însăși zicerea Ecleziastului. Cum redescoperă Ion Alexandru „adevărul“ acestui adagiu? Mai bine zis, cînd și unde? Nu vreau să zic că el reprezintă prețul zilelor și nopților de studiu la Freiburg. Nu cred că acestuia trebuie să-i atribuim finalitatea unei plecări. Aș înclina mai degrabă să cred că Vămile pustiei e rezultatul singurătății, izolării (probabile) de acolo, că versurile sînt expresia ardeleanului ce s-a simțit o clipă înstrăinat printre străini, „singur absolut“; că Vămile pustiei sînt un fel de parabolă a fiului rătăcitor sau o încercare a demitizării atitudinii de dezrădăcinat. S-ar mai putea admite și încă ceva pe deasupra. Dar că fenomenul cultural și peisajul occidental i-au apărut poetului ca niște vămi ale pustiei nu pot crede. Dimpotrivă. Poetul se consideră drept o nădejde viitoare a pustiului străin („Pustiei fără margini în care-am fost lăsat / Străinătate, spaimă, pustiu printre străini“): „Pustia... Ce-i pustia? O, tînără pustie / Iubita mea pustie din Pustie / O, vai, Pustie, cît ești Pustietoare / De n-ai fi tu pustie aș fi pustiu sub soare / Dar tu și eu Pustie în cel mai greu Pustiu / Sîntem nădejdea stinsă a marelui Pustiu“. Deci și ipoteza că Vămile pustiei ar fi un blestem cifrat al decepțiilor ce-l așteptau acolo pe poet e greu de admis. Nu e în genul poetului ca dorințele sale — odată îndeplinite — să le interpreteze sociologizant. Să fie totuși vorba de un pamflet?

Vămile pustiei ar mai putea fi considerat un simbol al vămilor de dincolo. Dar lucrul e arhicunoscut, o metaforă în plus — și încă nici nouă — pe lîngă atîtea altele atribuite neantului, Etherului. Intenția lui Ion Alexandru — dacă există vreuna clară, mai degrabă avansez ideea că Vămile pustiei reprezintă un dicteu liric pe marginea textelor filozofice ingurgitate nesățios — este nu de a descoperi condiția poetului — așa cum comod s-ar putea glosa la un moment dat — ci de a o interpreta. De a interpreta metaforic și vizionar una de altfel cunoscută: poetul, intermediar între lume și divinitate, între trecut și viitor, între contingent și transcendent etc. Poetul-profet. Ciudat însă. Căci voiajînd spre cultură, spre o anume cultură, poetul ajunge să profetizeze că totul este zădărnicie, beznă, neant, ruină, moarte, olinset, cenușă, că totul este deșertăciune. Periplul său în diversele filozofii, de altfel identificabile prin aluviunile grase întîlnite la tot pasul, transformă ființa poetului într-o presupusă ontologie, într-o predestinare. O spune singur și obsesiv: „nu sînt / Decît un clopot negru care umblă / Din stea în stea fără pămînt“. Dar aceasta, la urma urmei, nu ne interesează. Important este ce anume construiește pe o asemenea obsesie, care e validitatea și intenționalitatea ei spirituală.

Mai întîi, ideea călătoriei — axul epic al cărții — nu-i aparține întrutotul. Ca proiect și proiecție, ea apare în Le bateau ivre a lui Rimbaud. Ion Alexandru vrea și el să călătorească metafizic, am putea spune că numai astfel, descoperind cu neagra sa corabie că moartea e tot moarte, că nu sîntem decît vămi ale pustiei în vămi ale pustiei; că la urma urmei nu călătorim decît spre moarte: „Viață — cîteva drumuri ce se ocolesc și-n cele din urmă / Revărsate laolaltă în urnele unui amurg cunoscut“. În sfîrșit, Ion Alexandru pare a fi pornit într-o corabie a lui Noe fără pic de viețuitoare lîngă el, Ion Alexandru, carele în Cum să vă spun avea candoarea primitivului în fața naturii, exultanța păgînului față de minunile ei telurice, vegetale și animale. În acest sens, Eminescu este mai aproape de spațiul mioritic blagian decît însuși Ion Alexandru, care s-a născut în el și care în Vămile pustiei a dispărut cu totul. Nu neg, poate e un gest polemic. Dar atunci de ce în neguroasa lui călătorie thanatică îl invocă, trecător, ca pe un far orientativ: „Nu se zărește nici o zare. Măcar o turmă cosmică să aud / Pe-un deal cum își păstrează toți păstorii jarul / Vedea-s-ar centrii lumii — și — ar vorbi“

Cred deci că a călători într-un peisaj cultural ca acela oferit de o universitate germană nu poate produce rezultate spirituale atît de dezastruoase: „Deșertăciuni sînt toate și deșertăciune“. Cu toate că în istoria literaturii s-au mai văzut și astfel de cazuri îngerești. Nu al lui Blaga, desigur, cu care Ion Alexandru se aseamănă problematic pînă la exces: „Și rostul nostru fi-va peste veac / De-a-nainta cu teamă în tăcere / Să nu se prăbușească din înalt / Pustia marilor mistere // Poetului i-a fost încredințat / Pustia s-o iubească și străbată / Întemeind din vămi în vămi / Albastru cîte-un ochi de foc în piatră“. (Ce este Pustia). Similitudinea — în esență — cu „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii“, mai trebuie demonstrată?

Dacă însă adevărul pur nu-l vom afla niciodată, noi căutăm în Vămile pustiei adevărul liric.

Lui Ion Alexandru îi place postura de sihastru. (Sub acest substantiv a înscris și Jurnalele de poet publicate în Luceafărul și România literară) Firește, la mijloc, ar putea fi vorba și de o structură: „N-am nimănui reproș și socoteală / Doar clopotului negru dintr-un sat / Ce mi-a vorbit cîndva și iată acum / În negurile beznei s-a-necat“. El se pregătește, ca orice țăran bătrîn, pentru marea călătorie. Se crede — situație unică? — chiar născut pentru ea.

Cartea se deschide cu un discurs asupra acesteia. Că efectul lui liric este altul decît cel filozofic scontat, e de prisos s-o spunem. Forța afectivă a poetului este indiscutabilă; cît despre modul cum ea se convertește într-o viziune, parcă am mai scris.

Scopul călătoriei din punct de vedere estetic este clar: o oarecare ambiguitate, o relativă confuzie de planuri. Finalul este însă și mai clar: „Și uite aici e moartea și întîii zori de zi“. (Subl. ns). Drumul corabiei sicriu către un țărm ipotetic, drumul morții în moarte este și el nu mai puțin clar și nu mai puțin realizat liric. Călătoria în teritoriile neînchipuite ale morții sau în interiorul destinului e și o călătorie în primordial. Dar — la Ion Alexandru — pentru a descoperi aceeași întunecime a morții, aceeași deșertăciune a vieții! Și Ion Gheorghe călătorește cu Cavalerul trac în primordial (văzut ca protoistorie) însă nu sucombă în acesta ca într-un Styx. El caută — intuitiv — legile vechimii de atunci care îl fac (ori ne fac) a ne mișca azi. Primordialul lui Ion Alexandru nu e diferit de al lui Bacovia. Îl duce însă pe acesta la extremă: „În scîndurile-acestea putrede în noapte plutind / Spre cine știe unde pînă cînd. Sunt îmbarcat / Corabia mă poartă (...) / Însă e noapte veșnică. Nimic nu mișcă, pipăi podeaua udă / A început o ploaie mută și zăpușitoare / Și nici poveste de-un acoperiș — veșmintele subțiri / Mi le pătrunde vîntul, un vînt geros și nemișcat / Și stau lipit de un catarg fantomă cît lumile de gros și greu / Înaintez? Opritu-m-am? Sunt singur absolut / Și noaptea zace-n mine ca-ntr-o cavernă de năluci“ Sau: „De-atîta vreme vînturile curg, / De-atîta vreme nu mai știu de mine / În ceruri cu pămîntu-am dispărut / Pe valurile mărilor străine“. (Via Dolorosa). Pe lîngă Bacovia, încă din întîiul poem al cărții, se prefigurează un Arghezi din Psalmi și Duhovnicească, atmosfera și recuzita asemănătoare lor, însă mult mai explicită decît cea a marilor dispăruți. Asta și pentru că discursul aluziv încă nu-l prinde pe tînărul poet. Mai exact spus, nu prinde greutate substanța filozofică personală, ci una asimilată tale-quale.

Spuneam că figurația și gesticulația lui Ion Alexandru sînt, uneori, sincronice cu ale lui Arghezi: „Sunt singur absolut...“ Sau: „Singur devastat în odaia străină / Vremea stoarsă, eroul descumpănit“. Sau: „Nu-i nimenea în lume mai singur decît mine.“ Și acum din Arghezi: „Tare sînt singur, Doamne, și piezis!“ Sau: „Și în odaia goală din nou mi-a fost urît“, cu diferența că la Ion Alexandru odaia se cheamă „încăpere“. Influență? Nu! Reminiscențe? Poate! Și tînărul Arghezi a călătorit în străinătate. Mi se pare însă că în haine monahale. Experiența lui teologică îi era însă biografică. De asemenea și lupta sa de la egal la egal cu rivalul sacru. Arghezi însă nu acceptă niciodată, — la senectute va sfîrși chiar în inacceptare, vezi ultimul Psalm publicat — existența incertă a divinului, în schimb o caută, luptă s-o pipăie, s-o domine. Arghezi nu este un resemnat, el este un Hercule în luptă cu îngerul. Ion Alexandru, care pare totuși a se confrunta cu oarecari reminiscențe religioase, acceptă necritic — ca să folosim termenul curent — dacă nu existența unei supraexistențe, cultura acesteia. Să nu fiu înțeles greșit. Avid de cultură, autorul Vămilor absoarbe ca un burete, de-a valma, pe întîii materialiști greci, pe Heraclit din Efes în special, pe misticii și marii inițiați cu Kierkegaard, cu filozofia Port-Royal-ului, cu Nietzsche, în speranța înălțării unei sinteze lirice individuale. Rezultatul? Ion Alexandru jelește permanent Pustia. Mai mult. Ne-o și ilustrează medieval, apocaliptic. El extrapolează peste zarea lumilor nediferențiate conceptul de Pustie, ce pare să primească astfel aură de cataclism existențial, de categorie existențială. Inutil. Această tehnică a generalizării unui concept, a revărsării lui discursive în toate articulațiile cărții este un truc, și nu mai impresionează pe nimeni. E formal, caduc și fortuit. Dacă nu e vorba de o carență lingvistică, de una filozofică nici nu poate fi îndoială. Nu cu repetiția magică a unui termen se poate ieși din haos — ci rămîne. Nu un concept poate face o filozofie. O atmosferă lirică, da, noi însă judecăm finalitatea ei ideativă.

Apoi, însăși formula poemelor, predominant discursive, e de cele mai multe ori argheziană, alteori se apropie de stilul lui Ion Gheorghe și al lui Nichita Stănescu (Ego sum via. Ce știm? ș.a.). În Ascensiune e prezentă interogația specifică Psalmilor, combinată cu o imagine folclorică asupra vieții de apoi, asupra devenirii. Cineva a văzut în simbolistica ei ideea dezlipirii de contingent. (Cu riscul morții?) Noi vedem clar înălțarea la ceruri (e drept, oferită de literatura filozofică consultată de poet), mai ales că ciornele ei lirice ne și ajută în acest sens. (Nu cu mult diferite de ale Jurnalelor de lectură din România literară și Luceafărul). Călătoria lui Ion Alexandru se încheie apoteotic, în viziunea picturii bisericești ortodoxe: „Simt... Sunt iată dus / Corabia sub mine îngrozită — aleargă / Ajung, ajuns-am... / Prima oară aud sub mine apele curgînd / Pe valuri sunt culcat și se văd mii de stele / Și marea e albastră și de foc / Și mii de coruri, îngeri mă-mprejmuie cîntînd / Întins pe un potop de aripi / Începe ascensiunea mea prin vămile văzduhului.“

Dar și proliferanta sintagmă „Pustia marilor mistere“ e tot atît de nouă ca și ideea călătoriei ascendente, „către Sus“. O găsim la Arghezi, iar mai încoace la Nichita Stănescu. La fel și intenția de a face din poet un intermediar al marilor mistere, de a le ilumina, cerceta: „Și rostul nostru fi-va peste veac / De-a-nainta cu teamă în tăcere / Să nu se prăbușească din înalt / Pustia marilor mistere“. Generoasă profesiune de credință! Numai că ea se află în contradicție cu substanța volumului, cu atmosfera lui neagră, sepulcrală, fideistă și cu alte definiții date tot aici rostului poetic: „Mereu Vox clamando in deserto / E patria Poetului“. Care să fie oare credo-ul autentic al poetului? Acesta, sau cel care urmează: „Mi-am dat seama — scrie poetul de la Freiburg — cu vremea că sînt un ardelean sănătos la minte și constructiv și de cum pierd o oră în discuție moartă îmi pare tare rău. Știu ce trebuie să fac, să adun idei adînci și să le așez la locul lor. Poate că mă asemăn mai mult cu Slavici decît credeam. Nu mă pot duce acasă fără o roadă sănătoasă și să le dau și celorlalți. Am o minte limpede și văd iar că n-am nimic cu ce-i descompus și decadent. Cît de străini îmi sînt toți bolnavii și toți scriitorii ce se plîng de existență. Esența mea e sănătoasă, numai iubire și bucurie, umbra infernală ce mi-a întunecat obrazul o vreme poate că venea tocmai din presentimentul acestei bucurii ce s-a deșteptat pas cu pas în mine, ca acum să-mi fi cuprins toată ființa. O pace lăuntrică și-o sănătate morală cum nu se putea imagina la mine acum cîțiva ani. (...)

Acum abia pricep pacea păstorului din Miorița și cea a Meșterului Manole. Toată arhaica noastră cultură vorbește despre un popor blînd, harnic și sănătos, care a pătruns adînc în misterul existenței și al cărui fiu sînt și eu, ca mulți alții. Așa ceva ne-a ținut peste aceste 2 000 de ani. Cîtă bunătate e în sufletul nostru, cîtă bucurie, cîtă pace și adîncime.

Fără îndoială că ne-am născut în lumină și ne întoarcem în lumină“. (subl. n.)

Nimic din toate acestea în Vămile pustiei. Dimpotrivă. În loc de a limpezi Pustia, misterele, beznele, poetul le sporește. Nici o zare de lumină, nici o bucurie nu iradiază din paginile ultimului său volum. Singura lumină ar putea fi considerată Poetica tainelor din care am citat. Din păcate, ea nu poate fi izolată de context, căci autorul are grijă să contracareze (sau să contrazică) afirmațiile mai laice despre condiția Poetului: „Poemele sunt un fel de drum pe care nu / Poate călători nimeni în afara îngerilor / Dumneata însuți ești un înger, spunea Filozoful“. E o inversiune, o metamorfoză a menirii noastre pe pămînt care, dat fiind ansamblul cărții nu ne surîde.

Să continuăm, firește, experiența lirică a marilor înaintași, dar să nu ne situăm sub aceasta. Mai întîi, aș zice, să îmbătrînim în cugetare. Una în lumină, în cît mai multă lumină. Căci, vorba poetului: „Fără îndoială că ne-am născut în lumină și ne întoarcem în lumină“.

M. N. RUSU

TEATRU

„Viteazul"

de PAUL ANGHEL

Tributari, cum e firesc, liberului arbitru, dramaturgii optează pentru formula literară cea mai la îndemînă, potrivită firii, dar mai ales culturii scrisului profesat. Aceste observații unanim acceptate au fost datoare unei introduceri de circumstanță la discuția pe marginea unui spectacol care nu ne îndoim că va suscita disocierile necesare, judecate într-un context bogat în semnificații majore. *VITEAZUL*, drama lui *Paul Anghel*, publicată în *România literară* și transpusă scenic la *Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra"*, este o etapă de rezonanță în dramaturgia anilor din urmă traversați de suflul înnoitor al revirimentului unor teme fundamentale care frămîntă gîndul elevat și capacitatea creatoare autentică.

Se cere, înainte de toate, o punere în temă asupra opțiunilor estetice și angajate ale scriitorului. E absolut necesară precizarea crezului care se realizează în teatru printr-o mutație perfectă.

Cronicar scrupulos și vizionar, meditativ și încrezător, Paul Anghel și-a exersat un registru vast de pătrundere analitică dublată de o respirație narativă aleasă, lectorul avînd în același timp spre judecat o acțiune în rulare ardentă armonizată cu natura ei și implicațiile psihologice scormonite cu un deliciu care devine obsesie perfect explicată dacă ne gîndim la varietatea tipologică a chipurilor cercetate în agitația istoriei redeșteptate sau în cotidianul surescitat. Creionăm un profil de scriitor al cetății care răsucește fraza demonic pentru a stoarce verbului esențele tari, acidulate.

Se definește astfel și se justifică gestul dramaturgului de a-și apropia istoria, de a contemporaneiza fapte de letopiseț. Căci materia amorfă a unei simple evocări patetice e topită la temperatura solicitată de o anume credință în viabilitatea unor secvențe istorice populate cu animatorii respectivi. Se operează aici nu pentru ordonarea unui material pregătit pentru sfătoasă relatare pilduitoare, ci se caută reconstituirea unui proces complex de

reacții care țin de resortul intim al preparării faptei în cumpăna gîndului.

Mihai Viteazul nu mai este o hiperbolă, ci doar un om cu însușiri excepționale, îngrădit fatal și uman în limite statornicite la hotarul dincolo de care începe supraomenescul.

Scara națională la care este dimensionat eroul fixează coordonatele unei dezbateri filozofice care devine simbolică pentru destinul în genere al voievodului român împovărat de păstoria norodului și a pămîntului, încinse de două imperii devoratoare.

Dar Anghel nu intenționează să facă din Mihai doar un caz național, ci îi adîncește și îi complică psihologia, realizînd tipul clasic al mistuitului de patima oarbă a puterii și a justiției, posibil în alte ipostaze oriunde.

Demonstrație amplă a încordării pînă la maxima vibrație la însuflețirea unui ideal, piesa reia un leit-motiv camilpetrescian și face din omul așezat pe cumpăna a două veacuri un obsedat al adevărului său, pregătindu-i în replică tensiunea superbă a sfîrșitului acceptat de un spirit detașat de condiția trupului, a unui sfîrșit acceptat de un spirit ajuns la mari limpeziri și la tragice adevăruri, revelate doar celor imperturbabili în furtună.

Fidel intențiilor autorului, regizorul *Valeriu Moisescu* dirijează un spectacol sobru, de maximă concentrație. Tragicul pornește din interior, artificiile actoricești sînt abandonate în favoarea efortului de spiritualizare prin jucarea cuvîntului.

Spectacol-recital, *Viteazul* nu solicită, în varianta scenică de la teatrul bucureștean, o consemnare amănunțită. Regizorul și protagonistul, *Victor Rebengiuc*, n-au făcut decît să întărească convingerea că se poate juca teatru și în formula greu acceptată a primatului textului literar.

Ionuț NICULESCU

PLASTICĂ

DANA ȘUFANĂ NICOLAE KRASSOVSKI ȘI GABRIEL CATRINESCU

Sala Kalinderu *găzduiește luna aceasta lucrările a trei absolvenți de dată recentă ai Institutului „Grigorescu", colegi la clasa aceluiași maestru* — Gheorghe Șaru.

Cele douăzeci de pînze ale DANEI ȘUFANĂ, descoperă vizitatorului optimismul adolescentin al tinerei artiste, exprimat atît prin generozitatea ideilor alese, cît și prin violența coloristică, aproape strigată a roșului viu — atît de des folosit — a albastrului și albului — culori aproape nud desfășurate, expresive prin însăși natura lor. Principala calitate a acestei prime expoziții personale constă în expresivitatea mișcării, a verbului necesar pe care creatoarea îl urmărește constant și dezinvolt într-o tematică precis aleasă — de mit sau basm — dar totdeauna dintr-o istorie (cu puține excepții). Natura poetică a Danei Șufană, chiar dacă fluența ideatică are suferințele ei, se descoperă consecvent de la un tablou la celălalt, ajungînd în Dans, Compoziție albastră, Natură moartă, Compoziție cu cai *la realizări interesante pe nota fantasticului (ca idee) și dă temperarea culorii (ca modalitate).*

Colegul de sală, NICOLAE KRASSOVSKI, aflat la a doua expoziție personală și participant la altele colective, disonant ca atmosferă și viziune, mizînd pe forța ilustrativă a cenușiului, descoperă cu o totală lipsă de pudoare obsesia propriului iris, angoasat, de dezagregări minerale și descompuneri carnale, în care liniei desenului i se refuză amănuntul și explicativul, primind ideea de existență a unor situații limită. În felul acesta Nicolae Krassovski maturizează culoarea în funcție de intenție, axîndu-se pe filonul unei expresivități generalizate, prin cultivarea vagului în compoziție, a sugestiei imediate, culoarea fiind subordonată gîndului său ca o armă care i-a aparținut dintotdeauna Încremenirea în mineral, Învingător cu ochi albaștri *și* Inec desăvîrșit, Panica II *sau* Fără nici-o șansă, Întrezirea *sînt cele mai atractive tablouri expuse de tînărul artist.*

GABRIEL CATRINESCU, cel de-al treilea autor, uzînd de formula clasică a expresiei numai prin culoare — folosind tușe suprapuse de nuanțe apropiate ca la Trandafiri *sau* Pere galbene *— reușește neașteptat să sondeze un climat obsesiv, aproape maladiv, într-o manieră singulară vis-a-vis de colegii săi.*

Studiul I, *excelent din acest punct de vedere, acordă prin meditativ o notă în plus autorului, cu atît mai mult cu cît nervul său nu pare obosit de gratuitatea vreunui experiment, ci, mai ales, concentrat total spre funcționalitatea pastei folosite.*

Atît Turcoaica, *de exemplu, cît și* Verzile roșii *trădează o suspiciune individuală la tot ce n-ar putea să semene cu modelul. E un pas constant și fără dificultăți.*

Această expoziție are, de la bun început, calitatea conferită de existența a trei creatori — deci a trei modalități, a trei lumi diferite în care străduința fiecăruia se lasă văzută cu simplitate uneori, alteori, unirea prin sugerare, dar totdeauna realizată afectiv sau rațional. (Dacă Dana Șufană evidențiază cu optimism poetizat de mirifica lume a basmului, Nicolae Krassovski, obsedat de latența unor stări de lucruri interioare, găsește putința exprimării prin angajarea în decalcifiere a unor personaje întîmplătoare, urmînd ca Gabriel Catrinescu să fie sufletul cel mai crispat și mai neîncrezător în tot ce e alb). Pentru noi această expoziție înseamnă credință că cei trei plasticieni au reușit să existe, cu cele expuse, pe o primă treaptă de plecare atît de necesară.

Gabriel IUGA

FILM

MEMORIA PELICULEI GENERATOARE DE PATRIOTISM

Se spune, și nu numai în cronici, că filmele îmbătrînesc. Se poate accepta parțial asertiunea numai în ceea ce privește filmul artistic. Documentarele însă își păstrează mereu tinerețea autenticității, a faptului viu, a realității consemnate în cronici pertinente. Cel de al X-lea Congres și sărbătoarea Eliberării patriei au prilejuit în acest an cineaștilor de la „Al. Sahia" argumente elocvente în favoarea filmului documentar.

ROMÂNIA, ORIZONT '69 — regia Ion Moscu, continuă un gen sintetic, cu imense disponibilități sugestive pentru sublinierea unor memorabile momente ale istoriei noastre. Concentrarea imaginilor culese de trei echipe de filmare nu sacrifică aspectul global al României surprinse în plină edificare a viitorului. Multiplele orizonturi ale țării au metamorfozat cronica filmată într-un poem cinematografic, în același timp portret viguros al unui popor care prin strălucite realizări a atestat pe deplin maturitatea socialismului. Înscrierea pe spirala progresului și civilizației a fost fixată de Ion Moscu printr-un amplu panoramic, divers, inspirat comentat, fără pleonasme (des întîlnite în alte genuri) și locuri comune. Expresivă, uneori spectaculoasă, alteori picturală, imaginea a descoperit întotdeauna omul în tensiunea creației. Invitația tentantă la cunoașterea României contemporane semnată de I. Moscu a spart tiparele unor imagini uzate prin repetare, dovedind încă o dată seriozitatea și resursele școlii noastre documentare.

DE LA STRĂMOȘI LA STRĂNEPOȚI — autor T. Mesaroș, este un film caleidoscopic ce leagă o realitate istorică de importante monumente arhitectonice construite pe teritoriul țării de-a lungul veacurilor. Trecînd în revistă vestigiile grecești, dacice sau romane, pînă la culele oltenești, mînăstirile-fortărețe din Moldova și cetățile transilvane, autorul subliniază permanenta luptă de apărare dusă de poporul nostru. Detaliile de construcție se subordonează funcțional unei defensive impuse de contextul istoric. Dubla finalitate a construcțiilor, care adăpostesc și apără, este consemnată în mozaicul unui interesant itinerar în timp, ce mărturisește o dată mai mult dragostea de pace a poporului român

Mai bogată în surprinzătoare descoperiri pentru un amator de drumeție este **ROMÂNIA INEDITĂ**, semnată de același regizor. Cel mai nou și cel mai vechi pămînt al țării, gorunul lui Horia și ulmul lui Tudor, poiana narciselor de la Negrileasa, cea mai veche mină de aur, cea mai înaltă și cea mai zveltă biserică (Dragomirna — 6m² și 43 m înălțime), alte curiozități și monumente naturale mai puțin știute sînt prezentate într-un copios jurnal de călătorie Satisfacția împărtășirii acestor imagini inedite se transmite mobilității aparatului, cadrajului spectaculos, unghiulației, care, fără prețiozități inutile, invită simplu la cunoașterea țării

LUMINA DE PE LOTRU — semnată de Erwin Szekler, este un omagiu adus oamenilor angrenați în fantastica luptă cu munții pentru construirea izvoarelor de lumină. Imaginile șocante, contrastante, ale subteranelor și înălțimilor amețitoare se interferează cu o anchetă ce descoperă cu discreție pasiunea muncii și eroismul cotidian al constructorilor hidrocentralei de pe Lotru. Emoția și încordarea existente pe șantier, sugerate de montajul scurt și de transfocări violente, se constituie într-o filă mereu tînără de istorie contemporană. Memoria peliculei, afectivă și obiectivă, ne-a convins pe deplin de vîrsta mereu tînără a documentarului.

Un argument în plus este filmul TV dedicat de Paul Anghel zilei de 23 August 1944 (regizor: V. Calotescu, operator: N. Niță), film care prin documente de arhivă și imagini recente reconstituie emoționant și captivant o răscruce de istorie, creionează profiluri umane și clarifică destine. Rigoarea, intuiția curiozitatea pentru elementele semnificative ale evenimentului petrecut cu un sfert de veac în urmă sînt exprimate într-o exemplară perspectivă a memorialului politic. Singurul regret pentru toate aceste valori ale documentarului românesc a fost difuzarea lui aproape anonimă, situație ce impune reluarea acestor filme.

Călin STĂNCULESCU

SINTAGME

Eugen Barbu, NUVELE, **colecția Lyceum, E. T. și** MARTIRIUL SFÎNTULUI SEBASTIAN. **E.P.L**

După volumele nu de mult timp apărute, Osînda Soarelui, Teatru, Foamea de spațiu **și** Vînzarea de frate, **scriitorul e din nou în fața criticii. Ce primire sau neprimire i se va rezerva? Iată un spectacol al vieții noastre literare demn de urmărit.**

★

Sorin Alexandrescu, WILLIAM FAULKNER, **E. L. U**

O metodă structuralistă în exercițiul funcțiunii depline.

★

Roger Garaudy, MARXISMUL SECOLULUI XX, **E. P**

„Este uneori mai greu să pui problemele decît să le rezolvi", scrie autorul. Cartea pune nenumărate probleme ale marxismului contemporan.

★

D. Popovici, POEZIA LUI EMINESCU, **col. Lyceum nr. 52 și** ROMANTISMUL ROMÂNESC, **idem, nr. 53.**

Remarcabile exegeze puse la îndemîna studenților de azi și de ieri ai regretatului profesor clujean.

★

Geoffrey Chaucer, POVESTIRILE DIN CANTERBURY, **E.L.U. Trad de Dan Dutescu.**

Panorama Angliei din secolul al XIV-lea.

★

Saint-John Perse, POEME, **trad. și prefață de Aurel Rău, E.L.U.**

O reușită tălmăcire a „marilor platouri poetice".

★

Neagu Rădulescu, DIN FOTOLIUL 13.. **Editura Meridiane. Cuvînt înainte de Aurel Baranga.**

Graficianul văzut de dramaturg:

„Din această însușire vicleană și primejdioasă pentru alții, îi vine darul de a așterne pe hîrtie, fără model, măști și chipuri, profiluri umane, pe care, dacă le-ar strînge la un loc cîte a zămislit și pocit în patru decenii, ar alcătui un al doilea Muzeu Grevin, mai convingător decît originalul, fiindcă, în loc de ceară, Neagu folosește linia și vopseaua, născociri, precum se știe, drăcești amîndouă și la fel de periculoase. Zic așa: periculoase, fiindcă Neagu, cînd privește omul și cînd îl fixează în insectarul său particular, cînd se uită la tine, aparent în fugă și nițel distrat, te vede pe dinăuntru, scrutat de la limfă și intuit de la viscere, fotografiat cu toate intestinele tale divulgate. Folosește, ca să fiu precis, ceva din aparatura miniaturizată a spionilor contemporani, întîlniți cu predilecție în romanele „Série Noire", înarmați cu aparate fotografice cît vîrful de ac. Acest vîrf de ac, pentru eternitate invizibil, stă la Neagu în ochiul lui, aparent absent, și, ca să deruteze definitiv, permanent bine dispus".

Dramaturgul văzut de caricaturist:

Firdousi, SAH-NAME, CRONICA ȘAHILOR. **Tălmăciri de George Dan, Cuvînt înainte de Virgil Cândea, E.L.U**

Încă una din marile cărți ale lumii, integrată literaturii noastre.

În timpul lansării lui „Apollo 11", romancierul italian a fost trimisul special al revistei franceze „Nouvel Observateur" și al revistei italiene „Espresso". Publicăm mai jos unul din primele sale reportaje prilejuite de evenimentul spațial ce-a avut loc în vara aceasta.

Alberto MORAVIA despre:

COLONIZATORII SPAȚIULUI

Washington. Mașina noastră s-a oprit în fața unei bariere: „Goddard Space Center" (astfel denumit în onoarea lui Robert Goddard, pionier al lansării de rachete, autor al cărții „Metode de atingere a marilor înălțimi"). Privesc. seamănă cu o universitate bogată de provincie: clădiri dispuse simetric în jurul unui spațiu pătrat, în fund o pădure verde, înecată parcă de dogoarea acelei zile.

Din canicula de afară pătrundem în lumea de gheață (aer condiționat, dar și formalism birocratic) a clădirii numărul opt. Culoare obișnuite, interminabile, curate, cu ușile aliniate, parcă dezinfectate. (Birourile și ministerele americane te fac adesea să-ți reamintești filmul „Anul trecut la Marienbad").

Toate birourile se aseamănă: mese metalice, secretare cu voci guturale, pahare de hîrtie în care există deja o apă colorată. Primul om va pune piciorul pe Lună, dar birocrația — din păcate — este încă bine înrădăcinată pe pămînt. Sîntem predați unui om jovial, dar indiferent. Se grăbește și noi îl urmăm.

„O să vizităm muzeul" spune el. Nu este vorba de fapt de un muzeu, ci de o sală unde sînt expuși cei mai mulți din sateliții lansați pînă acum de către Statele Unite. Aici totul merge repede: se poate deci vorbi despre „muzeu" atunci cînd se arată sateliții care astăzi înconjoară Pămîntul.

Nu trebuie să-l fi citit pe Mac Luhan pentru a-ți da seama că sateliții nu sînt nimic altceva decît o prelungire artificială a unor anumite facultăți umane, determinate. Mai precis, sînt niște creieri. Desigur, foarte simpli, și chiar cei mai complicați sînt infinit mai elementari decît cel mai prost dintre creierii umani. Dacă le privești bine, acește mașini nu se aseamănă numai prin facultăți cu un creier uman, ci și prin formă. Mai mult, ele au conformația unei ființe umane, care de-a lungul unei evoluții biologice ar fi fost redusă la a fi doar un creier. Cilindri, bulbi, sfere, bile cu numeroase antene care ies ca acele de cusut înfipte într-o pernă.

Corpuri reduse la minte, cu o cantitate minimă de mijloace de locomoție, necesare vidului spațial, stau expuse într-o sală, inerte, sfidînd cu antenele lor strălucitoare. Atunci, putem gîndi că, dacă omului îi este într-adevăr sortit să abandoneze Pămîntul pentru a trăi în spațiu, acești creieri uriași pe o orbită anticipează viitoare posibile atrofieri ale corpului uman. Vom deveni oare asemănători acestor sateliți, ne vom transmite unul altuia informații și calcule, vom circula în vidul cosmic ca niște particule vagaboande de energie gînditoare pierdută ea însăși în infinita energie a Universului?

O NOUĂ POEZIE

Săli, scări, iar săli. Iată o ușă, apoi obscuritate. Cînd ochii ni s-au obișnuit cu întunericul distingem cîteva rînduri de fotolii ca într-o sală de cinematograf, apoi un șir de birouri, fiecare cu un tablou electronic și un telefon, apoi ecrane negre pe care defilează cifre și semnale luminoase. În fotolii, cu ochii ficși, vizitatorii ascultă explicațiile sumare ale unui ghid. Ce privesc aceștia? Sistemul de comunicare a diverșilor sateliți; este suficient să gîndești la enorma cantitate de informații pe care sateliții ni le trimit fără întrerupere din spațiul interplanetar și-ți poți imagina sutele de kilometri de bandă magnetică înregistrați zilnic. Cel mai curios este că un mic număr de tehnicieni explică marelui număr de spectatori. Această sală împărțită între actori și spectatori, între ignoranți și savanți, este un simbol al unei lumi posibile, dar nedorit divizată în masa producătoare și consumatoare pe de-o parte și cadrele conducătoare tehnologice de cealaltă parte. Puterea tehnică în afara moralei, care se concretizează în această sală de informare, are semnificații aproape metaforice.

Vizita continuă. Iată într-o anticameră reproducerea capsulei lunare și în ea trei manechine. Inutil să precizez că aceste manechine nu sînt niște personaje din romanele științifico-fantastice; aceste romane sînt rezultatul proiecției unor visuri, a unor dorințe nerealizate, poate și a fricii, dar manechinele celor trei cosmonauți invită la un nou mod de viață și practică în care cerul se va numi Spațiu, Luna gară de tranzit, planetele stații facultative în drumurile prin Univers... Nici un poet nu va mai vorbi despre Lună ca Virgiliu ori Leopardi. Luna va fi un loc al speranțelor, locul altei poezii, nu mai puțin misterioasă și tot atît de diversă, poezia vieții cotidiene.

Camera de simulare a condițiilor de pe Lună te face să gîndești că astronauții sînt ca niște actori care au de interpretat un rol diferit cu mult de felul lor de viață. Asemănarea se oprește însă aci. Actorii, odată piesa terminată, se reîntorc la viața normală (dar noi, pămîntenii, dacă va trebui să trecem din simulare în simulare, vom termina prin a deveni alții, ne vom transforma parte în simulatori continui...).

După ce am vizitat „Goddard Space Center" ne-am adresat unei personalități de la NASA (National Aeronautic Send Space Administration), organizație care conduce întregul ansamblu de explorare spațială american — dr. Müller, un bărbat de aproximativ cincizeci de ani, arătînd cu mult mai tînăr, așa cum este cazul celor mai mulți savanți. Dacă nu am fi știut cine este, personajul ni s-ar fi dezvăluit numai și prin locul în care ne-a primit. Nu am mai pătruns într-un birou obișnuit, ci într-un elegant salon, unde dr. Müller, îmbrăcat cu corectitudinea celor ce se încadrează în așa-numitul „establishment", ne răspunde cu o voce hotărîtă, poate puțin nerăbdătoare.

PIRAMIDELE SECOLULUI XX

Prima întrebare:
„Care este scopul cercetării spațiale?"

„Scopul" este un cuvînt de mare importanță atunci cînd Statele Unite investesc în programul lor spațial suma de 25 miliarde dolari.

În acest sens circulă mai multe teorii. Una dintre ele compară cercetarea spațială cu construcția piramidelor de către egipteni, ori a Catedralei Sf. Petru din Roma, cu construcția unor giganți neproductivi. Scopul final ar fi prestigiul. Desigur și piramidele și Catedrala Sf. Petru au dat de lucru multor persoane, dar această ocupație și salariații ei n-au adus transformări economice ori sociale în Egipt ori în Statul Papal. Banii cheltuiți n-au servit decît pentru a perpetua și ridica prestigiul faraonilor și al papalității, pentru a întări cultul Soarelui ori creștinismul.

O altă teorie în ceea ce privește „scopul" este legată de ritul după care civilizației americane îi este sortit să rezolve această problemă, consecință directă a infailibilității adevărurilor științel în Statele Unite. Cu alte cuvinte sîntem în fața unei explozii mitologice fără precedent, care vine dintr-un impuls psihologic (este cazul s-o spunem) pentru aventura spațială.

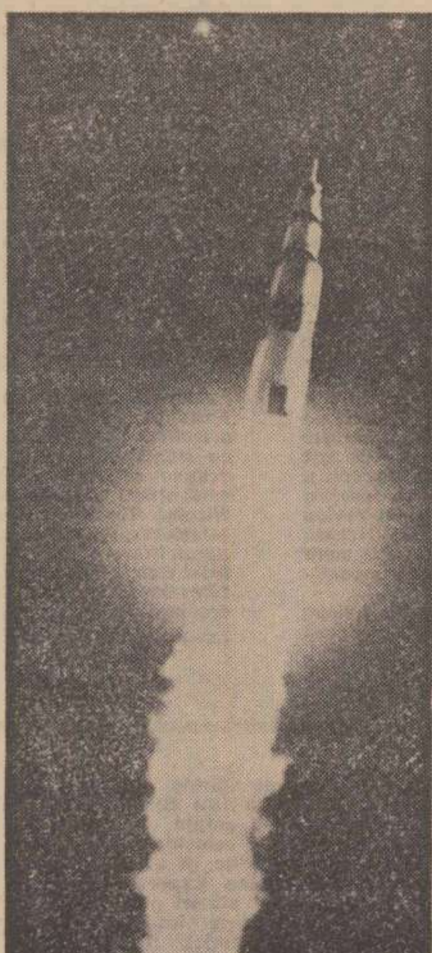
Trebuie să spunem că aceste ipoteze legate de explorarea spațială nu sînt formulate de un savant, ci de ziariști, scriitori, intelectuali. Savanții nu răspund la aceste probleme ori se mărginesc la generalități care nu elucidează problema. Dr. Müller este un savant care face excepție de la regulă. Răspunde cu vocea sa inflexibilă: „Scopul este progresul științific, mai precis studiul posibilităților omului de-a trăi în spațiu". Și apoi adaugă: descoperirile ce se vor face în primii ani de explorare a Lunii vor uimi lumea.

Întrebare: Care va fi impactul cel mai important al explorării spațiale asupra umanității?

— Din ce punct de vedere?

— Științific, tehnologic, spiritual.

Distincția între știință și tehnică poate părea forțată. În fond nu este. Se poate ca cercetarea să nu aibă nici o aplicare tehnică, și de asemenea tehnologia poate progresa fără ajutorul cercetării științifice. Pe de altă parte, tehnologia influențează din ce în ce mai mult viața noastră cotidiană: într-o mare măsură revolta studenților și a hippies-ilor în Statele Unite acuză tehnologia de a fi „transformat societatea americană într-o mașină inumană și de a fi aservit știința unor interese particulare."

COLUMB ORI VIKINGII?

Interlocutorul meu neglijează aspectul tehnologic și științific. El răspunde calm: „consecințele explorării spațiale sînt mai ales de natură spirituală".

— De ce spirituală?

— Nu uitați că pentru prima dată omul va pune piciorul pe Lună.

Mie mi se pare că valoarea spirituală a acestei explorări depinde de tot ce se va întîmpla după acest prim pas pe Lună. În fond, primul pas poate fi lipsit de valoare spirituală, poate fi „agnostic", de aceeași valoare ca și o competiție sportivă, ca și cucerirea Polului Nord ori a Everestului. Dr. Müller răspunde: „Explorarea spațială poate fi comparată cu actul temerar al lui Columb. Nu putem nega că acest act nu a avut consecințe spirituale".

Protestez: Comparația este și justă și injustă.

Importanța spirituală a călătoriei lui Columb nu constă în faptul că a descoperit America, ci că a rămas acolo. În fond, vikingii au descoperit America în jurul anului 1000, dar această descoperire nu a adus omenirii nimic din punct de vedere spiritual.

În plus, afirmația dumneavoastră, după care călătoria astronauților seamănă cu aceea a lui Cristofor Columb, implică și posibilitatea ca oamenii să înceapă a se dispersa (să se piardă?) în spațiu, în lumi care depășesc imaginația noastră, după metode care depășesc și ele fantezia, într-un cuvînt să existe altfel decît au existat pînă acum. Toate aceste perspective sînt — atît timp cît nu avem o mentalitate interplanetară, — cel puțin sinistre.

— Europenii au un alt fel de a vedea lucrurile decît noi, ei au un ochi critic, sînt detașați de problemele legate de călătoriile spațiale. Noi poate sîntem mai puțin subtili, dar mai angajați în această direcție — precizează interlocutorul.

Și trebuie să admiteți că într-un sens zborul spațial are un aspect spiritual; cucerirea spațială va da un nou țel spiritual omenirii, un țel care ar putea înlocui multe țeluri iluzorii și efemere.

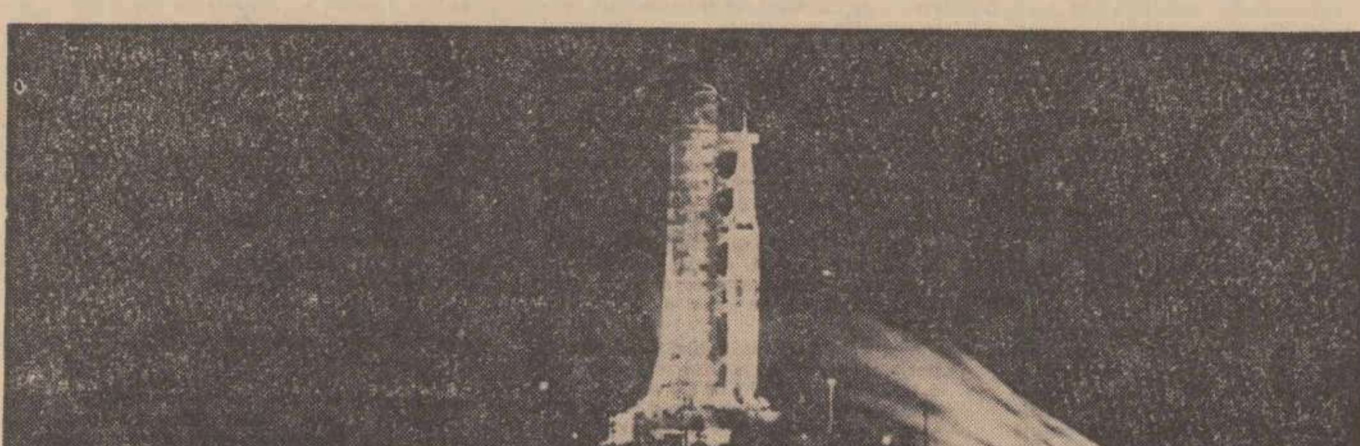
Iată deci că dr. Müler, fără să vrea, a răspuns primei mele întrebări. Cu alte cuvinte, scopul explorării spațiale este să ofere un țel omenirii. Într-adevăr, niciodată, în nici o perioadă, omul nu și-a propus un țel ca acesta, concret, rațional, dar în același timp utopic și inaccesibil. Iată în ce constă profunda și groaznica originalitate a explorării spațiale: ea oferă un țel real și obiectiv (cucerirea spațială) și totuși (dimensiunile Universului fiind de ordinul a milioane și miliarde de ani-lumină) perfect utopic pentru om — un scop finit, dar și infinit. Implicațiile psihologice, politice, și sociale ale acestei călătorii raționale dintre finit și infinit sînt enorme. Țelurile oferite în timpul lui Columb erau fie finite și terestre ca descoperirea Americii, fie infinite și spirituale, așa cum era căutarea adevărului, a binelui, a frumosului. Nu i-a trecut însă niciodată omului prin cap în timpul lui Columb că descoperirea Americii odată realizată va trebui mereu reefectuată; că în spatele Americii stă o altă Americă, apoi o a treia și tot așa mai departe pentru milioane de ani și milioane de kilometri. Dar tocmai asta se întîmplă acum.

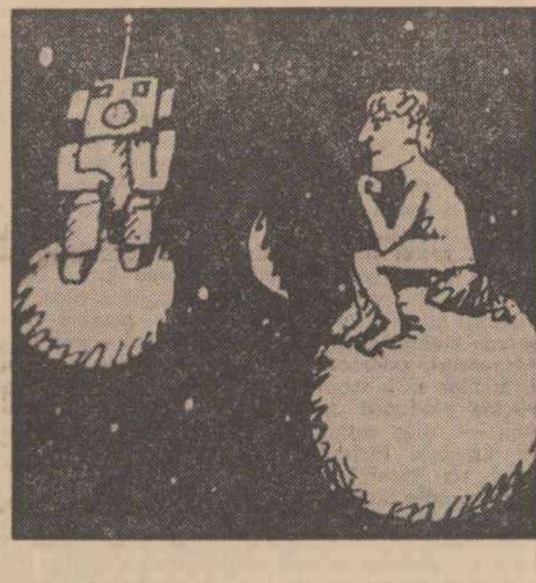
— Credeți că după spațiul interplanetar vom explora spațiul interstelar?

— Vor trebui mijloace noi de propulsare, mult mai puternice, nucleare ori solare, pe bază de „antimaterie". Dar sîntem încă foarte departe.

— Dar credeți posibilă o astfel de explorare, credeți posibilă colonizarea spațiului cosmic de către om?

— Sînt convins de aceasta.

Extratereștrii și extraselenicii

(după „Frați umani din galaxii" de MICHEL ROUZE — „Constellation" nr. 9)

Pe Lună, așa cum ne așteptam, selenauții n-au descoperit decît un deșert de piatră. Dar n-au fost aceștia decît primii noștri pași, stîngaci, într-o lume extraordinară. Pe alte planete, exploratorii Cosmosului vor găsi viață? Există undeva ființe inteligente cu care putem lua contact? Iată întrebări la care astăzi știința preferă să răspundă: nu.

Într-o sală în Palatul Descoperirilor, două sute de spectatori urmăreau pe marele ecran premiera transmisă în direct din Marea Liniștii. Oarecum, se părea că toți se obișnuiseră, pînă la oboseală, cu atîtea aventuri astronautice. Publicul se înghesuia totuși în seara aceea pe bulevardul Franklin Roosevelt la festivalul lunar cu intrare gratuită. În picioare sau așezați pe jos, în aceeași tăcere curioasă, așteptau liniștiți ca Aldrin și Armstrong să reapară în cîmpul camerei, ca să continue, în fața picioarelor LEM-ului, cel mai fantastic balet din istoria umană.

În scurtele răstimpuri de pauză, privirea se îndrepta, uneori, spre cele trei panouri reprezentînd Universul — decor obișnuit al sălii. Galaxia Cîinilor de Vînătoare, cu apendicele ei asemănător unui semn de întrebare, nebuloasa din Andromeda — sora Căii noastre Lactee, și altele și altele... Triumful lui *Apollo* desființa noțiunea de distanță. Întregul Univers era promis omului. Și problema care de multă vreme face să viseze creierul uman apărea din nou la lumina zilei. Pentru a fi spus că trebuie să existe în spațiul infinit alte planete locuite, Giordano Bruno, în anul 1600, a fost nemilos torturat și apoi ars de viu de către oamenii bisericii. Mai tîrziu, simpaticul Fontenelle putea, fără nici un risc, să facă oricîte digresiuni poftea asupra acestui subiect. Astăzi, literatura de science-fiction ne asediază cu povestioare populate cu ființe venite din alte lumi. Televiziunea franceză chiar a găsit de cuviință ca la începutul transmisiei nocturne cu *Apollo-11* să intercaleze, într-o emisie-sandvich, interviuri cu doi pseudonaivi care ar fi regăsit urme ale unor vechi debarcări ale extratereștrilor, unul citind Biblia, altul călătorind în Insula Paștelui.

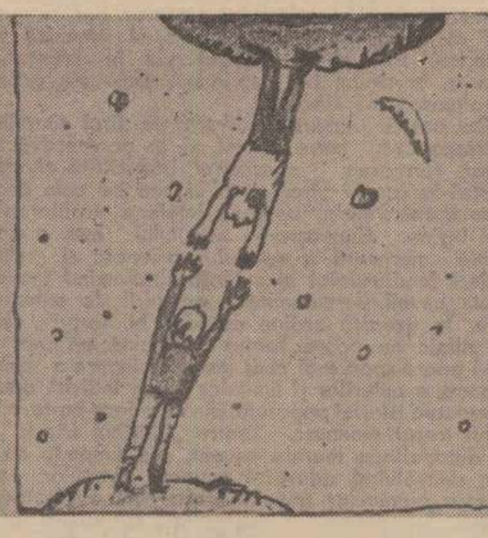
În funcție de buna lor dispoziție, oamenii de știință ignorează asemenea fantezii, surîd sau pur și simplu ridică din umeri. În general, ei nu exclud posibilitatea existenței în Univers a unor organisme vii, inteligente chiar, dar se limitează, pînă acum, numai la încercarea de a clarifica datele problemei.

Primul lucru de făcut, cînd se presupune existența vieții extraterestre, este de a se defini viața. Și, la reflecție, nu e deloc simplu. Sub formele terestre cele mai fruste, cunoaștem viața ca un mod de existență al grupurilor de molecule care-și mențin personalitatea chimică, își sporesc masa și se multiplică, luîndu-și substanța și energia din mediul ambiant. Carbonul este cheia de boltă a acestor edificii chimice, avînd drept tovarăși azotul și hidrogenul. Și oxigenul, carburant și constituent al apei. Chimia materiei vii este mai întîi chimia compușilor carbonului. Ea nu are deci valoare decît într-un cadru anumit, limitat, al condițiilor fizice, controlat de proprietățile acestor compuși. De pildă, nu cunoaștem nimic capabil să trăiască la o temperatură de peste 100°. Ceea ce ar exclude deja posibilitatea descoperirii organismelor vii pe suprafața planetei Venus, unde temperatura este de ordinul a 400°.

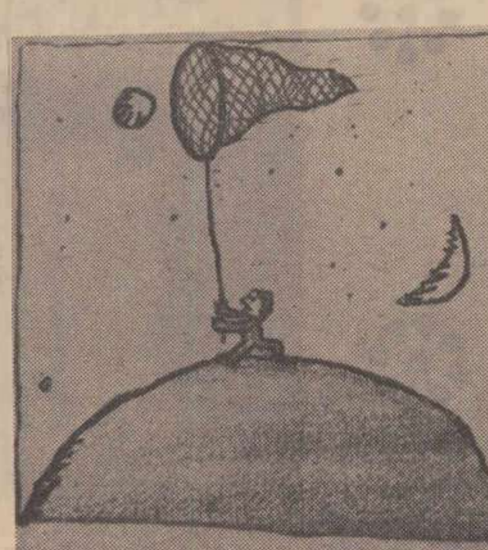
E adevărat că unele spirite imaginative, dotate cu cîteva noțiuni de chimie, au încercat să construiască — teoretic — modele de materie vie în care carbonul a fost înlocuit cu siliciu — ale cărui proprietăți chimice seamănă mult cu cele ale carbonului — sau cu grupul bor-azot. Asemenea organisme ar putea trăi la temperaturi de sute de grade. S-a spus că pentru a avea viață pe planete lipsite de oxigen, deci de apă, ar ajunge — tot teoretic — să substitui acestuia un alt solvant biologic: amoniac, acid sulfuric, acid fluorhidric... Dar astfel de speculații, de tip „dacă bunica avea mustăți", țin mai mult de science-fiction decît de știință. Să le părăsim pentru moment și să ne întoarcem la materia vie, ale cărei condiții extreme de existență le cunoaștem.

O singură planetă a sistemului solar se apropie cît de cît de aceste condiții: e vorba de Marte. Un climat dur, comparabil cu cel al Siberiei sau Antarcticii. O atmosferă. Puțină zăpadă care e poate zăpadă adevărată, dacă nu e zăpadă carbonică. Un om fără costum special ar muri aici în cîteva secunde. Organisme pămîntești mai simple — bacterii, alge, licheni — s-ar aclimatiza poate. Sînt mulți de „poate" la socoteală și pentru a imagina că asemenea organisme există *deja* pe Marte, saltul în ipoteză trebuie continuat. Peste cîțiva ani, urmași ai lui Aldrin și Armstrong ne vor aduce mostre din solul marțian. Dacă în ele se vor găsi microbi, lucrul va pasiona pe biologi, dar noi n-am avea multe subiecte de conversație asupra acestui gen de extratereștri.

Sistemul solar nu e decît un grăunte de nisip în Galaxie și Galaxia un grăunte de nisip în Cosmosul populat cu galaxii. Aici enormitatea numărului complică problema. Anatole France avea un raționament curios. Într-una din cărțile sale mai puțin cunoscute — „Pe o piatră albă". Să luăm — spunea el — un spațiu limitat, de pildă volumul camerei în care ne găsim. Numărul de amplasări materiale pe care-l poate conține este evident foarte mare, mult mai mare decît cel al dispunerilor posibile ale cîtorva piese pe o tablă de șah. Dar oricît de mare ar fi acest număr, el este finit. Or, Universul este infinit, toate combinațiile posibile trebuie să se întîlnească și chiar un număr infinit de ori. În momentul în care eu vă vorbesc, o infinitate de alți Anatole France pronunță aiurea exact aceleași cuvinte și cu același gest își șterg ochelarii...

E aici un simplu joc de „amețeală" metafizică la care știința contemporană nu s-ar preta, dar el prezintă totuși analogii cu argumentele prin care diverși savanți — în special astronomi — își justifică credința în existența altor lumi locuite. Numai Calea Lactee conține vreo 30 de miliarde de stele, unele înconjurate de un cortegiu de planete. Multe n-au putut fi detectate, din cauza depărtării sau a faptului că nu emit lumină, dar altele au fost reperate prin procedee indirecte. Să presupunem că în Galaxie, o stea dintr-o mie are un cortegiu de planete. Ceea ce înseamnă treizeci de milioane de sisteme planetare și o sută de milioane de planete. Să mai presupunem că o planetă dintr-o mie ar putea avea viață sub o formă oarecare. Am avea 100 000 planete locuite. În sfîrșit, să admitem că în una din aceste planete dintr-o mie viața ar fi evoluat spre organisme inteligente: am avea 100 civilizații extraterestre în Galaxie. Și Universul conține sute de milioane, miliarde de galaxii, dintre care multe seamănă cu a noastră...

Se simte repede că asemenea supoziții se sprijină pe speculații. Dar pentru astronomi ele sînt verosimile. *Pentru mulți dintre ei este dificil de admis că toate condițiile fizice care au permis formarea materiei vii au fost întîlnite numai pe o singură planetă.* Și dacă acestea au existat și în alte părți, aceleași cauze determinînd aceleași efecte, viața a apărut și a evoluat după aceleași legi universale ca și Pămîntul nostru.

Acest mod de gîndire e împărtășit și de unii biologi. Dar nu de toți, căci, pentru biologi, lucrurile nu sînt atît de simple. Pentru a produce un cocktail se pun într-un pahar diferite băuturi și se amestecă. Dar poți amesteca într-o eprubetă compușii chimici ai organismului viu — nu vei obține niciodată materie vie. Cel puțin pînă în momentul de față, căci, în cursul ultimilor ani, biochimiștii au reușit să sintetizeze un număr destul de mare de compuși a căror fabricare pînă acum părea monopolul materiei vii. Mai mult, pe urmele specialistului sovietic Oparin, s-au reprodus fenomene foarte apropiate de viață: picături de proteină absorb amidonul prezent în mediul ambiant, îl degradează, eliberînd energie și elimină reziduurile. *Dar* pentru a reuși această experiență trebuie în prealabil să introduci în picături amilază, adică o enzimă împrumutată de la un organism viu. *Dar*, chiar anul acesta, pentru prima dată chimiștii au izbutit să sintetizeze o enzimă... Ceea ce e posibil într-un laborator uman nu s-a putut face într-unul din nenumăratele laboratoare naturale ale Cosmosului?

Astfel, dialogul continuă. Pe de o parte, cercetătorii pentru care formarea sistemelor vii, în condiții date, ar putea fi un fenomen universal. De alta, savanți nu mai puțin iluștri, care, din cunoașterea tot mai aprofundată a sistemelor vii, a mecanismelor enzimatice de o extraordinară complexitate, conclud *improbabilitatea* apariției lor. Altfel spus, chiar dacă toate condițiile fizico-chimice favorabile s-ar întîlni, viața n-ar apărea în mod necesar. Mai mult, apariția vieții, apoi dezvoltarea ei, implică o succesiune de hazard, de întîmplări cu totul improbabile. E ca și cum Pămîntul nostru, ca să devină ceea ce este, ar fi cîștigat lozul cel mare la zece trageri succesive. De aceea profesorul André Lwoff (Premiul Nobel pentru medicină) scrie: „Sentimentul meu este că nu există viață în afara Terrei".

Poate că această atitudine negativă reprezintă o reacție a spiritului de rigoare științifică în fața revărsărilor de imaginație încurajate de primele succese cosmice. Așa cum, cu cinci secole în urmă, descoperirea Americii declanșase legendele despre Eldorado. Dorința omului de evadare în fabulos e alimentată azi de știință. Iar dacă această știință atrage atenția asupra pericolului divagațiilor, mult lipsește să nu fie insultată. Așa cum a făcut într-un studiu psihiatrul american dr. Merloo vorbind despre „sindromul farfuriilor zburătoare".

Publicul pe care l-am văzut la Palatul Descoperirilor, serios și entuziast, merită respectat. Viață pe alte planete? Orice e posibil. În ochii unor savanți e chiar probabil. Civilizații extraterestre? Așijderea. Călătorii spre aceste lumi? Aici perspectiva se încurcă. Căci intervine timpul, apar distanțele. De la Lună, lumina ne sosește în mai puțin de o secundă. De la Marte îi trebuie de la 3 la 22 minute, în funcție de poziția planetei. Dincolo de sistemul solar, steaua cea mai apropiată — Proxima — este la 4,3 ani-lumină. Și să nu uităm că într-o secundă lumina străbate 300 000 kilometri. Nu ne putem imagina că organismul uman suportă accelerații dincolo de limitele vitezei luminii. Pentru a atinge viteza luminii fără să omori cosmonauții ar fi necesari mai mulți ani de accelerare continuă, atît la plecare cît și la sosire. Călătoria spre Proxima dus și întors ar dura vreo cincisprezece ani. Hai să nu mai vorbim de restul Galaxiei...

Să nu spunem că lucrurile acestea nu se vor face într-o zi, chiar dacă nu mîine. Ne rămîne speranța de a schimba mesaje cu ipoteticele populații ale Cosmosului. O limbă specială, *lincos*, a fost imaginată în acest scop. Dar nici un mesaj n-a fost transmis încă. În schimb la Green Bank, radioastronomii au explorat în zadar spațiul în speranța de a culege mesaje. Oricum, conversația nu va fi ușoară, deoarece secole sau milenii se vor scurge între întrebare și răspuns.

„Frați umani care trăiți de noi departe,

Nu ne întîmpinați cu inimi neprimitoare", căci planeta noastră gîndește la voi.

Dar mi-e teamă că din ziua de azi pînă cînd vom stabili primul contact — dacă asta se va întîmpla vreodată — să nu se scurgă atît timp cît i-a trebuit omului din Neanderthal să ajungă la *Apollo 11*.

Historia, „magistra nostrae vitae"

Pentru mulți istorici străini rămîne ca un miracol faptul că în mijlocul atitor adversități și învolburări poporul român nu numai că a supraviețuit, biruind piedicile, dar s-a afirmat pe sine în istoria universală ca purtător al unor excepționale virtuți constructive, atît în ce privește creația de bunuri materiale și de valori spirituale, cît și în ordinea calităților sale psihice, morale, a bogăției sale lăuntrice.

Într-un întreg capitol din „Spațiul mioritic", Lucian Blaga, gînditor preocupat mereu să definească specificitatea spiritului românesc, profilul acestuia, sublinia cu deplin temei — după convingerea mea — că este o dovadă de adîncă înțelegere și simț al istoriei faptul că poporul român a știut, instinctiv, să se retragă din volbura istoriei atunci cînd împrejurări grave amenințau de moarte ființa sa, cînd istoria, făcută de alții, îi devenea potrivnică. Acest „boicot al istoriei", această retragere vremelnică, silită, însemna de fapt o cale salvatoare pentru *a rămîne în istorie*, pentru *a se adînci în propria sa istorie*. Ce energie și inițiativă istorică, remorca L. Blaga, ce vitalitate robustă și efort constructiv, în schimb, ce dovadă de înalt potențial a dezvăluit poporul nostru în scurtele răgazuri scump cucerite pentru a intra deplin în istorie! Păstrind albia gîndirii lui Blaga — nu și exigențele de *sistem* ale acestuia! — am putea spune că merita mai de mult, merita dintotdeauna acest popor o soartă mai bună în istoria universală, atît prin originea și trecutul său zbuciumat, cît și prin bogăția zestrei sale și a existenței istorice: *„Popoare din Occident* — scria Jules Michelet cu peste un secol în urmă — *care, de atîta vreme fiind departe de barbarie, cultivați artele păcii — păstrați întotdeauna o amintire recunoscătoare pentru națiunile orientale care, situate la frontierele Europei, ne-au acoperit și apărat... Valul se schimbă fără încetare, fondul nu se schimbă. România, de la Traian pînă la noi, își rămîne credincioasă ei însăși, nemișcată în geniul ei primar". Fond primar compus dintr-o răbdare, statornicie, elasticitate, dragoste de neînvins pentru trecut și atașament duios față de patrie*, care au făcut, ne spune Michelet, ca *poporul român să se ridice mereu deasupra valurilor neprielnice ale istoriei, să se păstreze cu o uimitoare forță și putere de rezistență*.

De-abia în epoca contemporană, de-abia în secolul nostru însă, după cucerirea independenței și înfăptuirea unității statale și naționale depline, de-abia după crucialul act istoric de acum un sfert de veac, am ajuns să ne bucurăm de acea perioadă istorică cristalină care ne îngăduie să ne dăm întreaga măsură a milenarelor acumulări. Sîntem un popor tînăr în istorie, în ciuda unei experiențe adeseori tragice, care ar fi putut duce la îmbătrînire și sleire!... Privind de la înălțimea prezentului socialist al țării noastre, cei 25 de ani de la Eliberare adeveresc magistral această tinerețe, conturîndu-se cu pregnanță ca una dintre perioadele cele mai dinamice și mai bogate în prefaceri radicale din întreaga noastră istorie, ca epocă creatoare de istorie majoră, de afirmare plenară a forțelor și capacităților constructive ale poporului român în toate sferele și domeniile de activitate.

Putem aprecia acum retrospectiv — și generațiile viitoare o vor face, negreșit, într-o măsură și mai mare — că pe parcursul acestor 25 de trepte suitoare, de umanizare și eroizare a istoriei, timpul a suferit parcă o *condensare* nemaiîntîlnită, determinată de transformări într-adevăr epocale, și o accelerare a *ritmului istoric*, devenit de mii de ori mai activ și de mii de ori mai fecund, printr-un efort colectiv al energiei poporului nostru, îndrumat în mod creator și temeinic, spre țeluri mărețe, de forța conducătoare a partidului. Avem de-a face, într-adevăr, cu o recuperare magistrală și eroică, totodată, a multor decenii și veacuri risipite în vînt cu războaiele și revanșa față de stagnările pe care mișcătoarele valuri ale istoriei ni le-au impus nu o dată.

Cred că nu e lipsit de interes și semnificație ca, în această ordine de idei, să aducem în discuție legătura care există între prezent și trecut, între viață și istorie, și să ne întrebăm ce utilitate prezintă pentru generațiile de azi, pentru cele tinere îndeosebi, cunoașterea trecutului. Participarea conștientă și activă la făurirea istoriei și filozofarea asupra sensului ei reprezintă în fond două laturi ale unui proces firesc și nu o dilemă, așa cum îl prezintă Michel Mourre (în „Dictionnaire des idées contemporaines", Paris, 1966). Ca ființă vizionară, cu deschidere din prezent atît către trecut cît și spre viitor, omul e dator să fie, folosind o expresie a lui Marx, nu numai autor și actor al procesului vieții sociale și, implicit, al propriei sale vieți, ci și spectator din cînd în cînd, străduindu-se să asculte vocea istoriei, pentru a putea desprinde din ceea ce a fost mari înțelesuri și adevăruri și a-și clarifica mai bine sensul, rostul și scopul vieții sale, căile de străbătut pentru atingerea idealurilor. Mereu Ianus bifrons!

Întrebările dacă istoria este „magistra vitae" și ce valoare și utilitate prezintă pentru prezent cunoașterea trecutului au primit de-a lungul vremii diverse răspunsuri, adeseori polemice, mai ales din partea istoricilor și filozofilor, primii rostind, firește, adevărate pledoarii „pro domo", ultimii contestind — unii — orice valoare și utilitate trecutului și studierii acestuia (Aristotel, Schopenhauer, Nietzsche, Valery), sau încercînd — alții — răspunsuri pozitive argumentate (Kant, Hegel, Marx ș.a.).

Nu poate fi trecut cu vederea și e demn de subliniat faptul că în cultura română n-au existat voci care să blameze sau să vestejească utilitatea preocupărilor pentru cunoașterea și studierea trecutului. Dimpotrivă, aici, toți cei ce au scris istoria poporului nostru, de la întîii cronicari și pînă la istoricii zilelor noastre, au fost pătrunși de ideea că istoria nu informează *numai*, ci *formează*, că scrierile istorice prezintă o mare valoare educativă și patriotică, experiența trecutului fiind călăuză a prezentului și îndreptar pentru viitor. Mai mult decît atît, în climatul specific țării și culturii noastre, cei ce au scris istoria sau au meditat asupra ei — Gr. Ureche, M. Costin, Stolnicul Cantacuzino, I. Neculce, D. Cantemir, P. Maior, S. Micu, Gh. Șincai, S. Bărnuțiu, N. Bălcescu, M. Kogălniceanu, B. P. Hasdeu, A. D. Xenopol, N. Iorga, V. Pârvan — pentru a cita numai numele cele mai mari ale unei ilustre suite — nu s-au mulțumit s-o scrie doar „din condei" sau să-i contemple meandrele zbuciumate, ci au fost ei înșiși părtași la evenimentele timpului lor, făuritori de istorie.

Întrebările noastre privind prezentul și viitorul sînt, implicit, întrebări adresate trecutului, adică *Istoriei* și sensului devenirii acesteia. Căci prezentul, după cum se știe, nu este o apariție subită, un miracol dintr-o dată ivit ca din senin, ci produsul necesar și ultim al trecutului, negator dar și moștenitor al acestuia. În fluxul unic al devenirii socio-istorice, trecutul e conținut viu în prezent, iar acesta, la rîndul lui, cuprinde semințele gata să încolțească ale viitorului.

De aceea plasarea noastră pe firul timpului, în retrospectivă, către obîrșii, și în perspectivă, către viitor, formarea *conștiinței istoricității și apartenenței la istoria trecută și la cea pe cale de a se face sînt esențiale*, pentru a înțelege realitatea și pe noi înșine. Cunoașterea trecutului este o componentă necesară a spiritului omenesc și, desigur, obiect fundamental al culturii, răspunzînd înainte de toate nevoii permanente a omenirii de autocunoaștere. În această ordine de idei, N. Iorga sublinia că nimic nu poate forma mai bine un om, nimic nu-i poate spori mai mult justa înțelegere a condiției umane, a puterilor și limitelor lui ca individ, decît cunoașterea istoriei poporului din care face parte, a întregului trecut omenesc. Pentru „bătrînul istoric", cum se autodefinea marele savant, era limpede că istoria, dezvăluind adevărul asupra vremilor apuse, asupra oamenilor trecutului așa cum au fost ei, „în toată întregimea lor expresivă", contribuie la *umanizarea* noastră. Ea lărgește orizontul propriei noastre vieți „prin perspectiva imensă a trecutului, prin presimțirea viitorului".

În concepția lui Vasile Pârvan, alt nume de elită al științei istoriei și al spiritualității românești, istoria e „conștiința de sine a Umanității ca tot" și cunoașterea ei ne oferă acea perspectivă de ansamblu asupra luptelor, biruințelor și suferințelor omenești, din care putem sesiza ceea ce este *permanent uman* în faptele istorice. Memorie a omenirii, depozitar al faptelor spirituale și al înfăptuirilor creatoare ale omenirii, istoria îngăduie celui ce are răbdare să-i audă vocea și să-i cunoască „rațiunile intime și legile de funcționare", să-și deslușească rostul și sensul propriei sale vieți, dîndu-i imbolduri și temeiuri pentru a o afirma și valorifica pe făgașul eroic al faptei și creației.

Conștiința istoriei, a apartenenței atît la istoria trecută cît și la cea pe cale de a se constitui este esențială nu numai pentru individ, dar și pentru societatea în mijlocul căreia trăiești. *Un popor* se păstrează pe sine și se afirmă în valorile sale specifice în cîmpul istoriei universale numai dacă își formează și formulează în chip limpede o concepție proprie despre rolul și rostul său în lume, între celelalte popoare.

Idealurile de libertate socială și de independență națională, de dreptate și omenie, de muncă pașnică pentru înălțarea țării și de respect al libertății altor popoare, idealuri pe care acum, ca principii active, le promovează cu fermitate politica înaintată a partidului și statului nostru și pe care le sprijină fără rezerve întregul popor, s-au născut tocmai în cursul dramaticei și zbuciumatei noastre istorii. În susținerea acestor idealuri și principii nobile, în promovarea politicii interne și externe a statului nostru, poporul român și conducătorii săi cei mai luminați au făcut și fac și acum dovada cîtorva însușiri care sînt proprii fizionomiei sale morale și spirituale, proprii nu în sensul că alte popoare nu le-ar avea, ci în acela că ele *reprezintă rezultatul propriei sale istorii*, al experienței sale îndelungate de viață.

Se vorbește cu îndreptățire de înclinația firii românești către cumpănire și cumpătare, către *măsură și dreaptă judecată*. Această tendință puternică către încadrarea realistă în mersul lucrurilor, această preocupare pentru ordine și raționalitate, însoțită de spirit de măsură și înțelegere concretă a situațiilor, de chibzuință în aprecierea evenimentelor și de hotărîre în apărarea intereselor țării ne revin din adîncimi ancestrale ale ființei noastre etnice-naționale și, fără a absolutiza, se poate afirma că alcătuiesc una din notele majore, din tonalitățile specifice ale profilului nostru moral-spiritual. Asemenea trăsături reprezintă, cum spuneam, rezultatul unei largi și anevoioase experiențe social-istorice a poporului nostru și ar fi extrem de interesantă și utilă urmărirea prezenței lor în cursul întregii noastre istorii politice, sociale și cultural-spirituale. Oare nu din experiența istorică îndelungată ne vine această concepție realistă și lucidă, bazată pe chibzuință și apreciere justă a realităților contemporane, privind rolul pe care-l pot avea țările mijlocii și mici în înfăptuirea climatului de pace durabilă și de securitate, prin respectarea suveranității și autonomiei fiecăreia, pentru ca popoarele să poată conlucra pașnic și să colaboreze fructuos? Într-un interviu acordat ziarului „Corriere della sera", ca de altminteri în multe alte documente și cuvîntări, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că „țările mici și mijlocii pot și trebuie să joace, incontestabil, un rol deosebit de important în influențarea evenimentelor, în determinarea unui curs hotărît spre destindere și pace".

Ținînd seama de aceste coordonate, trebuie să spunem că istoria nu se scrie ca un scop în sine, ca gratuitate pentru uzul curiozității, ci, în misiunea ei cea mai înaltă, știința istoriei trebuie să răspundă, cu mijloacele ei specifice, unor nevoi majore ale popoarelor și indivizilor.

„Istoria — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la a 45-a aniversare a P.C.R., formulînd un principiu programatic de cercetare — *trebuie să prezinte întregul proces al luptei revoluționare, să pornească de la analiza științifică a realității sociale, să înfățișeze faptele nu după dorințele subiective ale oamenilor, nu după nevoi politice de moment, după criterii de conjunctură, ci așa cum s-au petrecut ele, corespunzător adevărului vieții"*. Cu cît istoria țării noastre este scrisă de pe poziții și criterii științifice, marxist-leniniste, cu cît înfățișează mai obiectiv desfășurarea faptelor, cu atît sporește valoarea ei, cu atît mai mult constituie ea o oglindă a conștiinței de sine a poporului nostru, contribuind la educația maselor în spiritul adevărului.

Trebuie subliniat însă că istoria este dascăl al vieții și îndreptar pentru viitor numai pentru cel care, nelăsîndu-se înăbușit și copleșit de trecut, de valorile acestuia, este în stare să imprime timpului *pecetea sa proprie*, sporind arborele istoriei și lăsînd zestrea sa ca moștenire generațiilor viitoare, posterității. Sesizînd unitatea indestructibilă dintre trecut și prezent, acordînd atenția cuvenită dimensiunii istoriei și sprijinindu-se pe ceea ce a fost, fiecare generație este datoare să creeze propria sa istorie, căci numai astfel dovedește că a înțeles mesajul cel mai intim al trecutului; oricît de important ar fi trecutul — spunea Hegel — prezentul este cel mai valoros. A sesiza marile linii de devenire ale acestuia, a lucra cu responsabilitate în direcția certă de perspectivele atît de clar definite în documentele Congresului al X-lea al partidului, iată, pe scurt formulat, îndemnul puternic pe care îl trimite istoria generațiilor actuale ale României socialiste.

Asist. univ. Gheorghe BUȘ

dialectica ideilor ● dialectica ideilor ● dialectica ideilor ● dialectica ideilor ● dialectica ideilor

Adîncirea și perfecționarea democrației socialiste

de dr. M. VOICULESCU

Una din condițiile și consecințele legice ale făuririi orînduirii noi este neîndoios apariția și dezvoltarea democrației socialiste. Apărută încă de mult, ca una din formele de organizarea statului, democrația a presupus participarea maselor, sau cel puțin a unor pături mai largi ale maselor, la conducerea treburilor statului. Nefiind în intenția noastră prezentarea tuturor formelor de democrație, vom relieфа cu acest prilej unele aspecte importante privitoare la democrația socialistă, în mod esențial diferită de formele de democrație precedente.

Datorită transformărilor esențiale produse în economia noastră socialistă, în organizarea socială și politică a țării, în omogenizarea socială a societății noastre, în dezvoltarea conștiinței muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, tuturor oamenilor muncii din patria noastră, democrația socialistă a căpătat o extindere din ce în ce mai mare, devenind cu adevărat o formă largă, operativă și eficace de participare a maselor de oameni la traducerea în fapt a politicii partidului și statului nostru, dar și la elaborarea, la direcționarea acestei politici. Cetățeanul României socialiste este participant activ la înfăptuirea celor două laturi ale acestui proces prin însăși forma de organizare și funcționare a societății noastre sub aspect social, politic, juridic.

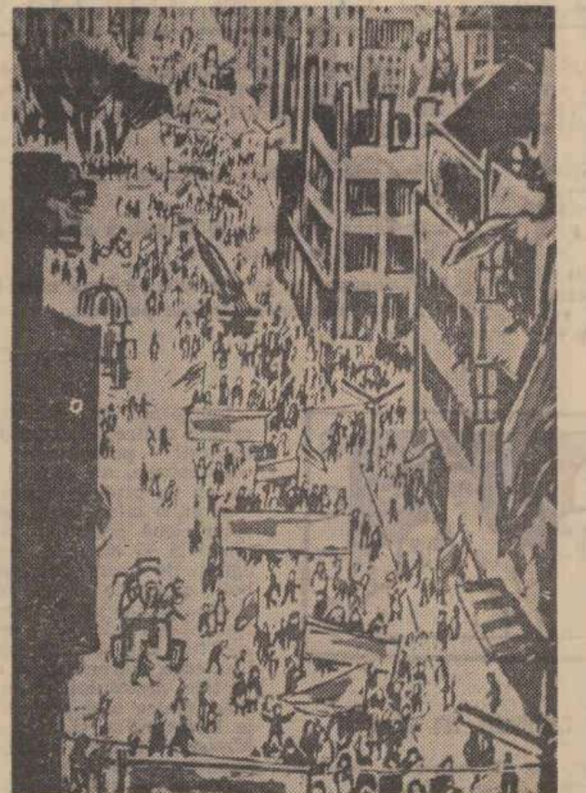
Partidul nostru a privit și privește democrația socialistă pe de o parte ca un corolar al întregii noastre dezvoltări economice și social-statale și pe de altă parte ca un cadru propice pentru înfăptuirea exigențelor economice, politice, sociale și cultural-științifice.

În decursul anilor, partidul și statul nostru au urmărit continua perfecționare a formelor, a căilor necesare procesului de lărgire a democrației. „După Congresul al IX-lea, se subliniază în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de al X-lea Congres al Partidului Comunist Român, partidul a desfășurat o largă activitate pentru dezvoltarea democrației socialiste, pentru stimularea puternică și multilaterală a inițiativei creatoare a tuturor oamenilor muncii în construcția noii orînduiri. S-au intensificat dezbaterile publice și schimburile de opinii în probleme majore ale vieții economice și sociale".

Toate problemele mari care privesc politica statului și partidului nostru au fost dezbătute în prealabil pe larg, într-o formă organizată, de jos și pînă sus, cu masele de oameni ai muncii, cu specialiști din diverse sectoare ale activității. Însăși legea de bază a țării — Constituția — a trecut în prealabil prin filtrul opiniei publice a cetățenilor. Prin aceasta se asigură o mai bună cunoaștere a realităților, un contact direct cu cei cărora li se adresează diversele legi elaborate pe linie de stat sau sarcinile, directivele, obiectivele stabilite de partid. Se facilitează un fructuos schimb de păreri, de sugestii, de observații critice, ajungîndu-se la îmbunătățirea respectivelor proiecte supuse dezbaterilor.

De altfel, tovarășul Ceaușescu precizează textual în Raport că : „Tezele Comitetului Central și proiectul Directivelor privind planul cincinal pe anii 1971—1975 și liniile directoare ale dezvoltării economiei naționale în perioada 1976—1980 au fost dezbătute în adunările și conferințele tuturor organizațiilor de partid, în organizațiile de masă, în conducerile acestora, în Consiliul Național al Frontului Unității Socialiste, în presa centrală și locală". Prin urmare, rezultă că respectivele documente, care privesc dezvoltarea noastră în perspectivă, au făcut obiectul „unei ample consultări și dezbateri naționale, la care au participat membri și nemembri de partid, bărbați și femei, tineri și vîrstnici, oameni ai muncii de toate profesiile, români, maghiari, germani și de alte naționalități — practic întregul popor spunîndu-și cuvîntul cu înaltă responsabilitate asupra programului dezvoltării viitoare a patriei".

Partidul și statul acordă o atenție cu totul deosebită dezvoltării spiritului critic și autocritic, dezvoltării responsabilității civice. „Este necesar — spune tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul Congresului — ca, încurajînd critica și autocritica, să facem ca rezultatele acestora să se simtă efectiv în îmbunătățirea activității. Critica și autocritica să nu se transforme într-o formalitate. Noi considerăm că critica constructivă, îndreptată împotriva fenomenelor negative, a practicilor străine societății noastre, nu subminează puterea socialistă, nu slăbește bazele noii orînduiri ; dimpotrivă, aceasta este o garanție a mersului nostru înainte, a perfecționării continue a conducerii și organizării societății socialiste".

Sistemul eligibilității deputaților, de jos și pînă sus, în organele statului, inclusiv pentru Marea Adunare Națională, ca de altfel și modul în care are loc alegerea reprezentanților poporului în organele de partid, a organizațiilor politice și de masă, reprezintă el însuși un prilej de manifestare reală a unei largi democrații. Obligativitatea celor aleși, de la orice nivel, pe linie de stat, inclusiv în parlamentul țării, de a justifica în fața colectivelor de alegători activitatea depusă, interpelarea lor în sesiunile ordinare sau extraordinare — ajungîndu-se pînă la revocarea acelora care nu justifică, nu onorează mandatul de deputat — atestă pe de o parte marea răspundere ce revine celor aleși pentru activitatea pe care o au de îndeplinit și, pe de altă parte, posibilitatea largă a maselor de a interveni și contribui la îmbunătățirea activității diferitelor organe și organisme ale statului nostru socialist.

Preocuparea continuă a partidului și guvernului nostru pentru crearea și perfecționarea cadrului instituțional al democrației socialiste izvorăște din faptul că avîntul societății noastre pe calea progresului și civilizației cere continua lărgire a posibilității personalității umane de a se manifesta drept contribuanți activi la opera de conducere a edificiului măreț și complex al societății socialiste.

În acest context se înscrie de altfel și crearea Frontului Unității Socialiste, organizație larg reprezentativă. Așa cum se arată în documentele de partid, constituirea acestuia reprezintă un moment de mare importanță în viața politică și socială a țării și marchează o nouă etapă în întărirea „unității moral-politice a poporului nostru, în dezvoltarea democrației socialiste în România".

Ceea ce trebuie subliniat de la început este faptul că Frontul Unității Socialiste — care cuprinde, sub conducerea Partidului Comunist Român, toate organizațiile politice și obștești, diversele uniuni pe profesii, consiliile oamenilor muncii de alte naționalități — este un organ politic ce desfășoară o activitate permanentă. Acest organism politic a izvorît dintr-o cerință obiectivă a dezvoltării societății noastre socialiste și reflectă, între altele, creșterea rolului conducător al partidului comuniștilor, a prestigiului acestuia, atestat în întreaga activitate de conducere a operei de durare a societății socialiste, ca și creșterea rolului organizațiilor obștești în viața politică și socială a țării.

Precizînd sarcinile Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, organ din care fac parte reprezentanți ai tuturor organizațiilor uniunilor consiliilor de naționalități, tovarășul Nicolae Ceaușescu menționează că acesta „...va avea misiunea să examineze cu regularitate principalele probleme privind dezvoltarea statului nostru socialist în domeniul economiei, științei și culturii" mai [illegible]zîndu-se că astfel programul desăvîrșirii construcției socialiste va exprima nu numai adeziunea tuturor organizațiilor obștești și a maselor largi populare, dar va întruchipa și contribuția acestora la găsirea căilor celor mai bune pentru traducerea sa în viață".

Ca organ politic — larg reprezentativ cu un caracter funciarmente democratic — Frontul Unității Socialiste desfășoară, prin Consiliul său Național și o prodigioasă activitate în domeniul politicii externe a statului, a țării noastre, urmărind, așa cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu ca „principalele probleme ale politicii internaționale a statului nostru, politica externă a țării să corespundă pe deplin punctului de vedere al organizațiilor care au aderat la Frontul Unității Socialiste, intereselor generale ale poporului nostru, și ca această politică să fie înfăptuită cu hotărîre și consecvență de toate organizațiile de masă și obștești, de toți cetățenii patriei".

Pe linia lărgirii gamei de metode prin care masele de oameni ai muncii, specialiști, să-și poată exprima în chip democratic opiniile într-o problemă sau alta se înscriu și vizitele de lucru ale conducerii de partid și de stat organizate în județe, prin care întreținîndu-se cu muncitorii, țăranii, intelectualii dintr-un loc de muncă sau altul se pot face schimburi de opinii și se desprind sugestii și indicații pentru îmbunătățirea muncii. Acestei metode — statornicită mai ales după cel de al IX-lea Congres al partidului nostru — i se adaugă constituirea forurilor [illegible] de conducere din unitățile industriale, agricole de învățămînt etc., consfătuirile de producție, largile și continuele dezbateri inițiate în presă, la radio televiziune.

Sigur, cum perfecționarea democrației este un proces continuu, viața, experiența noastră pe care o vom obține în construirea societății socialiste vor sugera noi căi, metode, forme care să contribuie la lărgirea și adîncirea democrației socialiste ca atribut indispensabil al civilizației și culturii socialiste.

Consfătuirea cadrelor didactice care predau științele sociale în învățămîntul superior

La Academia de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu" de pe lîngă C.C. al P.C.R. au început luni dimineață lucrările consfătuirii cadrelor didactice care predau științele sociale în învățămîntul superior.

La consfătuire participă colectivele catedrelor de economie politică, filozofie, socialism științific, sociologie, etică, estetică, precum și secretarii comitetelor de partid din centrele universitare și din instituțiile de învățămînt superior.

Timp de trei zile, participanții dezbat probleme actuale privind perfecționarea predării științelor sociale și intensificarea cercetării științifice în domeniul acestor discipline, pe baza documentelor celui de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Exprimîndu-și convingerea că prezenta consfătuire va contribui la o mai bună pregătire ideologică a viitorilor specialiști, redacția noastră va reveni în numărul următor cu o informație mai amplă asupra lucrărilor ei.

Congresul – prezență imperativă

Zilele Congresului partidului nostru, desfășurat cu cîtva timp în urmă, ne stăruie încă în memorie, nu ca o simplă amintire, între altele, ci ca o prezență permanentă, imperativă, căreia i se raportează faptele și realizările noastre. Istoria României a trăit un nou august fierbinte, prilej de retrospective și perspective esențiale pentru drumul sigur, fără ezitări, pe care merge astăzi țara de la Carpați și Dunăre.

Congresul al X-lea — punct nodal al conștiinței socialiste în România — a făcut la momentul oportun legătura necesară între trecut și viitor, descifrînd cu clarviziune pulsul prezentului pe care îl trăim. Este evenimentul care ne-a arătat cum se face istoria, în ce direcții și cu ce finalitate.

Continuînd linia celui de-al IX-lea Congres al P.C.R., recentul Congres, care printr-o splendidă coincidență istorică s-a asociat cu marea sărbătoare a Eliberării, a precizat, în baza unei analize multilaterale, stadiul în care se află țara noastră, complexul de realizări socialiste, capabile ele însele să alcătuiască o întreagă istorie. De la tribuna Congresului, în marea sală, care a devenit un ecou neîntrerupt al țării, s-au reunit frecvent cuvintele „istorie" și „viitor", „am făcut" și „vom face" — aici stă, de altfel, marea forță și marea actualitate a **Congresului.**

Trasînd perspectivele noii etape de construcție socialistă, datoriile majore și patriotice ale întregului popor — luminosul eveniment ne proiectează de pe acum în viitor, în ceea ce va fi și în ceea ce vom avea. Peste ani și ani, Congresul al X-lea va continua să ne fie contemporan, **să ne îndrume, să ne orienteze.**

Capacitatea de orientare stă, în primul rînd, în legătura justă, științifică, pe care a reușit să o stabilească între istoria nouă de pînă acum și viitoarea istorie, care se anunță mai plină de fapte, de pasiuni materializate, de visuri împlinite.

Congresul al X-lea ne apare ca un moment de sinteză creatoare, prospectivă, rodnică pentru toate domeniile de activitate. Ne-am învățat să invocăm cuvintele și ideile Congresului, dar nu dintr-o simplă formalitate, ci pentru că ele sînt substanță și învățătură, realizate de un cunoscător colectiv, cu experiență : Partidul Comunist. Mai mult ca niciodată, recentele documente de partid respiră o întreagă ideologie, o contribuție fundamentală la teoria marxist-leninistă a construcției socialiste, o îmbogățire prin practică **a acestei concepții.**

Impulsul ideologic al Congresului înseamnă permanenta raportare la bogăția de idei, de argumente și de concluzii care alcătuiesc însăși substanța literelor pline de lumină și îndemn. Pentru toate domeniile vieții noastre sociale — economică și politică, cultură și artă, învățămînt și cercetare — s-au conturat elemente altădată nesesizate și care, în prezent, își demonstrează locul și rolul pe care îl au.

Ca tînăr ce activez în domeniul ideologiei, în calitate de proaspăt asistent la o catedră de filozofie, nu pot să nu observ acest larg ansamblu de idei — coordonate ale unei analize științifice stăruitoare și finalizate în perspectivă. Mă consider dator să le transform în propriile mele gînduri, deoarece puterea și veridicitatea acestor idei îmi sînt necesare pentru trăirea și înțelegerea temperaturii înalte a istoriei noastre contemporane.

Marile învățături ale Congresului își capătă loc în inima și cugetul fiecăruia, trăind odată cu noi.

Dan Mihai BÎRLIBA

dialectica ideilor ● dialectica ideilor ● dialectica ideilor ● dialectica ideilor ● dialectica ideilor

CINEMATECA UMORULUI

INAUGURĂM ASTĂZI DESCHIDEREA UNUI NOU LĂCAŞ AL UMORULUI STUDENŢESC, URMĂRIND SĂ PROIECTĂM PE RETINA SPECTATORILOR SECVENŢE SELECTATE CU GRIJĂ DIN FILMOGRAFIA UNOR MAEŞTRI AI GENULUI SCURT, LUNG ŞI POTRIVIT.

PENTRU ORIENTAREA DV, VOM OFERI ÎN PREMIERĂ CRONICILE FILMELOR CARE, MENŢIONĂM, VOR RULA NUMAI PE ECRAN SPECIAL CE POARTĂ DENUMIREA TEHNICĂ DE „PANORAMĂ", TRADUS — „PANARAMĂ".

CALITATEA FILMULUI RESPECTIV VA FI SUBLINIATĂ — DUPĂ OPINIA CRITICULUI NOSTRU — PRINTR-O NOTARE FOLOSITĂ DE MARILE REVISTE DE SPECIALITATE ŞI DE CUNOSCUTA FIRMĂ „ZAREA", PRIN UNA SAU MAI MULTE STELE.

LA ACEASTĂ INAUGURARE NE PERMITEM SĂ ATRAGEM ATENŢIA SPECTATORULUI ASUPRA UNOR INTERDICŢII DIN REGULAMENTUL DE VIZIONARE :

1. În sală nu sînt permise : tropăitul, sforăitul şi muzica beat.

2. Intrarea copiilor sub 17 ani, a afonilor şi animalelor vii este strict interzisă.

3. Vizionarea se face numai pe baza unor bilete reduse sau a abonamentelor speciale portblat.

Direcţia C.U.S.R.V.S.

Marile restanţe

Regia : TRISTY AUTUMNAY
Scenariul : RAGAZZO INFELICE
În rolurile principale :
MARIA AMINATTA
JOHN KULYNS
TOM CAFFE
O producţie a studiourilor
„MAY-VINO COLOR"
DISTINS CU MARELE PREMIU AL VACANŢEI PIERDUTE
septembrie, 1969.
*** * * (verzi)**

Trama filmului lui Autumnay recompune existenţele unor eroi damnaţi la o aşteptare continuă, pentru care primele ceasuri ale toamnei reprezintă împlinirea unui ideal absolut, o salvare posibilă, dincolo de care însă va începe calvarul trecerii canine prin apa timpului.

Decorul extrem de simplu — un lighean cu apă, picioare introduse simbolic înăuntru — atmosfera de insomnie şi de soare zadarnic măresc tensiunea filmului şi îi conferă toate atributele unei pelicule de groază.

Interpreta rolului feminin, cunoscuta actriţă Maria Aminatta, căreia i-a fost încredinţată o partitură melodramatică, face dovada posibilităţilor sale lacrimogene şi scuzabile la un registru major şi inutil, care o proiectează pe un fond de mare vid interior.

Susţinută magistral de cei doi actori celebri, John Külyns, care interpretează rolul contelui de Perdevară, şi Tom Caffé, în rolul unui stîlp de cafenea, acţiunea filmului sperie şi captivează în egală măsură, mai ales prin secvenţa finală, în care regizorul reia laitmotivul unui film anterior „Adio Repetanne".

Muzica semnată de Il Examinatore cade obsesiv, ca un avertisment simfonic şi perpetuu.

Premiul pe care „Marile Restanţe" l-a cucerit într-o companie selectă situează acest film printre capodoperele genului nedorit şi îl recomandă din plin luăriiaminte a spectatorilor avizaţi şi neavizaţi...

„Căsătorie din buletin"

O producţie a studiourilor
„REPARTIŢIA LA ŢARĂ"
Regia ESPRIT CITADIN
Interpretează
FIECARE PE PIELEA LUI
*** * (degerate)**

Filmul reia motivul devenit şablon al „buletinului de Bucureşti".

Interpreţii aleargă continuu pe ecran într-o cavalcadă vînătorească după un dreptunghi cu coperţi muştar, care devine simbolul mirajului Capitalei. Ca într-un joc de copii, fiecare îşi caută partenerul — vîrsta şi sentimentul dispar ca noţiuni — obsedat de pericolul plecării, de viziunea unei lumi fără bar şi tramvai.

Ei au iluzia că scapă, dar lucrurile se complică în seria a II-a, „Din plictiseală", şi mai ales într-a III-a, în „Momentul adevărului".

Dar e tîrziu, spectatorii pleacă acasă, unii meditează profund, probabil pentru ei „Urmărirea abia începe", cei mai mulţi regretă că au vizionat acest film şi adorm cu gîndul la savoarea „Fragilor sălbatici".

Aruncaţi banca în aer

După romanul cu alt nume al scriitorului student Bebe Lenovici.
Regia : BASIL MORFEU
nici o *

Filmul debutează printr-o scenă puternică de hold-up clasic.

Mobilul spargerii : un stilou aflat pe banca a şasea a unui amfiteatru universitar. Deşi spargerea se produce, eroul, interpretat cu o deosebită fineţe şi poftă de somn de actorul preferat, doarme înainte.

El doarme înainte, înapoi, lateral, într-un cuvînt două ore cît durează acţiunea filmului, cu o pauză de zece minute, în care se odihneşte. De aceea nu simte

cum se apropie braţul drept al legii şi nu aude sirenele care transmit prin semnale Morse ordinul : Aruncaţi banca în aer !

Ireparabilul se produce şi finalul lamentabil îl surprinde pe erou în aer, iar pe generic apare sentinţa morală a filmului : O să dai samă, dom'le !

Se evidenţiază în acest film tehnica maestrului de sunet, care punctează prin sforăituri largi scenele de suspens, mărind sugestia unui somn realist, fără vise şi perspective.

Regretăm totuşi că interpretul principal nu face aici un rol pe măsura aceluia din filmul în care l-am întîlnit nu de mult („Dimineţile unui băiat cuminte").

Am întîlnit blatişti fericiţi

Regia : F. ARRABON
*** * * * ...n**

F. Arrabon face un film pe măsura numelui său. El nu ştie de nimic.

Turnează peste tot unde se poate („ţine" în termeni tehnici) : la munte, la mare, în cămine şi cantine, în trenuri şi tramvaie I.T.B. etc.

Interpreţii săi sînt neprofesionişti, recrutaţi dintre cele mai diverse pături studenţeşti — politehnişti, agronomişti, de la universitate, de la medicină, de la vîrsta de un an pînă la vîrsta de cinci ani bis.

Şi ei, o mînă de oameni căliţi în focul celor două perioade ale Marelui Blat (parţială şi neagră), deghizaţi uneori în agenţi de bursă (vîndută), dansează simbolic şi eteric pe ritmul unui tango degeaba, rămîn prin tabere săptămîni şi luni de-a rîndul pînă primesc transfer la „unchii" din gări, mereu într-un dolce farniente, caracterizat magistral de cuvintele cupletului cîntat la solo voce de unul dintre eroi poreclit „Şase", licenţiat în trei cantine şi două tabere : Viaţă de blatist / Viaţă de artist / Viaţă fără rost / Cînd te prinde / Rămîi... trist.

Dar pînă atunci „timpul trece, blatul merge" şi pelicula se derulează pentru a contura mesajul filmului transmis de aceşti oameni aparte, care au descoperit inconştient sensul existenţei, oameni la care şi dragostea şi meseria şi viaţa însăşi sînt un blat mai mic sau mai mare. Este un film „mare", un film la care trebuie să ne scoatem pălăria (s-ar putea să fie muşte în sală).

Vi-l recomandăm cu toată rezerva.

P.S. — În atenţia spectatorilor : cînd intraţi la acest film nu uitaţi să treceţi pe la casă.

Studentul, profesorul, vendetta

Regia : EL PICATTO
Ecranizarea nuvelei
„TĂCEREA E DE AUR"
a unui „tînăr furios" anonim
O producţie a casei de filme
„REEXAMINARY HOUSE"...

Prima eroare a filmului este, după părerea noastră, traducerea defectuoasă a titlului. De dragul unor efecte comerciale nu s-a tradus aşa cum trebuia : „Răzbunarea prin tăcere".

Pentru că acesta este miezul, culoarea acţiunii care ni se prezintă. Asistăm la o dramă a tăcerii. Doi actori şi un monolog. Primul întreabă, cheamă, recheamă, al doilea tace, pică, retace şi repică.

E un duel încordat şi inegal, al doilea combatant îşi face un harakiri moral pînă în clipa cînd îi încolţeşte în minte gîndul unei răzbunări groaznice : răzbunarea prin tăcere continuă. Atunci începe să tacă şi tace ca un lemn, ca o piatră, ca un tenor cu două coarde vocale lipsă. Pe urmă eroii se despart, între ei se aşterne neiertător timpul. Dar cînd vine sorocul vendettei se întîlnesc iar şi lupta continuă. Rezultatul luptei este neaşteptat : răzbunătorul va fi învins, se va smulge din tăcere, se va ruga zadarnic, monologul va deveni dialog, dar o voce gravă va rosti formula sacramentală din Evul mediu cavaleresc : „Treci la subiect". Şi peste această vendettă inversă se va lăsa iarăşi tăcerea. Îl surprindem pe regizor vibrînd, trăind parcă o experienţă personală. Este un film care poate răscoli amintiri dureroase şi reacţiile estetice se pot converti în lacrimi.

Însă dacă „plîngere humanum est", „tacere periculosum est".

REPRODUCERI, RECLAME ŞI MUZICĂ

Consora noastră mai mare D.R.C.D.F. a pus la dispoziţia publicului consumator reclame ale filmelor programate în viitor, reclame ce se distribuie înainte de începerea unor filme. Ele sînt autentice, aparţinînd studiourilor care dau pe piaţă filme greu vandabile. De aceea era neapărat nevoie să ni se servească şi nouă. Vorba zicalei : să ştii la ce te-aştepţi ! Cu onor le reproducem, atrăgîndu-vă atenţia că acolo unde defectele benzii sonore n-au permis notarea exactă am completat golurile cu fraze de pe coperta a doua a unor broşuri din celebrele colecţii Masca Neagră, Mîna cu cinci degete, Femei şi Bandiţi etc. Astfel integritatea mesajului este garantată.

Dragoste la Las Vegas

O palpitantă istorie de dragoste într-un decor feeric (imagine El o sărută pe Ea). Un mare actor ! (imagine Elvis Presley surîde imobil)

O fată nefericită fără el ! (imagine Ann Margret plînge)

Gelozia unui chelner de lux ! (imagine El bate şi cîntă)

Suferinţă şi schi nautic (imagine El suferă şi tace).

Final surprinzător ! (imagine Ea se îndrăgosteşte de El, Ei se sărută nebuneşte şi cîntă — cînd se odihnesc)... Fine...,

Comisarul x şi banda „Trei cîini verzi"

Acţiune ! Mister ! Banda îşi face de cap ! (imagine Banda făcîndu-şi de cap). Dar vine Comisarul X ! (imagine cum vine Comisarul X, tînăr şi erou).

Bandiţii îl atrag în cursă ! (imagine el tînăr şi prost cade în cursă)

Comisarul scapă ajutat de femeia-bandit, care contractează o pasiune puternică pentru el ! (imagine fuga lui şi a femeii contractate)

Lovitură de teatru : „cei trei cîini verzi" sînt doi — şeful bandei ! (imagine color cu fiorosul bandit). Urmărire pe etape ! (imagine Comisarul fuge şi se uită înapoi, ei fug şi se uită înainte, pînă cînd se împiedică şi cad în mare). Tezaurul e salvat ! (imagine tezaurul salvat). Ei se căsătoresc ! (imagine cum se căsătoresc ei).

Adio, Gringo !

Western italian ! Aventuri în Vestul sălbatic ! Omor din imprudenţă ! (imagine victima moare din imprudenţă) Fugi, Gringo ! Fugi, tu ! Legea te urmăreşte ! (imagine Gringo urmărit de lege). Suferinţele unei tinere fete răpită de nişte ticăloşi ! (imagine tînăra fată în agonie, ticăloşii rîd)

Salvarea ! (imagine Salvarea este Gringo). Schingiuirea prizonierului ! (imagine Gringo prizonier este bătut, tăiat în bucăţi, sărat şi legat la soare). Puterea unor ochi albaştri ! (imagine Gringo învinge, iar bandiţii mor). Gringo vrea să plece ! (imagine el vrînd să plece). Întoarce-te, Gringo ! (imagine el se întoarce) Te iubesc, Gringo ! (imagine îl iubeşte pe Gringo). Plecarea îndrăgostiţilor împreună ! (imagine idem).

Adio, Gringo ! Adio, adio.... Du-te !

DIALOG CU SPECTATORII

Un spectator ne-ntreabă : Care a fost primul soţ al lui Brigitte Bardot ?

Noi răspundem : Nu ştim.

Alt spectator nu ne-ntreabă nimic.

Noi răspundem : Păcat. Înseamnă că n-are umor.

Anty Talenteanu, student I.A.T.C., ne întreabă : Cînd voi juca la fel ca Lawrence Olivier ?

Noi răspundem : Cînd vei fi mort şi livid.

Spectatoarea O.O. din Cluj, strada Speranţei 13, ne scrie : „Am plîns cu hohote la «Marile restanţe». Cred că e cel mai crud film pe care l-am văzut în ultimii cinci ani. Aş vrea s-o cunosc pe Maria Aminnata. Vă rog să-mi daţi adresa ei."

Notaţi : Cluj, strada Speranţei 13, tel. 12345 interior bis-bis.

Băiatul Z. I., student Braşov, ne-ntreabă : Cine l-a ucis pe Liberty Walance ?

Noi răspundem : Asasinul a murit întîiul.

Aşteptăm să ne scrieţi în continuare pe adresa de mai jos

Eventualele reclamaţii şi luări de poziţie se primesc zilnic marţea şi joia în cabinetul tovarăşului director al C.U.S.R.V.S.

Dan FORTUNESCU

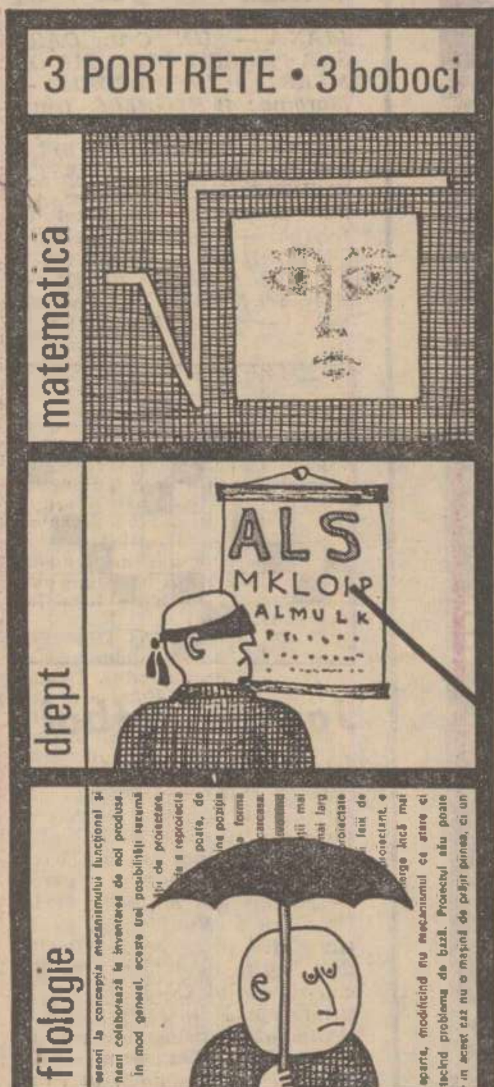
BOBOC '69

MOTTO:
....
....
un boboc

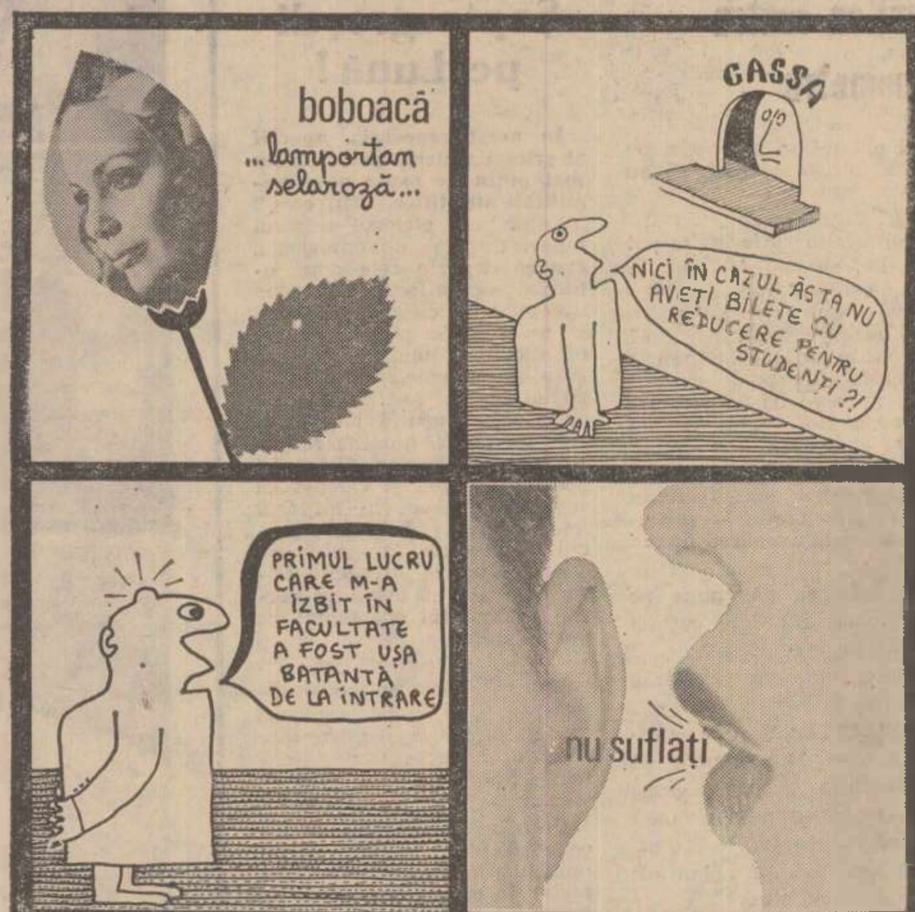
SUPLIMENT „GRATUIT" • APARE ACUM SAU NICIODATĂ • CU ORICE PREȚ • ION DOGAR-MARINESCU

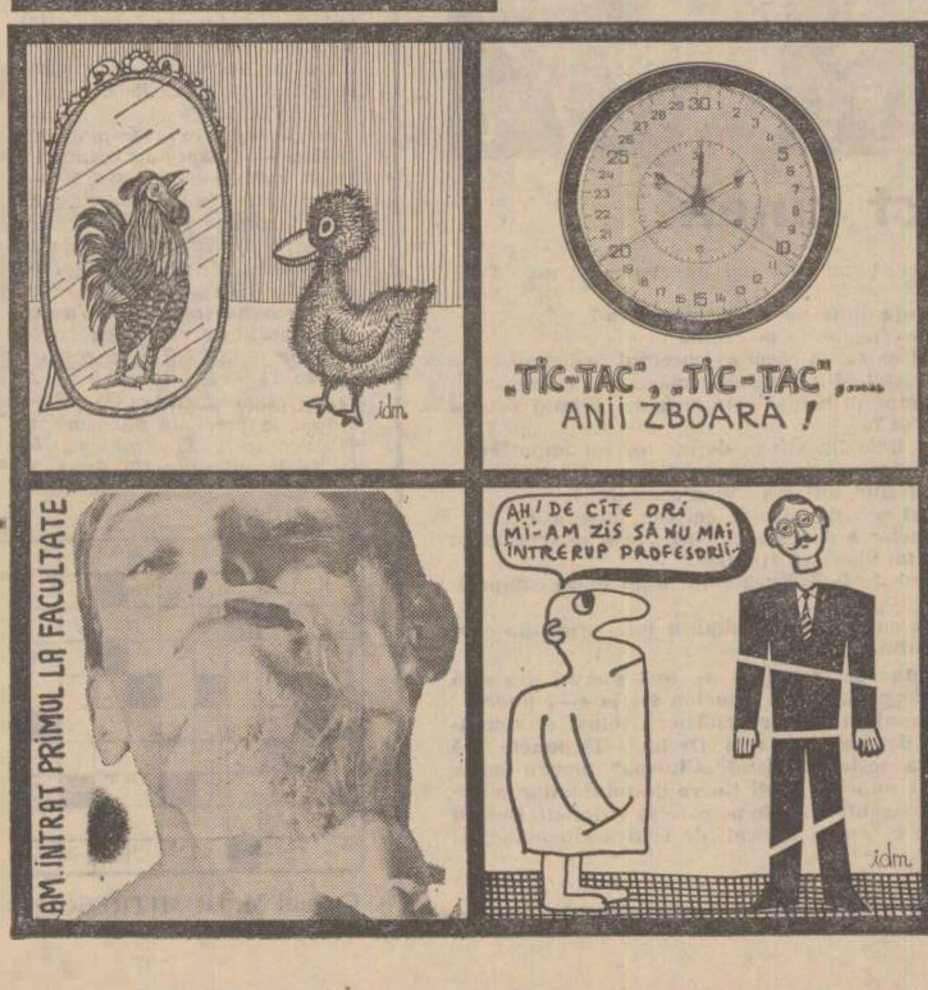

Boboci! Prezentați-vă la examene! S-ar putea ca profesorii să nu vă cunoască numele

*

BOBOCI! LUAȚI NOTIȚE ÎN TIMPUL ANULUI CA SĂ NU LUAȚI „NOTIȚE" ÎN SESIUNE!

JOCURI DE VACANȚĂ

DIN NOU UN CAREU ARITMETIC

Liniile, coloanele şi cele două principale diagonale au aceiaşi sumă. Careul este compus din 61 de numere, în care primele 32 sînt dispuse într-o manieră cel puţin specială pentru acest gen

—	—	31	32	1	2	—	—
29	30	—	—	—	—	3	4
28	27	—	—	—	—	6	5
—	—	26	25	8	7	—	—
—	—	10	9	24	23	—	—
12	11	—	—	—	—	22	21
13	14	—	—	—	—	19	20
—	—	15	16	17	18	—	—

Reconstituindu-l veţi afla încă o proprietate remarcabilă a acestui careu.

Simultan contra cronometru

Cîţi nebuni se pot aşeza pe un şah în aşa fel încît să nu se atace reciproc?

Cum?

În cîte feluri diferite se pot plasa aceşti nebuni?

Care este cel mai mic număr de nebuni care poate domina întreaga tablă de şah?

Care este cel mai mic număr de nebuni care poate domina şahul în aşa fel ca fiecare nebun să fie apărat de un altul?

Care este cel mai mic număr de cai pentru ca întreaga tablă să fie dominată şi fiecare cal să fie apărat de un altul?

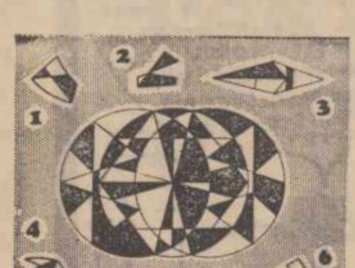
Cîte ture se pot pune pe tabla de şah în aşa fel ca una să nu atace pe cealaltă?

În cîte feluri se pot plasa aceste ture?

PROBLEMĂ: Se dau 8 regine 8 ture, 14 nebuni şi 21 de cai. Cum se pot dispune aceste piese în aşa fel încît o regină să nu atace o regină, o tură altă tură, un nebun alt nebun şi un cal alt cal?

DINTR-O PRIVIRE

În centrul imaginii aveţi o figură geometrică destul de complexă. În jurul ei se află mici fragmente. Dacă sînteţi atent şi aveţi privirea exersată puteţi spune în 60 de secunde dacă aceste fragmente figurează sau nu în desenul central. Dacă nu aţi reuşit, mai acordaţi-vă un minut de atenţie. Dacă nici acum n-aţi reuşit să identificaţi fragmentele prezente sau nu în desenul central n-ar strica o vizită la un medic oculist.

Magigrama

E L A G I N
M N H R E L
P I V D S B
S H O G A U
R C L N E N

Jocul consistă în aflarea unui mai mare număr de fluvii de pe glob. Puteţi porni de la oricare literă, urmînd să citiţi în continuare litera alăturată pe latură sau pe colţ.

Acordaţi-vă zece minute şi număraţi fluviile găsite. Pentru mai puţin de două denumiri — vă „înecaţi" uşor; de la 2 la 4 — memoria vă face feste; de la 5 la 8 — sînteţi un atlas ambulant (specializaţi-vă în geologie, speologie, topografie, hidrografie, cartografie etc.); mai mult de 8 — sînteţi făcut pentru a fi profesor de geografie.

Şapte greşeli pe Lună!

În acest reportaj... apocrif al primei aselenizări există nu mai puţin de şapte neverosimilităţi ştiinţifice. Ştiţi care?

Peter puse piciorul pe solul lunar. Cuprins de entuziasm, aruncă departe cele două obiecte pe care le ţinea în mîna dreaptă: un ciocan de geolog şi un sac de plastic pentru eşantioanele lunare. Ciocanul căzu la vreo cincizeci de metri, cu un zgomot sec. Sacul pluti şi se aşeză uşurel la picioarele lui Peter. Lumina reliefa siluetele craterelor. Peter îşi consultă busola şi calculă că se găseşte exact în mijlocul feţei luminate de soare. Discul Pămîntului, la zenit, era şi el luminat în întregime. Peter îşi aminti că acolo, pe Terra, mesajul lui e aşteptat cu nerăbdare.

— Oameni! strigă el, ascultaţi-mă. Este o adevărată poezie...

— Lasă poezia, îl întrerupse operatorul de la Cape Kennedy. Spune-ne mai întîi ce vezi...

Peter nu mai răspunse. Începu să facă salturi care-l purtau prin înălţime cîte şase metri. În cădere se stîrnea un nor de praf care întîrzia un timp înainte de a se aşterne din nou pe sol. Pe cer zări o stea căzătoare, în ciuda faptului că soarele ardea puternic. Numai să nu cadă prea aproape de mine, se gîndi Peter. Cîteva schije de roci mi-ar distruge costumul.

RĂSPUNS

1. Lansate în acelaşi timp, cu aceeaşi viteză iniţială pe suprafaţa unui astru lipsit de atmosferă, două obiecte, oricare ar fi dimensiunea şi greutatea lor, vor avea aceeaşi traiectorie şi vor cădea în acelaşi loc.

2. Nici un şoc nu produce zgomot în vid.

3. Luna nu are cîmp magnetic, deci busola e inutilă.

4. Pentru ca soarele să lumineze în acelaşi timp şi în totalitate cele două emisfere opuse ale Pămîntului şi Lunei ar trebui să se plaseze... între aceste două astre.

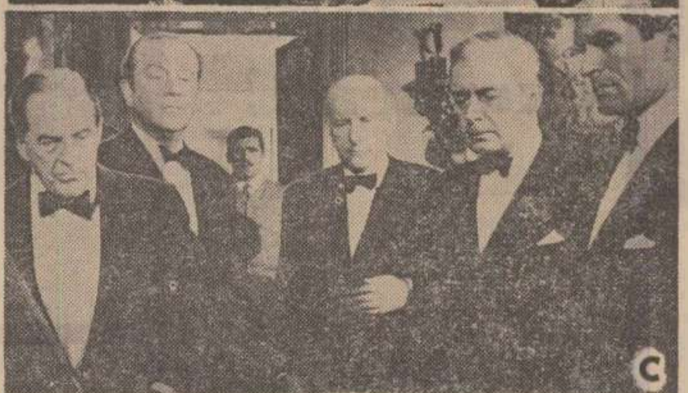
5. Operatorul terestru nu poate întrerupe fraza lui Peter pe ultimul cuvînt pronunţat, întrucît semnalele radio parcurg distanţa tur-retur între ei în 3 secunde.

6. Praful ridicat pe Lună cade la loc simultan, în absenţa atmosferei.

7. Din aceeaşi cauză meteoriţii căzuţi pe Lună nu lasă urme pe cer. Atmosfera face vizibile stelele căzătoare.

Minitest cinefil

Notaţi cu 0 puncte pentru **da** şi 1 punct pentru **nu**.

Foto A: 1. O secvenţă dintr-un western celebru?
2. O urmăreşte cineva pe eroină?
3. În final ea se va căsători cu eroul principal?

Foto B: 1. Telefonistele din imagine urmăresc un criminal?
2. Interpretul principal este francez. Filmul este şi el francez?
3. Prima fată din stînga deţine un rol important?

Foto C: 1. Eroii au descoperit o comoară?
2. În acest film toţi eroii mor asasinaţi?
3. Asasinul se află printre cei din fotografie?

Foto D: 1. Acest actor a devenit celebru prin interpretarea rolului lui Sherlock Holmes?
2. În filmul de faţă joacă rolul unui mare compozitor?
3. E vorba cumva de un admirat june prim din epoca filmului mut?

De la 2—3 puncte: ar trebui să nu mai plecaţi din sală înainte de a afla deznodămîntul filmelor. De la 4—7 puncte: consolidaţi-vă memoria figurilor actorilor; totuşi ei sînt aceia care vă oferă destule satisfacţii. De la 7—10 puncte: vă puteţi încumeta să scrieţi revistei „Cinema" pentru poşta redacţiei. Pentru 11 puncte: aveţi ţinere de minte, dar selectaţi cu mai multă exigenţă filmele pe care le vizionaţi. Pentru 0 sau 1 punct: de ce nu vă apucaţi de critică cinematografică?

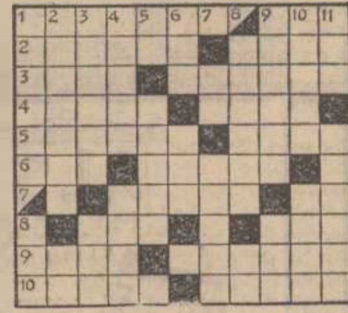
Joc de şah...

ORIZONTAL

1) CAI DE JOC — OFIŢER (od. mold.); 2) CAL DE LEMN — UNDE SE AŞEAZĂ REGELE; 3) BAT ÎN RETRAGERE — CAL; 4) ÎNDREAPTĂ GREŞEALA — POZIŢIA DIN SPATE LA O... PIESĂ; 5) CU UN STIL DE ATAC NIMICITOR (pl. od.) — UNA DIN ACŢIUNILE DE JOC; 6) POSEDĂ... — ...SPAŢIUL DE DESFĂŞURARE A PIESEI; 7) MERGEAU LA ATAC CU CAII — Planul stîng!; 8) PION (fig.) — Triftong; 9) SCHIMBĂ DIRECŢIA DE MERS — STĂPÎN PE JOCUL CAILOR; 10) LOCUL REGILOR ŞI AL REGINELOR — MUTĂ PIESA (pl.).

VERTICAL:

1) SE DEPLASEAZĂ ÎN SPATELE CAILOR — FACE EFORTURI LA ŞAH; 2) SICILIANĂ — UN CAL CARE ŞI-A PĂRĂSIT DIRECŢIA DE MERS!; 3) ÎNCUIETORI... — Margine; 4) NEGRELE (sing. fig.) — Cearta (fam.); 5) STĂ pe CAL — PIESĂ DIN OS; 6) Literă grecească — ÎN ACEASTĂ POZIŢIE; 7) Cardinale — De mari proporţii..; 8) ...şi tot la fel (pl.) — Dînşii; 9) LOCUL OFIŢERILOR — CAMPIONI; 10) TABLĂ FĂRĂ PIESE — PIESĂ DE ŞAH; 11) Lan răvăşit! — ALBE ŞI NEGRE.

Joc de fotbal

ORIZONTAL:

1) Portar — Fotbal; 2) Face faţă la... înaintare... — Bara din stînga!; 3) Val răsturnat! — Jucător de bază la fotbal...; 4) Decizie inversă — Portar pe mijloc!; 5) În linie cu... Nunweiler... — O parte din peisaj!; 6) Partidă... lipsită de interes; 7) Un cap de-al lui Oaidă! — A scoate afară din teren; 8) Reprezentată printr-o echipă naţională — Transferat de la Minerul la Dinamo!; 9) Profesionist la... jocul cu piciorul... — Începe jocul!; 10) Vechiul nume al unei pepiniere de sportivi — Campion la fotbal pe anul 1969.

VERTICAL:

1) Joacă în campionatul italian — Intrate în cabină!; 2) Rezistă atacului (inf.) — Face faţă la... apărare...; 3) Fost jucător de fotbal — ...la halfie!; 4) Nunweiler Radu — Prinse... de tricou; 5) Patruped — Te pune într-o dispoziţie bună (fem.); 6) Un fel de discuţii pe marginea meciurilor — Se află în pregătire!; 7) Ace întoarse! — A reprograma partida; 8) Stadionul la meci de miză mare; 9) Jucător la Electronica... — De la jambiere!; 10) Apar în formaţie de joc — E pe dinafară (fig.).

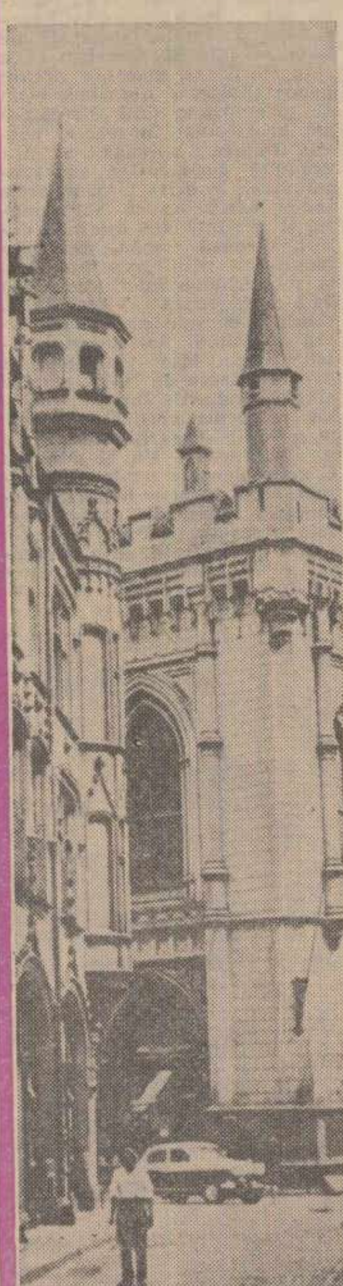

Cornel M. DUMITRESCU

DE LA DAINĂ LA GAUDEAMUS

de Niculae STOIAN

RIGA—CONFLUENȚA DE GÎNDURI ȘI PREOCUPĂRI STUDENȚEȘTI

Un scurt popas la Moscova, punctul de întîlnire a tuturor invitaților la cea de a IV-a ediție a cursurilor de vară studențești inițiate de Consiliul studenților din U.R.S.S., apoi o noapte aproape albă cu expresul Pribaltica în compania veselă a cîntecelor și a anecdotelor celor mai antrenante de pe mai multe meridiane ale lumii și iată-ne, în dimineața zilei de 3 august, în străvechea Rigă, capitala Letoniei sovietice.

O primă condiție pentru reuniunea noastră studențească s-a făcut remarcată de la primii pași pe străzile Rigăi — ambianță elevată și primitoare a acestei vetre de civilizație și cultură seculară, a căror strălucire se impune contemporaneității printr-o seamă de monumente și vestigii ce au supraviețuit distrugerilor și ocupației fasciste din ultimul război. Stabilind drept loc de desfășurare a cursurilor acest oraș generos în priveliști și revelații de tot felul, pe deasupra tradițional și reputat centru universitar, trebuie să recunoaștem că organizatorii cursurilor, în frunte cu distinsul lor președinte Starovoitov, și-au asigurat de la început o premisă importantă pentru reușita inițiativei lor. Fără îndoială însă că înainte de toate punctul care a prezentat interesul deosebit al acestor cursuri l-a constituit însăși tema lor — „Lenin, știința, instrucția și progresul social". Timp de 12 zile, atenția și reflecțiile participanților studenți din aproape 50 de țări au fost solicitate de un număr impresionant de expuneri, alocuțiuni, informări ample asupra rezonanțelor ideilor marxist-leniniste în conștiința studențimii din diverse țări — toate încercînd să îmbine omagierea lui Lenin, prilejuită de apropiatul jubileu al nașterii sale, cu evidențierea însemnătății și viabilității gîndirii materialist-dialectice consecvente pentru întreaga formație politică și profesională a intelectualității înaintate din zilele noastre.

Date fiind condițiile diferite în care învață și luptă pentru împlinirea aspirațiilor celor mai scumpe ale popoarelor lor, pentru realizarea propriilor deziderate, evident, participanții la reuniunea facilitată de colegii sovietici au adus în discuție aspecte și puncte de vedere, diverse ca mod de manifestare a unei realități ce s-a impus îndeosebi în ultimii ani opiniei mondiale — mișcarea și activitatea multilaterală a studenților. Dacă la aceasta adăugăm și faptul că printre interlocutori s-au numărat cîțiva miniștri și oameni de știință cu o prestigioasă carte de vizită, vom realiza pe deplin amploarea eforturilor cheltuite de gazde în asigurarea desfășurării acestei întîlniri.

Bogatul program ideologic al cursurilor, solicitîndu-ne adesea aproape 8 ore pe zi prezența în amfiteatrul festiv al Universității „Peter Stucka", a fost completat, cum era și firesc, cu cîteva incursiuni în viața socială și spirituală a orașului și regiunii Riga, în peisajul atît de pitoresc și în universul fascinant al tradițiilor sale revoluționare și folclorice.

Și cum aceste emoționante contacte ne-au stimulat să ne întoarcem la uneltele noastre, mai ales în compania unor călăuze așa de atente la tot pasul, cum ne-au fost pretutindeni unde am umblat, proaspăta juristă Maija Vigante, activistă la C.C. al Comsomolului din R.S.S. Letonă și Aivar Gailis, absolvent al Institutului politehnic din Riga, ne face plăcere să ne reîmprospătăm impresiile de pe meleagurile unde răsună cu exuberanță studențescul „Gaudeamus igitur" sau unduie nostalgic și adînc populara daină cu care se îngemănează în negura veacurilor bătrîna noastră doină.

LA OBÎRȘIA DAINEI

Surprinzătoarea coincidență nu numai de sonuri, ci și de tonuri a doinei românești cu daina lituano-letonă a stîrnit în a doua jumătate a secolului trecut o lungă dispută filologică, impunîndu-se pînă la urmă punctul de vedere potrivit căruia sorgintea comună a acestei capodopere a poeticei populare o constituie fondul indo-european.

M-am apropiat, așadar, cu mare emoție de tot ce mi-ar fi putut certifica această coincidență nu numai prin similitudinea de dovezi materiale, ci mai ales prin cea de sensibilitate ancestrală, de istorie devenită spiritualitate vie și în acest sens poate că cea mai splendidă revelație mi-a oferit-o comuniunea dintre om și natură, care sălășluiește în sufletul acestui popor. Începînd cu vechile case țărănești întîlnite în Latvijas etnografiskais brivdabas muzejs (Muzeul etnografic, înființat în 1932, ocupînd o suprafață de 100 ha într-un splendid parc natural de la marginea orașului Riga), a căror arhitectonică se armonizează cu natura înconjurătoare și terminînd cu amplasarea monumentului eroilor și a mormîntului poetului național, Ian Rainis, într-un codru care de asemeni să păstreze ambianța pădurii și a florilor, a pămîntului natal, totul îți insinuează această prezență durabilă a matricei dainei.

Pridvoarele largi ale caselor din muzeu, în ai căror stîlpi frumos sculptați și încrustați dăinuie trunchiurile brazilor, pinilor și stejarilor, ușile, porțile și înseși casele în întregime din lemn, coroana de frunze de stejar omniprezentă ca o icoană, simbol al veșniciei și bărbăției, sînt parcă elemente ale aceleiași naturi generoase, nasc din ea ca Afrodita din spuma mării.

Așa cum coroana de stejar e purtătoarea unui simbol, și arborii din vecinătatea monumentelor sau a mormintelor celor dragi exprimă un mesaj milenar. Teiul (o, somptuoasa alee de tei care duce la monumentul eroilor!) e simbolul duioșiei feminine, al gingășiei mamei și iubitei îndurerate.

Aceeași ambianță orginară este conservată în cîntec și dans, fie că e vorba de grupurile folclorice sătești, sau de cel mai vestit ansamblu popular, Dailė.

Strălucitul program al acestui ansamblu, vizionat într-un frumos teatru în aer liber pe litoralul baltic, la 10-15 km de Riga, cuprindea aproape în întregime numere care indicau apartenența la același izvor. „Suflă, vîntule", „Răsare soarele", „Daina și Danțis", „Privighetoarea", „Dansul soarelui", suite de dansuri din cele patru zone etnografice — Vidzemė, Latgalė, Zemgalė, Kurzemė. Una dintre aceste suite de dansuri aduce în scenă bradul, întocmai cum se întîmplă la nunțile noastre. Înseși unele elemente ale ritualului nunții, pe care în parte l-am putut urmări în interpretarea unor grupe folclorice din zona Latgale la Muzeul etnografic, mi-au amintit mișcătoarele momente ale venirii mirelui sau plecării miresei din casa părintească.

Poezia, muzica și arta cultă își revendică și ele apartenența printr-unele din cele mai durabile opere, la aceeași matrice. Cultul marilor scriitori și cărturari patrioți Ian Rainis și Crisan Baron pentru daină și creația folclorică în genere își păstrează nestinsă flacăra chiar azi, în condițiile asaltului influenței epocii moderne. Ceramica și cusătura țărănească au veritabili discipoli printre studenții și profesorii de la Academia de arte, iar Muzeul etnografic găzduia o excelentă expoziție de sculpturi în lemn, o întreagă tipologie a păturilor suspuse din secolul trecut în viziunea de un grotesc folcloric a artistului Martin Zaurs.

Spiritualitatea născătoare a dainei nu încetează astfel să genereze și să se regenereze prin întruchipări artistice, care dezvăluie bogăția sufletească a unui popor străvechi, ale cărui virtuți nu pot decît să înflorească sub zodia socialismului și comunismului.

SALASPILS — VATRĂ A SUFERINȚEI ȘI NEÎNFRICĂRII

Deopotrivă de viabile sînt și mărturiile bărbăției eroice a poporului leton, ale acelor virtuți de luptă puse în slujba dreptății și libertății prin care au strălucit în zilele glorioase ale revoluției conduse de Lenin vestiți pușcași letoni iar în anii marelui război pentru apărarea patriei, împotriva agresiunii hitleriste s-au înveșnicit în răscolitoare jertfe și fapte de eroism.

Salaspilsul — o localitate din apropierea Rigăi — a fost destinat de către ocupanții fasciști drept conveier al morții, bestial mecanism de tortură și exterminare în masă a oamenilor sovietici, de la copii pînă la bătrîni. Mii și mii de ființe omenești au sfîrșit în chinuri groaznice sub pinii din Salaspils sau au fost trimiși de aici să ardă în crematoriile fasciste de la Buchenwald, Auschwitz, Maidanek și în alte lagăre ale morții.

La Salaspils, pe vechea vatră a suferinței și bărbăției, s-a ridicat în anii postbelici, de către urmași, un uriaș și original complex memorial, compus dintr-un lung coridor de beton în plan înclinat, simbolizînd lagărul, pe care stă scris: „hotarul dintre moarte și viață" și un ansamblu de sculpturi care evocă momente și stări de spirit caracteristice pentru ceea ce a fost Salaspils. Ansamblul acesta solemn cuprinde următoarele grupuri sculpturale — „Umilirea", „Mamele întemnițate", „Solidaritatea", „Jurămîntul", „Rot front" și „Neînfrîntul". Complexul memorial se mai compune dintr-un perete pe care e scrijelat un desen stîngaci de copil, ridicat pe locul barăcii în care erau încarcerați copiii, o placă de beton cu împușcături de gloanțe și un obelisc de piatră amintind locurile de execuție. Cuvintele înscrise pe plăci memoriale sînt într-adevăr memorabile: „Pe aici au mers pe drumul morții neînfrînții. Cîtor cuvinte nespuse, cîtor ani netrăiți glonțul le-a pus capăt!" Aici oamenii au fost schingiuiți pentru că erau nevinovați... Aici oameni au fost schingiuiți pentru că fiecare din ei era om și își iubea patria".

A fost emoționant și pilduitor pentru noi, tineri de pe mai multe continente ale lumii, să aflăm aceste cuvinte, să ni le imprimăm în memorie și în inimă, să le repetăm ca pe un angajament solemn de luptă împotriva morții.

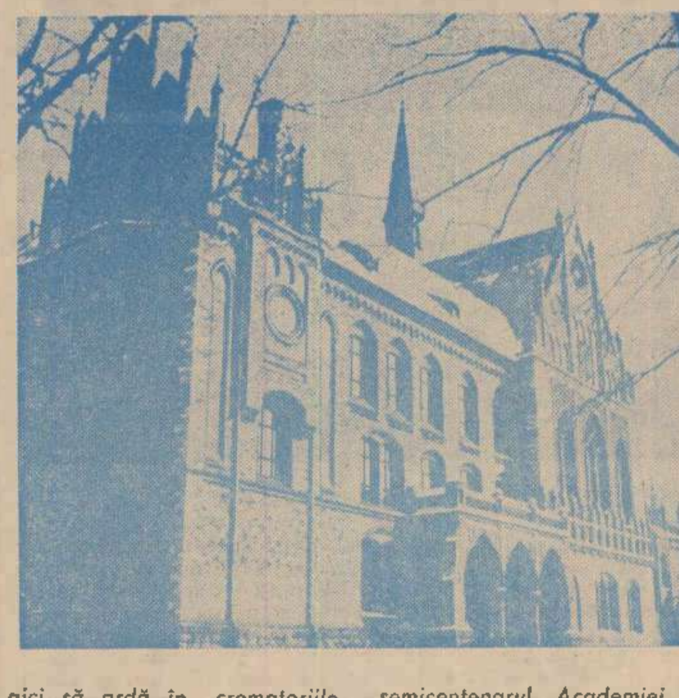
LAITMOTIV ȘI ACORD FINAL — GAUDEAMUS

...Și pentru că eram oaspeți ai studenților, participanți la o reuniune studențeaescă și noi înșine studenți sau activiști ai organizațiilor studențești, întîlnirile cele mai așteptate și mai emoționate au fost, de bună seamă, cele cu colegii noștri sovietici. Întîmplarea a făcut ca două din aceste întîlniri entuziaste la care am participat să aibă loc în ambianța impunătoare, distinsă, a Academiei de arte, vechi și tipic monument de arhitectură al orașului Riga (în fotografia de jos). Încă de la prima din aceste întîlniri, întîmplată la numai cîteva ore de la sosirea în Riga, am făcut cunoștință cu tradiția studențească, seculară: corul Universității a intonat în cinstea noastră un nostalgic Gaudeamus — imn cîntat și aici cu solemnitate și tinerețe cu prilejul fiecărei manifestări studențești. Am revenit în aceeași clădire cu puțin înainte de despărțirea de Riga la o întîlnire cu stăpînii casei — studenții în arte plastice și prestigioșii lor profesori. Bucuria cu care gazdele noastre ne-au înfățișat, atelier de atelier și sală de sală, condițiile ca și roadele muncii lor era cu atît mai mare cu cît se aflau în preajma unui jubileu — semicentenarul Academiei de arte — instituție în care procesul de învățămînt se desfășoară numai în limba letonă, urmînd filonul celor mai valoroase tradiții de artă cultă și populară a patriei dainei. Însoțitorul nostru, prorectorul și pictorul Indulis Zarinš, a fost plăcut surprins să întîlnească printre oaspeți și doi români — semnatarul acestor impresii și studentul ieșean în filozofie Ioan Petru — întrucît nu de mult avusese prilejul să fie invitatul artiștilor plastici români, vizită din care se întorsese cu prețioase impresii.

Momentul culminant l-a constituit discuția colegială și animată organizată la clubul institutului, unde, printre alte roade ale pămîntului cîte au învîrfuit masa, s-au strecurat și niște butelci de Cotnari. O întîlnire studențească, oricît ar abuza ea chiar de dialoguri estetice pe tema realismului socialist, nu poate să nu se sfîrșească cu dans și cîntece tinerești. Numai că și aici colegii letoni de la Academia de arte au avut grijă să recurgă la un vechi obicei. În timpul unui antrenant cîntec popular de petrecere, pe cînd cu toții, braț la braț, ne legănam în jurul meselor, cineva a dat un semnal și iată-ne în picioare pe scaune, continuînd la înălțime acest original vals pe loc.

Și pentru că totul decursese în mod inedit, colegii noștri ne-au rezervat drept pagină pentru a ne consemna impresiile o coală mare de desen așezată pe un șevalet.

Coincidența simbolică dintre doină și daină ni s-a părut cea mai grăitoare pentru impresiile noastre, ale celor doi români prezenți, așa că am scris cu emoție: Un salut al doinei românești pentru daina letonă!

Seminarul internaţional „UNIVERSITATEA AZI"

Cea de-a 14-a ediţie a seminarului internaţional „Universitatea azi" s-a desfăşurat între 15-25 august la Dubrovnik, veche cetate la Marea Adriatică, cu ziduri groase, care, prin trăinicia şi masivitatea lor, sfidează degajarea şi supleţea arhitecturii moderne. La acest seminar, devenit tradiţional, au participat cadre didactice şi oficialităţi ale vieţii universitare din 21 de ţări ale lumii, reprezentanţi ai 29 de uniuni naţionale ale studenţilor din Europa, Africa, America Latină şi Asia, precum şi reprezentanţi ai UNESCO şi Asociaţiei Internaţionale a Universităţilor, care au dezbătut temele: „Poziţia şi conducerea universităţii în societatea contemporană" şi „Orientarea profesională în învăţămîntul superior"

valoroase şi a încadrării organice a învăţămîntului în viaţa economică şi social-culturală a ţării.

Reprezentanţii din ţările socialiste au relevat legătura dialectică dintre universitate şi societate şi au prezentat unele preocupări şi direcţii în dezvoltarea învăţămîntului superior în ţările respective.

În cadrul celei de-a doua teme, evidenţiind necesitatea instruirii constante, permanente, a cadrelor în condiţiile revoluţie tehnico-ştiinţifice contemporane, vorbitorii au apreciat că Universitatea ar trebui să dea studenţilor metodele muncii de cercetare, cerînd ca specializarea să fie dezvoltată pe mai departe şi desăvîrşită după absolvirea facultăţii prin diferite forme de studii postuniversitare. De asemenea, s-a subliniat necesitatea unei instruiri şi specializări permanente a muncitorilor, pentru a fi informaţi şi a cunoaşte noile realizări în domeniul ştiinţei şi tehnologiei producţiei, al dezvoltării sociale.

La prima temă, gazdele au prezentat rapoarte şi comunicări privind rolul şi locul universităţii în societatea iugoslavă, s-au oprit asupra problemei democratizării universităţii. Vorbitorii au subliniat faptul că în ultimii ani se impune tot mai mult modernizarea şi democratizarea universităţii, astfel incît aceasta să răspundă cerinţelor actuale ale societăţii iugoslave. În conformitate cu părerile exprimate, această democratizare trebuie realizată printr-o integrare adecvată a universităţii în societate, prin modernizarea funcţiei sociale a universităţii.

O problemă importantă în democratizarea şi modernizarea universităţii o constituie, după opinia raportorilor, participarea studenţilor în organele de conducere ale universităţii.

Abordînd problema raportului dintre universitate şi cercetarea ştiinţifică în condiţiile revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane, gazdele au semnalat tendinţa creării unor institute de cercetare ştiinţifică în afara universităţii, care au surclasat-o în cercetarea fundamentală, împiedicînd astfel dezvoltarea ei.

Delegaţiile din ţările în curs de dezvoltare au evidenţiat rolul deosebit al universităţii în formarea cadrelor necesare dezvoltării economiei naţionale, necesitatea pregătirii studenţilor nu numai ca buni specialişti, dar şi ca cetăţeni, ca oameni, precum şi eforturile statelor respective pentru dezvoltarea învăţămîntului superior, a învăţămîntului de toate gradele în general. Cu acest prilej, unii vorbitori au subliniat urmările şi influenţele nefaste ale dominaţiei coloniale, necesitatea lichidării acestora, a promovării tradiţiilor naţionale

În cadrul seminarului s-au desfăşurat discuţii separate ale studenţilor pe tema „Lumea contemporană, studenţii şi organizaţiile studenţeşti", în care un loc important l-a ocupat problema dezvoltării cooperării între uniunile naţionale ale studenţilor. Experienţa U.A.S.R. şi a altor organizaţii studenţeşti a dovedit că deosebirile de convingeri politice, filozofice sau religioase, de afiliere internaţională nu constituie obstacole de netrecut atunci cînd există dorinţa sinceră de a milita cu consecvenţă pentru găsirea punţilor de legătură, a căilor şi mijloacelor de rezolvare a problemelor ce se înscriu în sfera preocupărilor şi intereselor comune.

Abordînd problema cooperării studenţeşti pe plan european, delegaţii prezenţi au subliniat utilitatea acestei întîlniri în realizarea unui schimb larg de opinii pe probleme de interes comun, necesitatea de a o continua şi a menţine în general caracterul şi structura ei actuală. În vederea relansării ei, unele organizaţii studenţeşti au luat iniţiativa de a organiza viitoarea întîlnire, menţinînd caracterul şi structura ei actuală.

Seminarul a oferit şi prilejul unor contacte bilaterale, utile pe linia unei mai bune cunoaşteri a activităţilor şi preocupărilor actuale ale uniunilor naţionale studenţeşti, a înţelegerii şi respectului reciproc.

Mihail DIACONU

MAPAMOND STUDENŢESC

Din agenda internaţională a U.A.S.R.

În cadrul activităţii internaţionale, U.A.S.R. a continuat să întreţină contacte multiple, să dezvolte şi să întărească relaţiile de prietenie şi cooperare cu organizaţiile studenţeşti din toate ţările socialiste, cu uniunile naţionale ale studenţilor din ţările Europei, Africii, Americii Latine şi Asiei.

În această vară, U.A.S.R. a realizat schimburi de delegaţii, contacte, vizite de documentare şi schimb de experienţă în diferite domenii de activitate cu organizaţii studenţeşti din ţările socialiste. De asemenea, U.A.S.R. a participat la diferite acţiuni, întîlniri şi manifestări internaţionale organizate în aceste ţări. Reprezentanţi ai U.A.S.R. au participat la Seminarul internaţional de la Riga pe tema „Lenin, ştiinţa, instrucţia şi progresul social" şi la seminarul „Universitatea azi", de la Dubrovnik—Iugoslavia; o formaţie de teatru a centrului universitar Timişoara a participat la Festivalul formaţiilor studenţeşti de dramă de la Zagreb, iar un reprezentant al Comitetului de organizare a festivalului de la Wroclaw — Polonia, la care urmează să participe o formaţie de teatru a Casei de Cultură a studenţilor din Bucureşti, a efectuat o vizită în ţara noastră.

Pe linia dezvoltării relaţiilor de cooperare cu uniunile naţionale ale studenţilor din toate ţările, la invitaţia U.A.S.R., delegaţii ale uniunilor naţionale ale studenţilor din Suedia şi Tunisia ne-au vizitat ţara, iar o delegaţie a U.A.S.R. a efectuat o vizită oficială în Elveţia la invitaţia Uniunii Naţionale a Studenţilor (V.S.S./U.N.E.S.). De asemenea, reprezentanţi ai U.A.S.R. au participat la Seminarul internaţional de la Calcutta privind democratizarea învăţămîntului, la Conferinţa europeană de la Oslo cu tema „Aspiraţiile studenţilor şi participarea lor la conducerea universităţii", la Adunarea Generală a Federaţiei Internaţionale a Sportului Universitar (F.I.S.U.) de la Torino, iar un ansamblu folcloric al Centrului universitar Cluj a participat la Festivalul cultural de la Istanbul, obţinînd premiul I pentru orchestră şi costume şi premiul II în cadrul concursului folcloric.

În această perioadă a avut loc la Bucureşti, cu sprijinul U.A.S.R., şedinţa Consiliului de Administraţie a Uniunii Studenţilor Africani din Europa.

Participarea la aceste acţiuni internaţionale, vizitele şi contactele realizate au contribuit la o mai bună cunoaştere a activităţilor şi preocupărilor actuale ale organizaţiilor studenţeşti, la dezvoltarea sentimentelor de prietenie, stimă şi respect reciproc.

VIETNAMUL DUPĂ HO ŞI MIN

La Hanoi, în marea piaţă Ba Dinh, unit într-o singură voinţă, poporul vietnamez a dat glas solemnului jurămînt de a-şi continua neabătut lupta pentru apărarea independenţei naţionale, de a-şi spori eforturile în vederea realizării idealurilor nobile ale socialismului şi comunismului. Era o reînnoire a unui jurămînt prin care poporul Vietnamului s-a legat faţă de sine să-şi edifice singur destinul încă de mulţi ani, cînd, scurt timp după încheierea în 1954 a acordurilor de la Geneva, a fost obligat să-şi apere cu arma în mînă cuceririle revoluţionare împotriva agresiunii imperialiste. Dar acum, cînd în piaţa Ba Dinh au răsunat cuvintele jurămîntului, preşedintele Ho Şi Min nu mai era în viaţă. Bac Ho — unchiul Ho — nume rostit cu dragoste şi respect de bărbaţii, copiii, femeile şi bătrînii Vietnamului, cel care — de-a lungul unei vieţi închinate total, pînă la identificare cu voinţa şi simţirea poporului, mobilizării unei naţiuni călită atît în sacrificii şi jertfe cît şi în strălucite victorii — a militat fără răgaz pentru împlinirea ideilor marxism-leninismului, participînd direct şi substanţial la toate marile fapte care au decis, prin consecinţele lor, o nouă pagină în istoria Vietnamului, a Asiei şi a lumii, plecase dintre cei vii la puţin timp după ce Republica Democrată Vietnam celebrase 24 de ani de existenţă. Cu acel prilej tuturor li se înfăţişase elocvent tabloul cuceririlor unui popor pe drumul construcţiei economiei şi culturii socialiste, puterea de nezăgăzuit a unor oameni liberi, într-o ţară cu resurse bogate şi tradiţii de civilizaţie de patru milenii, rod al luptei revoluţionare, care se confundă cu aspiraţiile legitime ale Vietnamului, dusă de Partidul celor ce muncesc, de statul socialist, în fruntea cărora s-a aflat tovarăşul Ho Şi Min. Această putere se înfăţişa ca o dovadă strălucitoare a faptului că în epoca noastră, de asalt al forţelor progresului, nici un popor care-şi apără libertatea şi independenţa nu poate fi îngenuncheat.

Ho Şi Min, militant de seamă al mişcării muncitoreşti internaţionale, al luptei pentru eliberarea colonială, pentru unirea forţelor antiimperialiste, internaţionalist consecvent, luptător pentru întărirea unităţii partidelor şi statelor socialiste pe baza învăţăturii marxiste şi a respectării căii alese de fiecare popor, şi-a legat numele şi viaţa de principalele linii directoare ale progresului în secolul nostru. Lumea întreagă a fost zguduită de moartea sa; pretutindeni, în orice ţară, în orice inimă căreia cauza Vietnamului îi e sfîntă s-a aşternut doliul. Poporul român, care şi-a manifestat neîntrerupt sprijinul şi solidaritatea internaţionalistă faţă de cauza Vietnamului, militînd energic pentru încetarea agresiunii americane, pentru a se lăsa vietnamezilor dreptul sacru de a-şi rezolva singuri treburile interne, inclusiv problema unificării patriei, a resimţit dispariţia din viaţă a preşedintelui Ho Şi Min ca o grea pierdere pentru Vietnamul eroic, pentru mişcarea comunistă mondială, pentru forţele progresului. Prin delegaţia sosită la funeralii, prin prezentările de condoleanţe de către conducerea partidului şi statului, de către mii de oameni ai muncii, prin mitingurile de doliu — în care, la Casa studenţilor din Bucureşti, la Casa Universitarilor din Cluj, alături de alţi cetăţeni şi-au exprimat sincera durere şi studenţii — România a adus un solemn omagiu aceluia care, prin viaţa sa, a devenit un simbol nepieritor al libertăţii şi socialismului. „Tineretul şi studenţii români, ca şi întregul popor, vor păstra o amintire mereu vie tovarăşului Ho Şi Min" se spune în telegrama adresată Federaţiei tineretului şi studenţilor din Republica Democrată Vietnam de către C.C. al U.T.C. şi Comitetul Executiv al U.A.S.R., care s-au făcut purtătoarele de cuvînt ale compasiunii şi în acelaşi timp hotărîrii noastre de a milita şi mai hotărît, alături de poporul vietnamez, pentru împlinirea aspiraţiilor sale legitime.

În aceste zile de septembrie, opinia publică mondială şi-a pus întrebarea: ce influenţă va avea, ce schimbări va produce moartea preşedintelui Ho Şi Min în problema vietnameză? New-York Post semnala că, în unele medii de dreapta, moartea lui Ho Şi Min va fi celebrată ca un preludiu al unei rapide victorii americane. Dar, continuă ziarul, americanii conştienţi nu vor ţine seama de asemenea fantezii. „A sosit timpul iniţiativei noi, nu a aroganţei oarbe" exclama publicaţia şi asemenea opinii apăreau simultan în New York Times sau Washington Post. Iluziile celor care doresc o nouă escaladare a războiului s-au spulberat repede. Jurămîntul din piaţa Ba Dinh a fost răspunsul Vietnamului la orice speculaţii.

În faţa acestei extrem de dureroase pierderi, comuniştii Vietnamului, întreg poporul, unit ca un singur om, s-a angajat să transforme durerea în fapte revoluţionare, să continue marea cauză a preşedintelui, înfăptuind cu succes idealurile şi aspiraţiile sale.

În Statele Unite, ca şi în Vietnamul de Sud, numeroşi senatori şi deputaţi, o parte a presei şi-au sporit campania în favoarea unei „ofensive a păcii" din partea americană. „Am scăpat multe ocazii în trecut de a face pace, nu trebuie să mai întîrziem" declara Gaylord Nelson, senator democrat din Wisconsin, unul din cei care propuseseră încetarea totală a ostilităţilor pe timpul funeraliilor. A devenit tot mai evident faptul că războiul dus de Statele Unite de aproape 5 ani în Vietnam ilustrează falimentul politicii de forţă. Glasul întregii opinii publice progresiste a reafirmat în aceste zile hotărîrea sa de a sprijini lupta dreaptă a poporului vietnamez, de a contribui la realizarea păcii. Tratativele de la Paris şi-au reînceput lucrările. Considerînd că propunerile Frontului Naţional de Eliberare din Vietnamul de Sud constituie o bază pozitivă pentru rezolvarea conflictului, poporul român, acţionînd în spiritul solidarităţii internaţionale, va acorda şi pe viitor întregul său sprijin poporului vietnamez, militînd pentru retragerea trupelor americane din Vietnam, pentru ca vietnamezii să fie lăsaţi să-şi decidă soarta, fără nici un amestec din afară, în virtutea dorinţei şi voinţei lor.

Eugen PATRICHE

VARĂ STUDENŢEASCĂ FINLANDEZA

Vara aceasta la Helsinki a fost cea mai călduroasă vară a secolului. Printre locuitori circula în acea vreme proverbul „nu aduce anul ce aduce vara lui 1969".

În luna august a acestui an, un prim grup de tineri români au fost oaspeţi-turişti ai pămînturilor finlandeze. La bordul unui elegant autocar „Turist-Lomamatka" am cunoscut viaţa trepidantă a studenţilor celor trei mari citadele universitare, Helsinki, Turku şi Tampere, numai în 100 de ore. Dintre acestea doar cîteva minute ne-au fost necesare ca să devenim prieteni cu Anijarita Taiminen, studentă la Facultatea de ştiinţe economice din Helsinki şi ghida grupului nostru de turişti. La cei 26 de ani ai ei, Anijarita se mîndreşte cu zece ani de muncă paralel cu studiile liceale şi universitare şi cu frumuseţea nordică a unui păr blond-platinat mătăsos şi a unor ochi albaştri de o mare expresivitate. Ca majoritatea studenţilor finlandezi, ea e obişnuită să lucreze în fiecare seară ca ghid în organizaţia de turism pentru tineret „Lomamatka" şi să-şi asigure în acest fel baza materială a studiilor din anul următor. De altfel nimic nu ţi se mai pare neobişnuit, cînd, luînd masa într-un local extrem de îngrijit şi confortabil ca cel de la „Marian Grilli" — Helsinki, poţi angaja discuţii de literatură cinematografică cu ospătarii-studenţi, care lucrează acolo în timpul vacanţelor universitare. Şi aceasta se întîmplă foarte des, pentru că tinerii finlandezi sînt învăţaţi cu respectul pentru muncă, dar mai ales pentru că noul sistem de burse nu a fost încă pe deplin răspîndit. Asta nu înseamnă că tinerii mai mult muncesc decît studiază.

Universitatea din Helsinki este cea mai veche de pe teritoriul Finlandei; fondată în 1640, la început în Turku — vechea capitală a ţării — ea a fost mutată după marele incendiu de aici la Helsinki, în 1827. Universitatea numără astăzi 22 000 de studenţi înscrişi la cele şase facultăţi ale sale: drept, medicină, ştiinţe politice, agronomie şi poduri, teologie şi filozofie. Ultima facultate, cea de filozofie, este şi ea împărţită în două secţii: istorie lingvistică şi matematică — ştiinţe naturale. Universitatea mai include un institut de gimnastică şi unul de farmacologie.

Paralel cu munca de vară, studenţii Universităţii din Helsinki studiază zilnic, în proporţii impresionante, în aula Bibliotecii Universitare din Piaţa Senatului. Spre marea plăcere a noastră am întîlnit aici pe Andreas Huminen, student al Facultăţii de filozofie, poet şi cîntăreţ iubit de actuala generaţie de tineri, ale cărui idealuri se îndreaptă spre deviza, pe care ne-o aşterne pe o bucată de hîrtie semnată în 4. 8. 69: „Dragoste şi libertate celor care ştiu să şi-o cîştige".

Tot în Helsinki se află şi Institutul de tehnologie, care e direct patronat de Ministerul Comerţului şi Industriei. El numără astăzi aproximativ 4 000 de studenţi, viitoare cadre inginereşti ale anului '70. Durata studiilor aici variază între 5—7 ani, în care timp cîteva luni sînt rezervate trenajului practic. Studenţii institutului locuiesc astăzi într-un oraş satelit, la o distanţă de circa 20 km. de Helsinki, Dipoli-Otaniemi. Aici, în mijlocul unei păduri mixte de foioase şi conifere, se ridică cel mai nou şi modern cartier studenţesc din întreaga ţară. Nimic nu putea fi mai ingenios decît ideea celor doi arhitecţi Reima şi Raili Pietila, de a îmbina, pe o suprafaţă de 10 000 metri pătraţi de pădure, cantităţi uriaşe de granit, alamă, sticlă şi lemn, şi de a da viaţă umană unor locuri cîndva pustii. Tinerii politehnişti îşi au aici locuinţe confortabile, în formă de vile în stil tradiţional, restaurante-cantină, un bar de noapte, o sală de teatru, una de festivităţi, precum şi o aulă de conferinţe. Toate sînt amplasate în aşa fel încît nici o construcţie să nu schimbe conformaţia vechii păduri şi nici o potecă naturală să nu fie înăbuşită de beton turnat.

Turku, oraşul finlandez cu cele mai bogate tradiţii, situat pe coasta sud-vestică a ţării, şi-a păstrat pînă astăzi faima de cea mai serioasă citadelă universitară.

Clădirea nouă a Universităţii din Turku, supusă plastic ideii de luminozitate intelectuală, e construită în cea mai mare parte din sticlă şi beton. Situată nu departe de Muzeul Sibelius, ea intră în rezonanţă cu ecourile cunoscutei simfonii a libertăţii, „Finlanda", care deseori trece dincolo de ferestrele muzeului. La inaugurarea noii clădiri, în 1959, sub ochii preşedintelui republicii, s-a dezvăluit placa cu inscripţia „Darul unui popor liber la o gîndire independentă", *ca simbol al condiţiilor în care a luat fiinţă universitatea. De fapt, astăzi, oraşul Turku are două universităţi, una de limbă finlandeză şi alta de limbă şi tradiţii suedeze. Universitatea finlandeză numără patru facultăţi: matematici, ştiinţe naturale, medicină şi drept, la care au acces un număr de aproximativ 5 000 de studenţi.*

La complexul hotelier studenţesc în care am locuit la Turku, am avut prilejul să cunoaştem un grup de tineri studenţi finlandezi care ne-au împărtăşit şi ilustrat pe loc modul în care tinerii ştiu să se distreze.

La drept vorbind, ne spuneau ei, prea puţini studenţi finlandezi cunosc literatura modernă şi mai ales cea universală. Ei gustă cu pasiune — e fenomen general — literatura veche a popoarelor nordice şi în special eposurile. Spre aceasta se îndreaptă de altfel şi studiile multor studenţi în literatură. Cu toate acestea sînt tineri care se adună în cluburi literare sau, cum sînt numite generic, „naţiuni", în care dezbat cu mult rafinament poezia şi proza modernă.

Muzica? Dintotdeauna ea a constituit principala preocupare a vieţii artistice studenţeşti. Fiecare uniune studenţească se mîndreşte cu corul şi orchestrele sale, supremaţia deţinînd-o Universitatea din Helsinki şi Institutul de tehnologie din Helsinki. Adeseori, Societatea academică muzicală „Akateeminen Laulu" organizează concerte simfonice şi de operă pentru studenţi. Biletele — comparativ cu preţurile exorbitante la spectacolele obişnuite — se vînd în aceste cazuri la preţuri rezonabile pentru studenţi.

Pentru promovarea noilor talente artistice în rîndul studenţilor, începînd cu octombrie 1966, s-au organizat la fiecare doi ani la Turku ediţiile Festivalului „Evenimentul artistic". Aici, locul întîi a fost cu regularitate cîştigat de Teatrul Studenţesc din Helsinki, care în 1968 şi-a sărbătorit a 42-a aniversare. În 1967 Teatrul Studenţesc cîştigase marele Premiu la Festivalul studenţesc de teatru de la Nancy. Compania teatrală a cîştigat trofee de prim rang la Paris, în R. F. a Germaniei, Uniunea Sovietică şi, recent, în Suedia. Este un teatru modern, care experimentează forme noi, pe texte de la Euripide şi Brecht pînă la dramaturgii contemporani finlandezi, ca Erkki Lehvikko.

În ultimii ani, publicistica de film a devenit una din cele mai abordate domenii ale presei studenţeşti. Aceasta ca urmare a interesului mereu crescînd în arta cinematografică, concentrată la Clubul Academic de Film şi la Studioul său „Montage". Săptămînalul studenţesc Ylioppilaslehti, *cea mai de prestigiu publicaţie studenţească, cu un tiraj de 47 000 de exemplare, acordă spaţii întregi criticii, vieţii culturale studenţeşti de o mare exigenţă şi bun simţ. De altfel, publicaţia a fost condusă, în zilele sale de studenţie, de însuşi actualul preşedinte al ţării, Urho Kekkonen, şi de alte figuri ale vieţii sociale şi politice finlandeze.*

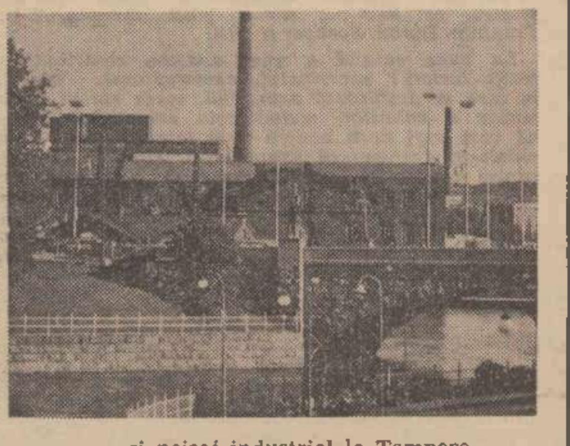
La plecarea din Finlanda o ultimă vizită am făcut-o la sediul SYL, Uniunea naţională a tinerilor finlandezi din Helsinki. Aici am întîlnit pe preşedintele organizaţiei, Kimmo Eskola, care la plăcuta revedere — căci a fost nu de mult, anul acesta, oaspetele ţării noastre — ne-a împărtăşit idealurile organizaţiei. SYL menţine astăzi contacte directe cu organisme de stat şi municipale, întreprinde o activitate de permanentă informare generală şi ia iniţiativa rezolvării operative a problemelor studenţeşti. Principalele sale obiective deja traduse în realitate au fost înfiinţarea unui serviciu legislativ de ocrotirea sănătăţii studenţilor, introducerea unui sistem de burse de stat, precum şi de ajutoare studenţeşti acordate de guvern. Astăzi SYL sondează la adîncimi mai mari diverse probleme de politică socială şi economică între studenţi, precum şi de administraţie locală a institutelor de învăţămînt superior.

În condiţiile de astăzi, în care SYL îşi diversifică tot mai mult activităţile şi îşi sporeşte atribuţiile, studenţimea finlandeză se poate mîndri cu poziţii noi cîştigate în viaţa politică, socială şi economică a statului. Încheind scurta sa convorbire, preşedintele SYL, Kimmo Eskola, ne-a mărturisit: „Între complexele probleme care preocupă organizaţia pe care o conduc, turismul cîştigă un loc tot mai important. De ce n-am spune-o, nimic nu-şi are farmecul său fără turism, fără cunoaştere umană".

Liliana SĂFTOIU

Peisaj turistic la Tapiola...

...şi peisaj industrial la Tampere

COKTAYL

minicronica microevenimentelor

Marele pelerinaj al triburilor pop

Cohorte de tineri cu părul crescut peste umeri invadau gazonul bine întreţinut al grădinii unui maior englez în retragere. Debarcaţi dintr-o duzină de trenuri speciale, motociclete, mini-avioane, 200 000 de hippies au defilat ore întregi pe drumul prăfuit din insula Wight, purtînd asupra lor tot bagajul. Sosiţi din Londra, Cardiff sau din Franţa, „triburile" veniseră să-şi petreacă, la 30 august, week-end-ul la Wootton, pentru a aduce un pios omagiu profetului lor. După trei ani de absenţă — cauzată de un grav accident de motocicletă — cîntăreţul american de 28 ani Bob Dylan traversase Atlanticul pentru a-şi face reintrarea în scenă.

Un milion de sandvişuri, o sută de mii de iaurturi şi — mai ales — zeci de kilograme de haşiş au constituit hrana „materială" a pelerinilor. Megafoane gigantice, de peste 2 500 de waţi, revărsau o muzică înfricoşătoare, care a înspăimîntat toţi călugării de la Quarr, mînăstirea din apropiere, timp de 72 ore, fără întrerupere. „Pentru prima oară nimeni n-a mai rîs de noi", spunea James, şeful de 26 de ani al unui „trib" din Dorset, numit „Frontul medieval", întrucît proclamă întoarcerea la valorile lui Falstaff.

250 000 în pelerinaj la Hyde Park, cu ocazia concertului dat de Rolling Stones, 400 000 la Bethel, în S.U.A., la 15 august, 50 000 la ultimul festival american de rock: muzica pop s-a transformat într-un fenomen mistic. Totuşi, pe insula Wight, s-ar putea spune că fidelii au rămas fără profet. Bob Dylan a părăsit tenul palid şi profilul descărnat al trubadurului tragic. S-a risipit şi mînia sinceră cu care accentua rezonanţele politice din cîntecele sale. La începutul toamnei '69, Bob le-a apărut tuturor sub neaşteptata înfăţişare a unui om mulţumit de sine, bogat, tată a trei copii, un om care a eliminat din repertoriul său cele mai violente cîntece, o vedetă în costum alb, un Greta Garbo-bărbat, care a cîntat o oră numai pentru a băga în buzunar peste 500 000 franci francezi.

În fine, „Regele e mort, trăiască regele!" Noi grupuri muzicale, pline de idei „noi" aşteaptă să-i ia locul. Formaţia Silver Apple, de pildă, cîntă la o curioasă maşină care seamănă cu un ordinator. Ambiţiile cresc şi ele. Apar „super-formaţii", ca Blind Faith, care nu se jenează de loc să-şi comercializeze succesul, obţinînd un milion de dolari într-o lună pentru un album de discuri. Formaţia Who a compus chiar o operă, „Tommy". Desigur, anumite principii „hippie" n-au fost părăsite. Jim Morrison, de la orchestra „Doors", se dezbracă pe scenă, iar solistul celor de la Fat Mattress are un pantalon... transparent. Drogul a rămas şi el pe primul loc pe lista alimentaţiei lor. Cîţiva tineri muncitori dintr-o oţelărie din Wales, prezenţi pe insulă, exprimau însă alte păreri: „liniştea oferită de droguri e frumoasă, spuneau ei, dar iluzorie şi drogul îi poartă departe, departe de noi..."

Consumul masiv de droguri a avut însă şi un aspect bun... pentru poliţie. El a împiedicat apariţia certurilor şi bătăilor. Şeful poliţiei din Wootton — de altfel singurul poliţist al oraşului — declara: „de necrezut, cu de zece ori mai puţină lume, pe un stadion de fotbal incidentele sînt aproape inevitabile". Dar armistiţiul hippiesilor cu poliţia a fost de scurtă durată. Luni, după ce pelerinii s-au dispersat, 25 de tineri au şi fost arestaţi pentru trafic ilegal de droguri.

După cum se vede, fenomenul hippie, hrănit artificial cu haşiş şi marijuana, continuă să pună serioase probleme atît sociologilor cît şi medicilor. Poate că acest straniu mod de rezistenţă împotriva inegalităţilor sociale va da într-o zi bătaie de cap oamenilor politici sau, dimpotrivă, poate că el se va stinge în acea beatitudine mută şi neputincioasă pe care drogul o impune voinţei omeneşti...

PREUNIVERSITARIA

METODOLOGIA EXAMENULUI ȘI CONCURSULUI

Prof. ing. Marin RĂDOI

În procesul de învățămînt, sistemul de verificare a cunoștințelor ocupă un loc foarte important. Complexitatea unui sistem de învățămînt, științific alcătuit, nu se rezumă numai la planuri, programe și manuale, ci se extinde în egală măsură la metodele de transmitere și de verificare a cunoștințelor. Evoluția rapidă a științei și tehnicii, modificarea radicală a conținutului unor noțiuni, îmbogățirea permanentă a reprezentărilor științifice pe care le avem la un moment dat despre un fenomen sau proces impun rapide îmbunătățiri programelor și manualelor școlare. O evoluție interesantă au cunoscut în ultima vreme metodele de transmitere a cunoștințelor ținînd seama de volumul sporit de noțiuni noi care-l adaugă de la un an la altul aproape toate disciplinele. Dar școala eficientă și modernă nu înseamnă numai transmitere de cunoștințe. Școala este o instituție cu dublu rol — emisie și recepție. Este adevărat că latura recepției, prin natura împrejurărilor, a ocupat uneori un loc mai periferic decît celelalte laturi ale procesului de învățămînt. De altfel și pe plan mondial știința examinării — docimologia, cum este numită azi — datează din anul 1922. Primele cercetări științifice asupra examenelor au început în Franța, din inițiativa lui HENRI PIERON și HENRI LAUGIER. Mai tîrziu, în 1936, comisia franceză a Institutului Național de Educație din colegiul Universității din Columbia publică într-un studiu rezultatele unei anchete cu tema „Concepțiile, metodele, tehnica și însemnătatea pedagogică și socială a examenului și concursurilor."

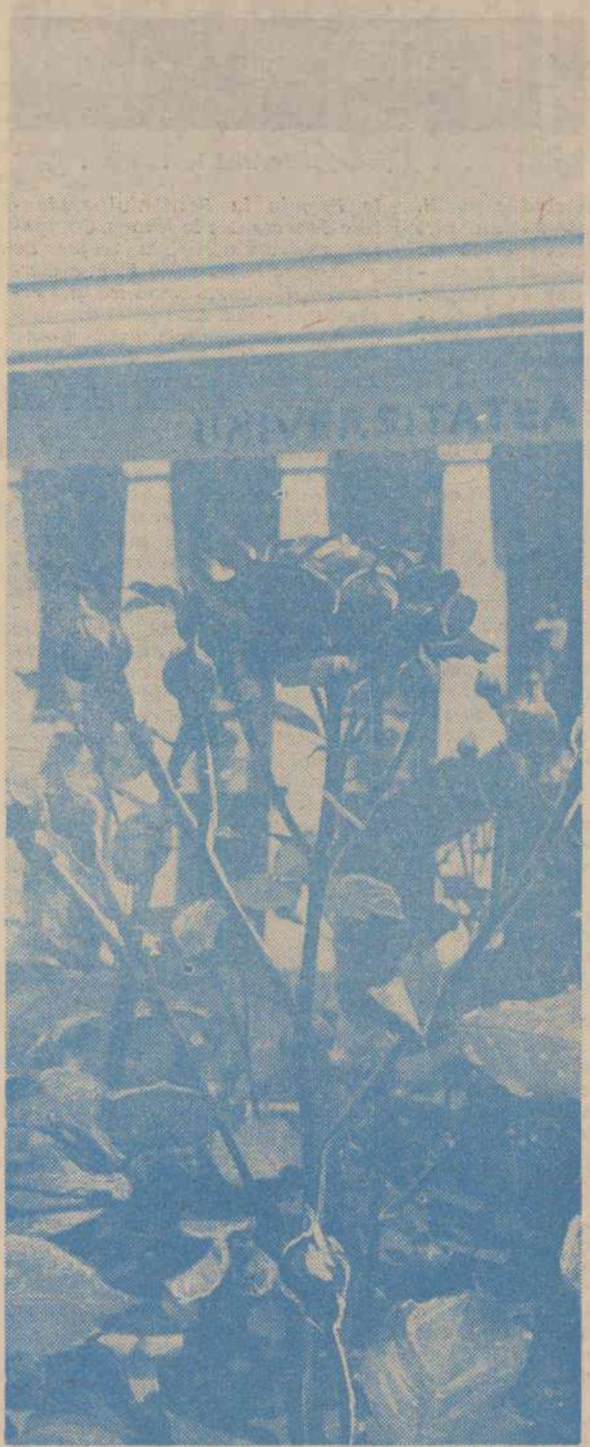
Primele studii în țara noastră apar între anii 1937—1939 în „Jurnal de psihotehnică" și „Vremea școlii" și aparțin lui D. Muster, I. M. Nestor și prof. V. Pavelcu, care recent a publicat în Editura didactică și pedagogică o interesantă lucrare intitulată : „Principii de docimologie — introducere în știința examinării".

Intr-un articol recent am încercat unele reflecții asupra admiterii în învățămîntul superior. Este necesar aici să facem o distincție clară între examene și concursuri. Dacă examenul înregistrează nivelul de cunoștințe, modul cum candidatul și-a însușit fundamentele unei discipline și cum știe să le aplice, concursul este o competiție între persoane care se presupune că au aproximativ același grad de pregătire. Dacă erorile la examene sînt uneori mai ușor retușabile, erorile la un concurs pot avea de multe ori urmări nefaste asupra întregii vieți a unui candidat. Un punct în plus sau în minus acordat din eroare, din oboseală sau din neglijență la un concurs poate decide viitoarea carieră a unui tînăr. Posibilitățile nelimitate pe care le are azi în țara noastră tineretul, ca și larga democratizare a societății nu exclud diferențierea profesională a capacității și aptitudinilor. În orînduirea noastră, promovarea pe bază de concurs a devenit principalul mijloc de selecție a valorilor autentice în diferite domenii de activitate : sănătate, învățămînt etc.

Specific zilelor noastre este faptul că buna formație profesională nu mai poate fi apanajul unui număr restrîns de oameni, ci se impune ca o cerință generală, ca un atribut obligatoriu pe întreaga scară a funcțiunilor. În același timp devine absolut necesară o adîncire a competenței, în sensul creșterii volumului de cunoștințe asimilate din domeniul de specialitate al fiecăruia, ca și din domeniile adiacente. Examenele tradiționale sînt supuse uneori unor vehemente critici, mai mult sau mai puțin întemeiate. Desigur că în forma de azi au fost eliminate multe absurdități privind modul de desfășurare a examenului. Susținerea doctoratului la Sorbona pe vremuri constituia o adevărată luptă a candidatului timp de 12 ore fără întrerupere cu cei 20 de oponenți oficiali.

Cu toate aceste forme rigide la care era supus candidatul, sînt nenumărate exemplele de discordanță dintre verdictul unor examinatori și marile realizări ale multor personalități. În lucrarea profesorului Pavelcu sînt citate cîteva exemple care merită reținute : Anatole France nu promovează bacalaureatul, iar Pasteur cu greu izbutise să-l promoveze. Celebrul matematician Valois (mort la 21 de ani), care la vîrsta de 17 ani comunica Academiei de științe o nouă teorie a ecuațiilor algebrice, este respins la admitere în Politehnică deoarece refuză să răspundă la o întrebare pe care o considera ridicolă. Marelui chirurg René Leriche era să i se bareze drumul spre cariera medicală din cauza unui zero la proba de chimie. Despre Walter Scott profesorii au spus că „este prost și va rămîne prost", iar celebrul botanist Linné, pentru insuccesele lui școlare, a fost considerat ca înapoiat mintal și bun numai pentru cizmărie. Pe certificatul lui Hegel de absolvire a facultății profesorii săi au notat caracterizarea de „incapabil în filozofie". Edgar Allan Poe a fost dat afară din școală pentru lene și insuccese. Pieron face reflecția că dacă Napoleon Bonaparte ar fi supus astăzi, cînd se dă o atenție atît de mare ortografiei, la un examen de intrare la școala militară, ar fi cu siguranță respins. La această listă se mai adaugă și alte nume ilustre, ca Newton, James Watt, Darwin, Edison, Franklin, Byron, Spencer și alții.

La buna reușită a unui examen contribuie mai mulți factori : examinatul, examinatorul, condițiile în care se desfășoară examenul, scara etalon de măsurare a valorilor, metodologia examinării etc. Nu ne vom opri decît asupra unei laturi, și anume metodologia desfășurării examenului. Formele de desfășurare a examenelor sînt extrem de variate, în funcție de specificul unor discipline : teoretice, experimentale, practice în funcție de dimensiunile disciplinei etc. Sînt examene care se desfășoară scris, oral sau combinat — scris și oral. Un fenomen mult comentat în ultima vreme este supraîncărcarea. *Nestăpînirea lui poate provoca pentru tinerii conștiincioși fie o stare de surmenaj nervos, fie poate conduce pe alții la o învățare mecanică, la un sistem de memorare rapidă a unor noțiuni pe care nu le înțeleg și care dispar odată cu susținerea examenului respectiv. Acest sistem conduce la o preparare excesivă în preajma sau în timpul sesiunilor, cu scopul exclusiv al unei promovări, cu orice preț. În asemenea situație, examenul nu mai poate folosi ca un sistem rațional de selecție. În această competiție de multe ori inteligența de împrumut învinge inteligența autentică. Examenele promovate în asemenea condiții pot crea cel mult posesori de diplome, nu oameni temeinic pregătiți, stăpîni pe un domeniu sau altul, capabili să aplice creator cele oferite de școală în complexele probleme ale vieții, societății, producției. Grija pentru evitarea supraîncărcării nu trebuie confundată cu tendința de efort minim, care este tot atît de dăunătoare pentru o bună pregătire profesională.*

În multe situații, examinatorul pune preț excesiv pe memoria candidatului, fără să țină seamă de modul cum gîndește acesta. Acest mod de verificare a cunoștințelor este defectuos și nu servește nici profesorului nici candidatului. Confucius spunea, pe bună dreptate, că : „Învățătura fără gînduri e muncă irosită, gîndirea fără învățătură e primejdioasă".

Examinarea prin probă scrisă pare să elimine cîteva elemente care pot crea inegalități în aprecierea candidaților. Ponderea probei este aceeași pentru toți candidații, gradul de oboseală al candidaților este de asemenea același. Și aici trebuie să facem distincție între proba scrisă de la un concurs și proba scrisă din cadrul unui examen unde pregătirea grupei este oarecum mai omogenă. Deosebiri de aprecieri există și în cazul aceloraşi probe dacă examinatorii sînt diferiți, fapt ce prejudiciază de obicei obiectivitatea riguroasă a concursurilor dacă nu se fixează o scară precisă a notărilor. O experiență interesantă a doi psihologi iugoslavi arată că din 100 de lucrări corectate de 5 examinatori numai 15 au fost apreciate cu aceeași notă : bine. Aceste lucrări corectate de alți 4 examinatori au fost notate astfel: 20% cu mediocru ; 17% cu foarte bine și 10% cu excelent.

Examinarea orală pe bază de bilete este astăzi cea mai răspîndită în învățămîntul superior. Această metodă are unele avantaje, dar obiectivitatea notării este influențată atît de gradul de oboseală al candidatului cît și al examinatorului. Cînd profesorul are uneori de examinat peste 40 de oameni într-o singură zi nu mai poate fi vorba de o apreciere riguros științifică a nivelului candidatului, de tact, răbdare și obiectivitate maximă. Biletul de examen nu trebuie considerat decît ca un pretext pentru începerea unei discuții. Examinatorul, după ce studentul și-a expus integral punctul de vedere, poate purta o discuție, care, uneori, este necesar să depășească granițele stricte ale întrebărilor din bilet, cu atît mai mult cu cît unele bilete devin atît de șablon încît studentul nu mai învață disciplina respectivă, ci numai conținutul biletului. *O examinare orală plină de tact și înțelegere poate depista valori și talente embrionare, pe care cadrul didactic le poate cultiva cu grijă, după cum o examinare superficială, grăbită, lipsită de tact poate provoca inhibiție sau îndepărta temporar valori autentice.*

Ar trebui insistat puțin și asupra unei scări riguroase a notărilor, mai ales la concursurile sau examenele care se dau cu teme pe țară și la examenele de stat, deoarece notarea are uneori importanța decisivă în repartizarea în producție a absolventului. S-ar elimina astfel un decalaj enorm între notele din școala medie și bacalaureat și notele de la concursurile de admitere.

Mijloacele moderne de investigație, mașinile electronice, cibernetica își vor pune amprenta și asupra metodelor de examinare. Ele nu vor putea însă înlocui examinatorul, tactul și personalitatea acestuia. Cîtă dreptate avea marele gînditor indian Rabindranath Tagore cînd afirma : „Tot ce poate primi un om de la alt om nu se poate obține de la mașină... Mașina poate doar să pună înaintea omului ceva, dar nu să-i transmită. Mașina poate da numai ulei pentru făclie, dar nu poate aprinde și focul".

Desigur că s-ar mai putea spune multe despre știința examinării. Aș sugera în final o discuție pe țară sau numai în municipiul București între diferitele verigi ale școlii noastre ținînd seama că nota nu este numai o simplă indicație a gradului de cunoștințe, ci ea are o importantă valoare socială și educativă.

PREUNIVERSITARIA, pagină devenită tradițională, dedicată în fiecare săptămînă de revista „Viața studențească" tuturor elevilor din clasa a XII-a care se pregătesc pentru concursurile de admitere în învățămîntul superior, oferă, în acest an școlar, un bogat sumar, cuprinzînd printre altele :

— Orientări de specialitate în alegerea facultății.

— Prezentarea profilului unor universități, institute și facultăți.

— Consultații și îndrumări ale profesorilor universitari, destinate pregătirii pentru admitere.

— Probleme și teme pentru examene.

— Retrospective asupra admiterii în învățămîntul superior în anul universitar 1969/1970.

— Sinteze ale unor capitole din programa disciplinelor concursului de admitere la diferite facultăți.

— Toate informațiile, reglementările și măsurile ce se vor adopta în legătură cu concursul de admitere, inclusiv cele cuprinse în broșura elaborată anual de Ministerul Învățămîntului.

— Un dialog cu cititorii-elevi asupra problemelor care îi preocupă.

— Articole, știri, reportaje asupra stadiului pregătirilor și acțiunilor ce se întreprind în toate liceele din țară în legătură cu admiterea în învățămîntul superior.

Elevi ai claselor a XII-a, asigurați-vă o bună pregătire pentru admiterea la facultate urmărind săptămînal

PREUNIVERSITARIA !

Pentru abonații săi din licee revista noastră va iniția, periodic, cu concursul facultăților, un inedit **EXAMEN DE ADMITERE-SONDAJ PRIN CORESPONDENȚĂ**, precum și întîlniri ale viitorilor candidați cu conducerile și cadrele didactice ale instituțiilor de învățămînt superior.

Pagina **PREUNIVERSITARIA**, ca și lectura întregii reviste, constituie pentru toți elevii din clasele superioare un prim contact, o inițiere utilă în viața universitară.

Abonamentele, prin factorii poștali și difuzorii voluntari, se colectează pînă la 18 octombrie. Prețul unui abonament pe perioada 28 octombrie—31 decembrie 1969 (11 exemplare) — 5,50 lei.

Tradiția, prestigiul și spiritul olimpic al UNIVERSIADELOR

Federația Internațională a Sportului Universitar (F.I.S.U.) a organizat la Torino, în zilele de 26 și 27 august, o adunare generală a tuturor delegațiilor din cele 56 de țări membre.

Sportul universitar din România a fost reprezentat de o delegație alcătuită din trei persoane: TITUS DEAC — șeful Comisiei sportive a Consiliului U.A.S.R.; GHEORGHE TULVAN — șeful Comisiei sportive a Consiliului U. A. S. București; AUREL STOIAN — șeful sectorului învățămînt superior din C.N.E.F.S.

Adunarea generală a F.I.S.U. a discutat raportul asupra activităților din anii 1967—1969, a adoptat cîteva modificări la statut, a admis noi țări membre (Congo, R.D.G., Nicaragua, Peru și Nigeria), a ales organele conducătoare și a stabilit calendarul competițional pentru viitorii doi ani.

Dorind să ofere cititorilor unele informații asupra principalelor activități competiționale organizate de F.I.S.U. — Universiadele — revista noastră inserează în pagina de față un scurt istoric al acestor olimpiade studențești.

Noi toți, contemporanii, ne dăm seama că, după cum pătrunderea sportului în viața publică este unul din atributele secolului XX, zilele noastre se caracterizează și prin faptul că sportul a devenit o parte integrantă din viața facultății. Viitorii intelectuali realizează, într-un fel sau altul, pe un meridian sau altul, ceea ce visa la vremea lui bătrînul Zola cînd spunea: **„Aș vrea să văd astăzi întreg Parisul aruncînd pe un cîmp imens discul și sulița!... Să credem și să luptăm pentru cultura inteligentă și întăritoare a trupului".**

Dezvoltarea continuă a sportului universitar, credincios spiritului olimpic de la începuturi (care coincid cu înseși începuturile învățămîntului superior în lume) a necesitat, încă de la primele sale manifestări, instituirea unui cadru organizat și adecvat pentru ca așii așilor să se întreacă din cînd în cînd spre a-și desemna campionii mondiali. Și astfel, de 65 de ani încoace, cei mai buni dintre cei mai buni sportivi studenți de pe mapamond se întîlnesc periodic și se întrec în lupta cu centimetrii, cu secundele, cu balonul rotund. Universiadele (de fapt Jocurile Mondiale Universitare) se desfășoară de fiecare dată într-un imens interes general, fixează clasamente, oferă premii, prilejuiesc prietenii și se închid, tot de fiecare dată, festiv, ca niște mari sărbători ce sînt. Iar tinerii participanți pleacă spre țările lor în primul rînd cu convingerea cu care pleca în urmă cu cîțiva ani marele campion sutist de culoare — Ira Murchisson: **„Universiadele adună pe stadion tineri, care, chiar dacă pînă atunci nu s-au cunoscut, se despart prieteni, legați de amintiri dragi și de multe năzuințe comune".**

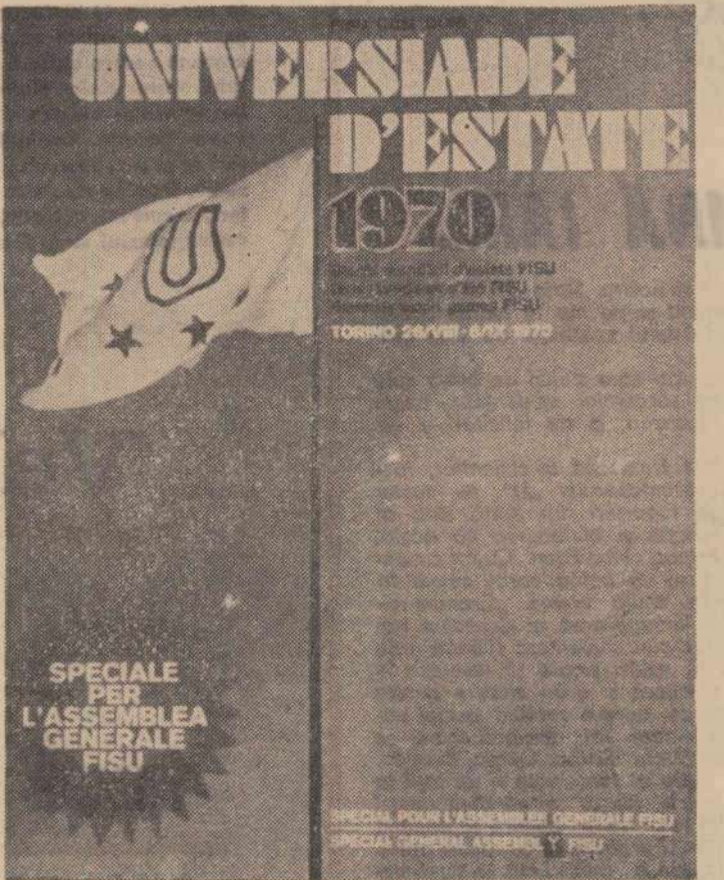
Începuturile jocurilor sportive între universități diferite se pierd, dacă vreți, în noaptea timpului. Cert este numai că, la **28 februarie 1829**, domnii Snow de Cambridge și Stanforth de Oxford se întîlnesc pentru a fixa un duel între universitățile lor, folosind ca armă de luptă... o canoe de 8!! De-atunci această întrecere se repetă în fiecare an pe Tamisa, fiind precedată la rîndul ei de alte 100 întreceri, căci sportivii celor două colegii se supun la cele mai severe selecții pentru a cuceri dreptul și onoarea de a reprezenta universitatea lor în întrecerea decisivă.

Primele jocuri mondiale studențești le-a găzduit însă **VARȘOVIA, în 1901.** Este vorba de jocurile de vară, pentru că prima ediție a celor de iarnă a fost organizată la **CORTINA D'AMPEZZO, în 1928.** Ideea întîlnirilor sportive universitare a devenit apoi din ce în ce mai populară printre studenții tuturor țărilor, iar organizarea lor — o tradiție întărită cu fiecare an. Reprezentanții mișcării sportive universitare se mai întîlnesc, așadar, la **ROMA** (1927), **PARIS** (1928) **DARMSTADT** (1930). **TORINO** (1933), **BUDAPESTA** (1935), **PARIS** (1937)...

...Dar norii negri ai războiului se adună deasupra bătrînei Europe Evenimentele politice și războiul întrerup complet șirul jocurilor universitare, reluat de-abia în 1947 cînd, la 24 august, cu prilejul aniversării eliberării Parisului, capitala franceză primește pe atleții universitari de pe întreg globul. Aceasta a fost cea de-a IX-a ediție a jocurilor.

Doi ani mai tîrziu, în 1949, așii universitari ai stadionului se reîntîlnesc la **BUDAPESTA.** Urmează întreceri mai restrînse la: **LUXEMBURG** (1951), **DORTMUND** (1953), **SAN SEBASTIAN** (1955).

În septembrie 1957, tot la **PARIS**, cu prilejul centenarului U.N.E.F. (Uniunea Națională a Studenților Francezi), aproape 1 600 de studenți sportivi, din 38 de țări, se întîlnesc să reînnoade firul marilor jocuri mondiale universitare denumite **UNIVERSIADE.** Reprezentanții României universitare trăiesc aici momente competiționale de mare intensitate: pasionanta și dramatica partidă din finala turneului de volei masculin dintre echipa noastră și cea a Poloniei, recordul Mariei Diți la suliță și cei 1,66 m. la înălțime ai Iolandei Balaș. Deci, la Universiada de la Paris, România: 3 medalii de aur.

În 1959, Universiada se desfășoară la **TORINO.** Țara noastră își micșorează zestrea de aur (2 medalii, la atletism), dar mai cucerește una de argint (volei masculin) și două de bronz (la atletism). De remarcat că, la Torino, toți atleții noștri s-au clasat la probele respective între primii 5 (o tempora!!), în compania unor adversari foarte puternici.

Următoarea ediție, din 1961, găzduită de **SOFIA** a consemnat cel mai mare succes al sportului studențesc românesc: locul II, în clasamentul general pe națiuni, după puternica reprezentativă a U.R.S.S.

În 1963 nu participăm, iar peste alți doi ani, la **BUDAPESTA,** 1965, obținem locurile 5—6 (la egalitate cu R.F. a Germaniei) pentru cele 3 medalii de aur, 4 de argint și 4 de bronz. Țiriac, la simplu, Țiriac și Dibar la dublu mixt, la tenis, și Mihaela Peneș la atletism ocupă primul loc pe podium. Înregistrăm comportări bune la scrimă, băieți și fete (locul II), volei fete, polo, dar avem și unele dezamăgiri Voleibaliștii, baschetbalistele, se comportă surprinzător de slab.

De-atunci, reprezentanții noștri n-au mai participat la astfel de întreceri. De ce? Pentru că în 1967, la **TOKIO,** o serie de țări (printre care și România) nu se prezintă, ca semn de protest împotriva unei discriminări făcute de comitetul de organizare (care n-a admis echipa R.P.D. Coreene sub această titulatură, acceptată ulterior și de C.I.O.). Pentru că în 1969, Universiada nu s-a mai putut ține la Lisabona (unde fusese planificată), autoritățile portugheze obstrucționînd în ultimul moment ideea acestor jocuri și întîlniri studențești S-a organizat în schimb, la Torino — în iunie — un concurs atletic mondial, de la care reprezentanții noștri — prezenți în număr destul de mare — s-au înapoiat doar cu medalia de argint a lui Ioan Șerban. Dar despre aceste insuccese, care reflectă serioasa rămînere în urmă a atletismului nostru universitar, revista noastră a scris la timpul potrivit. Acum nu ne rămîne decît să ne pregătim, cu gîndul la Universiada 1970 de la **TORINO!**

...Și, evident, să reținem că Universiadele mai înseamnă și altceva decît niște medalii pe care — la urma urmei — nu le pot cuceri decît cîțiva. Jocurile se termină, iar tinerii participanți pleacă spre țările și orașele lor printre colegi și încep să povestească. Cei care au mai puțin timp de povestit sau pur și simplu nu prea obișnuiesc să povestească se limitează probabil să spună că întrecerile i-au convins încă o dată de un adevăr **Universiadele adună pe stadion tineri care, chiar dacă pînă atunci nu s-au cunoscut, se despart prieteni legați de amintiri dragi și de multe năzuințe comune".**

...Și cu aceasta au spus, de fapt, totul!

CALENDARUL

MARILOR COMPETIȚII INTERNAȚIONALE STUDENȚEȘTI DIN ANII 1970—1972

1 9 7 0		
21—22 februarie	— Atletism în sală	SOFIA
28 februarie	— Cros	BERNA
3—9 aprilie	— Universiada de iarnă	TAMPERE (Finlanda)
16—26 iulie	— Al doilea campionat european universitar de fotbal	SKOPLJE
26 aug.—6 sept.	— Universiada de vară	TORINO
1 9 7 1		
ianuarie	— Al 4-lea Campionat mondial universitar de handbal	PRAGA
martie	— Turneu internațional universitar de tenis de masă	localitatea încă nedesemnată
oct.—noiembrie	— Turneu internațional universitar de rugbi	SPANIA
1 9 7 2		
februarie	— Universiada de iarnă	LAKE PLACID (S.U.A.)

C. N. E. F. S., studenții și calendarul competițional

Sportul studențesc reprezintă astăzi un detașament important în mișcarea de cultură fizică din țara noastră. Un număr tot mai mare de echipe participă în sistemul competițional republican, iar la celelalte întreceri numărul studenților sportivi este în continuă creștere.

Una din problemele care se cer rezolvate privind activitatea sportivă a studenților este cea legată de modul în care este întocmit calendarul competițional intern. Este știut faptul că, pe lîngă principala lor preocupare (învățătura — care cere un studiu permanent și aprofundat), studenții își ocupă o bună parte din timpul liber pentru antrenamente și competiții. Dacă am face un calcul sumar, unui student sportiv îi sînt necesare săptămînal minimum 6 ore de antrenament și trei ore pentru a participa la competiție. Acest timp crește cu 48 ore sau chiar mai mult în condițiile în care susține meciuri în deplasare. Rezultă că timpul liber afectat unor preocupări extrasportive și extrastudențești se reduce la minimum.

Un alt aspect este cel legat de desfășurarea programului competițional, unde se întîmpină suficiente greutăți. Iată cîteva exemple: Campionatul diviziei B la baschet feminin se încheie în luna ianuarie (turul) și în mai (returul), adică exact atunci cînd studenții sînt în perioada maximă de pregătire pentru sesiunea de examene (luna februarie și respectiv iunie). Campionatul diviziei B la handbal începe la 7 septembrie (turul) și se încheie la 31 mai (returul). Aici merită subliniate cîteva aspecte contradictorii. Sportivii studenți de la această ramură au numai cîteva zile de vacanță Și iată de ce. Anul acesta, practic, sesiunea s-a încheiat pentru unii la 4 iulie; a urmat practica pînă la 20 iulie (de la caz la caz); luna august a fost afectată pregătirii pentru începerea campionatului. Vacanța propriu-zisă a cuprins doar 20 de zile. Oare nu este prea puțin pentru un tînăr care în tot timpul anului desfășoară o intensă activitate fizică și intelectuală? Este limpede că ultima etapă a returului la handbal (31 mai) reprezintă un impediment în pregătirea studenților — care pot avea examene chiar în ziua următoare. Se vor găsi argumente de genul „studentul trebuie să se pregătească tot timpul anului" și așa este, dar să nu uităm că „repetitio est mater studiorum" și că o dublă preocupare, o dublă solicitare psihică impietează asupra prezentării la examen.

Iată și alt exemplu: finalele republicane de gimnastică artistică s-au organizat anul acesta între 3 și 7 iulie la Constanța, adică la sfîrșitul sesiunii de examene; or studentele nu au avut posibilitatea să se pregătească în prealabil pentru a obține rezultate mai valoroase decît cele înregistrate

Șirul exemplelor ar putea continua, dar consider că am citat destule. De aceea, ar fi necesar ca în vederea obținerii unor rezultate mai bune și la învățătură și în sport, C.N.E.F.S — prin departamentele sale, în colaborare cu Ministerul Învățămîntului și U.A.S.R. — să stabilească, după o largă consultare, un program competițional mai adecvat care, pe cît posibil, să ofere miilor de studenți-sportivi condiții corespunzătoare îndeplinirii în bune condiții a celor două obligații importante pe care și le-au asumat — învățătura și sportul **Este a nu știm cîta oară cînd presa studențească ridică această problemă capitală pentru cei care activăm în sport și în facultăți. Organele C.N.E.F.S. [illegible] că sînt obligate să ia măsurile cuvenite. Așteptăm!**

Alexandru NOUR
Clubul „Universitatea"-Iași

CRONICA MICROBISTULUI

E TOAMNĂ IAR...

...Şi vîntul suflă prin fotbalul nostru. Suflă şi-l răscoleşte, uneori cumplit, dar ne leagănă şi pe noi în lumea visului de aur, hrănindu-ne cu hid'omelul speranţei de a fi prezenţi la Mexic.

În ceea ce ne priveşte, noi, cei care slujim de bună voie şi nesiliţi de nimeni cauza soccerului studenţesc, avem parte şi de bucurii şi de necazuri, şi de felicitări şi de nădufuri.

Bunăoară, evoluţia constant frumoasă a clujenilor, tocmai în anul aniversării semicentenarului „U", nu numai că mulţumeşte pe numeroşii suporteri din toată ţara ai culorilor alb-negru, dar întăreşte şi încrederea că acolo, pe malul Someşului, sub Feleac, Nea Fane Cîrjan cimentează o echipă despre care se va putea vorbi numai în cuvinte de laudă peste nu prea multă vreme. „Cronica microbistului", care încă de la inaugurarea ei de-acum trei ani a sprijinit şi a stimulat fotbalul studenţesc clujean, este cît se poate de bucuroasă că astăzi poate să insereze în coloanele sale rînduri de felicitare şi urări sincere pentru performanţe mari garniturii pe care o conduc astăzi bătrînul antrenor oborean şi tinerii săi discipoli care se numesc Anca şi Pexa, Mustăţea, Barbu, Oprea, Bungău, ş.a.m.d. Se înţelege că, peste o lună, vom fi de faţă la festivităţile marii aniversări a lui „U" şi că pînă atunci pagina noastră de sport va informa în fiecare săptămînă despre acţiunile festive ce vor fi organizate cu acest prilej. Deocamdată, publicăm alăturat o cronichetă la scurt-metrajul cinematografic realizat în cinstea lui „U"-50 şi facem publică o propunere ce aparţine unui fost „U"-ist, pe numele lui atît de hulit şi atît de adorat — Constantin Teaşcă: antrenorul piteştean sugerează ca, într-o săptămînă premergătoare aniversării lui „U", toate formaţiile din diviziile noastre naţionale să susţină meciuri amicale între ele (miercuri sau joi), iar fondurile realizate să fie donate colegial organizării unor manifestări semicentenare fără precedent. Descifrînd într-o asemenea propunere, pe de o parte, cinstirea deosebită care se acordă fotbalului studenţesc clujean şi, pe de alta, dorinţa ca aniversarea sărbătorească să fie cît mai de neuitat, subscriem la ea şi o înaintăm — spre studiu — federaţiei de specialitate şi bineînţeles cluburilor respective.

Revenind la ale noastre, se cuvin cîteva spuse despre oltenii mei de-acasă. Ca de obicei, teamul lui Coidum a început bine şi „tare", demonstrînd o temeinică pregătire anterioară, o anume valoare, omogenitate şi, mai cu seamă seriozitate. Chiar dacă pe la Craiova s-au produs cîteva accidentări şi chiar dacă s-au dat cîteva sancţiuni, unsprezecele condus de Oblemenco rămîne zdravăn pe picioare, demonstrînd că ştie ce vrea în fotbalul nostru. Ne-a surprins însă atitudinea unei părţi din public la meciul cu Bacăul şi, oricît aş fi eu de oltean sau oricît aş ţine eu cu studenţii, nu pot să nu incriminez huliganismul şi să aplaud prompta lui penalizare. Chiar dacă urmează meciul cu Rapidul, chiar dacă vreau ca băieţii noştri să se aburce din ce în ce mai sus pe scara clasamentului.

Ne bucurăm, deci, de evoluţia clujenilor şi craiovenilor, dar cu aceasta... terminăm şi cu rezultatele care ne încălzesc. E toamnă iar, şi vîntul suflă prin celelalte teamuri studenţeşti. Vîntul suflă tare, rănile ne dor. Ne dor pentru că Politehnica Iaşi e codaşă şi nici prea roze perspective nu are, pentru că „Sportul studenţesc" şi „Ripensia" şi-au schimbat doar numele dar năravul ba. Nu ştiu încă ce se petrece pe la Iaşi sau la Timişoara, şi pînă cînd vom face acolo analiză de pomină (să batem în lemn să nu fie prea tîrziu), n-avem decît să nutrim credinţa că forurile locale vor lua, totuşi, din vreme măsurile cuvenite. Trăim însă toată ziua lîngă Ciornoavă şi-ai săi şi ne dăm seama că aci este putred ceva. Cînd toată lumea aplauda, cu cîtva timp în urmă, nişte măsuri frumoase şi nişte intenţii şi mai frumoase, credeam în ceva. Acum nu mai credem în nimic. S-au găsit factori care au obstrucţionat cu bună ştiinţă organizarea unui club de fotbal studenţesc în Capitală, declarînd chiar şedinţa de constituire a acestuia (la care asistaseră şi cîţiva „reprezentanţi") drept neoficială şi neavenită, lucrurile s-au împotmolit şi... gata. Nimic nou faţă de anul trecut — în esenţă! Atît că avem alt nume şi alţi antrenori. Ceea ce nu ne încălzeşte cu nimic, rezultatele fiind la fel de penibile. Schimbarea antrenorului Miu cu Voica şi aducerea unui director tehnic în persoana reputatului Bălănescu n-au avut darul să aducă şi un reviriment. S-au făcut greşeli în pregătire, s-au ratat rezultate. Chiar dacă, aşa cum se aude, rocada Miu-Voica s-a făcut la loc, rămînem totuşi nedumeriţi de rolul antrenorului Bălănescu, omul care — după părerea noastră — ar trebui să se ocupe mai puţin de scripte sau de contracte şi să ia în mîini frînele echipei din „B", în slujba căreia să pună recunoscuta-i capacitate practică. S-ar putea, pînă la urmă, ca soarele să răsară şi pe această uliţă, dacă se vor lua ceva măsuri şi dacă Ion Vasile — care a primit dezlegare de la clubul piteştean — va putea fi legitimat imediat pentru a întări simţitor compartimentul apărării.

Despre celelalte, despre bucuriile şi nădufurile generale ale fotbalului nostru atît de bîntuit de vîntoasele toamnei, despre frigurile meciului cu Portugalia şi despre „succesele" noastre în competiţiile europene — cu alt prilej. Frontul presei noastre sportive e plin de ciocli şi unul în plus n-ar mai fi necesar. Aşa că, vrînd nevrînd, rămîn optimist.

G. MITROI

„U"-50

Evocarea GAUDEAMUS (producţie Al. Sahia — 1969; scenariu şi regie E. Popiţă; imagine — Ştefan Fischer), dedicată celui mai „bătrîn" club, sportiv studenţesc din ţară, „U" — Cluj, născut în urmă cu 50 de ani pe malurile Someşului, poartă o autentică amprentă de emoţie şi recunoştinţă pentru cititorii uneia din cetăţile sportului veşnic tînăr. Numele magice ale veteranilor sportului clujean: Ion Moina, Vasile Oros, Lazăr Pompei, Vasile Cuza, Mircea Luca, alături de generaţia noului val, Cîmpeanu, Anca, Porumb, Demian etc., sînt prinse într-un mozaic alert, uneori fals didactic, în care cele mai semnificative imagini se află nu în secvenţele chinuit „aranjate" artistic, ci acolo unde transpare documentul pur, cadrul spontan, replica neînvăţată pe dinafară. Cartea de vizită a clubului studenţesc iniţiat cu dăruire şi pasiune în primele zile de pace după întîiul război mondial este surprinsă astăzi cu bogatele ei realizări, performanţe şi perspective. (Ah, dacă umorul cam în ofsaid la adresa fotbaliştilor ar fi eficace!). Bogată în tradiţii demne de urmat şi pe alte meridiane ale sportului studenţesc, în personalităţi marcante, active propagatoare ale celebrului „mens sana in corpore sano", istoria lui „U", sumar fixată pe peliculă printre zidurile vechi şi noi ale Clujului, ne lasă parcă un sentiment de regret pentru minutele atît de repede consumate în compania „şepcilor roşii". Interpelările umoristice au subminat fluenţa unui omagiu pe care „U" îl merita chiar şi mai substanţial.

Însă nu cred că ocazia este iremediabil ratată. O pot dovedi chiar cineaştii amatori studenţi, care nu o dată şi-au depăşit profesorii.

C. S.

Velele studenţeşti au cucerit trei medalii de aur!

Organizare excelentă (de subliniat aportul masiv al marinarilor militari la reuşita întrecerilor), un puternic asalt al tinerilor velişti, prima afirmare a sportivilor de la Clubul nautic universitar bucureştean — iată ce a caracterizat ediţia din acest an a campionatelor naţionale de yachting. Cele 7 regate au reunit pe oglinda mişcătoare a Siutghiolului 68 de ambarcaţiuni şi mai bine de 100 de velişti, reprezentînd cele mai puternice cluburi din ţară.

Campionatele au reliefat ascensiunea valorică a unor tineri concurenţi şi, spre bucuria noastră, a majorităţii reprezentanţilor C.N.U. Cele trei titluri de campioni (din patru posibile!) obţinute de solii yachtingului universitar din Capitală vin să confirme cu argumentele practicii valabilitatea unei idei pentru care nu o dată am pledat în revista noastră, şi anume că **marea performanţă poate face casă bună cu sportul studenţesc numai în condiţiile concentrării resurselor materiale, tehnice şi umane din fiecare centru universitar.** Iată că, după atleţi (sînt cunoscute rezultatele bune obţinute de sportivii studenţi de la C. A. U.) yoliştii ne aduc satisfacţia afirmării pe plan intern la mai puţin de doi ani de cînd, la înfiinţarea clubului, le uram cu majuscule: „C.N.U. — pînzele sus!" Sperăm că aceste exemple nu vor trece neobservate tocmai de cei care trebuie să le observe — organizatorii sportului universitar — şi că experienţa cluburilor centralizate pe discipline va fi cît de curînd extinsă.

Iată deci yachtingul, una din cele mai dificile ramuri sportive, dominat de reprezentanţii universitarilor!

Cei care au semnat în cartea de aur a sportului studenţesc sînt C. BĂRBULESCU — FL. PANAITESCU (campioni naţionali la clasa F. D.), foarte tinerii E. GROZA şi A. VOICU (campioni la clasa Snipe) şi M. DUMITRIU — M. ILIESCU, pentru a doua oară campioni la clasa Star. De remarcat şi excelenta comportare a lui C. IVANOVICI (locul 5 la clasa Finn); ST. DRAGU şi D. PODEANU (locul 2 la clasa Snipe), au concurat de asemenea sub culorile C.N.U.

Insistăm în mod deosebit asupra contribuţiei antrenorului MARIN CARAPANCEA la aceste succese al C.N.U.B.

În final, o întrebare pentru organizatori: de ce teatrul desfăşurării celei mai importante competiţii naţionale a fost Siutghiolul şi nu marea? Oare nu era mai potrivit ca sportivii noştri să fie puşi în condiţii similare cu cele ale marilor regate internaţionale, care, în majoritatea lor, se dispută pe mare şi la care, tocmai din pricina lipsei de experienţă în aceste condiţii de concurs, reprezentanţii noştri se comportă destul de modest?

Dan VLAD

Redacţia: Str. Brezoianu 13, tel. 14.02.15. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „CASA SCÎNTEII" 40-466